

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Institutet för hälsa och välfärd
National Institute for Health and Welfare

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Sosiaaliturva 2015
Socialskydd
Social Protection

SVT

Päihdetilastollinen vuosikirja 2015

ALKOHOLI JA HUUMEET

Statistisk årsbok om alkohol och narkotika 2015

Yearbook of alcohol and drug statistics 2015

Päihdetilastollinen vuosikirja 2015

Alkoholi ja huumeet

Statistisk årsbok om alkohol och narkotika 2015

Statistical yearbook of alcohol and drug statistics 2015

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Tiedustelut – Förfrågningar – For further information
Tuomo Varis 029 524 7654

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Tilastotuotteiden julkaisutoimikunta –
Publikationskommittén för statistikprodukter –
Publications committee for statistical products

Salla Säkkinen, puheenjohtaja – ordförande – Chair
Anna Heino
Pirjo Häkkinen
Nina Knape
Tuula Nurmi
Outi Räikkönen
Ari Virtanen
Aleksi Yrttiaho

©THL

Svensk översättning: Semantix Finland Oy
English translation: Henna Eronen
Taitto – Layout: Sirpa Virtanen
Kansi – Pärm – Cover: Seija Puro

ISSN–L 1455–7444
ISBN 978-952-302-528-8 (painettu)
ISSN 1795-5165 (Suomen virallinen tilasto, painettu)
ISSN 1455-7444 (Päihdetilastollinen vuosikirja, painettu)

ISBN 978-952-302-529-5 (verkko)
ISSN 1796-0479 (Suomen virallinen tilasto, verkko)
ISSN 1796-7465 (Päihdetilastollinen vuosikirja, verkko)

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-529-5>

Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy
Tampere 2015

PÄIHDETILOSTOLLINEN VUOSIKIRJA 2015

Alkoholi ja huumeet

Päihdetilastollinen vuosikirja tarjoaa laajan tietoperustan alkoholipolitiikan päätöksentekijöille ja suunnittelijoille. Vuosikirjan tiedot tukevat myös sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoita Suomen alkoholi- ja huume tilanteen arvioinnissa ja tutkimuksessa.

Päihdetilastollinen vuosikirja 2015 sisältää keskeiset tilastotiedot Suomen alkoholi- ja huumeoloista sekä yleiskatsauksen Suomen päihdetilanteen kehityksestä. Lisäksi vuosikirja sisältää tietoja alkoholijuomien kulutuksesta muissa maissa.

Päihdetilastollinen vuosikirja on alkoholitilastojen osalta jatkoa Alkon vuodesta 1932 julkaisemalle Alkoholitilastolliselle vuosikirjalle. Vuonna 1997 vuosikirjan sisältöä laajennettiin käsittämään myös huumausaineet ja päihtymystarkoituksessa käytetyt lääkkeet.

Alkoholi- ja huume tilastoja on saatavilla myös Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Sosiaali- ja terveysalan tilastollisesta vuosikirjasta. Alkoholi- ja huume tilannetta kuvaavia indikaattoreita kunnittain ja koko maan tasolla on koottu Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanettiin osoitteeseen www.sotkanet.fi.

Vuosikirjan vastaavina toimittajina ovat olleet THL:ssa erikoissuunnittelija Tuomo Varis ja suunnittelija Sirpa Virtanen. Vuosikirjan valmisteluun ovat osallistuneet THL:n Tietopalvelut-osaston ja laitoksen muiden osastojen asiantuntijat. Myös Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) on osallistunut julkaisun laadintaan.

Helsingissä, joulukuussa 2015

Pekka Kahri
Tietojohtaja

Tuomo Varis
Erikoissuunnittelija

STATISTISK ÅRSBOK OM ALKOHOL OCH NARKOTIKA 2015

Alkohol och narkotika

Den statistiska årsboken om alkohol och narkotika erbjuder ett omfattande faktaunderlag för dem som fattar beslut i och planerar alkoholpolitiken. Uppgifterna i årsboken stöder även social- och hälsovårdens experter i deras bedömning av och forskning i Finlands alkohol- och narkotikasituation.

Den statistiska årsboken om alkohol och narkotika 2015 innehåller centrala statistiska uppgifter om alkohol och narkotika i Finland samt en allmän översikt över missbruksutvecklingen i Finland. Dessutom innehåller årsboken uppgifter om konsumtion av alkoholdrycker i andra länder.

Den statistiska årsboken om alkohol och narkotika är vad gäller alkoholstatistiken en fortsättning på Alkoholstatistisk årsbok som Alko började ge ut 1932. År 1997 utvidgades årsbokens innehåll till att omfatta även narkotika och läkemedel som används i berusningssyfte.

Statistik över alkohol och narkotika finns även i Statistisk årsbok om social- och sjukvården som ges ut av Institutet för hälsa och välfärd (THL). Indikatorer som beskriver alkohol- och narkotikasituationen i de enskilda kommunerna och på riksnivå har samlats i Statistik- och indikatorbanken Sotkanet på www.sotkanet.fi.

Specialplanerare Tuomo Varis och planerare Sirpa Virtanen har varit ansvariga redaktörer för årsboken på THL. I beredandet av årsboken har Avdelningen för informationstjänster vid THL och institutets experter inom olika områden deltagit. Även Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) har deltagit i utarbetandet av publikationen.

Helsingfors, december 2015

Pekka Kahri
Direktör för informationstjänster

Tuomo Varis
Specialplanerare

YEARBOOK OF ALCOHOL AND DRUG STATISTICS 2015

Alcohol and drugs

The Yearbook of alcohol and drug statistics offers an essential knowledge base for alcohol-policy decision-making and planning. It also helps experts in social and health care in assessing and studying the alcohol and drug situation in Finland.

The Yearbook of alcohol and drug statistics 2015 provides key statistical information on the alcohol and drug situation and an overview of alcohol and drug trends in Finland. It also contains information on alcohol beverage consumption in other countries.

The Yearbook of alcohol and drug statistics is a follow-up on the yearbook of alcohol statistics published by Alko since 1932. In 1997, the yearbook was expanded to include drugs and psychoactive pharmaceuticals.

Statistics on alcohol and drugs are also available in the Statistical yearbook on social welfare and health care published by the National Institute for Health and Welfare (THL). Local- and national-level indicators on alcohol and drugs in Finland can be found online in the Sotkanet Statistics and Indicator Bank at www.sotkanet.fi.

The editors in charge are Tuomo Varis, Senior Planning Officer, and Sirpa Virtanen, Planning Officer at THL. The yearbook was prepared by experts at the Department of Information Services and other departments at THL. The National Supervisory Authority for Welfare and Health has also contributed to the compilation of the yearbook.

Helsinki, December 2015

Pekka Kahri
Director of Information Services

Tuomo Varis
Senior Planning Officer

Sisällys

Alkusanat

Sisällys

YLEISKATSAUS

1 Alkoholipolitiikka	18
1.1 Suomen alkoholipolitiikan peruslinjat	18
1.2 Suomalaisten asenteet alkoholipolitiikkaa kohtaan	19
2 Alkoholin kulutus ja käyttö 2014	20
2.1 Alkoholijuomien tuontikiintiöt, verot ja hinnat	20
2.2 Alkoholijuomien kokonaiskulutus	21
2.3 Alkoholijuomien tilastoitu kulutus	22
2.4 Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus	24
2.5 Alkoholijuomien myynti maakunnissa	24
2.6 Alkoholijuomien kulutus Pohjoismaissa ja muualla maailmassa	25
2.7 Alkoholijuomien käytön laajuus	27
3 Huumeepolitiikka ja huumeiden käyttö	28
3.1 Suomen huumeasainepolitiikan peruslinjat	28
3.2 Huumeiden kokeilu ja käyttö	29
3.3 Suomalaisten asenteet huumeita kohtaan	30
4 Päihteiden käyttöön liittyviä haittoja	31
4.1 Päihteiden käyttöön liittyvät kuolemat	31
4.1.1 Alkoholin käyttöön liittyvät kuolemat	31
4.1.2 Huumeiden käyttöön liittyvät kuolemat	32
4.2 Päihteiden käyttöön liittyvä rikollisuus	33
4.2.1 Rattijuopumus- ja liikennerikokset	33
4.2.2 Väkivaltarikokset	34
4.2.3 Huumeasainerikokset	35
4.2.4 Muu päihteiden käyttöön liittyvä rikollisuus	35
4.3 Päihtyneiden säilönnöt	35
4.4 Alkoholitalous ja päihdehaittakustannukset	36
5 Päihdepalvelut	37
5.1 Päihdehuollon erityispalvelut	38
5.1.1 Päihdehuollon kustannukset	39
5.1.2 Huumeasiakkaat	39
5.2 Päihdesairaudet terveydenhuollossa	39
5.2.1 Alkoholisairaudet terveydenhuollossa	39
5.2.2 Huumesairaudet terveydenhuollossa	41
5.2.3 Tartuntataudit	42
6 Alkoholin lupahallinnon ja valvonnan kysymykset	42
6.1 Alkoholihallinnon ohjaus ja organisaatio	42
6.2 Valvontatarkastukset ja myynti- ja anniskelulupien peruutukset	43
6.3 Alkoholijuomien vähittäismyynti	44
6.4 Alkoholijuomien anniskelu	44
6.5 Alkoholijuomien valmistus, maahantuonti ja tukkumyynti	44
6.6 Alkoholijuomien tuotevalvonta	45
6.7 Alkoholijuomien myynninedistämisen valvonta	45
Symbolit	103

TAULUKOT

Alkoholijuomien kulutus

1.	Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina 1965–2014	104
2.	Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus 100 %:n alkoholina 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti 2000–2014	104
3.	Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina 1965–2014	105
4.	Alkoholijuomien tilastoitu kulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2005–2014	106
5.	Alkoholijuomien tilastoitu vähittäiskulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2005–2014	107
6.	Alkoholijuomien tilastoitu anniskelukulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2005–2014	108
7.	Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen arvo juomaryhmittäin 2005–2014	109
8.	Alkoholijuomien tilastoidun vähittäiskulutuksen arvo juomaryhmittäin 2005–2014	110
9.	Alkoholijuomien tilastoidun anniskelukulutuksen arvo juomaryhmittäin 2005–2014	111
10.	Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen määrä juomaryhmittäin 2005–2014	112
11.	Alkoholijuomien tilastoidun vähittäiskulutuksen määrä juomaryhmittäin 2005–2014	113
12.	Alkoholijuomien tilastoidun anniskelukulutuksen määrä juomaryhmittäin 2005–2014	114
13.	Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin 2010–2014	115
14.	Alkoholijuomien myynti jakeluteittäin 100 %:n alkoholina 2005–2014	116
15.	Alkoholijuomien myynti maakunnissa 2014	117
16.	Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2014	118
17.	Alkoholijuomien vähittäismyynti juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2014	119
18.	Alkoholijuomien anniskelu juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2014	120
19.	Alkoholijuomien myynnin arvo maakunnissa 2014	121
20.	Alkoholijuomien myynnin määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2014	122
21.	Alkoholijuomien vähittäismyynnin määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2014	123
22.	Alkoholijuomien anniskelun määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2014	124
23.	Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina Pohjoismaissa 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti 2014	125
24.	Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina eräissä maissa 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti 2008–2013	125

Alkoholin ja huumeiden käyttö

25.	Raittiiden 15–64-vuotiaiden osuus 1982–2014	126
26.	Humalahakuisesti alkoholia käyttävien 15–64-vuotiaiden osuus 2000–2014	127
27.	Alkoholin käyttö 15–64-vuotiailla 2004–2014	128
28.	Raittiiden 14–20-vuotiaiden osuus sukupuolen ja koulutusasteen mukaan 2000–2015	129
29.	Humalahakuisesti alkoholia kuukausittain juovien 14–20-vuotiaiden osuus 2000–2015	130
30.	Kannabista käyttäneiden 14–20-vuotiaiden osuus 2000–2015	131

Sairaalahoito

31.	Alkoholisairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 2005–2014	132
32.	Huumesairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 2005–2014	134
33.	Päihdesairauksien sairaalahoito maakunnittain 2014	136
34.	Päihdesairauksien hoitojaksot ikäryhmittäin terveydenhuollon vuodeosastoilla 2014	137
35.	Päihdesairauksien käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa ikäryhmittäin 2014	137
36.	Päihdesairauksien vuoksi hoidetut potilaat ja hoitovuorokaudet terveydenhuollon vuodeosastoilla 2010–2014	138
37.	Päihdesairauksien vuoksi hoidetut potilaat ja käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa 2010–2014	139

Päihdepalvelut

38. Perusterveydenhuollon avohoidon päihdetyön asiakkaat 2014	140
39. Päihdehuollon erityispalvelut 2000–2014	140
40. Päihdepalvelut maakunnittain 2014	141
41. Päihdehuollon laitoksissa hoidetut asiakkaat 2014	142
42. Hoitojaksot päihdehuollon laitoksissa 2014	142
43. Päihdehuollon huumeasiakkaat 2014	143

Päihde-eläkkeet

44. Päihdesairauksien perusteella myönnetty, vuoden lopussa voimassa olevat työkyvyttömyyseläkkeet 2010–2014	144
---	-----

Päihdekuolemat

45. Alkoholin käytön seurauksena kuolleet 2000–2014	146
46. Alkoholiperäisiin syihin kuolleet ikäryhmittäin 2009–2014	147
47. Huumeemyrkytyksiin kuolleet ikäryhmittäin 2008–2013	147
48. Huumausainelöydökset ruumiinavauksissa 2004–2013	148

Liikenne

49. Alkoholin vaikutuksen alaiset kuljettajat henkilövahinkoon johtaneissa tieliikenneonnettomuuksissa 2010–2014	149
50. Poliisin tietoon tulleet liikennejuopumustapaukset koko maassa ja maakunnissa 2000–2014	150
51. Tieliikenneonnettomuuksien alkoholitapauksissa kuolleet ja loukkaantuneet koko maassa ja maakunnissa 2000–2014	152

Päihderikollisuus

52. Alkoholilainsäädäntöä vastaan tehdyt rikokset 2005–2014	153
53. Huumausainerikollisuus 2005–2014	153
54. Takavarikoidut huumausaineet 2005–2014	154
55. Tullin takavarikoiman alkoholin ja pirtun määrä 2005–2014	155
56. Väkivaltarikollisuus 2000–2014	155

Säilönnöt

57. Päihtyneiden säilönnöt koko maassa ja maakunnissa 2000–2014	156
---	-----

Hinnat

58. Alkoholijuomien myynnin nimellishintaindeksejä 2005–2014	157
59. Alkoholijuomien myynnin reaalihintaindeksejä 2005–2014	158

Jakeluverkosto

60. Alkoholijuomien vähittäismyyntiverkosto 1995–2014	159
61. Alkoholijuomien anniskeluverkosto 1995–2014	160

Valvonta

62. Mainonnan valvonta 1995–2014	161
63. Vähittäismyyntiä valvontaan liittyviä toimenpiteitä 2005–2014	161
64. Anniskelun valvontaan liittyviä toimenpiteitä 2005–2014	162

Talous

65. Kuluttajien alkoholimenot jakeluteittain ja niiden osuus yksityisistä kulutusmenoista 2005–2014	163
66. Valtion alkoholitulot 2005–2014	164
67. Päihdehuollon menot ja tulot 2004–2013	164
68. Haittakustannukset pääryhmittäin 2013	165

Kauppa

69. Kotimaiset ja ulkomaiset valmisteet alkoholijuomien myynnissä 2014.....	166
70. Alkoholijuomien tuonti 2005–2014.....	166
71. Alkoholijuomien vienti 2005–2014.....	167

KUVIOT

1. Alkoholijuomien myynnin reaalihintaindeksejä 1960–2014	20
2. Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti 1965–2014	21
3. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina 1933–2014.....	23
4. Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen rakenne juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 1950–2014.....	23
5. Alkoholijuomien myynti 100 %:n alkoholina juomaryhmittäin asukasta kohti maakunnissa 2014	25
6. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina Pohjoismaissa 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 1960–2014.....	26
7. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina eräissä maissa 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti	27
8. Alkoholikuolemat 2005–2013	31
9. Huumausainekuolemat 2000–2013	32
10. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus ja alkoholin käyttöön liittyviä haittoja 1969–2014.....	34
11. Päihdehuollon palvelut 1996–2014	38
12. Alkoholisairauksien hoitajaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 1996–2014.....	40
13. Huumesairauksien hoitajaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 1996–2014.....	41

Päihteitä koskevan lainsäädännön kehitys ja päihdeoloihin vaikuttaneita tapahtumia	168
Tilasto- ja tutkimusaineistot ja tietosisältö.....	185
Käytetyt käsitteet.....	194
Lähteet	203

Innehåll

Förord

Innehåll

ALLMÄN ÖVERSIKT

1 Alkoholpolitiken	46
1.1 Grundlinjerna i den finländska alkoholpolitiken	46
1.2 Finländarnas attityder till alkoholpolitiken	47
2 Konsumtion och bruk av alkohol 2014	48
2.1 Alkoholdryckernas importkvoter, skatter och priser	48
2.2 Total alkoholkonsumtion	49
2.3 Registrerad alkoholkonsumtion	51
2.4 Oregistrerad alkoholkonsumtion	52
2.5 Försäljning av alkoholdrycker i landskapen	53
2.6 Konsumtionen av alkoholdrycker i Norden och i den övriga världen	54
2.7 Alkoholkonsumtionens omfattning	56
3 Narkotikapolitiken och användningen av narkotika	56
3.1 Grundlinjerna i Finlands narkotikapolitik	56
3.2 Experimentering med och bruk av narkotika	57
3.3 Finländarnas attityder till narkotika	58
4 Skador i anslutning till användning av alkohol och narkotika	59
4.1 Alkohol- och narkotikarelaterade dödsfall	59
4.1.1 Alkoholrelaterade dödsfall	59
4.1.2 Narkotikarelaterade dödsfall	60
4.2 Alkohol- och narkotikarelaterad brottslighet	61
4.2.1 Rattfylleri- och trafikbrott	61
4.2.2 Våldsbrott	62
4.2.3 Narkotikabrott	63
4.2.4 Annan alkohol- och narkotikarelaterad brottslighet	64
4.3 Omhändertagande av berusade	64
4.4 Alkoholekonomin och kostnaderna för alkohol- och narkotikaskador	64
5 Tjänster inom missbrukarvården	65
5.1 Missbrukarvårdens specialtjänster	66
5.1.1 Kostnaderna för missbrukarvården	67
5.1.2 Narkotikaberoende klienter	68
5.2 Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården	68
5.2.1 Alkoholrelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården	68
5.2.2 Narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården	70
5.2.3 Smittsamma sjukdomar	71
6 Alkoholtillståndsförvaltnings- och tillsynsfrågor	71
6.1 Alkoholförvaltningens styrning och organisation	71
6.2 Tillsynsbesök samt återkallelse av försäljnings- och utskänkningstillstånd	72
6.3 Detaljhandel med alkoholdrycker	73
6.4 Servering av alkoholdrycker	73
6.5 Tillverkning, import och partihandel av alkoholdrycker	73
6.6 Produkttillsyn av alkoholdrycker	74
6.7 Säljfrämjande åtgärder	74
Teckenförklaring	103

TABELLER

Alkoholkonsumtion

1.	Total alkoholkonsumtion i 100 % alkohol 1965–2014	104
2.	Oregistrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 15 år och över 2000–2014	104
3.	Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol 1965–2014	105
4.	Registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp i 100 % alkohol 2005–2014	106
5.	Registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp i 100 % alkohol 2005–2014	107
6.	Registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp i 100 % 2005–2014	108
7.	Värde av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp 2005–2014	109
8.	Värde av registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp 2005–2014	110
9.	Värde av registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp 2005–2014	111
10.	Volym av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp 2005–2014	112
11.	Volym av registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp 2005–2014	113
12.	Volym av registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp 2005–2014	114
13.	Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp 2010–2014	115
14.	Försäljning av alkoholdrycker efter distributionsväg, 100 % alkohol, 2005–2014	116
15.	Försäljning av alkoholdrycker landskapsvis 2014	117
16.	Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2014	118
17.	Detaljhandel med alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2014	119
18.	Servering av alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2014	120
19.	Värde av försäljning av alkoholdrycker landskapsvis 2014	121
20.	Volym av försäljning av alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2014	122
21.	Volym av detaljhandel med alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2014	123
22.	Volym av servering av alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2014	124
23.	Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i nordiska länder per invånare 15 år och över 2014	125
24.	Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i vissa länder per invånare 15 år och över 2008–2013	125

Bruk av alkohol och narkotika

25.	Andelen nyktra i åldern 15–64 år 1982–2014	126
26.	Andelen 15–64-åriga som varje vecka dricker alkohol i berusningssyfte 2000–2014	127
27.	Alkoholkonsumtionen hos 15–64-åringar 2004–2014	128
28.	Andelen nyktra 14–20-åringar enligt kön och utbildningsnivå 2000–2015	129
29.	Andelen 14–20-åringar som varje månad dricker alkohol i berusningssyfte 2000–2015	130
30.	Andelen 14–20-åringar som använt cannabis 2000–2015	131

Sjukhusvård

31.	Alkoholrelaterade sjukdomar, vårdperioder 2005–2014	132
32.	Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder 2005–2014	134
33.	Missbruksrelaterad sjukhusvård landskapvis 2014	136
34.	Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder efter åldersgrupp på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården 2014	137
35.	Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, besök efter åldersgrupp vid öppenvårdsenheter inom den specialiserade sjukvården 2014	137
36.	Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, antal patienter och vårddygn på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården 2010–2014	138
37.	Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, antal patienter och besök vid öppenvårdsenheter inom den specialiserade sjukvården 2010–2014	139

Missbrukarvård

38. Klienter inom primärvårdens öppenvårds missbruksarbete 2014	140
39. Missbrukarvårdens specialtjänster 2000–2014	140
40. Missbrukarvård landskapvis 2014	141
41. Klienter på institutioner för missbrukarvård 2014	142
42. Vårdperioder på institutioner för missbrukarvård 2014	142
43. Narkotikaberoende klienter inom missbrukarvården 2014	143

Alkohol- och narkotikarelaterade pensioner

44. På grund av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar beviljade invalidpensioner, 2010–2014	144
---	-----

Alkohol- och narkotikarelaterade dödsfall

45. Dödsfall till följd av alkoholbruk 2000–2014	146
46. Alkoholrelaterade dödsfall efter åldersgrupp 2009–2014	147
47. Dödsfall till följd av narkotikaförgiftningar efter åldersgrupp 2008–2013	147
48. Narkotikafynd vid obduktioner 2004–2013	148

Trafik

49. Alkoholpåverkade förare i vägtrafikolyckor som ledde till personsador 2010–2014	149
50. Fall av trafikfylleri polisen fått kännedom om i hela landet och landskapsvis 2000–2014	150
51. I alkoholrelaterade vägtrafikolyckor dödade och skadade i hela landet och landskapsvis 2000–2014	152

Alkohol- och narkotikarelaterade brott

52. Brott mot alkohollagstiftningen 2005–2014	153
53. Narkotikabrottslighet 2005–2014	153
54. Narkotikabeslag 2005–2014	154
55. Tullbeslag av alkohol och sprit 2005–2014	155
56. Våldsbrott 2000–2014	155

Omhändertagande

57. Omhändertagna berusade i hela landet och landskapsvis 2000–2014	156
---	-----

Priser

58. Nominella prisindex för försäljning av alkoholdrycker 2005–2014	157
59. Realprisindex för försäljning av alkoholdrycker 2005–2014	158

Distributionsnät

60. Distributionsnät för detaljhandel med alkoholdrycker 1995–2014	159
61. Nät för servering av alkoholdrycker 1995–2014	160

Tillsyn

62. Reklamtillsyn 1995–2014	161
63. Åtgärder i samband med tillsyn av detaljhandel 2005–2014	161
64. Åtgärder i samband med tillsyn av alkoholservering 2005–2014	162

Ekonomi

65. Konsumenternas alkoholutgifter efter distributionsväg samt deras andel av de privata konsumtionsutgifterna 2005–2014	163
66. Statens alkoholinkomster 2005–2014	164
67. Missbrukarvårdens utgifter och inkomster 2004–2013	164
68. Skadestånder per huvudgrupp 2013	165

Handel

69. Inhemskas och utländska produkter inom försäljningen av alkoholdrycker 2014	166
70. Import av alkoholdrycker 2005–2014.....	166
71. Export av alkoholdrycker 2005–2014	167

FIGURER

1. Realprisindex för försäljning av alkoholdrycker 1960–2014.....	49
2. Total alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 1965–2014.....	50
3. Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol 1933–2014.....	51
4. Fördelning av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp I 100 % alkohol 1950–2014.....	52
5. Försäljning av alkoholdrycker i 100 % alkohol efter varugrupp per invånare landskapsvis 2014.....	53
6. Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i nordiska länder per invånare 15 år och över 1960–2014.....	54
7. Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i vissa länder per invånare 15 år och över.....	55
8. Alkoholrelaterade dödsfall 2005–2013	60
9. Narkotikarelaterade dödsfall 2000–2013	61
10. Registrerad alkoholkonsumtion och skador som beror på alkoholbruk 1969–2014	63
11. Missbrukarvårdens tjänster 1996–2014.....	67
12. Alkoholrelaterade sjukdomar, vårdperioder 1996–2014	69
13. Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder 1996–2014.....	70

Utvecklingen av alkohol- och narkotikalagstiftningen samt händelser med inverkan på alkohol- och narkotikaläget.....	173
Statistik- och forskningsmaterial och uppgiftsinnehåll.....	188
Använda begrepp.....	197
Källor	203

Contents

Foreword

Contents

OVERVIEW

1 Alcohol policy	75
1.1 Finnish alcohol policy	75
1.2 Alcohol attitudes among Finns	76
2 Alcohol consumption and use in 2014	77
2.1 Alcohol import quotas, taxes and prices	77
2.2 Total consumption of alcoholic beverages	78
2.3 Recorded consumption of alcoholic beverages	79
2.4 Unrecorded consumption of alcoholic beverages	81
2.5 Sale of alcoholic beverages by region	81
2.6 Consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries and elsewhere in the world	82
2.7 Prevalence of alcohol use	84
3 Drug policy and drug use	85
3.1 Finnish drug policy	85
3.2 Drug experimentation and use	86
3.3 Drug attitudes among Finns	87
4 Alcohol- and drug-related harm	88
4.1 Alcohol- and drug-related deaths	88
4.1.1 Alcohol-related deaths	88
4.1.2 Drug-related deaths	89
4.2 Alcohol- and drug-related crime	90
4.2.1 Drink-driving and traffic offences	90
4.2.2 Violent offences	90
4.2.3 Drug offences	92
4.2.4 Other alcohol- and drug-related crime	92
4.3 Persons taken into police custody for drunkenness	92
4.4 Alcohol economy and costs of alcohol and drug abuse	93
5 Services for substance abusers	94
5.1 Specialised care and services for substance abusers	95
5.1.1 Costs of specialised services for substance abusers	96
5.1.2 Drug clients	96
5.2 Alcohol- and drug-related diseases in health care	96
5.2.1 Alcohol-related diseases in health care	96
5.2.2 Drug-related diseases in health care	98
5.2.3 Infectious diseases	99
6 Alcohol licensing and supervision	99
6.1 Alcohol licensing and supervision authorities	99
6.2 Inspection visits and revoked licences	100
6.3 Retail sales of alcoholic beverages	101
6.4 Licensed serving of alcoholic beverages	101
6.5 Production, imports and wholesale	101
6.6 Product control	102
6.7 Supervision of the advertising of alcoholic beverages	102
Explanation of symbols	103

TABLES

Consumption of alcoholic beverages

1.	Total consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol, 1965–2014.....	104
2.	Unrecorded consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol, per capita aged 15 and over, 2000–2014.....	104
3.	Recorded consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol, 1965–2014	105
4.	Recorded consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 100% alcohol, 2005–2014	106
5.	Recorded consumption of alcoholic beverages through retail outlets by type of beverage, 100% alcohol, 2005–2014.....	107
6.	Recorded consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage, 100% alcohol, 2005–2014.....	108
7.	Value of the recorded consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 2005–2014.....	109
8.	Value of the recorded consumption of alcoholic beverages through retail outlets by type of beverage, 2005–2014.....	110
9.	Value of the recorded consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage, 2005–2014.....	111
10.	Volume of the recorded consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 2005–2014.....	112
11.	Volume of the recorded consumption of alcoholic beverages through retail outlets by type of beverage, 2005–2014.....	113
12.	Volume of the recorded consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage, 2005–2014	114
13.	Sales of alcoholic beverages by type of beverage, 2010–2014.....	115
14.	Sales of alcoholic beverages by distribution channel, 100% alcohol, 2005–2014.....	116
15.	Sales of alcoholic beverages by region, 2014	117
16.	Sale of alcoholic beverages by type of beverage by region, 100% alcohol, 2014.....	118
17.	Retail sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2014.....	119
18.	Licensed serving of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2014.....	120
19.	Value of the sale of alcoholic beverages by region, 2014.....	121
20.	Volume of the sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2014	122
21.	Volume of the retail sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2014.....	123
22.	Volume of the licensed serving of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2014.....	124
23.	Recorded consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries, 100% alcohol, per capita aged 15 and over, 2014.....	125
24.	Recorded consumption of alcohol beverages in some countries, 100% alcohol per capita aged 15 and over, 2008–2013.....	125

Use of alcohol and drugs

25.	Proportion of people aged 15–64 who abstain from alcohol, 1982–2014.....	126
26.	Percentage of 15–64-year-olds who engaged in binge drinking at least once a week, 2000–2014.....	127
27.	Alcohol use among people aged 15–64, 2004–2014	128
28.	Proportion of people aged 14–20 who abstain from alcohol, 2000–2015.....	129
29.	Percentage of people aged 14–20 who engaged in binge drinking at least once a month, 2000–2015.....	130
30.	Percentage of people aged 14–20 who use cannabis, 2000–2015.....	131

Hospital care

31. Alcohol-related diseases, periods of care in inpatient care, 2005–2014	132
32. Drug-related diseases, periods of care in inpatient care, 2005–2014	134
33. Alcohol- and drug-related hospital care by region, 2014	136
34. Alcohol- and drug-related diseases, periods of care in inpatient care by age group, 2014	137
35. Alcohol- and drug-related diseases, specialised outpatient care visits by age group, 2014	137
36. Alcohol- and drug-related diseases, patients and inpatient care days, 2010–2014	138
37. Alcohol- and drug-related diseases, patients and specialised outpatient care visits, 2010–2014	139

Services for substance abusers

38. Clients in alcohol and drugs intervention in outpatient primary health care 2014	140
39. Specialised services for substance abusers, 2000–2014	140
40. Services for substance abusers by region, 2014	141
41. Clients in institutions that provide care for substance abusers, 2014	142
42. Care periods in institutions that provide care for substance abusers, 2014	142
43. Drug clients in services for substance abusers 2014	143

Alcohol- and drug-related pensions

44. Disability pensions for alcohol- and drug-related diseases, 2010–2014	144
---	-----

Alcohol- and drug-related deaths

45. Alcohol-related deaths, 2000–2014	146
46. Deaths from alcohol-related causes by age group, 2009–2014	147
47. Deaths from drug poisoning by age group, 2008–2013	147
48. Drugs found in post-mortem examinations 2004–2013	148

Traffic

49. Drivers under the influence of alcohol in road accidents involving injury 2010–2014	149
50. Drink driving offences recorded by the police, nationwide and by region, 2000–2014	150
51. Persons killed or injured in road traffic accidents involving alcohol, nationwide and by region, 2000–2014	152

Alcohol- and drug-related crime

52. Offences under the Alcohol Act, 2005–2014	153
53. Drug-related crime, 2005–2014	153
54. Drug seizures 2005–2014	154
55. Alcoholic beverage and ethyl alcohol seizures by the Customs, 2005–2014	155
56. Violent crimes, 2000–2014	155

Person taken into police custody

57. Persons taken into police custody for drunkenness, nationwide and by region, 2000–2014	156
---	-----

Prices

58. Nominal price indices for the sales of alcoholic beverages, 2005–2014	157
59. Real price indices for the sales of alcoholic beverages, 2005–2014	158

Distribution network

60. Network for the retail sales of alcoholic beverages, 1995–2014	159
61. Network for the licensed serving of alcoholic beverages, 1995–2014	160

Supervision

62. State control of alcohol advertising, 1995–2014	161
63. Control measures related to alcohol sales through retail outlets, 2005–2014	161
64. Control measures related to licensing supervision, 2005–2014	162

Economy

65. Consumer expenditure on alcohol by distribution channel and its share of private consumer expenditure, 2005–2014	163
66. State revenues from alcohol, 2005–2014	164
67. Expenditure and income in services for substance abusers, 2004–2013	164
68. Harm-related expenditure by main category, 2013	165

Trade

69. Domestic and imported products in sales of alcoholic beverages, 2014	166
70. Imports of alcoholic beverages, 2005–2014	166
71. Exports of alcoholic beverages, 2005–2014	167

FIGURES

1. Real price indices for the sales of alcoholic beverages, 1960–2014	77
2. Total consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol per capita, 1965–2014	78
3. Recorded consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol, 1933–2014	79
4. Recorded consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 100% alcohol, 1950–2014	80
5. Per capita sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2014	81
6. Recorded consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries, 100 % alcohol per capita aged 15 and over, 1960–2014	82
7. Recorded consumption of alcoholic beverages in some countries, 100 % alcohol per capita aged 15 and over	83
8. Alcohol-related deaths 2005–2013	88
9. Drug-related deaths 2000–2013	88
10. Recorded consumption of alcoholic beverages and alcohol-related harms, 1969–2014	90
11. Treatment services for substance abusers 1996–2014	94
12. Alcohol-related diseases, periods of care in inpatient care, 1996–2014	96
13. Drug-related diseases, periods of care in inpatient care, 1996–2014	97

Legislation and other issues with an impact on the alcohol and drug situation	179
Statistical and research data as well as data content	191
Concepts	200
Sources	203

1 Alkoholipolitiikka

1.1 Suomen alkoholipolitiikan peruslinjat

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä 9. lokakuuta 2003 vahvistettiin Suomen alkoholipolitiikan perustavoitteeksi alkoholilain mukaisesti alkoholista aiheutuvien haittojen vähentäminen. Periaatepäätöksen mukaan alkoholipolitiikan keskeisinä käytännön tavoitteina ovat alkoholin lasten ja perheiden hyvinvoinnille aiheuttamien haittojen vähentäminen, alkoholin riskikäyttöön liittyvien haittojen vähentäminen ja alkoholi-juomien kokonaiskulutuksen kääntäminen laskuun. Sitten linjauksia ovat tuke-
neet tai tarkentaneet kansalliset alkoholiohjelmat 2004–2007 ja 2008–2011, ehkäisevän päihdetyön tehostaminen ja alkoholi-juomien valmisteverojen korottaminen viisi kertaa vuoden 2007 jälkeen. Lisäksi alkoholihaitat ovat nousseet vahvasti esiin terveyden edis-
tämisen politiikkaohjelmassa ja sisäisen turvallisuuden ohjelmassa.

Suomeen vuonna 2011 nimetty hallitus jatkoi muun muassa alkoholiohjelmaa, alkoholilain kokonaisuudistuksen valmistelemista ja alkoholiverotuksen tarkistamis-
ta. Alkoholin käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäiseminen perustui edelleen alkoholi-
juomien saatavuuden ja hintojen sääntelyyn sekä terveellisten elämäntapojen edistä-
miseen. Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmaan oli kirjattu alkoholin käytön varhaisen
puuttumisen tehostaminen, ja hallitusohjelmassa oli myös kirjaus siitä, että nykyinen
vähittäismyyntimonopoli säilytetään ja Alko Oy:n omistajaohjaus pysyy sosiaali- ja
terveysministeriössä (Valtioneuvosto 2011).

Jyrki Kataisen hallitusta seuranneen Aleksander Stubbin hallituksen ohjelmaneu-
votteluissa keväällä 2014 päätettiin, että alkoholilain kokonaisuudistus ei tule valmistu-
maan keväällä 2015 päättyvän vaalikauden aikana. Osana kokonaisuudistusta edellisellä
vaalikaudella muutettiin kuitenkin alkoholilain mainontaa koskevia pykälä 33 ja 40
erityisesti lasten ja nuorten suojelemiseksi. Muutosten myötä yleisillä paikoilla toteut-
etusta alkoholimainonnasta tuli eräin poikkeuksin kiellettyä. Alkoholi-juomien televi-
siomainnon kieltoa klo 7:stä klo 21:een pidennettiin klo 22:een ja sama aikarajoitus
säädettiin myös radiomainonnalle. Samoin kuluttajien itsensä tuottamaan tai jakamaan
sisältöön tai peliin, arpajaisiin tai kilpailuun perustuva alkoholimainonta kiellettiin.
Väkevien alkoholi-juomien mainonnan sääntelyä selvennettiin muun muassa poistamal-
la alan ammattijulkaisujen lupamenettely. Väkevien alkoholi-juomien mainontaa koske-
va säännös tuli voimaan 1.1.2014 ja muita alkoholi-juomia koskevat säännökset tulivat
voimaan 1.1.2015.

Toukokuussa 2015 nimetyn Juha Sipilän hallituksen ohjelmassa ei mainita alkoholi-
a. Hallitusohjelman liitteeseen on kirjattu mahdollisuus alkoholiveron korottamiseen,
jos Viron alkoholi-juomien hintojen nousu luo sille edellytykset.

Raittiustyölain uudistamisen tarkoituksena oli paikallisen päihdehaittojen ehkäisyn
kehittäminen. Uuden lain tavoitteena on ehkäistä ja vähentää alkoholista, huumeista,
tupakasta, lääkkeiden väärinkäytöstä ja rahapeleistä ihmisille aiheutuvia haittoja. Uusi
laki ehkäisevästä päihdetyöstä korvaa vuonna 1982 annetun raittiustyölain. Laki ehkä-
isevän päihdetyön järjestämisestä tuli voimaan 1.12.2015.

Alkoholiohjelmien kehitystä ja alkoholiohjelman toteutumista seurataan useiden indi-
kaattoreiden avulla. Näitä ovat muun muassa alkoholin tilastoitu ja tilastoimaton ku-
lutus, alkoholiin liittyvät sairaudet, onnettomuudet, väkivalta rikollisuus ja alkoholin

käytön seurauksena kuolleiden määrä. Näitä indikaattoreita on muiden alkoholioloja koskevien indikaattorien ohella koottu tähän julkaisuun. Alkoholi- ja huumetilannetta kuvaavia indikaattoreita kunnittain ja koko maan tasolla löytyy sähköisesti Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanetistä osoitteesta www.sotkanet.fi.

1.2 Suomalaisten asenteet alkoholipoliittikkaa kohtaan

Suomalaisten alkoholipoliittiset asenteet tiukentuivat selvästi 1990-luvun puolestavälistä 2010-luvun alkuvuosiin. Kun vuoden 1994 alussa TNS Gallupin tekemän mielipidekyselyn mukaan vallitsevia alkoholipoliittisia rajoituksia tai niiden tiukentamista kannatti 55 prosenttia vastanneista, oli vastaava osuus vuoden 2012 alussa suoritetussa tutkimuksessa 88 prosenttia.

Vuoden 2012 jälkeen mielipidegalluppien tiedonkeruussa on siirrytty käyntihaastatteluista puhelinhaastatteluihin. Se on vaikuttanut tutkimuksen tuloksiin. Esimerkiksi vuodesta 2012 vuoteen 2013 vallitseviin alkoholipoliittisiin rajoituksiin kantaa ottamatomien vastaajien osuus nousi yhdestä prosentista viiteen prosenttiin.

Vuoden 2015 alussa tehdyssä tutkimuksessa 38 prosenttia väestöstä piti nykyisiä alkoholipoliittisia rajoituksia sopivina. Niiden tiukentamista kannatti 14 prosenttia ja 40 prosenttia vastanneista olisi halunnut niiden lieventämistä. Miesten parissa alkoholipoliittikan lieventäjiä on enemmän kuin naisten parissa. Tämän kysymyksen osalta viime vuosien muutos vapaamielisempään suuntaan koskee molempia sukupuolia, eri ikäryhmiä ja muidenkin taustamuuttujien mukaan eriteltyjä väestöryhmiä. Muissa alkoholipoliittisia mielipiteitä koskevissa kysymyksissä tämänkaltaista alkoholipoliittista vapaamielistymistä ei ole nähtävissä.

Väestön valtaenemmistö kannattaa vallitsevia alkoholijuomien ostoon oikeuttavia ikärajoja. Vuoden 2015 alussa tehdyssä tutkimuksessa väkevien alkoholijuomien ostoon oikeuttavaa 20 vuoden ikärajaa piti sopivana 84 prosenttia vastanneista ja 91 prosenttia vastanneista piti viinien ja oluen ostoon oikeuttavaa 18 vuoden ostoikärajaa sopivana. Liian matalana kumppaakin ikärajaa piti seitsemän prosenttia vastanneista.

Suomalaiset eivät halua galluputkimusten mukaan väkeviä alkoholijuomia, viinejä tai vahvaa olutta päivittäistavarakauppoihin. Tammikuussa 2014 tehdyssä tutkimuksessa 89 prosenttia haastatelluista oli sitä mieltä, että väkeviä alkoholijuomia tulee saada ostaa vain Alkosta. Vastaava osuus oli vahvan oluen osalta 60 prosenttia ja viinien osalta 55 prosenttia. Keskioluen nykyinen myyntijärjestelmä sai väestön enemmistön tuen, sillä 85 prosenttia haastatelluista oli sitä mieltä, että keskiolutta tulee saada ostaa myös päivittäistavarakaupoista.

Alkoholiveroa on vuoden 2007 jälkeen korotettu viisi kertaa. Tammikuun 2015 kyselyssä tiedusteltiin, onko oluen, viinin ja väkevien alkoholijuomien hinta Suomessa sopiva, liian korkea vai liian matala. Vastaajista 56 prosenttia oli sitä mieltä, että viinien hintataso on sopiva tai liian matala. Vastaava luku oluen osalta oli 49 prosenttia ja väkevien alkoholijuomien osalta 59 prosenttia. Liian korkeana oluen hintoja piti 38 prosenttia vastanneista. Viinien osalta hintoja liian korkeina pitäviä oli 31 prosenttia ja väkevien osalta 26 prosenttia vastaajista. Juomalajista riippuen 12–15 prosenttia vastaajista ei ottanut kysymykseen kantaa, mikä on selvästi enemmän kuin muissa mielipidekysymyksissä. Ennen vuoden 2004 maaliskuussa toteutettua alkoholijuomien hintojen alentamista alkoholijuomien hintoja liian korkeina pitäneitä oli noin puolet väestöstä.

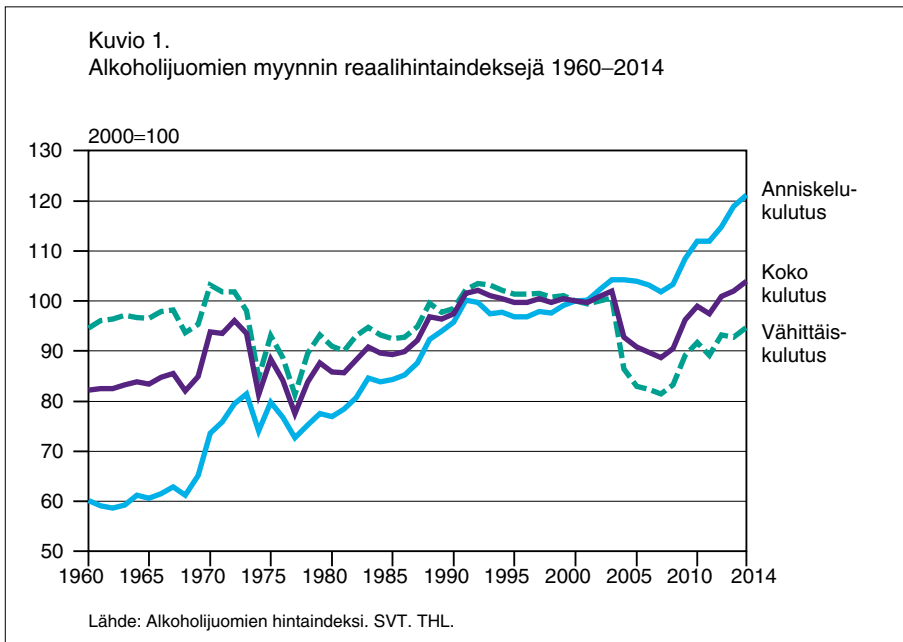
2 Alkoholijuomien kulutus ja käyttö 2014

2.1 Alkoholijuomien tuontikiintiöt, verot ja hinnat

Suomeen toisista EU-maista saapuvien matkustajien verovapaasti omaan käyttöön tuomia alkoholijuomia säädelleet määrälliset kiintiöt poistettiin vuonna 2004. EU:n ulkopuolelta omaan käyttöön verovapaasti tuotavien alkoholijuomien tuontikiintiöt pysyivät ennallaan. Nykyään matkustaja saa tuoda Suomeen EU:n ulkopuolelta saapuessaan verovapaasti yhden litran väkeviä alkoholijuomia tai kaksi litraa välituotteita sekä neljä litraa viiniä ja 16 litraa olutta. Myös tuontioikeuteen liittyvät aikarajat pysyivät ennallaan eli EU:n ja ETA-alueen ulkopuolelta muutoin kuin lentoteitse Suomeen saapuva Suomessa asuva henkilö saa tuoda verovapaasti alkoholijuomia vain, jos matka on kestänyt yli 20 tuntia.

Määrällisten tuontikiintiöiden poistumisen odotettiin lisäävän alkoholijuomien matkustajatuontia merkittävästi sen jälkeen, kun Virosta tuli EU:n jäsen toukokuussa 2004. Viron merkitys alkoholin tuontilähteenä perustuu Viron Suomen alkoholijuomien hintoja selvästi alhaisempiin hintoihin, Viron maantieteelliseen läheisyyteen sekä Virosta Suomeen tuotua alkoholimäärää aiemmin rajoittaneen tuontikiintiön ja 20 tunnin säännön poistumiseen.

Matkustajatuonnin kasvun hillitsemiseksi ja siihen liittyvien lieveilmiöiden ehkäisemiseksi alkoholijuomien valmisteveroja alennettiin maaliskuussa 2004 keskimäärin 33 prosenttia. Väkevien alkoholijuomien veroja alennettiin 44 prosenttia, välituotteiden veroja 40 prosenttia, viinien veroja 10 prosenttia ja oluiden veroja 32 prosenttia. Vuosien 2005–2007 aikana alkoholijuomien valmisteveroja ei muutettu, mutta vuoden 2007 jälkeen alkoholiveroja on korotettu viidesti.

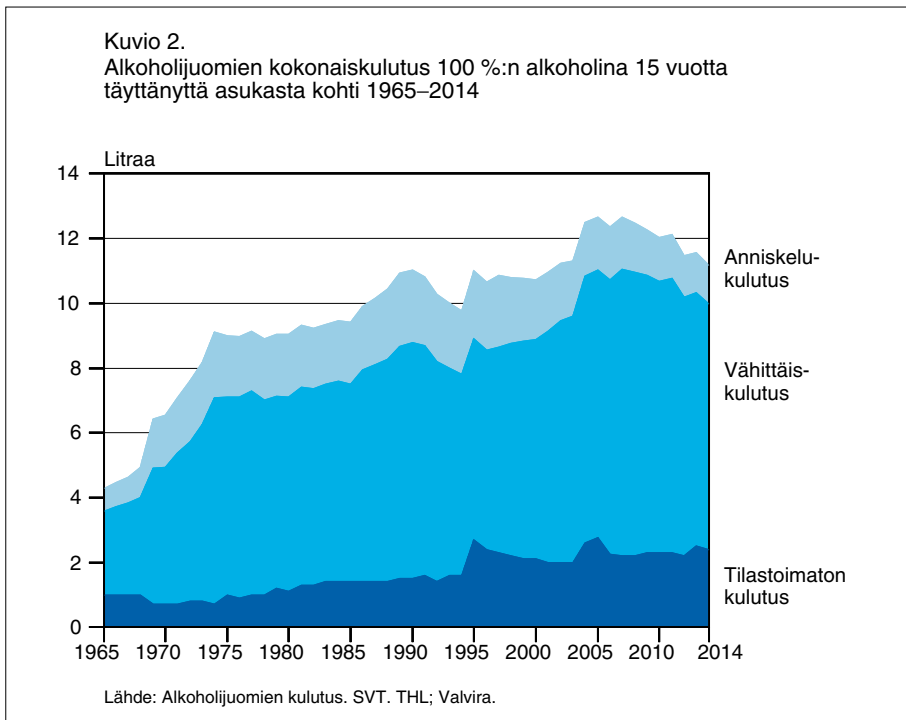
Alkoholijuomien reaali hinnat nousivat vuonna 2014 kaksi prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vähittäiskulutuksessa hinnat nousivat 2,2 prosenttia ja anniskelukulutuksessa 1,9 prosenttia. Reaali hinnoista on poistettu yleisen hintatason muutosten vaikutukset. Vuonna 2014 alkoholijuomien reaali hinnat olivat ensimmäistä kertaa korkeammalla tasolla (+2 %) kuin vuonna 2003. Reaali hinnat laskivat vuoden 2004 alkoholiveronalennuksesta alkaen vuoteen 2007 saakka. Reaali hinnat ovat sen jälkeen nousseet 17,3 prosenttia vuosina 2007–2014. Hintojen nousuun ovat vaikuttaneet alkoholijuomien valmisteverojen korotukset vuosina 2008–2014.

Vuoden 2004 alkoholiveronalennuksen vaikutukset alkoholijuomien ravintolahintoihin olivat melko vähäiset. Anniskelun reaali hinnat ovat nousseet 19 prosenttia vuodesta 2007 vuoteen 2014. Veronalennuksen vaikutus näkyy vielä alkoholijuomien vähittäiskulutuksen hinnoissa. Vuonna 2014 vähittäiskulutuksen reaali hinnat olivat yhä 5,8 prosenttia matalammalla kuin vuonna 2003, vaikka yhteenlasketun kulutuksen reaali hinnat ylittävät vuoden 2003 tason.

Hinnanmuutokset ovat vaihdelleet juomaryhmittäin sekä vähittäiskulutuksessa että anniskelukulutuksessa vuosina 2007–2014. Esimerkiksi vähittäiskulutuksessa viinien reaali hinnat ovat nousseet 28,3 prosenttia, kun mietojen viinien reaali hinnat ovat nousseet vain 6,7 prosenttia vuoteen 2007 verrattuna.

2.2 Alkoholijuomien kokonaiskulutus

Alkoholijuomien kokonaiskulutus sisältää sekä tilastoidun että tilastoimattoman alkoholinkulutuksen. Tilastoitu alkoholijuomien kulutus sisältää myynnin Alkon myymälöistä ja alkoholijuomien tukkumyyjien toimitukset elintarvikeliikkeille, kioskeille ja

huoltoasemille sekä anniskeluravintoloille. Tilastoimaton alkoholinkulutus sisältää alkoholijuomien laillisen ja laittoman kotivalmistuksen, matkustajien alkoholintuonnin, salakuljetuksen ja korvikkeiden nauttimisen sekä suomalaisten Suomen rajojen ulkopuolella kuluttaman alkoholin vähennettynä ulkomaalaisten Suomesta ostamalla alkoholimäärällä. Matkustajatuonnin sekä ulkomailla kulutetun alkoholin määrät lasketaan haastattelututkimusten perusteella. Salakuljetuksen ja kotivalmistuksen osalta tiedot ovat eri lähteisiin perustuvia arvioita.

Vuonna 2014 alkoholijuomien kokonaiskulutus oli 50,9 miljoonaa litraa sataprosenttisena alkoholina, mikä oli 15 vuotta täyttäneitä väestöä kohti 11,2 litraa. Vuoteen 2013 verrattuna alkoholin kokonaiskulutus väheni noin kolme prosenttia vuonna 2014. Laskeva kehitys on jatkunut vuodesta 2008 alkaen. Kovin tarkkoihin muutosprosentteihin tulee kuitenkin suhtautua varauksella, koska vuoden 2014 tammikuun alussa toteutettu alkoholiveronkorotus johti päivittäistavarakaupan vähittäismyymälöiden ja anniskeluravintoloiden alkoholivarastojen kasvattamiseen vuoden 2013 lopulla.

Päivittäistavarakaupan ja ravintoloiden osalta alkoholijuomat kirjataan kulutetuksi silloin, kun ne siirtyvät tavarantoimittajalta päivittäistavarakauppaan tai ravintolaan. Alkon myynti kirjataan kulutetuksi, kun asiakas ostaa alkoholijuoman Alkosta. Tilastointitavasta johtuen kaikki päivittäistavarakaupan ja anniskeluravintoloiden vuonna 2013 ostamat alkoholijuomat kirjattiin kulutetuksi vuonna 2013, vaikka osa niistä jäikin varastoihin sekä myytiin ja kulutettiin vasta vuoden 2014 puolella. Koska vuonna 2015 alkoholiveroja ei korotettu, olivat päivittäistavarakaupan ja anniskeluravintoloiden alkoholivarastot vuoden 2014 lopussa normaalitasolla. Alkoholijuomien tilastointitavasta johtuu, että tilastojen ilmoittama vuoden 2013 kulutusluku yliarvioi vuoden 2013 todellisen kulutuksen ja vuoden 2014 kulutusluku aliarvioi vuoden 2014 todellisen kulutuksen.

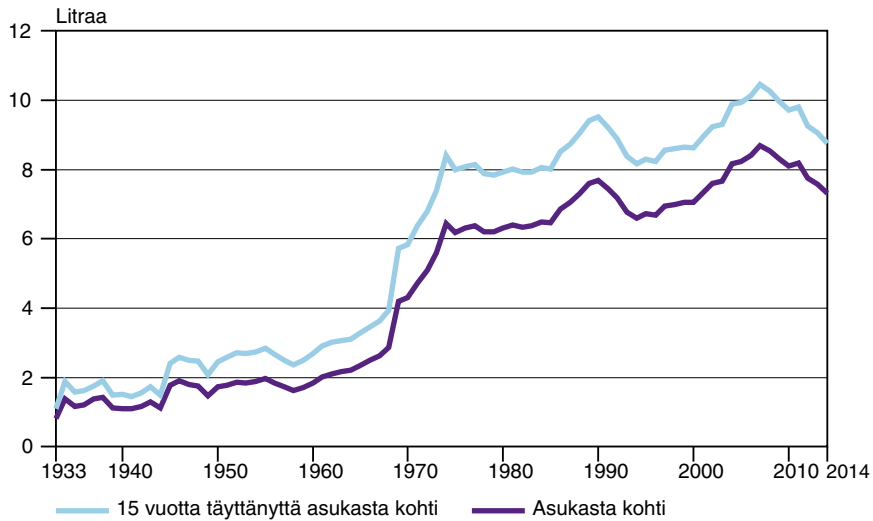
2.3 Alkoholijuomien tilastoitu kulutus

Vuonna 2014 alkoholijuomien tilastoitu kulutus väheni 3,1 prosenttia edellisestä vuodesta. Alkoholiverojen korottamisen aiheuttamasta varastoinnista ja tilastointitavasta johtuen alkoholijuomien kulutuksen todellinen aleneminen oli kuitenkin tätä pienempi. Tilastoidun kulutuksen määrä oli 40,1 miljoonaa litraa sataprosenttista alkoholia. 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti laskettuna alkoholin tilastoitu kulutus oli 8,8 litraa.

Sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnetusta kulutuksesta laskettuna siiderien tilastoitu kulutus väheni 7,4 prosenttia vuoteen 2013 verrattuna. Väkevien viinien osalta vastaava väheneminen oli 7,0 prosenttia, väkevien alkoholijuomien osalta 5,4 prosenttia, long drink -juomien osalta 2,4 prosenttia, oluen osalta 2,2 prosenttia ja mietojen viinien osalta 1,5 prosenttia.

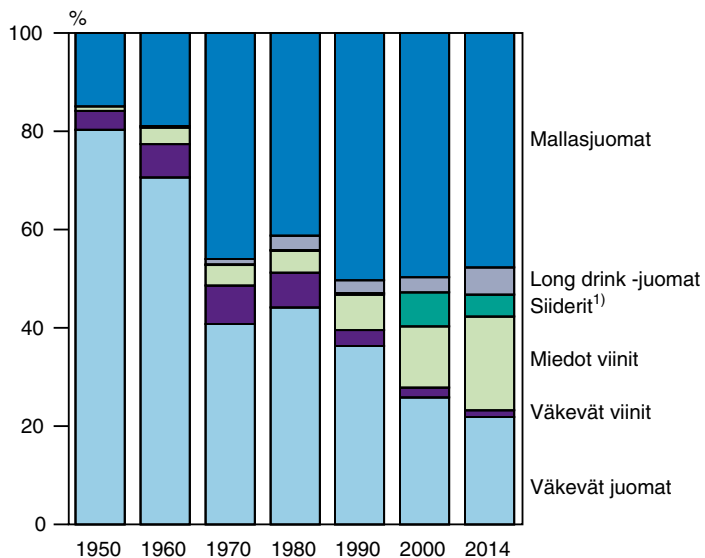
Vähittäiskulutuksen osuus tilastoidusta kulutuksesta lisääntyi hieman vuonna 2014 ja oli 86,7 prosenttia. Kaikkiaan vähittäismyymälöiden (Alkon myymälöiden, elintarvikeliikkeiden, kioskien ja huoltoasemien) kautta myytiin 35,6 miljoonaa litraa alkoholijuomia sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnettuna. 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti laskettuna kulutus oli 7,6 litraa.

Kuvio 3.
Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina 1933–2014

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira.

Kuvio 4.
Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen rakenne juomaryhmittäin
100 %:n alkoholina 1950–2014

¹⁾ Siideri näkyy kuviossa vuodesta 1990 alkaen.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira.

Vuonna 2014 alkoholin tilastoitu anniskelukulutus väheni 4,7 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Anniskeluravintoloissa kulutettiin yhteensä 5,4 miljoonaa litraa alkoholijuomia sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnettuna vuonna 2014. 15 vuotta täyttänyttä väestöä kohti määrä oli 1,2 litraa. Viimeisen kahden vuosikymmenen aikana anniskelukulutus on vähentynyt noin kolmanneksen ja sen osuus alkoholin tilastoidusta kulutuksesta on pudonnut neljänneksestä 13,2 prosenttiin.

Väkevien alkoholijuomien osuus tilastoidusta kulutuksesta oli sataprosenttisenä alkoholina mitattuna 21,9 prosenttia, mikä oli 0,5 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2013. Oluen osuus lisääntyi 0,5 prosenttiyksikköä ja oli 47,7 prosenttia tilastoidusta kulutuksesta. Mietojen viinien osuus nousi 0,3 prosenttiyksikköä ja oli 19,2 prosenttia. Long drink -juomien ja siiderien osuudet tilastoidusta kulutuksesta olivat 5,5 ja 4,4 prosenttia. Väkevien viinien osuus oli 1,4 prosenttia.

2.4 Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus

Vuonna 2014 tilastoimattoman alkoholinkulutuksen suuruudeksi arvioitiin 2,4 litraa sadan prosentin alkoholia 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, kun se vuonna 2005 oli ollut 2,7 litraa ja vuonna 2000 2,1 litraa. Vuonna 2014 tilastoimattoman alkoholinkulutuksen osuus alkoholijuomien kokonaiskulutuksesta oli edellisvuoden tasolla eli noin 21 prosenttia. Vuonna 2014 matkustajatuonti oli noin 8,4 miljoonaa litraa 100-prosenttista alkoholia, kun se edellisvuonna oli ollut noin 8,9 miljoonaa litraa. Matkustajatuonti kattoi noin 78 prosenttia alkoholijuomien tilastoimattomasta kulutuksesta vuonna 2014. Ulkomailla kulutetun alkoholin osuus oli noin 16 prosenttia. Sekä laillisen kotivalmistuksen että laittomasti valmistetun ja salakuljetetun alkoholin osuudet olivat noin 3 prosenttia tilastoimattomasta alkoholinkulutuksesta.

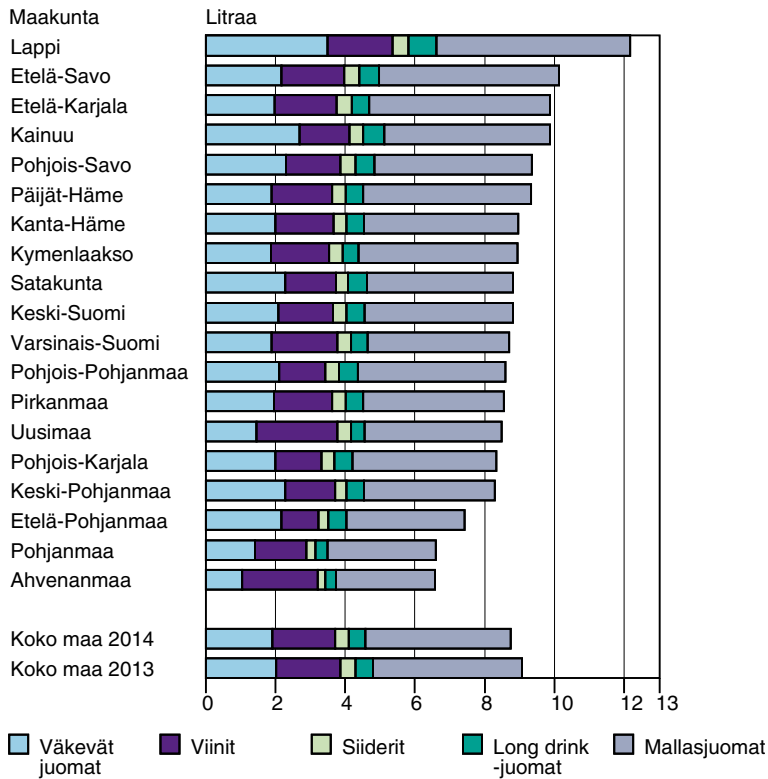
Kotiviinin ja kotioluen valmistus on vähentynyt 1990-luvun puolivälin jälkeen. Vuonna 2014 näiden arvioidaan edelleen pysyneen alhaisella tasolla. Vuodesta 2004 lähtien alkoholin salakuljetus ja laitton valmistus ovat vähentyneet. Suomalaisten ulkomailla kuluttaman alkoholin määrän on arvioitu pysyneen ennallaan.

2.5 Alkoholijuomien myynti maakunnissa

Alkoholijuomien myynti maakunnissa koostuu alkoholijuomien vähittäis- ja anniskelumyynnistä. Maakunnittain tarkasteltuna Lapissa myytiin vuonna 2014 eniten alkoholia sataprosenttisenä alkoholina 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, 12,2 litraa. Ahvenanmaalla ja Pohjanmaalla alkoholia myytiin vähiten, 6,6 litraa. Lapin koko maan keskiarvoa (8,8 litraa) selkeästi suurempi alkoholin myynnin määrä johtuu muun muassa alkoholijuomien rajakaupasta eli ruotsalaisten ja norjalaisten Suomessa tekemistä alkoholiostoista sekä matkailijoiden runsaasta määrästä Lapissa.

Alkoholijuomien myynti väheni vuonna 2014 kaikissa maakunnissa edelliseen vuoteen verrattuna. Alkoholin myynti laski eniten Etelä-Karjalassa (-5,8 %), Uudellamaalla (-4,4 %) ja Päijät-Hämeessä (-4,0 %). Myynti laski vähiten Keski-Pohjanmaalla (-1,0 %) ja Satakunnassa (-2,3 %).

Kuvio 5.
Alkoholijuomien myynti 100 %:n alkoholina juomaryhmittäin
15 vuotta täyttäneitä asukasti kohti maakunnissa 2014

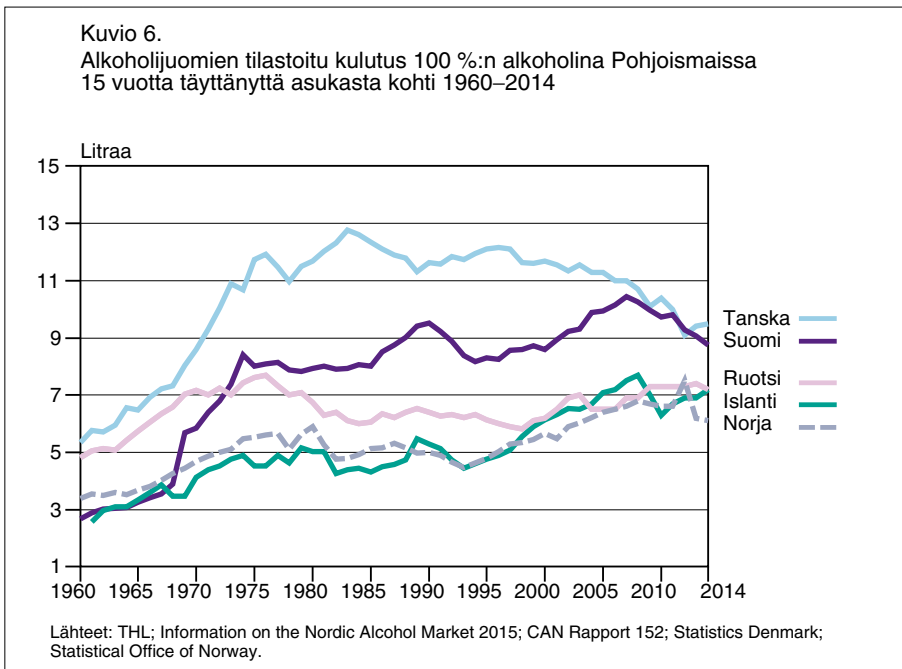

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira.

2.6 Alkoholijuomien kulutus Pohjoismaissa ja muualla maailmassa

Useimmissa Euroopan maissa alkoholin tilastoitu kulutus on 1970-luvun puolenvälin jälkeen joko pysynyt vakaana tai vähentynyt. Pohjoismaista Islannissa, Norjassa ja Suomessa alkoholijuomien kulutus on vastaavana ajankohtana kasvanut. Ruotsissa ja Tanskassa kulutus on ollut suhteellisen vakaata. Suomessa alkoholin kulutuksen kasvu on ollut niin nopeaa, että Suomi on muuttunut 1960-luvun alun Pohjoismaiden vähäisimmän kulutuksen maasta maaksi, jossa alkoholijuomien kokonaiskulutus on Tanskan tasoa ja selvästi suurempi kuin muissa Pohjoismaissa.

Kaikissa Pohjoismaissa kulutetaan tällä hetkellä väkeviä alkoholijuomia selvästi vähemmän kuin 1970-luvun puolessavälissä. Sen sijaan viinien kulutus on kasvanut kaikissa Pohjoismaissa viimeisen puolen vuosisadan aikana. Myös olutta kulutetaan nykyään enemmän kuin 1960-luvun alussa. Oluen kulutuksen kehitys ei kuitenkaan ole ollut yhtenäinen viime vuosikymmeninä. Islannissa oluen kulutus on kasvanut, kun taas Tanskassa se on selvästi vähentynyt. Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa olutta kulutetaan tilastojen mukaan tällä hetkellä lähes saman verran kuin 1980- ja 90-luvuilla.

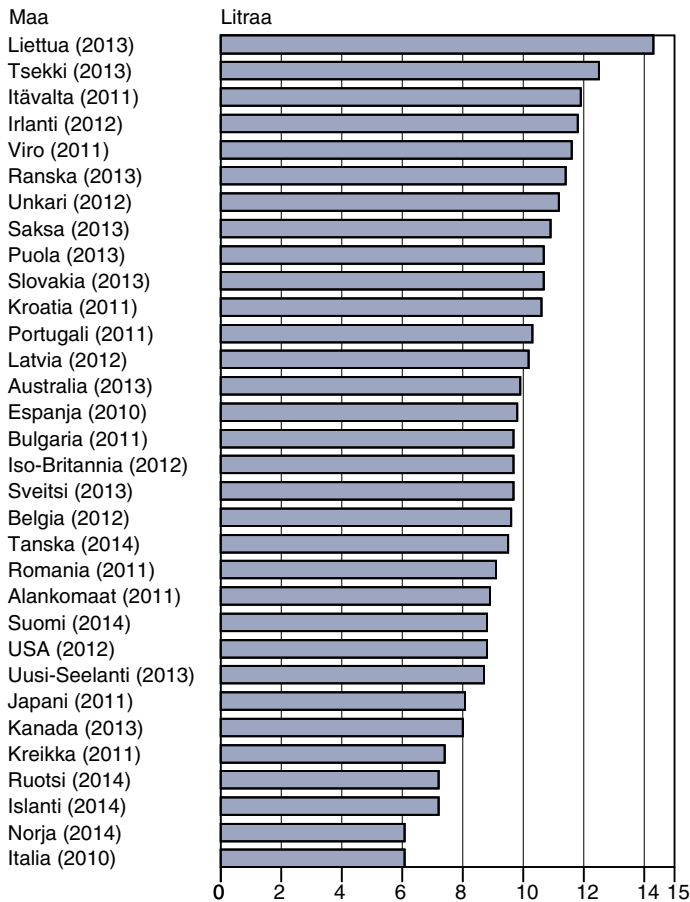

Tietopohja alkoholin käytöstä maailmanlaajuisesti on selvästi vajavaisempaa kuin tiedot alkoholin käytöstä Euroopassa ja Pohjoismaissa. Maailmanlaajuisesti alkoholin kulutusta vertailtaessa tulee huomioida myös tilastojen ulkopuolelle jäävä tilastoimaton kulutus. Useimmissa Euroopan maissa tilastoitu alkoholinkulutus kattaavaa osaa kaikesta väestön juomasta alkoholista. Sen sijaan useimmissa kehittyvissä maissa tilastoimattoman alkoholin kulutuksen osuus kohoaa selvästi suuremmaksi kuin Euroopassa. WHO:n arvion mukaan tilastoimattoman alkoholin osuus alkoholin kokonaiskulutuksesta on maailmanlaajuisesti noin 25 prosenttia.

Alkoholia kulutetaan eniten Euroopassa ja Venäjällä. Muita korkean kulutuksen alueita ovat Australia, Uusi-Seelanti ja Argentiina sekä eräät Afrikan maat kuten Nigeria ja Uganda. Pääsääntöisesti Saharan eteläpuoleisen Afrikan, Etelä- ja Pohjois-Amerikan sekä Aasian valtioissa alkoholin kulutus on lähellä koko maailman keskiarvoa, joka WHO:n arvion mukaan on noin 6,2 litraa 15 vuotta täyttäneitä väestöä kohti vuonna 2010 (World Health Organization 2014). Alhaisimmillaan alkoholin kokonaiskulutus on maissa, joissa väestön enemmistö on islaminuskoisia.

Koko maapallon väestöstä 48 prosenttia ei ole koskaan käyttänyt alkoholia. Viimeksi kuluneen vuoden aikana raittiina on ollut lähes joka toinen mies ja kaksi kolmesta naisesta. Raittiiden lukumäärä selittääkin suurimman osan eri maanosien välisistä eroista aikuisväestöä kohti lasketuissa alkoholin kulutusluvuissa.

Kuvio 7.
Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina eräissä
maissa 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti

Lähteet: WHO Global Information System on Alcohol and Health; THL; Information on the Nordic Alcohol Market 2015; CAN Rapport 152; Statistics Denmark; Statistical Office of Norway.

2.7 Alkoholijuomien käytön laajuus

Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys -tutkimuksen (AVTK) mukaan työikäisen väestön alkoholin käyttö on lisääntynyt pitkällä aikavälillä. Sen sijaan muissa elintavoissa, esimerkiksi tupakoinnissa ja ruokatottumuksissa, on tapahtunut myönteistä kehitystä. (Helldán ym. 2014.)

Raittiiden osuus vähentyi vuodesta 1982 vuosituhannen vaihteeseen ja on sen jälkeen pysynyt samalla tasolla. Vuonna 2014 15–64-vuotiaista naisista 14 prosenttia ja miehistä 13 prosenttia ilmoitti, että ei ollut käyttänyt alkoholia viimeksi kuluneen vuoden aikana. Vuonna 1982 vastaavat osuudet olivat 31 prosenttia naisista ja 15 prosenttia miehistä.

Vuonna 2014 miehistä 46 prosenttia ja naisista 28 prosenttia joi tavallisesti ainakin kerran viikossa alkoholia. Humalahakuisesti (vähintään kuusi alkoholiannosta kerralla) joi ainakin kerran viikossa 21 prosenttia miehistä ja 6 prosenttia naisista. Miesten humalahakuinen juominen oli yleisintä 45–54-vuotiaiden ikäryhmässä. (Helldán ym. 2014.)

14–20-vuotiaille tehtävän Kouluterveyskyselyn mukaan nuorten alkoholin käyttö ja humalajuominen ovat vähentyneet 2000-luvulla. Vuosina 2000–2015 vähintään kerran kuukaudessa itsensä tosi humalaan juovien peruskoulun 8. ja 9. -luokkalaisten osuus on laskenut reilusta neljänneksestä kymmenesosaan. Humalajuominen on vähentynyt myös lukiodien ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla. Vuonna 2015 alle viidennes lukiolaisista ja alle kolmannes ammattiin opiskelevista joi itsensä tosi humalaan vähintään kerran kuussa. (Kouluterveyskysely 2015.)

Raittiiden nuorten osuus on kasvanut viime vuosina kaikilla kouluasteilla. Kouluterveyskyselyn mukaan noin neljäsosa peruskoulun kahdeksannen ja yhdeksannen luokan oppilaista oli raittiita 2000-luvun alussa, vuoden 2015 tulosten mukaan jo yli puolet. Lukiodien 1. ja 2. vuoden opiskelijoista oli raittiita lähes joka kolmas ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista lähes joka neljäs. (Kouluterveyskysely 2015.)

3 Huumepolitiikka ja huumeiden käyttö

3.1 Suomen huumausainepolitiikan peruslinjat

Suomen huumausainepolitiikan yleistavoitteena on huumausaineiden käytön ja levittämisen ehkäiseminen siten, että niiden käytöstä aiheutuvat taloudelliset, terveydelliset ja sosiaaliset haitat ja kustannukset jäisivät mahdollisimman pieniksi.

Yhteiskuntapoliittisilla toimilla, kansallisella lainsäädännöllä ja kansainvälisillä sopimuksilla

- ehkäistään huumausaineiden kysyntää ja tarjontaa
- vähennetään huumausaineiden aiheuttamia haittoja
- pyritään saamaan huumeongelmaiset mahdollisimman varhain hoitoon
- saatetaan laittomaan toimintaan syyllistyneet rikosoikeudelliseen vastuuseen

Suomi toteuttaa huumausainepolitiikassaan YK:n huumausaineiden vastaisia sopimuksia, tekee kansainvälistä yhteistyötä ja osallistuu aktiivisesti Euroopan unionin yhteisen huumausainepolitiikan suunnitteluun ja toteutukseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö koordinoi valtakunnallista huumausainepolitiikkaa. Huumausainepoliittinen koordinaatioryhmä kehittää huumausainepolitiikkaa ja tekee siitä valtakunnallisesti yhtenäistä. Lisäksi ryhmä seuraa huumausainetilanteen kehitystä ja raportoi siitä säännöllisesti valtioneuvostolle. Koordinaatioryhmä huolehtii myös, että huumausainepoliittinen lainsäädäntö ja viranomaisten toimet ovat yhteneväisiä.

3.2 Huumeiden kokeilu ja käyttö

Vuonna 2014 toteutetun väestötutkimuksen¹ mukaan 20 prosenttia 15–69-vuotiaista suomalaisista on käyttänyt ainakin kerran elämässään jotain laitonta huumetta. Vastaa- jista kuusi prosenttia oli käyttänyt huumeita kuluneen vuoden aikana ja kaksi prosenttia kuluneen kuukauden aikana. Tutkimuksessa arvioitiin, että liki 800 000 suomalaista on joskus kokeillut huumeita, vuoden sisällä huumeita on käyttänyt noin 250 000 suoma- laista ja edellisen kuukauden aikana yli 90 000 suomalaista. (Hakkarainen ym. 2015.)

Kannabis on edelleen selvästi eniten käytetty huume, ja sen käyttö on lisääntynyt vuodesta 2010. Syksyllä 2014 joka viides (19,4 %) suomalainen ilmoitti ainakin kerran elämässään kokeilleensa kannabista. Nuorten aikuisten (25–34-vuotiaat) ikäryhmässä osuus oli kaksinkertainen (38,4 %). (Hakkarainen ym. 2015.)

Muiden huumausaineiden käyttö on selkeästi kannabista vähäisempää. Amfeta- miinin, ekstaasin ja huumaavien sienten elinikäisprevalenssit ovat noin 2–3 prosenttia, nuorilla aikuisilla noin 6–7 prosenttia. Niistä ainoastaan ekstaasin käyttö on lisääntynyt vuodesta 2010. Kokaiinin käyttö on hieman lisääntynyt, mutta on yhä suhteellisen har- vinaista. LSD:n käytön esiintyvyys on noin prosentin luokkaa.

Opioideista buprenorfiinin käyttö on Suomessa ollut pitkään heroiinia yleisempää. Buprenorfiinia yleisempää vaikuttaa kuitenkin olevan uusien voimakkaiden kipulääk- keiden (mm. tramadoli, fentanylli ja oksikodoni) käyttö. Buprenorfiinia ilmoitti käyt- täneensä 0,8 prosenttia vastaajista ja näitä muita opioideja 1,6 prosenttia. (Hakkarainen ym. 2015.)

Eurooppalaisessa koululaistutkimuksessa (ESPAD) seurataan 15–16-vuotiaiden eurooppalaisten koululaisten alkoholin, tupakan ja huumeiden käytössä tapahtuvia muutoksia. Kannabista elinaikanaan kokeilleiden osuus kasvoi aikavälillä 1995–1999. Kasvu kääntyi laskuun vuonna 2003. Kannabiksen elinaikainen käyttö, samoin kuin viimeksi kuluneiden 12 kuukauden käyttökin, näyttää kuitenkin jälleen lisääntyneen sekä pojilla että tytöillä vuosien 2007 ja 2011 välillä. Pojilla myös viimeksi kuluneiden 30 päivän käyttö on hieman lisääntynyt. Vuoden 2011 ESPAD-tutkimuksen mukaan 15–16-vuotiaista pojista 12 prosenttia ja tytöistä 10 prosenttia oli joskus elämänsä aika- na kokeillut kannabista. Pojista 12 prosenttia ja tytöistä 10 prosenttia ilmoitti tuntevansa jonkun, joka on itse kasvattanut kannabista. Nuorten keskuudessa kasvatus oli kuiten- kin hyvin harvinaista. Pojista prosentti ilmoitti joskus itse kasvattaneensa kannabista, ja tytöt eivät olleet lainkaan kasvattaneet kannabista. Jotain muuta huumetta kuin kan- nabista elinaikanaan kokeilleiden osuus oli 5 prosenttia vuonna 2011. (Raitasalo ym. 2012.)

14–20-vuotiaiden nuorten huumeiden kokeilua ja käyttöä kartoitetaan joka toinen vuosi toteutettavalla valtakunnallisella Kouluterveyskyselyllä. Vuoden 2015 tulosten mukaan perusopetuksen kahdeksannen ja yhdeksännen luokan oppilaista kahdek- san prosenttia, lukion ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaista 12 prosenttia ja ammatillisten oppilaitosten ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaista 22 prosenttia oli

¹ Huumausaineiden käytön yleisyyttä suomalaisen aikuisväestön keskuudessa on seurattu vuodesta 1992 lähtien neljän vuoden välein tehdyillä kyselytutkimuksilla. Tutkimuksissa on selvitetty myös väestön huumeasenteita ja huumausainepoliittisia mielipiteitä.

kokeillut ainakin kerran elämänsä aikana kannabista, ekstaasia, amfetamiinia, Subutexia, heroiinia, kokaiinia, LSD:tä, gammaa tai muita vastaavia huumeita. (Kouluterveyskysely 2015.)

Suurin osa huumeita ainakin kerran elämässään kokeilleista nuorista oli käyttänyt kannabista. Huumeiden kokeilu oli yleisempää perusopetuksessa ja lukioissa pojilla kuin tytöillä. Viisi kertaa tai useammin kannabista oli käyttänyt neljä prosenttia perusopetuksen oppilaista, neljä prosenttia lukiolaisista ja kahdeksan prosenttia ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista. Huumeita kokeilleiden nuorten määrässä ei tapahtunut suurta muutosta vuoteen 2013 verrattuna. (Kouluterveyskysely 2015.)

Opioidien ja amfetamiinien ongelmakäyttöä arvioivan rekisteritutkimuksen mukaan Suomessa oli 18 000–30 000 huumeiden ongelmakäyttäjää vuonna 2012. Tämä on 0,55–0,9 % 15–64-vuotiaista suomalaisista. Amfetamiinien ongelmakäyttäjien määräksi arvioidaan 11 000–18 000 ja opioidien 13 000–15 000 henkilöä. Edellisiin tutkimuksiin verrattuna vaikuttaa siltä, että huumeiden ongelmakäyttäjien määrä on kasvanut Suomessa. Tosin nuoria ongelmakäyttäjää näytti olevan vuonna 2012 vähemmän kuin 2000-luvun alussa. Nyt ongelmakäyttäjistä lähes puolet on 25–34-vuotiaita. Naisia on noin kolmannes. Edellisiin tutkimuksiin verrattuna naisten osuus näyttää kasvaneen. (Ollgren ym. 2014.)

3.3 Suomalaisten asenteet huumeita kohtaan

Vuodesta 1996 lähtien aikuisväestön huumausaineiden käytön yleisyyttä mitanneissa kyselytutkimuksissa vastaajilta on kysytty kuinka suuri terveydellinen tai muu riski huumeiden käytöstä aiheutuu. Tulokset kertoivat kahdesta erisuuntaisesta trendistä: suomalaisten suhtautuminen humalajuomiseen ja tupakointiin kehittyi kriittisempään suuntaan, kun taas käsitykset kannabiksen riskeistä näyttivät lieventyvän (Hakkarainen ym. 2011; Hakkarainen ym. 2015).

Käsitykset kannabiksen kokeilun ja säännöllisen käytön riskeistä ovat viime vuosina muuttuneet merkittävästi. Vuonna 2014 puolet vastaajista oli sitä mieltä, että kannabiksen kokeilu muutaman kerran sisältää korkeintaan vähäisen riskin. Miehistä näin ajatteli 60 prosenttia ja naisista 39 prosenttia. 15–24-vuotiaista riskejä piti vähäisinä 63 prosenttia ja 25–34-vuotiaista 71 prosenttia. (Hakkarainen ym. 2015.)

Suhtautuminen kannabiksen kokeiluun on lieventynyt kaikissa ikäryhmissä. Yli 45-vuotiaista 36 prosenttia arvioi kannabiskokeilun riskit korkeintaan vähäisiksi, kun kaksikymmentä vuotta aiemmin tätä mieltä oli 16 prosenttia kyseisestä ikäryhmästä. Suhtautuminen heroiinin kokeiluun on kuitenkin pysynyt hyvin kriittisenä, joten on oletettavaa, että aikaisempaa useampi suomalainen tekee eron kannabiksen ja muiden huumeiden välillä. (Hakkarainen ym. 2015.)

ESPAD-tutkimuksen mukaan 15–16-vuotiaiden poikien ja tyttöjen välillä ei ole merkittävää eroa kannabiskokeiluihin liitettyjen riskikäsitysten osalta. Sekä pojista että tytöistä hieman alle 30 prosenttia piti kannabiskokeiluihin liittyviä riskejä suurina vuonna 2011. Riskikäsitysten trendin suunta on kuitenkin päinvastainen kuin tupakan ja alkoholin käyttöön liitettyjen riskien kohdalla: niiden osuus, jotka pitävät kannabiskokeiluihin liittyviä riskejä suurina, on laskenut tasaisesti lukuun ottamatta väliaikaista nousua vuosien 2003 ja 2007 välillä. Nuoret pitivät myös ekstaasin ja amfetamiinin kokeiluun liittyviä riskejä aiempaa pienempinä. (Raitasalo ym. 2012.)

Suomen ESPAD-aineiston tulosten perusteella voidaan todeta, että niin tupakan, alkoholin kuin kannabiksenkin käyttöön liittyvien riskikäsitusten ja näiden aineiden käytön yleisyyden välillä vallitsee peilikuvamainen yhteys: mitä suurempina käyttöön liittyviä riskejä pidetään, sitä vähäisempää käyttö on, ja päinvastoin. (Raitasalo ym. 2012.)

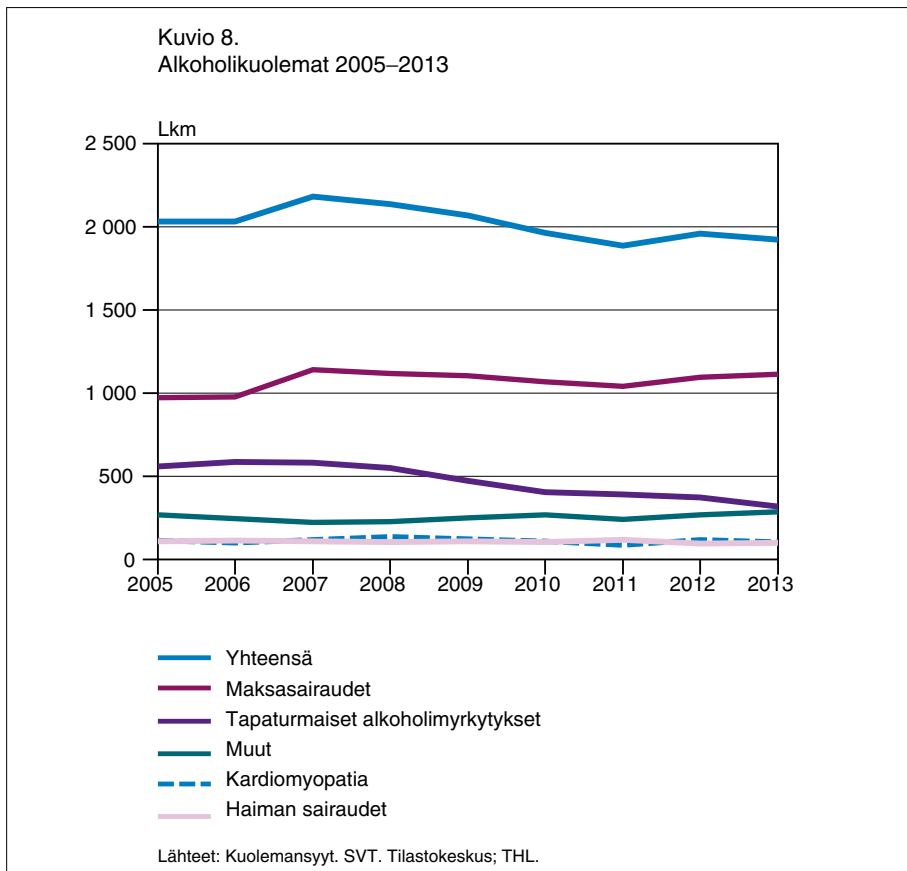
4 Päihteiden käyttöön liittyviä haittoja

4.1 Päihteiden käyttöön liittyvät kuolemat

4.1.1 Alkoholin käyttöön liittyvät kuolemat

Vuonna 2013 alkoholin käyttöön liittyviä kuolemia oli Suomessa 2 561 eli 29 enemmän kuin edellisellä vuonna. Alkoholin käyttöön liittyviin kuolemiin on laskettu alkoholisairauksiin ja alkoholimyrkytyksiin kuolleiden lisäksi päihtyneenä tapaturmaan ja väkivaltaan kuolleet.

Vuonna 2013 alkoholisairauksiin ja alkoholimyrkytyksiin kuoli yhteensä 1 926 henkilöä, joista miehiä oli 1 502 ja naisia 424. Näihin syihin kuolleiden määrä väheni noin 2 prosenttia edellisvuodesta. Alkoholisairauksista alkoholin käyttöön liittyvien maksasairauksien aiheuttamat kuolemat lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna. Alkoholimak-

sasairauksiin kuoli 1 114 henkilöä eli 15 henkilöä edellisvuotta enemmän. Alkoholimyrkytyksiin kuolleiden määrä väheni edelleen. Tapaturmaisiin alkoholimyrkytyksiin kuoli 319 henkilöä eli 56 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2012. Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen kuolemansyytilaston tietoihin.

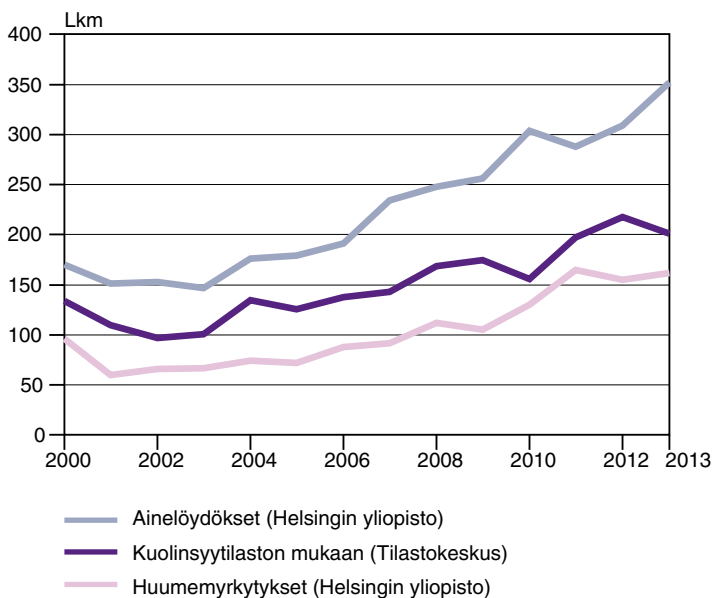
Päihtyneenä tapahtuneet tapaturmaiset ja väkivaltaiset kuolemat kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2013 päihtyneenä tapaturmaan tai väkivaltaan kuoli yhteensä 635 henkilöä, mikä on 63 henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna. Päihtyneenä tapaturmaan kuoli 355 henkilöä ja väkivaltaan kuoli 280 henkilöä.

Alkoholisairauksiin ja alkoholimyrkytyksiin kuolee eniten 60–64-vuotiaita. Alkoholikuolleisuus on suurinta 55–64-vuotiailla miehillä. Kuolleista suurin osa oli työikäisiä ja reilu neljännes (28 %) oli täyttänyt 65 vuotta. 65 vuotta täyttäneiden osuus kuolleista on ollut kasvussa viime vuosina. Esimerkiksi vuonna 2008 ikääntyneiden osuus kaikista alkoholisairauksiin ja alkoholimyrkytyksiin kuolleista oli noin 17 prosenttia, kun vastaava osuus kuolleista oli jo noin 28 prosenttia vuonna 2013.

4.1.2 Huumeiden käyttöön liittyvät kuolemat

Huumausainekuolemia voidaan tarkastella kolmella tavalla: ainelöydösten, kuolemansyyden ja tapaturmaisten myrkytysten perusteella. Ainelöydösten määrä perustuu ruumiinavauksissa tehtyihin positiivisiin huumausainelöydöksiin. Tällöin huumausaineella ei välttämättä ole välitöntä tai merkittävää välillistä syytä kuolemaan. Suomessa tutkitaan huumeiden varalta kaikki epäselvät tai epäilyksen alaiset kuolemat. Kuolemansyiden

Kuvio 9.
Huumausainekuolemat 2000–2013

Lähteet: Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen osasto; Kuolemansyyt. SVT. Tilastokeskus.

den mukainen tilastointi perustuu EMCDDA:n protokollaan², jossa huumekuolemiksi on määritelty tahalliset ja tahattomat myrkytykset sekä huumeiden käytöstä johtuva mielenterveyden häiriö.

Oikeuskemiallisen tutkimuksen paljastamia huumausainelöydöksiä ruumiinavauksissa oli yhteensä 352 vuonna 2013. Ainelöydösten määrä nousi 42 tapauksella edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2013 huumemyrkytyskuolemia oli 162, mikä oli 7 tapasta enemmän kuin vuonna 2012. (Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen osasto, toksikologian laboratorio 2015.) Tilastokeskuksen kuolemansyytilaston mukaan vuonna 2013 oli 201 huumekuolemaa.

4.2 Päihteiden käyttöön liittyvä rikollisuus

4.2.1 Rattijuopumus- ja liikenne rikokset

Vuonna 2014 poliisin tietoon tuli 17 608 rattijuopumusrikosta eli henkilö oli ajanut alkoholin vaikutuksen alaisena tai huumaantuneena. Rattijuopumusrikosten kokonaismäärä väheni kaksi prosenttia vuoteen 2013 verrattuna. Törkeiden rattijuopumusten (8 304 tapasta) osuus kaikista rattijuopumustapauksista oli 47 prosenttia vuonna 2014. Törkeiden rattijuopumusten määrä väheni kahdeksan prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Rattijuopumusten (9 304 tapasta) määrä puolestaan kasvoi kolme prosenttia. Rattijuopumusrikoksista huumetapaukset ovat lisääntyneet vuosina 2005–2014 yhteensä 79 prosenttia, kun alkoholitapaukset ovat samaan aikaan vähentyneet 44 prosenttia. Vuonna 2014 rattijuopumusrikokseen syylliseksi epäillyistä oli miehiä 88 prosenttia. (Helsingin yliopisto 2015.)

Vuonna 2014 poliisin tietoon tullesiin rattijuopumusrikoksiin syyllisiksi epäillyistä 75 prosenttia oli ollut alkoholin vaikutuksen alaisena, 21 prosenttia muun päihteen kuin alkoholin vaikutuksen alaisena (huumaus- tai lääkeaine) ja 4 prosenttia oli ollut sekä alkoholin että muun päihteen vaikutuksen alaisena (ns. sekakäyttö). Muun päihteen kuin alkoholin vaikutuksen alaisten (huumaus- tai lääkeaine) osuus rattijuopumusrikoksiin syyllisiksi epäillyistä on noussut noin 13 prosentista (vuonna 2012) noin 21 prosenttiin vuonna 2014. Vuonna 2003 rattijuopumussäännöksiä muutettiin siten, että huumausaineille asetettiin niin sanottu nollaraja.

Vuoden 2014 valtakunnallisessa ratsiatutkimuksessa rattijuoppoja oli 0,14 prosenttia 104 910 tarkastetusta ajoneuvon kuljettajasta. Ratsiatutkimuksessa alkoholia maistelleita eli alle 0,5 promillen kuljettajia oli 0,67 prosenttia tutkituista (noin 1/150 kuljettajasta) vuonna 2014. Maistelleiden kuljettajien osuus on viime vuosina ollut noin 0,6 prosenttia kaikista tutkituista kuljettajista. (Helsingin yliopisto 2015.)

Tieliikenneonnettomuuksien alkoholitapauksissa kuoli 55 henkilöä ja loukkaantui 640 henkilöä vuonna 2014. Alkoholitapauksissa kuolleiden määrä väheni 11 henkilöllä ja loukkaantuneiden määrä 87 henkilöllä edelliseen vuoteen verrattuna. Alkoholionnettomuuksien määrä väheni viisi prosenttia vuoteen 2013 verrattuna.

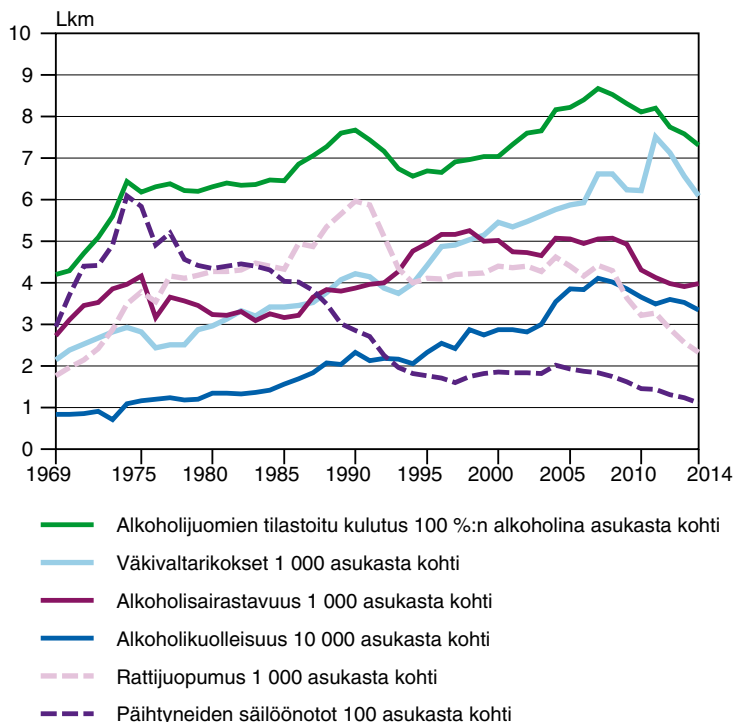
2 Kansallisista kuolemansyytilastoista tehdään WHO:n ICD-10-koodiston mukaiset poiminnat. Protokolla saatavana pdf-dokumenttina: <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeid=1419>.

4.2.2 Väkivaltarikokset

Vuonna 2014 poliisin tietoon tuli yhteensä 33 356 väkivaltarikosta. Väkivaltarikosten määrä väheni seitsemän prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Poliisin tietoon tuli yhteensä 101 henkirikosta eli kuusi rikosta enemmän kuin vuonna 2013. Pahoinpitelyjä tehtiin yhteensä 32 928 ja niiden määrä väheni seitsemän prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kaikista pahoinpitelyrikoksista (32 928) törkeitä pahoinpitelyjä tehtiin 1 645, pahoinpitelyjä 21 959 ja lieviä pahoinpitelyjä 9 324.

Alkoholin käyttö on yhteydessä väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Poliisin tietoon tullessiin kaikkiin henkirikoksiin syylliseksi epäillyistä noin 40 prosenttia ja kaikkiin pahoinpitelyrikoksiin syylliseksi epäillyistä noin 50 prosenttia on ollut alkoholin vaikutuksen alaisena vuonna 2014. Törkeisiin pahoinpitelyihin syylliseksi epäillyistä suurempi osa (56 %) on ollut alkoholin vaikutuksen alaisena kuin pahoinpitelyistä (50 %) tai lievistä pahoinpitelyistä (48 %) epäillyistä. Kaikista pahoinpitelyrikoksista arviolta noin 55 prosenttia tehtiin alkoholin ja 2 prosenttia muun päihteen vaikutuksen alaisena vuosina 2010–2014. Alkoholisidonnaisten rikosten osuus kaikista pahoinpitelyrikoksista on laskenut tasaisesti 2000-luvun alkuvuosien jälkeen. Muutos johtuu etenkin selvänä tehtyjen rikosten määrän nopeammasta kasvusta. (Helsingin yliopisto 2015.)

Kuvio 10.
Alkoholijuomien tilastoitu kulutus ja alkoholin käyttöön
liittyviä haittoja 1969–2014

Lähteet: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira; Terveystieteiden tutkimuskeskus. SVT. THL; Kuolemansyyt. SVT. Tilastokeskus; Rikos- ja pakkokeinotilasto. SVT. Tilastokeskus.

Tutkimusten mukaan alkoholin käyttö näyttäisi lisäävän aggressiivista ja väkivaltaista käyttäytymistä. Humalatila muun muassa heikentää arvostelukykyä ja ongelmanratkaisutaitoja. Humaltunut henkilö on siten alttiimpi tekemään virhearvioinnin sosiaalisessa tilanteessa, mikä saattaa johtaa ylireagointiin suhteessa todelliseen uhkaan. Humalatila myös lisää impulsiivisuutta ja siten alentaa kynnystä sopimattomaan, esimerkiksi väkivaltaiseen, käyttäytymiseen. Alkoholi vaikuttaa kuitenkin yksilöllisesti, ja on todettu, että alkoholin käyttö lisää väkivaltaista käyttäytymistä etenkin henkilöillä, jotka saattavat käyttäytyä aggressiivisesti silloinkin, kun eivät ole alkoholin vaikutuksen alaisena. (Pahlen & Eriksson 2003.)

4.2.3 Huumausainerikokset

Vuonna 2014 lainvalvontaviranomaisten tietoon tulleiden huumausainerikosten kokonaismäärä (21 781) väheni hieman vuoteen 2013 verrattuna (22 656). Samoin törkeiden huumausainerikosten lukumäärä (1 161) väheni edellisvuoteen (1 237) verrattuna. Sen sijaan käyttörikosten määrät, joita kirjattiin 13 681, nousivat edellisvuoteen (12 778) verrattuna.

Käyttörikosten määrää ovat nostaneet etenkin kannabiksen kotikasvatuksen suosion kasvu ja siitä johtuva marihuanan käytön voimakas lisääntyminen. Viime vuosina kotimainen kasvatusta on ammattimaistunut ja suurimmissa kasvattamoissa viljellään satoja kasveja kerrallaan. Tilannetta kuvaa se, että Keskusrikospoliisin rikostekniseen laboratorioon toimitetuista kannabiseristä noin kolme neljännestä on ollut marihuanaa. (Keskusrikospoliisi 2015.)

4.2.4 Muu päihteiden käyttöön liittyvä rikollisuus

Tietyistä rikoksista huomattava osa tehdään päihtyneinä, niissä alkoholi on huumeita tai sekakäyttöä huomattavasti merkittävämmässä asemassa. Vuonna 2014 kaikkiin ryöstörikoksiin syylliseksi epäillyistä noin 23 prosenttia on ollut alkoholin, 5 prosenttia huumausaineiden ja 5 prosenttia sekakäytön vaikutuksen alaisena. Varkausrikoksiin (näpistys, varkaus, törkeä varkaus) syyllisiksi epäillyistä noin 10 prosenttia toimi alkoholin, 3 prosenttia huumausaineiden ja 2 prosenttia sekä alkoholin että huumausaineiden vaikutuksen alaisena. Moottorikulkuneuvojen käyttövarkauksista noin 19 prosenttia tehtiin alkoholin, 11 prosenttia huumausaineiden ja 3 prosenttia sekakäytön vaikutuksen alaisena.

4.3 Päihtyneiden säilöönnotot

Vuonna 2014 päihtyneenä säilöönnotettuja oli 60 757 eli noin 10 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Säilöönnotettujen määrä on alhaisin vuosien 1970–2014 aikana. 2000-luvun alkuvuosina säilöönnottoja tehtiin noin 95 000–97 000 vuodessa, mutta määrä nousi vielä yli 100 000 säilöönnoton vuosina 2004–2005. Päihtyneenä säilöönnotettujen määrä on vähentynyt noin 43 prosenttia vuodesta 2004 vuoteen 2014.

Päihtyneiden säilöönnottojen määrä on ollut yksi perinteisistä mittareista, joilla on kuvattu alkoholin kulutuksen haittavaikutuksia. Alkoholin kulutuksen taso ei kuitenkaan yksin vaikuta säilöönnottojen määrään, eivätkä säilöönnotot siten suoraan kuvaa alkoholin kulutuksesta aiheutunutta haittaa. Säilöönnottoihin vaikuttaa useita tekijöitä,

kuten poliisin oman toiminnan painopisteet ja resurssit, yleinen suvaitsevaisuus julkisella paikalla päihtyneenä esiintyviä kohtaan sekä sääolosuhteet. (Noponen 2005.) Säilöön-ottojen määrän väheneminen viime vuosina johtuu osaltaan poliisin toimintatapojen muuttumisesta.

4.4 Alkoholitalous ja päihdehaittakustannukset

Vuonna 2014 kuluttajien Suomessa tekemiin alkoholiostoihin käyttämä rahamäärä kasvoi 0,4 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kuluttajien alkoholimenot olivat yhteensä 4 572 miljoonaa euroa. Alkoholijuomia hankittiin 15 vuotta täyttäneeltä asukasta kohti laskettuna 999 eurolla vuonna 2014. Alkoholimenojen osuus yksityisistä kulutusmenoista oli 4 prosenttia. Valtion alkoholista saamat verotulot arvonlisävero mukaan luettuna olivat noin 2,3 miljardia euroa eli 2,8 prosenttia enemmän kuin vuonna 2013.

Vuonna 2013³ alkoholin käyttö aiheutti julkiselle sektorille arviolta 887–1 089 miljoonan euron haittakustannukset. Julkiset alkoholihaittakustannukset vähenivät 2,1 prosenttia vuoteen 2012 verrattuna. Julkisilla alkoholihaittakustannuksilla tarkoitetaan sellaisia julkiselle sektorille aiheutuneita kustannuksia, joita ei ilman alkoholin käyttöä olisi aiheutunut. Alkoholihaittakustannukset muodostuvat pääosin haittojen hoitamisesta ja korjaamisesta. Pääryhmittäin tarkasteltuna eniten laskivat yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon (- 4,9 %) ja sosiaalihuollon (- 2,5 %) haittakustannukset. Ainoastaan muut kustannukset (ehkäisevä päihdetyö, alkoholivalvonta) nousivat vuonna 2013. Haittakustannuksista valtaosa aiheutui sosiaalihuollon, eläkkeiden ja sairauspäivärahojen sekä järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon kustannuksista. (Jääskeläinen 2012.)

Suurin osuus alkoholihaittakustannuksista (25 %) aiheutui alkoholin käyttöön liittyvistä sosiaalihuollon kustannuksista, jotka olivat 223–270 miljoonaa euroa vuonna 2013. Alkoholiehtoiset järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon haittakustannukset olivat noin 238 miljoonaa euroa (24 %). Eläkkeiden ja sairauspäivärahojen haittakustannukset olivat 188–274 miljoonaa euroa (23 %). Oikeusjärjestelmän ja vankeinhoidon kustannukset olivat 131–139 miljoonaa euroa. Terveysterveystenhuollon alkoholihaittakustannuksiin lasketaan erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon vuodeosastohoidosta ja avohoidosta aiheutuneita kustannuksia, jotka olivat 79–140 miljoonaa euroa. Erikoissairaanhoidosta aiheutui julkiselle sektorille arviolta 64 miljoonan euron ja perusterveydenhuollosta noin 46 miljoonan euron haittakustannukset. Terveysterveystenhuollon alkoholihaittakustannukset olivat noin 11 prosenttia julkiselle sektorille aiheutuneista kustannuksista.

Vuonna 2013³ huumeet aiheuttivat julkiselle sektorille arviolta 256–330 miljoonan euron haittakustannukset. Huumehaittakustannukset kasvoivat 3,2 prosenttia vuoteen 2012 verrattuna. Julkisilla huumehaittakustannuksilla tarkoitetaan julkiselle sektorille aiheutuneita kustannuksia, joita ei ilman huumeaineiden tai lääkeaineiden väärinkäyttöä olisi aiheutunut. Huumehaittakustannukset muodostuvat pääosin haittojen hoitamisesta ja korjaamisesta. Pääryhmittäin tarkasteltuna eniten kasvoivat järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon (6,3 %) ja oikeusjärjestelmän ja vankeinhoidon (2,4 %) haittakustannukset.

3 Haittakustannuksista lasketaan useimmissa tapauksissa alaraja ("minimi") ja yläraja ("maksimi"), joiden väliin todellisten kustannusten oletetaan sijoittuvan.

Julkisista huumehaittakustannuksista suurin erä (29 %) oli sosiaalihuollon haittakustannukset, jotka olivat 70–101 miljoonaa euroa vuonna 2013. Suurin osa sosiaalihuollon kustannuksista, noin 49 miljoonaa euroa, aiheutui päihdehuollon kustannuksista. Huume-ehdotetun järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon haittakustannukset olivat puolestaan 80 miljoonaa euroa (27 %). Terveystenhuollon huumehaittakustannuksiin lasketaan erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon avo- ja vuodeosastohoidon kustannuksia, jotka olivat yhteensä 37–62 miljoonaa euroa vuonna 2013. Terveystenhuollon haittakustannukset olivat noin 17 prosenttia julkiselle sektorille aiheutuneista kustannuksista. Oikeusjärjestelmän ja vankeinhoidon haittakustannukset olivat 58–60 miljoonaa euroa eli noin 20 prosenttia julkisista huumehaittakustannuksista.

Taulukossa 68 esitetyt välittömät haittakustannukset sisältävät julkisen sektorin lisäksi myös yrityksille ja kotitalouksille aiheutuneet kustannukset. Nämä onnettomuus- ja rikosvahinkojen alkoholihaittakustannukset olivat 377 miljoonaa euroa ja huumehaittakustannukset 119 miljoonaa euroa vuonna 2013.

5 Päihdepalvelut

Päihdeongelmaisten palveluiden ytimen muodostavat avohoitopalvelut, joita täydennetään tarvittaessa laitosmuotoisella katkaisuhoidolla ja pitkäkestoisemmalla kuntouttavalla laitoshoidolla sekä arjen tukea antavilla päivätoiminnalla, asumispalveluilla ja vertaistuellla. Päihdeongelmaiset hakevat apua myös yleisistä sosiaali- ja terveyspalveluista. Lisäksi osa päihdeongelmaisista ja heidän läheisistään hakee apua vertaistuesta, kuten AA-ryhmistä. Suuremmissa kunnissa on yleensä monipuolisia avo- ja laitosmuotoisia erityispalveluja. Pienemmissä kunnissa on pääasiassa tarjolla sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluissa annettavia palveluja, joita täydennetään tarvittaessa ostopalveluilla. (Valtiovarainministeriö 2014.)

Päihdehuoltolain (41/1986) mukaan kunnan tulee järjestää päihdepalvelut kunnassa esiintyvän tarpeen mukaan. Kunnat voivat järjestää palvelut itse tai ostaa muiden tuottamia palveluja. Päihdepalvelut voivat olla joko sosiaali- tai terveydenhuollon palveluja. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja säätelevät erilaiset lait, mistä syystä toimintaa muun muassa tilastoidaan eri tavoin.

THL:n päihdetapauslaskennalla kerätään tietoja kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa tapahtuvasta päihde-ehdoista asiointista yhden vuorokauden aikana lasten päivähoitoa lukuun ottamatta. Vuoden 2011 lokakuussa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin tehtiin vuorokauden aikana 11 738 päihde-ehdoista asiointia. Eniten asiointeja tehtiin terveydenhuoltoon ja päihdehuollon erityispalveluihin. Päihdehuollon erityispalveluiden asiakasmäärät ovat viime vuosina kuitenkin vähentyneet. Erityisesti siirtymä kuntouttavista laitosmuotoisista palveluista asumispalveluiden suuntaan on nähtävissä, mutta samanaikaisesti myös sairaalahoidon osuus on kasvanut. Huomionarvoista on myös se, että perusterveydenhuollon avohoidossa näkyy aiempaa enemmän päihde-ehdoista asiointia. (Kuussaari ym. 2012.)

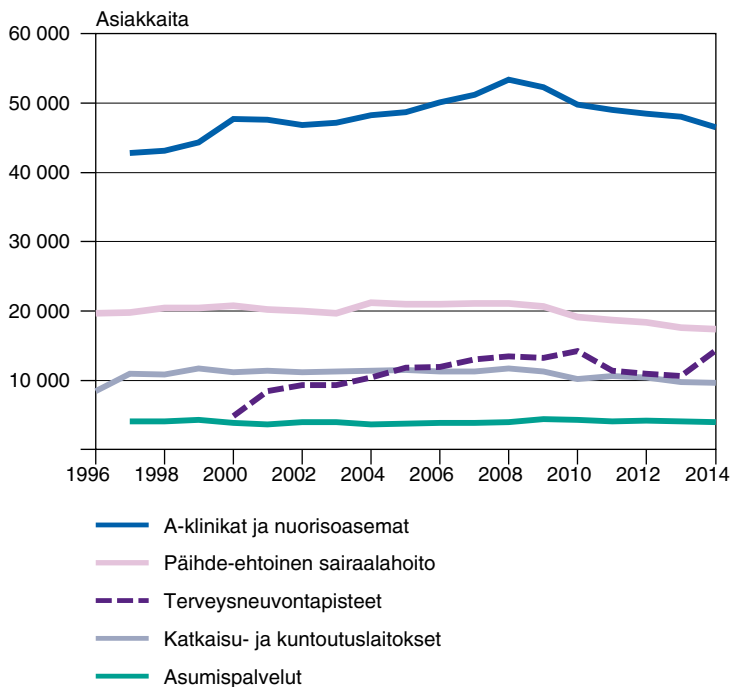
5.1 Päihdehuollon erityispalvelut

Päihdehuollon erityispalvelut kuuluvat pääasiassa sosiaalitoimeen. A-klinikoilla kävi 41 133 asiakasta ja nuorisoasemilla 5 423 asiakasta vuonna 2014. A-klinikoiden asiakasmäärä väheni noin kolme prosenttia ja nuorisoasemien noin seitsemän prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Kuntien kustantamissa päihdehuollon katkaisuhuhoitopalveluissa asioi 11 675 asiakasta vuonna 2014. Katkaisuhoidon asiakkaiden määrä väheni noin neljä prosenttia ja hoitovuorokausien määrä noin 12 prosenttia vuoteen 2013 verrattuna. Päihdehuollon kuntoutuslaitosten asiakasmäärissä on nähtävissä samansuuntaista kehitystä. Pitkäkestoisemman laitostuntoutuksen asiakkaiden määrä väheni noin neljä prosenttia ja hoitovuorokausien määrä noin 10 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2014 kuntoututtavan päihdehoidon laitosisiakkaita oli 5 015. Päihdehuollon asumispalveluja käytti 4 008 asiakasta ja ensisuoja 2 228 asiakasta. Asumispalvelujen asiakkaiden määrä väheni noin kolme prosenttia, kun taas asumisvuorokausien määrä kasvoi noin kolme prosenttia vuodesta 2013.

Huumeiden käyttäjien matalan kynnyksen terveysneuvontapisteissä asioi 14 294 asiakasta vuonna 2014. Opioidiriippuvaisten korvaushoidossa oli STM:n selvityksen mukaan 2 439 asiakasta 30.11.2011 (Partanen ym. 2014). Korvaushoitoasiakkaiden määrä on lisääntynyt 2000-luvulla.

Kuvio 11.
Päihdehuollon palvelut 1996–2014

Lähteet: Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta. SVT. Tilastokeskus; Katkaisuhuolto- ja kuntoutuslaitos: Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut. SVT. THL; Erikoissairaanhoito. SVT. THL; Perusterveydenhuolto. THL; Virusinfektioyksikkö. THL.

5.1.1 Päihdehuollon kustannukset

Päihdehuollon menot kuntien kustantamissa palveluissa olivat noin 202 miljoonaa euroa vuonna 2013. Nämä käyttömenot kasvoivat 5,6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Päihdehuollon erityispalveluiden kokonaiskustannukset 18 vuotta täyttäneitä asukasta kohden vaihtelevat merkittävästi kunnittain. Esimerkiksi vuonna 2013 kuudessa suurimmassa kaupungissa kokonaiskustannukset vaihtelivat 37 eurosta 100 euroon. Terveydenhuollossa toteutetusta päihdesairauksien hoidosta ei ole saatavilla vastaavia kuntakohtaisia kustannustietoja.

Kuuden suurimman kaupungin arvion mukaan niiden päihdehuollon palveluiden keskimääräiset yksikkökustannukset vuonna 2013 olivat seuraavat: avopalvelut 49 euroa/käynti, katkaisu- ja vieroitushoito 255 euroa/vuorokausi, kuntouttava laitoshoido 132 euroa/vuorokausi ja asumispalvelut 40 euroa/vuorokausi. (Vartiainen 2014.)

5.1.2 Huumeasiakkaat

THL kerää erillisellä tiedonkeruulla tietoja päihdehuollon huumeasiakkaista. Tiedonkeruun mukaan päihdehuollon huumeasiakkaat olivat vuonna 2014 pääosin miehiä (66 %) ja valtaosin 20–35-vuotiaita (61 %). Huumeasiakkaista 27 prosenttia oli työssä käyviä tai opiskelijoita. Asunnottomia oli 9 prosenttia. Suurin osa huumeasiakkaista oli ollut jo aiemmin päihdehoidossa. (Päihdehuollon huumeasiakkaat 2014.)

Lähes kaikilla päihdehuollon huumeasiakkailla oli useita ongelmapäihteitä. 57 prosentilla asiakkaista oli ainakin kolme ongelmaa aiheuttavaa päihdettä. Yli puolet asiakkaista (58 %) oli käyttänyt edellisen kuukauden aikana useita päihteitä samanaikaisesti. Opioidit olivat ongelmapäihde 78 prosentilla asiakkaista. Opioidien käyttäjien osuus hoitoon hakeutuneista huumeiden käyttäjistä on kasvanut voimakkaasti 2000-luvulla. Opioidit johtavat useammin vaikeisiin ongelmiin ja hoitoon hakeutumiseen kuin esimerkiksi kannabis. (Päihdehuollon huumeasiakkaat 2014.)

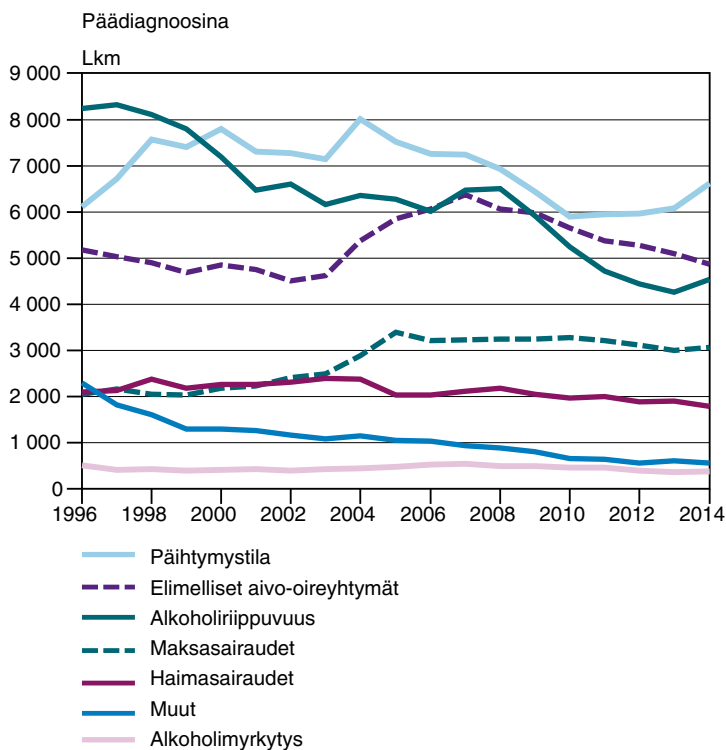
5.2 Päihdesairaudet terveydenhuollossa

Päihdehoitoa, jossa tähdätään päihteiden käytön lopettamiseen, vähentämiseen tai käytöstä aiheutuvien haittojen vähentämiseen, annetaan myös terveydenhuollossa. Apua ja tukea annetaan sekä perusterveydenhuollossa, kuten esimerkiksi terveyskeskuksissa, työterveyshuollossa ja koulu- ja opiskelijahuollossa että erikoissairaanhoidossa (esim. mielenterveysongelmaisten päihdehoito). Terveyskeskuksissa ja sairaaloissa hoidetaan lisäksi päihteidenkäytön aiheuttamia somaattisia sairauksia.

5.2.1 Alkoholisairaudet terveydenhuollossa

Vuonna 2014 terveydenhuollon vuodeosastoilla rekisteröitiin 21 842 hoitojaksoa, joissa alkoholisairaus oli päädiagnoosina ja 32 871 hoitojaksoa, joissa alkoholisairaus oli pää- tai sivudiagnoosina. Kirjattujen hoitojaksojen määrä on vähentynyt noin kuusi prosenttia vuosina 2010–2014. Alkoholin aiheuttamien elimellisten aivo-oireyhtymien ja käyttäytymishäiriöiden hoitojaksot ovat vähentyneet noin 14 prosenttia ja alkoholiriippuvuuden hoitojaksot noin 13 prosenttia vuosina 2010–2014. Vastaavana aikana hoitojaksot, joissa päädiagnoosina on alkoholipäihtymystila, ovat puolestaan lisääntyneet noin 12 prosenttia.

Kuvio 12.
Alkoholisairauksien hoitojaksot terveydenhuollon
vuodeosastoilla 1996–2014

Lähteet: Perusterveydenhuolto. THL; Erikoissairaanhoito. SVT. THL.

Alkoholin käyttöön liittyvien maksasairauksien hoitojaksot ovat vähentyneet noin seitsemän prosenttia vuodesta 2010. Haimasairauksien hoitojaksojen määrä on vähentynyt noin yhdeksän prosenttia vuosina 2010–2014. Alkoholimyrkytysten hoitojaksoja terveydenhuollon vuodeosastoilla oli vuonna 2014 yhteensä 384, kun vuonna 2010 niitä oli 470. Alkoholisairauksien hoitojaksot muodostivat noin 85 prosenttia kaikista vuodeosastojen päihdehoitojaksoista.

Alkoholisairauksien erikoissairaanhoidon polikliinisiä käyntejä oli noin 38 800 vuonna 2014. Käyntien määrä kasvoi noin viisi prosenttia vuoteen 2013 verrattuna. Kirjattujen poliklinikkakäyntien määrä kasvoi samojen alkoholisairauksien osalta, joiden hoitojaksot vuodeosastoilla lisääntyivät vuonna 2014.

Elimellisten aivo-oireyhtymien ja käyttäytymishäiriöiden sekä haimasairauksien käyntien määrä väheni erikoissairaanhoidon avohoidossa, ja samojen alkoholisairauksien hoitojaksojen määrä väheni myös terveydenhuollon vuodeosastoilla vuonna 2014 edelliseen vuoteen verrattuna.

Alkoholisairauden vuoksi terveydenhuollon vuodeosastolla tai erikoissairaanhoidon avohoidossa hoidettuja asiakkaita oli 23 551 vuonna 2014 (23 877 asiakasta vuonna 2013). Asiakkaiden määrä on vähentynyt hieman viime vuosina. Kolme neljäsosaa (74 %) alkoholiasiakkaista oli miehiä. Yli puolet (56 %) alkoholiasiakkaista oli yli 50-vuotiaita.

Perusterveydenhuollon avohoidon päihdetyössä oli vuonna 2014 noin 30 600 asiakasta. Näillä asiakkailla oli yhteensä noin 263 000 päihdetyön käyntiä. Tiedot sisältävät sekä alkoholin että huumeiden käyttöön liittyvät asiointit avohoidossa.

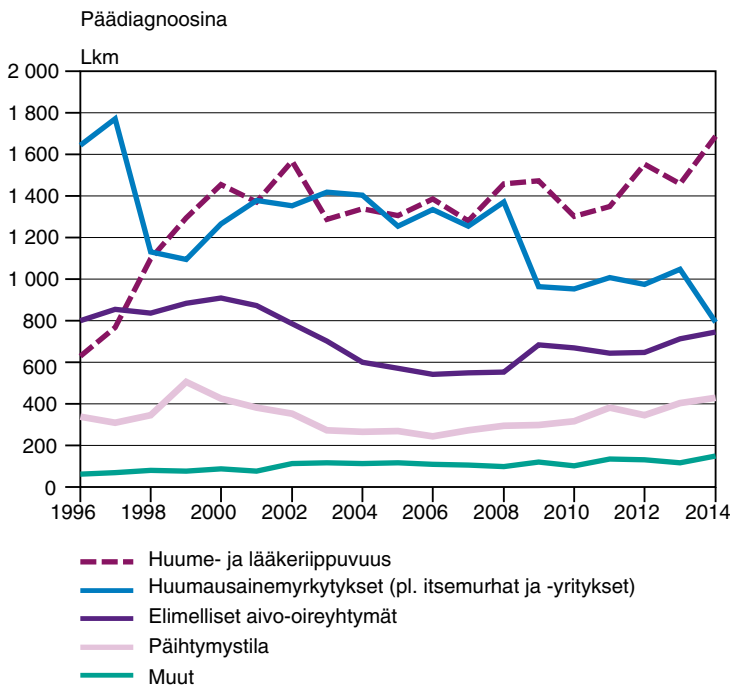
5.2.2 Huumesairaudet terveydenhuollossa

Vuonna 2014 terveydenhuollon vuodeasastoilla rekisteröitiin 3 811 hoitojaksoa, joissa päädiagnoosina oli huumaus- tai lääkeaineisiin liittyvä sairaus, ja 6 684 hoitojaksoa, joissa huumesairaus oli pää- tai sivudiagnoosina. Huumehoitojaksojen määrä kasvoi hieman (1,7 %) vuoteen 2013 verrattuna. Opioidiriippuvuuden hoitojaksojen määrä kasvoi merkittävästi (18 %) vuonna 2014.

Toisin kuin alkoholisairauksissa, huumesairauksien hoidossa erikoissairaanhoidon poliklinikkakäynnit ovat hyvin merkittävä osa hoitoa. Erikoissairaanhoidon poliklinikkakäyntejä, joissa päädiagnoosina oli huumesairaus, oli 81 219 vuonna 2014. Näistä käynneistä 61 828 oli opioidiriippuvuuteen liittyviä käyntejä. Huumehoitojaksojen osuus oli vain 15 prosenttia kaikista sairaaloiden päihdehoitojaksoista, mutta 68 prosenttia erikoissairaanhoidon päihdesairauksien avohoitokäynneistä.

Vuonna 2014 huumesairauden vuoksi terveydenhuollon vuodeasastolla tai erikoissairaanhoidon avohoidossa hoidettuja asiakkaita oli 5 066 (4 773 asiakasta vuonna

Kuvio 13.
Huumesairauksien hoitojaksot terveydenhuollon
vuodeasastoilla 1996–2014

2013). Huumeasiakkaiden määrä on noussut noin kuusi prosenttia vuoteen 2013 verrattuna. Enemmistö (66 %) huumeasiakkaista oli miehiä. Kolme neljäsosaa (74 %) asiakkaista oli 20–35-vuotiaita.

5.2.3 Tartuntataudit

Tartuntatautirekisteriin kirjatut suonensisäisen huumeidenkäytön seurauksena saadut hiv-tartunnat ovat selkeästi vähentyneet viimeisen vuosikymmenen aikana. Pistovälineiden yhteiskäyttö aiheuttaa merkittävän tartuntariskin. Tartuntariskiä voi kuitenkin vähentää käyttämällä aina puhtaita pistovälineitä. Terveysneuvontapisteiden toiminnalla ja suonensisäisesti huumeita käyttävien A- ja B-hepatiittirokotuksilla on ollut suuri merkitys huumeisiin liittyvien tartuntatautien vähenemisessä.

Vuonna 2014 tartuntatautirekisteriin ilmoitettiin 1 225 uutta hepatiitti C -tartuntaa. Suurin ilmaantuvuus oli 20–24-vuotiaiden ikäryhmässä. Tartunnoista 66 prosenttia todettiin miehillä. Suonensisäinen huumeiden käyttö oli yleisin tartuntatapa (55 %). Tieto tartuntatavasta puuttui 34 prosentissa tapauksista. Suomessa valtaosa tartunnan saaneista on käyttänyt huumeita suonensisäisesti. Hepatiitti C -vasta-aineiden esiintyvyys on suonensisäisesti huumeita käyttävien keskuudessa erittäin korkea (80 %). Korkeasta esiintyvyydestä johtuen tartuntojen vähentäminen tässä ryhmässä on vaikeaa vain ruiskujen ja neulojen vaihto-ohjelmilla. (Tartuntataudit Suomessa 2014.)

Vuonna 2014 THL:n tartuntatautirekisteriin ilmoitettiin 181 uutta hiv-tartuntaa, mikä oli 24 tapausta enemmän kuin vuonna 2013. Suurin osa tartunnoista (69 %) oli saatu seksiteitse. Suonensisäiseen huumeiden käyttöön liittyviä tartuntoja todettiin seitsemän, kuusi ulkomaalaisilla. Tartunnat on onnistuttu pitämään matalalla tasolla vuosituhannen vaihteen epidemian jälkeen tehokkaiden torjuntatoimien avulla. (Tartuntataudit Suomessa 2014.)

6 Alkoholin lupahallinnon ja valvonnan kysymykset

6.1 Alkoholihallinnon ohjaus ja organisaatio

Aluehallintovirastot (AVI) vastaavat alueellaan alkoholijuomien anniskelun ja vähittäismyyntin lupahallinnosta ja valvonnasta. Lisäksi aluehallintovirastot valvovat alueellaan tapahtuvaa alkoholijuomien myynninedistämistä, jota harjoitetaan paitsi vähittäismyynti- ja anniskelupaikoissa myös esimerkiksi paikallisilla radiokanavilla, paikallislehdissä sekä sosiaalisen median palveluissa ja verkkosivuilla.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) tehtävänä alkoholihallinnossa on aluehallintovirastojen lupahallinnon ja valvonnan ohjaus ja kehittäminen sekä tieto- ja viestintäpalvelujen tuottaminen. Lisäksi virasto valvoo alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua sekä mainontaa ja muuta myynninedistämistä koko maassa. Lupahallinnon ja valvonnan ohjauksen ja kehittämisen keskeisenä tarkoituksena on tehostaa alkoholin käytöstä aiheutuvien yhteiskunnallisten, sosiaalisten ja terveydellisten haittojen ehkäisyä ja turvata alkoholilain yhdenmukainen soveltaminen koko maassa.

Valtioneuvoston alkoholijuomista ja väkiviinasta antamassa asetuksessa (1344/1994) todetaan, että Valvira laatii yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa alkoholihallinnon valtakunnallisen valvontaohjelman⁴. Valvontaohjelma ohjaa alkoholijuomien anniskelun ja vähittäismyyntin sekä mainonnan alueellista lupahallintoa ja valvontaa yhdenmukaiseen ratkaisukäytäntöön ja alkoholilain tehokkaaseen täytäntöönpanoon.

Valvira on työstänyt THL:n ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston kanssa Pakka-toimintamallin⁵ toimintatapojen ottamista laajemmin käyttöön aluehallintovirastojen alkoholihallinnossa. Vuosien 2013–2014 valvontaohjelman mukaisesti sähköisen seutulausuntomenettelyn käyttöä on laajennettu. Aiemmin mukaan tulneiden Hämeenlinnan seutukunnan, Päijät-Hämeen, Forssan seudun, Porin, Salon ja Vaasan lisäksi seutulausunto otettiin vuonna 2014 käyttöön muun muassa Oulussa ja Kokkolassa. Valvira vastaa sähköisen välineen kehittämisestä ja ylläpidosta. Aluehallintovirastot voivat sähköisen lausuntomenettelyn avulla hankkia aiempaa helpommin selvityksiä alkoholin anniskelusta aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.

6.2 Valvontatarkastukset ja myynti- ja anniskelulupien peruutukset

Alkoholijuomien myynnin ja anniskelun valvonnassa sekä lupahallinnon ennakoivassa valvonnassa valvontaviranomaisten tavoite on vähentää erityisesti alaikäisille ja päihtyneille myyntiä sekä estää alkoholijuomien välittämistä alaikäisille.

Alkoholihallinnon valtakunnallisen valvontaohjelman painopisteenä vuonna 2014 olivat aluehallintovirastojen ja Valviran tiedonhallinta ja perustöiden toimenpiteet sekä menettelytavat, joilla viranomaisvalvontaa kohdennetaan riskikohteisiin. Lähtökohdana oli, että luvanhaltijoiden varsinaiset anniskelu- ja vähittäismyyntirikkomukset, laiminlyönnit viranomaisilmoituksissa sekä esimerkiksi verojen ja julkisten maksujen kiertäminen kasaantuvat samoille luvanhaltijoille. Näin ilmoitustietojen laiminlyöntejä valvottaessa puututaan niihin toimijoihin, jotka aiheuttavat eniten haittaa myös sosiaali- ja terveystalouden näkökulmasta.

Alkoholijuomien jakeluverkoston valvonta keskittyi anniskelutoiminnan valvontaan. Vuoden 2014 aikana aluehallintovirastot suorittivat alkoholilain nojalla yhteensä 5 064 tarkastuskäyntiä. Tarkastuksista 3 963 suoritettiin anniskelupaikkoihin ja 1 101 vähittäismyyntipaikkoihin. Aluehallintovirastot peruuttivat 16 anniskelulupaa pysyvästi. Vähittäismyyntilupien pysyviä peruutuksia ei ollut vuonna 2014. Määräajaksi aluehallintovirastot peruuttivat 42 anniskelulupaa ja 2 vähittäismyyntilupaa.

Pysyvissä luvan peruutuksissa on yleensä kyse siitä, että luvanhaltijalla ei enää ole taloudellisia edellytyksiä jatkaa toimintaansa. Määräaikaisten peruutusten syyt vaihtelevat ja niissä painottuvat alkoholipoliittiset syyt, esimerkiksi alkoholijuomien myynti tai anniskelu alaikäisille tai selvästi päihtyneille.

4 www.valvira.fi/alkoholi/valvontaohjelma

5 Paikallinen alkoholihaittojen ennaltaehkäisyn käytännönläheinen toimintamalli

6.3 Alkoholijuomien vähittäismyynti

Vuonna 2014 alkoholijuomien jakeluverkostossa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Elintarvikeliikkeiden lukumäärän vähenemistrendi jatkui. Alkon myymälöiden ja luovutuspaikkojen määrä pysyi lähes ennallaan.

Vuoden 2014 lopussa Alkon myymälöitä oli 352 eli saman verran kuin vuotta aiemmin. Alkolla on myös oikeus toimittaa tilauksesta alkoholijuomia luovutuspaikkojen kautta. Luovutuspaikkojen lukumäärä oli vuoden lopussa 106 eli yksi vähemmän kuin edellisenä vuonna. Elintarvikemyymälöiden vähittäismyyntilupia (enintään 4,7 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien käymisteitse valmistettujen juomien myyntiin oikeuttavia lupia) oli vuoden 2014 lopulla 5 282 eli 89 vähemmän kuin vuoden 2013 lopussa. Tilaviini- ja sahtimyymlöitä oli vuoden 2014 lopussa yhteensä 31 eli sama määrä kuin vuotta aiemmin.

Aluehallintovirastot tekivät vuonna 2014 yhteensä 1 692 alkoholijuomien vähittäismyyntiä käsittelevää suoritetta (päätöksiä, kirjeitä yms. asiakirjoja) lupa-asioissa ja 77 valvonta-asioissa.

6.4 Alkoholijuomien anniskelu

A-luvan ravintoloissa voidaan anniskella kaikkia alkoholijuomia, B-ravintoloissa voidaan anniskella enintään 22 tilavuusprosenttia sisältäviä alkoholijuomia ja C-ravintoloissa enintään 4,7 tilavuusprosenttisia, käymisteitse valmistettuja alkoholijuomia. Anniskeluravintoloiden kokonaismäärässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia vuonna 2014. A- ja B-ravintoloiden lukumäärä kasvoi hieman ja C-ravintoloiden lukumäärä puolestaan väheni edelleen. Vuonna 2014 anniskelupaikkojen kokonaismäärä kasvoi hieman, mutta pidemmällä aikavälillä anniskelupaikkojen kokonaismäärä on vähentynyt.

Anniskeluravintoloiden asiakaspaikkoja oli yhteensä noin 2 332 000 vuonna 2014. Asiakaspaikkojen määrä väheni noin 14 000 paikalla edelliseen vuoteen verrattuna. Aluehallintovirastot tekivät vuonna 2014 yhteensä 6 384 alkoholijuomien anniskelua käsittelevää suoritetta (päätöksiä, kirjeitä yms. asiakirjoja) lupa-asioissa ja 694 valvonta-asioissa.

6.5 Alkoholijuomien valmistus, maahantuonti ja tukkumyynti

Alkoholijuoman valmistus- ja tukkumyyntiluvat myöntää Valvira. Vuonna 2014 myönnettiin 11 alkoholijuomien valmistuslupaa ja peruutettiin neljä. Vuoden lopussa alkoholijuomien valmistuslupia oli 128, joista 105 oli kaupalliseen tarkoitukseen. Opetus- ja tutkimuskäyttöön myönnettyjä lupia oli 23. Alkoholijuomien tukkumyyntilupia myönnettiin 35 ja peruutettiin 12. Vuoden 2014 lopussa alkoholijuomien tukkumyyntilupia oli 290.

6.6 Alkoholijuomien tuotevalvonta

Markkinoilla olevien alkoholituotteiden määrä lisääntyi edelleen. Uusia tuotteita rekisteröitiin 5 660. Vuoden 2014 lopussa alkoholijuomien tuoterekisterissä oli noin 21 800 tuotetta, joita tukkumyyjät toimittivat kuluneen vuoden aikana anniskelu- ja vähittäismyyntipaikoille.

Valviran tuotevalvonnassa valvotaan laillisesti markkinoilla olevien alkoholijuomien laatua Suomessa. Alkoholijuomien tuotevalvonta koostuu luvanhaltijoiden Valviralle ilmoittamien tuotteiden valvonnasta sekä markkinavalvonnasta. Markkinoilta otetuista alkoholien valvontanäytteistä tehtiin laboratorioanalyysit 69 tuotteesta. Vuoden 2014 näytteissä havaittiin poikkeamia tuotteiden pakkausmerkinnöissä (7 kpl) ja alkoholipitoisuuksissa (4 kpl). Valvontanäytteissä havaittujen epäkohtien lisäksi yksi tuote poistettiin markkinoilta koostumuksen (lisäaine) ja yksi pakkausmateriaalissa havaittujen puutteiden vuoksi.

6.7 Alkoholijuomien myynninedistämisen valvonta

Valvira valvoo koko maan laajuista eli useamman kuin yhden aluehallintoviraston alueella tapahtuvaa tai valtakunnallisesti toteutettua alkoholijuomien mainontaa. Kukin aluehallintovirasto valvoo mainontaa omalla alueellaan. Vuonna 2014 Valvira antoi 70 ja aluehallintovirastot 19 mainontaan liittyvää päätöstä ja ohjetta.

Eduskunnan joulukuussa 2013 hyväksymä alkoholimainontaa koskeva lakimuutos tuli voimaan kahdessa vaiheessa. Ensi vaiheessa keväällä 2014 tuli voimaan pieni lievennys väkevien alkoholijuomien mainontakielttoon ja toisessa vaiheessa vuoden vaihteessa tulivat voimaan uudet mietojen alkoholijuomien mainontarajoitukset, jotka koskivat mainontaa yleisellä paikalla ja kuluttajan tuottaman ja jakaman sisällön sekä pelien, arpajaisten ja kilpailujen käyttämistä mainonnassa. Lisäksi televisiomainonnan kiellon aikarajaa pidennettiin ja kiello ulotettiin koskemaan myös radiomainontaa samoin aikarajoituksin. Muutoksen johdosta Valvira päivitti alkoholimainontaa koskevan ohjeistuksensa kahdesti vuonna 2014. Lakimuutoksen aiheuttama kiivas julkinen keskustelu erityisesti sosiaalisessa mediassa ja sen myötä tulleet lukuisat yhteydenotot kansalaisten ja median taholta tekivät alkoholimainonnan valvonnan vuodesta 2014 hyvin poikkeuksellisen.

1 Alkoholpolitiken

1.1 Grundlinjerna i den finländska alkoholpolitiken

I statsrådets principbeslut från den 9 oktober 2003 fastställdes som grundläggande mål för Finlands alkoholpolitik en minskning av alkoholens skadeverkningar enligt alkohol-lagen. Enligt principbeslutet är alkoholpolitikens viktigaste konkreta målsättningar att minska alkoholens skadliga inverkan på barns och familjers välbefinnande, att reducera skadeverkningarna av riskbruk och att minska totalkonsumtionen av alkoholdrycker. Dessa riktlinjer har senare backats upp eller preciserats av de nationella alkoholpro-grammen 2004–2007 och 2008–2011, intensifieringen av det preventiva alkohol- och drogarbetet och höjningen av alkoholaccisen i fem repriser efter 2007. Dessutom har frågan om alkoholrelaterade skador kraftigt lyfts fram i politikprogrammet för hälso-främjande och i programmet för den inre säkerheten.

Den regering som utnämndes i Finland 2011 fortsatte bland annat med alkoholpro-grammet, att bereda en totalreform av alkohollagen och att justera alkoholbeskattning-en. Preventionen av alkoholskador byggde fortsättningsvis på reglering av tillgången och priserna samt på främjande av sunda levnadsvanor. I Jyrki Katainens regerings-program infördes effektivisering av tidigt ingripande i alkoholmissbruk. I regerings-programmet fastställdes även att det nuvarande monopolet på detaljhandeln kvarstår och att ägarstyrningen av Alko Ab hålls kvar inom social- och hälsovårdsministeriet (Statsrådet 2011).

I programförhandlingarna för Aleksander Stubbs regering, som efterträdde Jyrki Katainens regering våren 2014, beslöt man att inte färdigställa totalrevideringen av alko-hollagen under den valperiod som gick ut våren 2015. Som en del av totalrevideringen under föregående valperiod ändrades ändå paragraferna 33 och 40 i alkohollagen som gäller reklam för att i synnerhet skydda barn och unga. Med ändringarna förbjöds med vissa undantag alkoholreklam på allmänna platser. Förbudet mot reklam för alkohold-rycker på tv, som gällt klockan 7–21, förlängdes till klockan 22 och samma tidsbe-gränsning infördes även för radioreklam. Likaså förbjöds alkoholreklam som baserar sig på innehåll som konsumenterna själva producerar eller delar eller på spel, lotterier eller tävlingar. Regleringen av reklamen för starka alkoholdrycker förtydligades bland annat genom att tillståndsförfarandet för facktidningar slopas. Bestämmelsen om marknads-föringen av starka alkoholdrycker trädde i kraft den 1 januari 2014 och bestämmelserna om andra alkoholdrycker trädde i kraft den 1 januari 2015.

I regeringsprogrammet för Juha Sipiläs regering, som utnämndes i maj 2015, nämns inte alkoholen. I en bilaga till regeringsprogrammet har möjligheten till en förhöjning av skatten på alkoholdrycker skrivits in, om en höjning av priserna på alkoholdrycker i Estland skapar förutsättningar för detta.

Syftet med förnyelsen av lagen om nykterhetsarbete var att utveckla förebyggandet av lokala alkohol- och drogrelaterade skador. Målet med den nya lagen är att förebygga och minska skador som förorsakas människor av alkohol, droger, tobak, missbruk av läkemedel och penningspel. Den nya lagen om preventivt alkohol- och drogarbete ersät-ter lagen om nykterhetsarbete från 1982. Lagen om anordnande av preventivt alkohol- och drogarbete trädde i kraft den 1 december 2015.

Alkoholsituationens utveckling och genomförandet av alkoholprogrammet följs med hjälp av flera indikatorer. Dessa är bland annat utvecklingen av registrerad och oregistrerad alkoholkonsumtion, alkoholrelaterade sjukdomar, olycksfall och våldsbrott samt antal personer som dött till följd av alkoholbruk. En sammanställning av dessa indikatorer och andra indikatorer som beskriver alkoholsituationen ingår i denna publikation. Indikatorer som beskriver alkohol- och narkotikasituationen i de enskilda kommunerna och på riksnivå finns tillgängliga i elektronisk form i Statistik- och indikatorbanken Sotkanet på www.sotkanet.fi.

1.2 Finländarnas attityder till alkoholpolitiken

Finländarnas attityder till alkoholpolitiken har blivit klart strängare från mitten av 1990-talet till början av 2010-talet. Enligt den undersökning som utfördes av TNS-Gallup i början av 1994 ansåg 55 procent av svarspersonerna att de dåvarande alkoholpolitiska restriktionerna var berättigade eller borde skärpas. Motsvarande andelar i undersökningen som genomfördes i början av 2012 var 88 procent.

Efter 2012 har man vid datainsamlingen av gallupuppgifter övergått från besöksintervjuer till telefonintervjuer. Detta har påverkat undersökningsresultaten. Från 2012 till 2013 ökade till exempel andelen av de svarspersoner som inte tog ställning till de rådande alkoholpolitiska begränsningarna från en till fem procent.

Enligt den undersökning som genomfördes i början av 2015 ansåg 38 procent av befolkningen att de nuvarande alkoholpolitiska restriktionerna är lämpliga. Av svarspersonerna ansåg 14 procent att de borde skärpas och 40 procent att de borde lindras. Det är fler män än kvinnor som vill lindra alkoholpolitiken. I denna fråga har ändringen i en liberalare riktning under de senaste åren gällt båda könen, olika åldersgrupper och även när befolkningsgrupperna har indelats enligt andra bakgrundsvariabler. I andra frågor gällande alkoholpolitiska åsikter märks inte ett liknande slag av alkoholpolitisk liberalisering.

En stor majoritet av befolkningen vill hålla fast vid de nuvarande åldersgränserna för inköp av alkoholdrycker. I en undersökning som genomfördes i början av 2015 ansåg 84 procent av de tillfrågade att åldersgränsen på 20 år för inköp av starka alkoholdrycker var lämplig, och 91 procent ansåg att åldersgränsen på 18 år för inköp av vin och öl var lämplig. Totalt sju procent av svarspersonerna ansåg att båda åldersgränserna var för låga.

Enligt gallupundersökningarna vill finländarna inte att dagligvarubutikerna ska få sälja starka alkoholdrycker, vin eller starköl. Enligt den gallupundersökning som genomfördes i januari 2014 ansåg 89 procent av de tillfrågade att endast Alko bör ha rätt att saluföra starka alkoholdrycker. Motsvarande andel var 60 procent för starköl och 55 procent för viner. Det nuvarande systemet för mellanölsförsäljning fick majoritetens stöd, eftersom 85 procent av de tillfrågade ansåg att mellanöl bör få köpas också i livsmedelshandeln.

Efter 2007 har skatten på alkoholdrycker höjts fem gånger. I enkäten i januari 2015 frågades om priset på öl, vin och starka alkoholdrycker i Finland är lämpligt, för högt eller för lågt. Av svarspersonerna ansåg 56 procent att prisnivån på viner är lämplig eller för låg. Motsvarande andel var 49 procent för öl och 59 procent för starka alko-

holdrycker. Totalt 38 procent av svarspersonerna ansåg att ölpriserna var för höga. Vad gäller viner ansåg 31 procent av svarspersonerna att priserna var för höga, medan motsvarande andel för starka alkoholdrycker var 26 procent. Beroende på dryckesslag tog 12–15 procent av svarspersonerna inte ställning i frågan, vilket är klart mera än i andra opinionsfrågor. Före prissänkningarna på alkoholdrycker i mars 2004 ansåg ungefär halva befolkningen att priserna på alkoholdrycker var för höga.

Trots de fem förhöjningar av alkoholskatten som gjorts sedan 2007 ansåg 62 procent av finländarna i januari 2014 att prisnivån på viner är lämplig eller för låg. Motsvarande andel var 56 procent för öl och 66 procent för starka alkoholdrycker. Totalt 33 procent av svarspersonerna ansåg att ölpriserna var för höga. Vad gäller viner ansåg 24 procent av svarspersonerna att priserna var för höga, medan motsvarande andel för starka alkoholdrycker var 20 procent. Av svarspersonerna tog cirka 13 procent inte ställning till frågor som gällde prisnivån på alkoholdrycker. I början av 2004 ansåg cirka hälften av befolkningen att priserna på alkoholdrycker är för höga.

2 Konsumtion och bruk av alkohol 2014

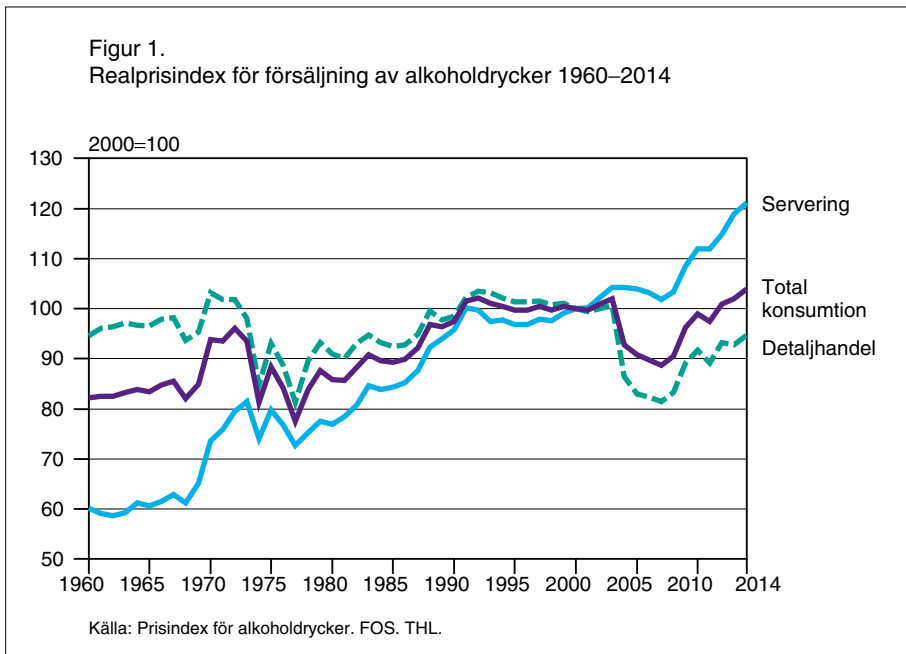
2.1 Alkoholdryckernas importkvoter, skatter och priser

De kvantitativa restriktionerna på skattefri införsel av alkoholdrycker för eget bruk vid resor inom EU slopades 2004. De kvantiteter för eget bruk som skattefritt får föras in i landet från länder utanför EU är oförändrade. I dag får en passagerare som kommer till Finland från ett land utanför EU skattefritt införa en liter starka alkoholdrycker eller två liter mellanprodukter samt fyra liter vin och 16 liter öl. Även tidsgränserna som berättigar till införsel var desamma som tidigare. En person som är bosatt i Finland och anländer till Finland från ett land utanför EU och EES på annat sätt än med flyg får skattefritt föra in alkoholdrycker i landet, endast om resan har varat i över 20 timmar.

Avskaffandet av de kvantitativa införselkvoterna väntades leda till en påtaglig ökning av resandeförseln efter Estlands inträde i EU i maj 2004. Estlands betydelse som källa för införsel av alkohol grundar sig på den avsevärt lägre prisnivån på alkoholdrycker jämfört med Finland, landets geografiska närhet samt avskaffandet av införselkvoterna för alkohol och slopandet av 20-timmarsregeln för skattefri införsel.

I syfte att dämpa ökningen av resandeförseln och därmed sammanhängande icke-önskvärda fenomen sänktes accisen på alkoholdrycker i mars 2004 med i genomsnitt 33 procent. Skatten på starka alkoholdrycker sänktes med 44 procent, skatten på mellanprodukter med 40 procent, skatten på viner med 10 procent och skatten på öl med 32 procent. Skattesatserna hölls oförändrade åren 2005–2007, men efter år 2007 har skatten på alkoholdrycker höjts fem gånger.

Realpriserna på alkoholdrycker steg med två procent 2014 jämfört med året innan. Inom detaljhandelskonsumtionen steg priserna med 2,2 procent och inom konsumtionen av serverad alkohol med 1,9 procent. Från realpriserna har effekterna av förändringarna i den allmänna prisnivån eliminerats. År 2014 låg realpriserna på alkoholdrycker för första gången på en högre nivå (+2 %) än 2003. Realpriserna sjönk från och med

alkoholskattesänkningen 2004 fram till 2007. Realpriserna på alkoholdrycker har därefter stigit med 17,3 procent under perioden 2007–2014. Prisstegringen har delvis berott på accishöjningarna åren 2008–2014.

Alkoholskattesänkningen 2004 hade ganska liten effekt på alkoholdryckernas restaurangpriser. Realpriserna på serverade alkoholdrycker har stigit med 19 procent från 2007 till 2014. Skattesänkningens inverkan syns ännu i priserna inom detaljhandelskonsumtionen. Inom detaljhandelskonsumtionen var realpriserna 2014 fortfarande 5,8 procent lägre än 2003, trots att realpriserna för den sammanlagda konsumtionen överskred nivån 2003.

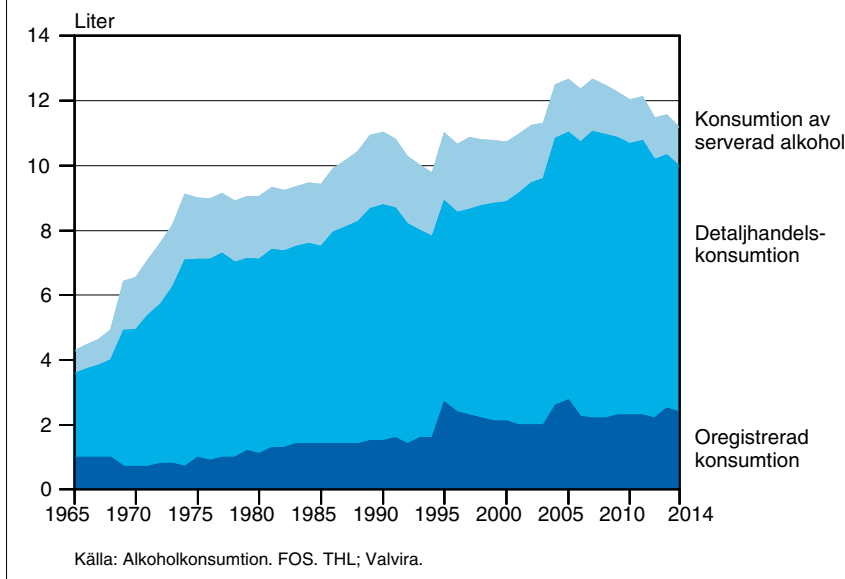
Prisändringarna har varierat mellan de olika varugrupperna både inom detaljhandelskonsumtionen och konsumtionen av serverad alkohol under åren 2007–2014. Till exempel inom detaljhandelskonsumtionen har realpriserna på starksprit stigit med 28,3 procent, medan realpriserna på svaga viner endast har stigit med 6,7 procent jämfört med 2007.

2.2 Total alkoholkonsumtion

Totalkonsumtionen av alkoholdrycker inbegriper både registrerad och oregistrerad alkoholkonsumtion. I den registrerade konsumtionen ingår försäljningen i Alkos butiker samt parthandelsleveranser till livsmedelsaffärer, kiosker, bensinstationer och restauranger med serveringstillstånd. Den oregistrerade alkoholkonsumtionen omfattar legal och illegal hemtillverkning, resandeinförsel, smuggling, konsumtion av surrogatsprit samt finländares alkoholkonsumtion under utlandsvistelser, minus den alkoholmängd som köpts och konsumerats av utlänningar i Finland. Resandeinförseln och andelen

Figur 2.

Total alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 15 år och över 1965–2014

alkohol som konsumerats utomlands beräknas utgående från intervjuundersökningar. Uppgifterna om smuggling och hemtillverkning är bedömningar som baserar sig på olika källor.

Totalkonsumtionen av alkoholdrycker 2014 motsvarade 50,9 miljoner liter hundra-percentig alkohol. Ställt i relation till befolkningen som fyllt 15 år innebär detta en konsumtion om 11,2 liter alkohol. Jämfört med 2013 minskade den totala alkoholkonsumtionen med cirka tre procent 2014. Den nedåtgående trenden har hållit i sig sedan 2008. Man ska dock förhålla sig med reservation till väldigt exakta procentuella förändringar, eftersom höjningen av alkoholskatten i januari 2014 ledde till att dagligvaruhandeln, detaljhandeln och restauranger med serveringstillstånd ökade sina alkohollager i slutet av 2013.

Inom dagligvaruhandeln och restaurangerna registreras alkoholdryckerna som konsumtion när de övergår från varuleverantören till dagligvaruhandeln eller till restaurangen. Alkos försäljning registreras som konsumtion, när kunden köper alkoholdrycken i Alko. På grund av statistikföringssättet registreras alla de alkoholdrycker som dagligvaruhandeln och restauranger med serveringstillstånd köpt under 2013 som konsumtion 2013, trots att en del av dryckerna hölls i lager och såldes samt konsumerades först 2014. Eftersom alkoholskatterna inte höjdes 2015 var alkohollagren i dagligvaruhandeln och restauranger med serveringstillstånd på normal nivå i slutet av 2014. Statistikföringssättet för alkoholdrycker gör att statistikens konsumtionssiffror för 2013 överskattar 2013 års verkliga konsumtion och konsumtionssiffrorna för 2014 underskattar 2014 års verkliga konsumtion.

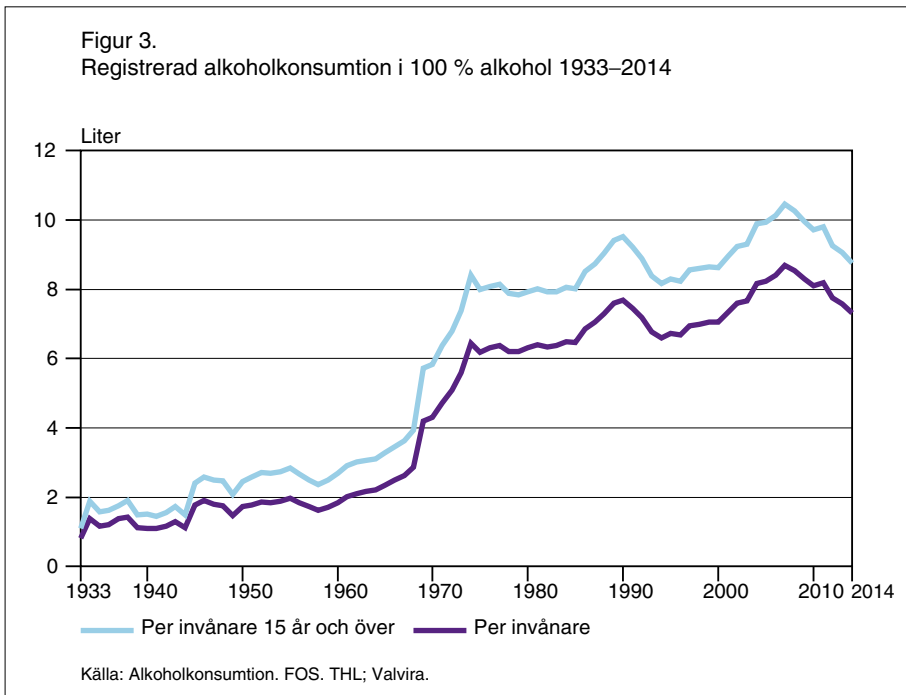
2.3 Registrerad alkoholkonsumtion

Den registrerade alkoholkonsumtionen minskade 2014 med 3,1 procent jämfört med året innan. På grund av lagringen som orsakades av höjningen av alkoholskatten samt till följd av statistikföringssättet var den reella minskningen av alkoholkonsumtionen dock mindre än detta. Den totala registrerade konsumtionen uppgick till 40,1 miljoner liter hundra procentig alkohol. Beräknat enligt invånare som fyllt 15 år var den registrerade konsumtionen 8,8 liter.

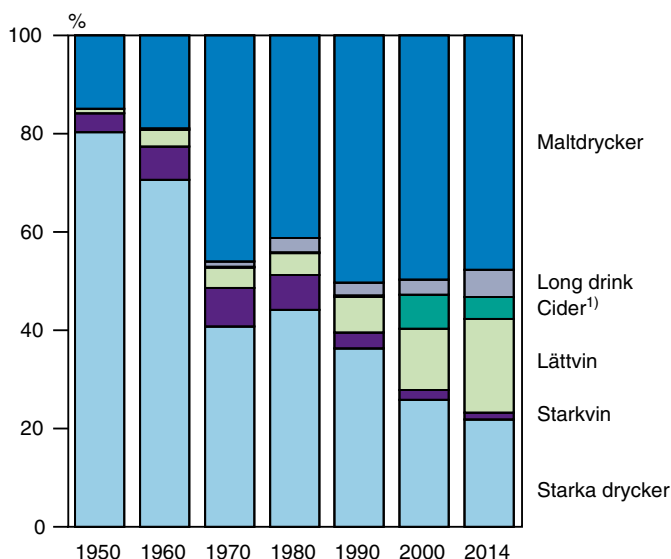
Beräknat enligt att konsumtionen omvandlas till hundra procentig alkohol minskade den registrerade konsumtionen av cider med 7,4 procent jämfört med 2013. För starka viner var motsvarande minskning 7,0 procent, för starka alkoholdrycker 5,4 procent, för long drink-drycker 2,4 procent, för öl 2,2 procent och för lättvin 1,5 procent.

Detaljhandelskonsumtionens andel av den registrerade konsumtionen ökade något 2014 och var 86,7 procent. Den totala detaljhandelsförsäljningen (via Alkobutiker, livsmedelshandeln, kiosker och bensinstationer) motsvarade 35,6 miljoner liter hundra procentig alkohol. Beräknat enligt invånare som fyllt 15 år var den registrerade konsumtionen 7,6 liter.

År 2014 minskade den registrerade serveringen av alkoholdrycker med 4,7 procent jämfört med året innan. År 2014 konsumerades i restauranger som får servera alkohol totalt 5,4 miljoner liter alkoholdrycker omräknat till hundra procentig alkohol. Beräknat enligt invånare som fyllt 15 år var den registrerade konsumtionen 1,2 liter. Under de senaste tjugo åren har konsumtionen av serverad alkohol minskat med en tredjedel och dess andel av den registrerade alkoholkonsumtionen har minskat med en fjärdedel till 13,2 procent.

Figur 4.
Fördelning av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp
i 100 % alkohol 1950–2014

¹) Cider ingår i figuren från och med år 1990.

Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira.

De starka alkoholdryckernas andel av den registrerade konsumtionen räknat som hundra procentig alkohol var 21,9 procent, vilket innebär en minskning på 0,5 procentenheter från 2013. Ölets andel ökade med 0,5 procentenheter och uppgick till 47,7 procent av den registrerade konsumtionen. Andelen av lättvin ökade med 0,3 procentenheter och var 19,2 procent. Long drink-dryckernas och ciderns andelar av den registrerade konsumtionen var 5,5 respektive 4,4 procent. Starkvinernas andel var 1,4 procent.

2.4 Oregistrerad alkoholkonsumtion

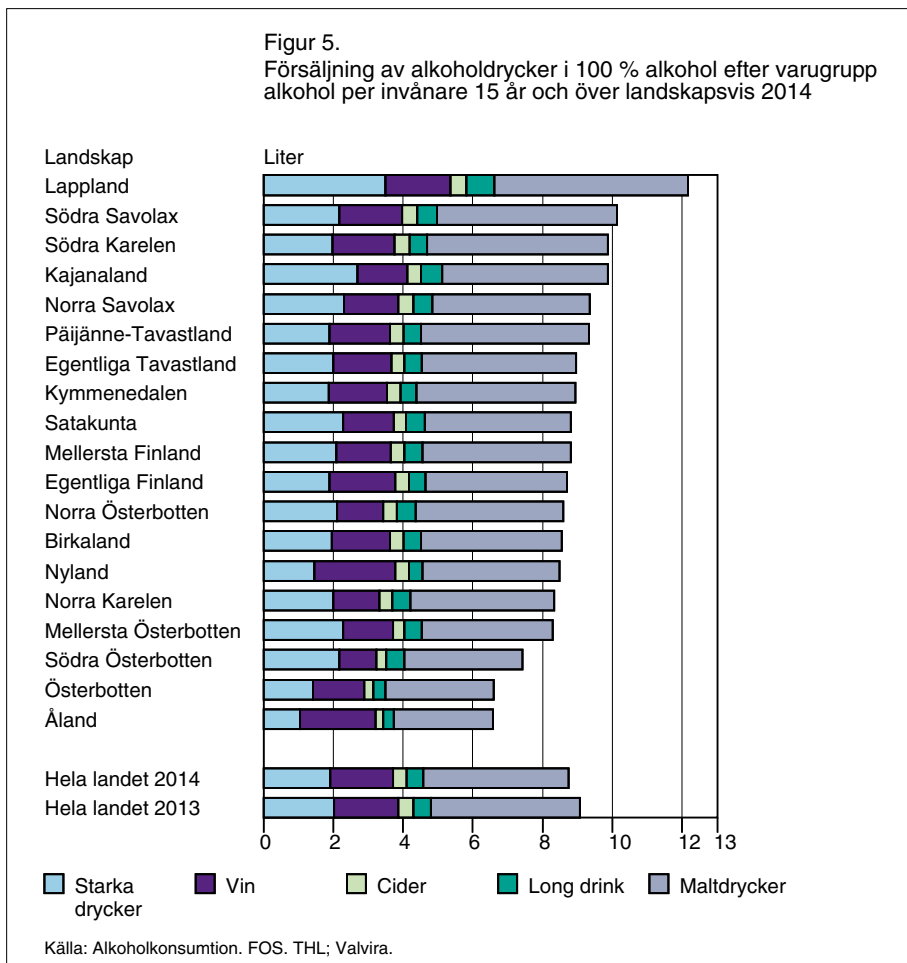
År 2014 uppskattades den oregistrerade alkoholkonsumtionen till 2,4 liter hundra procentig alkohol per invånare som fyllt 15 år, mot 2,7 liter år 2005 och 2,1 liter år 2000. Den oregistrerade alkoholkonsumtionens andel av den totala konsumtionen av alkoholdrycker 2014 hölls på samma nivå som året innan, dvs. cirka 21 procent. År 2014 var resandeförseln cirka 8,4 miljoner liter hundra procentig alkohol, medan den föregående år hade varit cirka 8,9 miljoner liter. Resandeförseln omfattade cirka 78 procent av den oregistrerade alkoholkonsumtionen 2014. Andelen alkohol som konsumerats utomlands var cirka 16 procent. Den legala hemtillverkningen samt den illegala hemtillverkningen och smugglingen stod för cirka 3 procent av den oregistrerade alkoholkonsumtionen.

Hemtillverkningen av öl och vin har minskat sedan mitten av 1990-talet. År 2014 bedöms dessa fortsättningsvis ha hållit sig på en låg nivå. Sedan 2004 har den illegala tillverkningen och smugglingen av alkohol minskat. Finländarnas alkoholkonsumtion under utlandsvistelser uppskattas ha förblivit oförändrad.

2.5 Försäljning av alkoholdrycker i landskapen

Försäljningen av alkoholdrycker i landskapen består av försäljning av alkoholdrycker inom detaljhandel och inom servering. När man utgår från landskapen, såldes 2014 mest alkohol omräknat till hundra procentig alkohol per invånare 15 år och över i Lappland, 12,2 liter. På Åland och i Österbotten såldes minst alkohol, 6,6 liter. Att alkoholförsäljningen i Lappland är klart större än genomsnittet för hela landet (8,8 liter) beror bland annat på gränshandeln med alkoholdrycker, dvs. på svenscars och norrmäns alkoholinköp i Finland, och på det stora antalet turister i Lappland.

År 2014 minskade försäljningen av alkoholdrycker i alla landskap jämfört med året innan. Mest minskade alkoholförsäljningen i Södra Karelen (-5,8 %), i Nyland (-4,4 %) och i Päijänne-Tavastland (-4,0 %). Minst minskade försäljningen i Mellersta Österbotten (-1,0 %) och i Satakunta (-2,3 %).

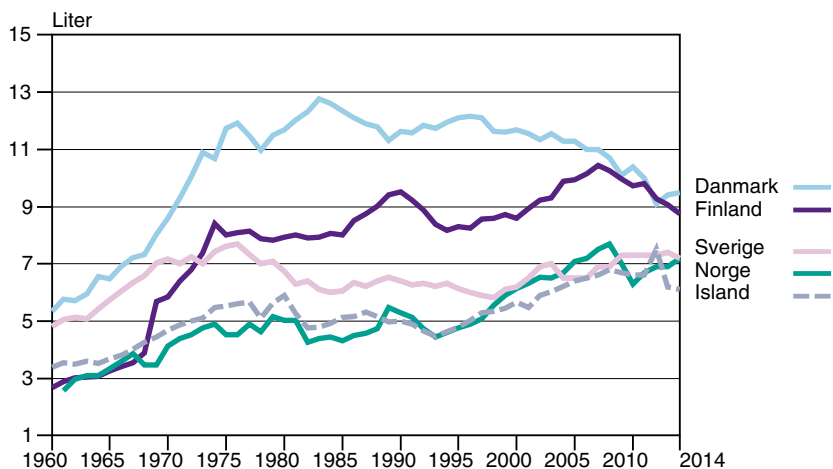
2.6 Konsumtionen av alkoholdrycker i Norden och i den övriga världen

I de flesta Europeiska länder har den registrerade alkoholkonsumtionen sedan mitten av 1970-talet varit antingen stabil eller minskat. Av de nordiska länderna har konsumtionen av alkoholdrycker under motsvarande tidsperiod ökat på Island, i Norge och i Finland. I Sverige och Danmark har konsumtionen varit rätt stabil. I Finland har alkoholkonsumtionen stigit så snabbt att Finland sedan början av 1960-talet har förvandlats från Nordens minst konsumerande land till ett land där den totala konsumtionen av alkoholdrycker ligger på samma nivå som i Danmark och är klart större än i de övriga nordiska länderna.

För närvarande är konsumtionen av starka alkoholdrycker i alla nordiska länder klart mindre än i mitten av 1970-talet. Däremot har konsumtionen av vin ökat i alla nordiska länder under det senaste halvsekllet. Även ölkonsumtionen är större i dag än i början av 1960-talet. Utvecklingen av ölkonsumtionen har dock inte varit enhetlig under de senaste decennierna. På Island har konsumtionen av öl ökat, medan den i Danmark har klart minskat. Enligt statistiken konsumeras i Norge, Sverige och Finland i dag i stort sett lika mycket öl som på 1980- och 1990-talen.

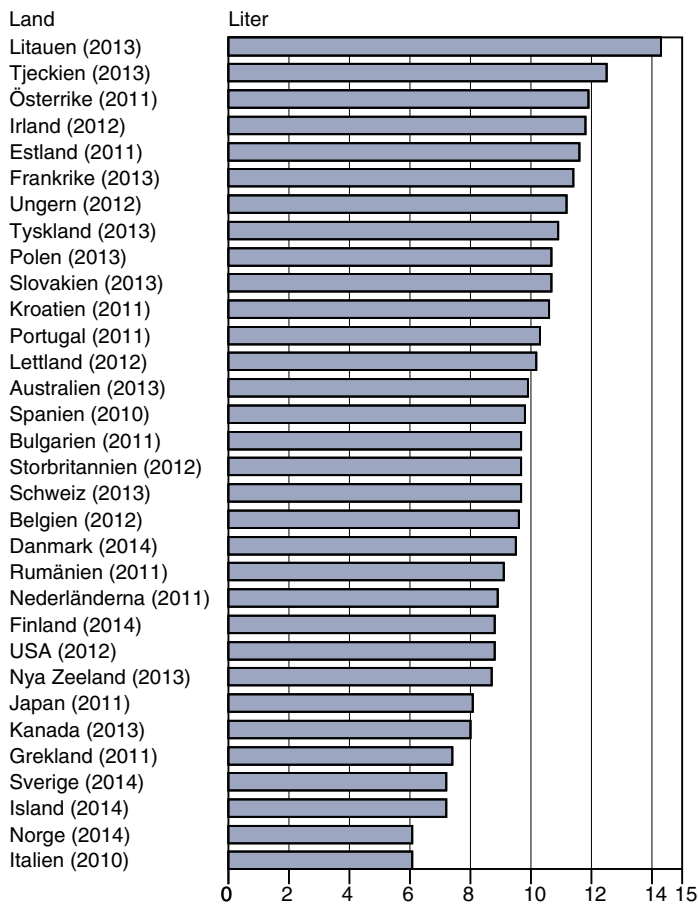
Informationsgrunden om alkoholkonsumtionen globalt är klart bristfälligare än uppgifterna om alkoholkonsumtionen i Europa och Norden. Vid en global jämförelse av alkoholkonsumtionen ska också den oregistrerade konsumtionen beaktas som blir utanför statistiken. I de flesta Europeiska länder omfattar den registrerade alkoholkonsumtionen merparten av den alkohol som befolkningen konsumerar. I de flesta utvecklingsländer är andelen oregistrerad alkoholkonsumtion däremot betydligt större än i Europa. Enligt WHO:s uppskattning utgör den globala oregistrerade alkoholkonsumtionen cirka 25 procent av den totala alkoholkonsumtionen i världen.

Figur 6.
Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i nordiska länder
per invånare 15 år och över 1960–2014

Källor: THL; Information on the Nordic Alcohol Market 2015; CAN Rapport 152; Statistics Denmark; Statistical Office of Norway.

Figur 7.
Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i vissa länder
per invånare 15 år och över

Källor: WHO Global Information System on Alcohol and Health; THL; Information on the Nordic Alcohol Market 2015; CAN Rapport 152; Statistics Denmark; Statistical Office of Norway.

Alkoholkonsumtionen är störst i Europa och Ryssland. Andra områden med hög konsumtion är Australien, Nya Zeeland och Argentina samt vissa länder i Afrika, såsom Nigeria och Uganda. Alkoholkonsumtionen i staterna i Afrika söder om Sahara, i Syd- och Nordamerika samt i Asien är i regel nära genomsnittet för hela världen, som enligt WHO:s uppskattning år 2010 var cirka 6,2 liter per person som fyllt 15 år (World Health Organization 2014). Lägst är den totala alkoholkonsumtionen i länder där majoriteten av befolkningen är muslimer.

Sammanlagt 48 procent av världens befolkning har aldrig använt alkohol. Under det senaste året har nästan varannan man och två av tre kvinnor varit helnyktra. Antalet helnyktra förklarar största delen av skillnaderna mellan de olika världsdelarna i alkoholkonsumtionen per fullvuxen invånare.

2.7 Alkoholkonsumtionens omfattning

Enligt undersökningen Den finländska vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK) har alkoholkonsumtionen bland befolkningen i arbetsför ålder ökat på lång sikt. Däremot har en positiv utveckling skett i de övriga levnadsvanorna, till exempel rökning och kostvanor. (Helldán m.fl. 2014.)

Andelen helnyktra minskade från 1982 till millennieskiftet, varefter den varit på samma nivå. År 2014 meddelade 14 procent av kvinnorna och 13 procent av männen i åldern 15–64 år att de inte använt alkohol under det senaste året. År 1982 var motsvarande andelar 31 procent av kvinnorna och 15 procent av männen.

År 2014 konsumerade 46 procent av männen och 28 procent av kvinnorna vanligen alkohol minst en gång i veckan. Sammanlagt 21 procent av männen och 6 procent av kvinnorna drack alkohol i berusningssyfte (minst sex alkoholportioner åt gången) minst en gång i veckan. Drickande i berusningssyfte bland män var vanligast i åldersgruppen 45–54 år. (Helldán m.fl. 2014.)

Enligt enkäten Hälsa i skolan, som utförs bland ungdomar i åldern 14–20 år, har alkoholbruket och berusningsdrickandet minskat under 2000-talet. Åren 2000–2015 har andelen som dricker sig ordentligt berusade minst en gång i månaden minskat bland grundskolelever i årskurserna 8 och 9 från en dryg fjärdedel till cirka en tiondel. Alkoholförtäring i berusningssyfte har minskat också bland första och andra årets studerande vid gymnasier och yrkesläroanstalter. År 2015 drack sig under en femtedel av de studerande vid gymnasier och under en tredjedel av de studerande vid yrkesläroanstalter ordentligt berusade minst en gång i månaden. (Enkäten Hälsa i skolan 2015.)

Andelen nyktra ungdomar har ökat i alla skolstadier under de senaste åren. Enkäten Hälsa i skolan visar att cirka en fjärdedel av eleverna i årskurs åtta och nio i grundskolan var nyktra i början av 2000-talet, medan resultaten för 2015 visar att över hälften redan är nyktra. Bland första och andra årets studerande vid gymnasier var nästan var tredje nykter och bland första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalter nästan var fjärde. (Enkäten Hälsa i skolan 2015.)

3 Narkotikapolitiken och användningen av narkotika

3.1 Grundlinjerna i Finlands narkotikapolitik

Det övergripande målet för narkotikapolitiken i Finland är att förebygga bruket och spridningen av narkotika, så att de ekonomiska, hälsomässiga och sociala olägenheterna av narkotikabruket och dess kostnader blir så små som möjligt.

Genom samhällspolitiska insatser, nationell lagstiftning och internationella avtal försöker man:

- minska efterfrågan på och utbudet av narkotika
- förebygga de skador som narkotikabruket orsakar
- stöda ett tidigt ingripande i problem

- styra personer som har narkotikaproblem till vård så tidigt som möjligt
- ställa personer som gjort sig skyldiga till olaglig verksamhet inför straffrättsligt ansvar.

I sin narkotikapolitik genomför Finland FN:s avtal om narkotikabekämpning, samarbetar internationellt och deltar aktivt i planering och genomförande av Europeiska unionens gemensamma narkotikapolitik.

Social- och hälsovårdsministeriet samordnar den nationella narkotikapolitiken. Den narkotikapolitiska samordningsgruppen utvecklar narkotikapolitiken och gör den nationellt enhetlig. Dessutom följer gruppen upp hur narkotikasituationen utvecklas och rapporterar regelbundet om detta till statsrådet. Samordningsgruppen ser också till att den narkotikapolitiska lagstiftningen och myndigheternas åtgärder är kongruenta.

3.2 Experimentering med och bruk av narkotika

Enligt en befolkningsundersökning¹ som genomfördes 2014 har 20 procent av finländarna i åldern 15–69 år åtminstone en gång i sitt liv använt någon olaglig narkotika. Under det senaste året hade sex procent och under den senaste månaden två procent av svarspersonerna använt droger. I undersökningen bedömdes att närmare 800 000 finländare har prövat på droger någon gång, att cirka 250 000 finländare har använt droger under det senaste året och att över 90 000 finländare använt droger under föregående månad. (Hakkarainen m.fl. 2015.)

Cannabis är fortfarande den klart vanligaste drogen, och dess användning har ökat sedan 2010. Hösten 2014 uppgav var femte finländare (19,4 %) att hen prövat på cannabis åtminstone en gång i livet. I åldersgruppen unga vuxna (25–34 år) var andelen den dubbla (38,4 %). (Hakkarainen m.fl. 2015.)

Användningen av andra droger är klart lägre än cannabis. Livstidsprevalenserna för amfetamin, ecstasy och berusande svampar är cirka 2–3 procent, för unga vuxna cirka 6–7 procent. Av dessa har endast användningen av ecstasy ökat sedan 2010. Användningen av kokain har ökat lite, men kokain är fortfarande förhållandevis sällsynt. LSD-användningen är cirka en procent.

Av opioiderna har användningen av buprenorfin länge varit vanligare än heroin i Finland. Vanligare än buprenorfin verkar ändå användningen av nya starka smärtstillande mediciner (bl.a. tramadol, fentanyl och oxidon) vara. Av svarspersonerna uppgav 0,8 procent att de använt buprenorfin och 1,6 procent att de använt dessa övriga opioider. (Hakkarainen m.fl. 2015.)

I en europeisk studie av skolelever (ESPAD) följer man upp vilka förändringar som sker i användningen av alkohol, tobak och droger bland 15–16-åriga europeiska skolelever. Under perioden 1995–1999 ökade andelen som prövat på cannabis någon gång i livet. Uppgången vände nedåt 2003. Användning av cannabis någon gång i livet, liksom användning under de senaste 12 månaderna, verkar dock igen ha ökat både bland pojkar och flickor mellan 2007 och 2011. Bland pojkar har även användning under de senaste

¹ Droghmissbrukets utbredning bland den fullvuxna befolkningen i Finland har följts upp med enkätundersökningar vart fjärde år sedan 1992. I undersökningarna har man också utrett befolkningens attityder till narkotika och narkotikapolitiska åsikter.

30 dagarna ökat något. Enligt ESPAD-studien 2011, hade 12 procent av pojkarna och 10 procent av flickorna i åldern 15–16 år prövat på cannabis någon gång i livet. Sammanlagt 12 procent av pojkarna och 10 procent av flickorna meddelade att de kände någon som själv odlat cannabis. Odling var emellertid mycket sällsynt bland de unga. En procent av pojkarna meddelade att de själva odlat cannabis någon gång, medan inga flickor någonsin hade odlat cannabis. Andelen unga som prövat på någon annan drog än cannabis någon gång i livet var 5 procent 2011. (Raitasalo m.fl. 2012.)

Den riksomfattande enkäten Hälsa i skolan kartlägger vartannat år experimenterande med och användande av droger bland ungdomar i åldern 14–20 år. Resultaten för 2015 visar att 8 procent av eleverna i årskurs åtta och nio i den grundläggande utbildningen, 12 procent av eleverna i årskurs ett och två i gymnasiet och 22 procent av eleverna i årskurs ett och två vid yrkesläroanstalterna hade prövat på cannabis, ecstasy, amfetamin, Subutex, heroin, kokain, LSD, gamma eller andra motsvarande droger åtminstone en gång i sitt liv. (Enkäten Hälsa i skolan 2015.)

Merparten av de unga som hade prövat på droger åtminstone en gång i sitt liv hade använt cannabis. Experimenterande med droger var vanligare bland pojkar än flickor i den grundläggande utbildningen och i gymnasierna. Fem gånger eller oftare hade fyra procent av eleverna i den grundläggande utbildningen, fyra procent av de gymnasie-studerande och åtta procent av de studerande vid yrkesläroanstalterna använt cannabis. Jämfört med 2013 skedde ingen stor förändring i antalet unga som prövat på droger. (Enkäten Hälsa i skolan 2015.)

Enligt en registerundersökning uppskattas missbruk av opioider och amfetamin i Finland omfatta 18 000–30 000 drogmissbrukare år 2012. Detta utgör 0,55–0,9 % av finländarna i åldern 15–64 år. Antalet missbrukare av amfetamin uppskattas vara 11 000–18 000 och av opioider 13 000–15 000 personer. Jämfört med tidigare undersökningar verkar det som om antalet drogmissbrukare har ökat i Finland. Dock såg det ut att finnas färre unga missbrukare 2012 än i början av 2000-talet. Nu är nästan hälften av missbrukarna i åldern 25–34 år. Cirka en tredjedel är kvinnor. Jämfört med tidigare undersökningar ser kvinnornas andel ut att ha ökat. (Ollgren m.fl. 2014.)

3.3 Finländarnas attityder till narkotika

Sedan 1996 har man i enkäter som mätt drogmissbrukets utbredning bland den fullvuxna befolkningen frågat svarspersonerna hur stor hälsomässig eller annan risk användningen av droger medför. Resultaten visar på två olikriktade trender: finländarnas inställning till att dricka sig full och till rökning har blivit mera kritisk, medan däremot inställningen till riskerna med cannabis verkar ha mjukats upp (Hakkarainen m.fl. 2011; Hakkarainen m.fl. 2015).

Uppfattningarna om riskerna med att pröva på och att använda cannabis regelbundet har förändrats påtagligt under de senaste åren. År 2014 ansåg hälften av de tillfrågade att risken med att pröva på cannabis några gånger är på sin höjd ringa. Av männen tänkte 60 procent så här och av kvinnorna 39 procent. Totalt 63 procent i åldersgruppen 15–24 år och 71 procent i åldersgruppen 25–34 år bedömde riskerna som små. (Hakkarainen m.fl. 2015.)

Inställningen till att pröva på cannabis har mjukats upp i alla åldersgrupper. I åldersgruppen över 45 år ansåg 36 procent att risken med att pröva på cannabis är på sin höjd ringa, medan 16 procent i samma åldersgrupp var av denna åsikt för tjugo år sedan. Inställningen till att pröva på heroin är dock fortfarande kritisk, så man kan anta att fler finländare än tidigare gör skillnad mellan cannabis och andra droger. (Hakkarainen m.fl. 2015.)

ESPAD-studien visade inte på stora skillnader mellan pojkar och flickor i åldern 15–16 år vad gäller uppfattningarna om risker i anslutning till att pröva på cannabis. Av såväl pojkar som flickor ansåg något under 30 procent år 2011 att riskerna i anslutning till cannabisexperiment är höga. Trenden är ändå den motsatta jämfört med uppfattningarna om risker med rökning och alkoholanvändning: andelen som betraktar riskerna i anslutning till cannabisexperiment som höga har minskat jämnt med undantag av en tillfällig ökning mellan 2003 och 2007. Även andelen unga som ansåg att riskerna i anslutning till experiment med ecstasy och amfetamin är höga var mindre än tidigare. (Raitasalo m.fl. 2012.)

I ljuset av Finlands ESPAD-resultat kan man konstatera att det råder en spegelvänd koppling mellan uppfattningarna om risker i anslutning till rökning, alkohol- och cannabisbruk och hur vanlig användningen av dessa medel är: ju större riskerna med användningen anses vara, desto mindre användning och tvärtom. (Raitasalo m.fl. 2012.)

4 Skador i anslutning till användning av alkohol och narkotika

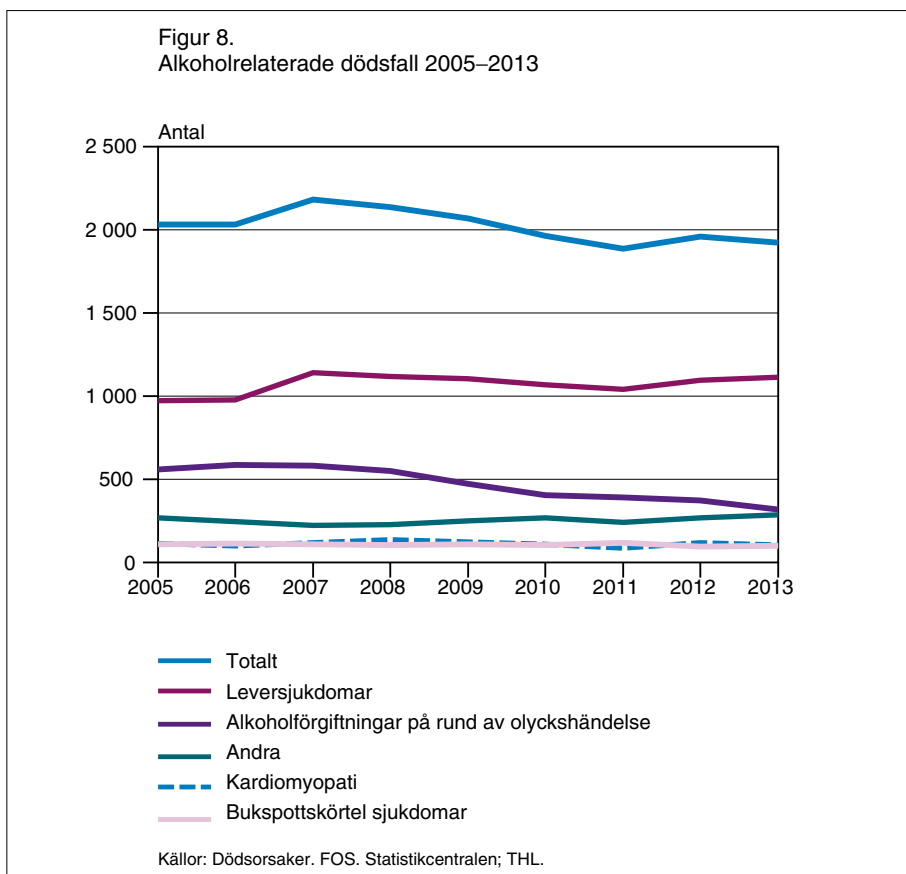
4.1 Alkohol- och narkotikarelaterade dödsfall

4.1.1 Alkoholrelaterade dödsfall

År 2013 uppgick antalet alkoholrelaterade dödsfall i Finland till sammanlagt 2 561, vilket var 29 fler än året innan. I alkoholrelaterade dödsfall har inräknats utöver de personer som avled av alkoholrelaterade sjukdomar eller alkoholförgiftning också de som avlidit i alkohol- eller narkotikapåverkat tillstånd genom olycksfall eller våld.

År 2013 avled 1 926 personer i alkoholrelaterade sjukdomar och alkoholförgiftning. Av dessa var 1 502 män och 424 kvinnor. Antalet som dog av dessa orsaker minskade med cirka 2 procent jämfört med föregående år. Antalet dödsfall till följd av alkoholrelaterade leversjukdomar ökade jämfört med ett år tidigare. I alkoholrelaterade leversjukdomar dog 1 114 personer, dvs. 15 personer färre än ett år tidigare. Antalet personer som dog i alkoholförgiftning minskade fortfarande. Totalt 319 personer, dvs. 56 personer färre än 2012, dog av olycksfallsrelaterad alkoholförgiftning. Uppgifterna grundar sig på Statistikcentralens dödsorsaksstatistik.

Antalet dödsfall till följd av olycksfall och våld i alkohol- eller narkotikapåverkat tillstånd ökade jämfört med ett år tidigare. År 2013 dog totalt 635 personer i alkohol- eller narkotikapåverkat tillstånd genom olycksfall eller våld, vilket är 63 personer fler än året innan. Totalt 355 personer dog i alkohol- eller narkotikapåverkat tillstånd genom olycksfall och 280 personer genom våld.

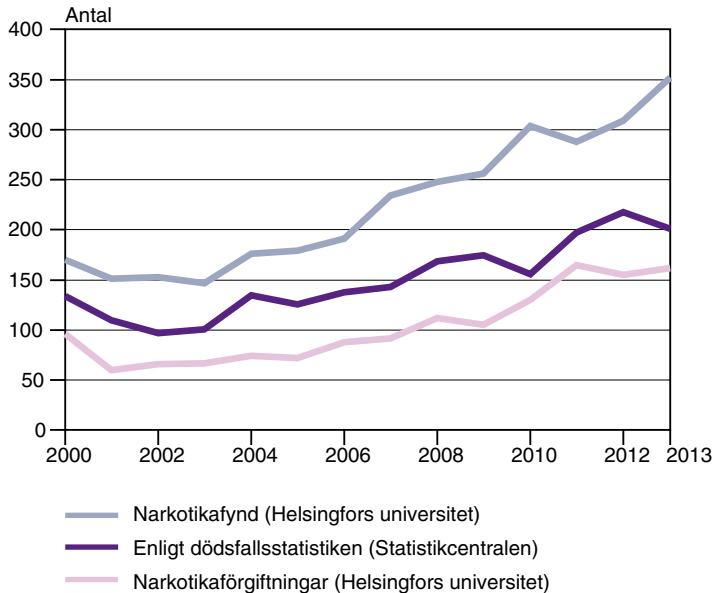
I alkoholrelaterade sjukdomar eller alkoholförgiftning dör mest personer i åldern 60–64 år. Den alkoholrelaterade dödligheten är störst bland män i åldern 55–64 år. Av de avlidna var den största delen i arbetsför ålder och en dryg fjärdedel (28 %) hade fyllt 65 år. Andelen avlidna som fyllt 65 år har ökat under de senaste åren. Exempelvis 2008 utgjorde de äldres andel av alla de som dog i alkoholrelaterade sjukdomar eller alkoholförgiftning cirka 17 procent, medan motsvarande andel av de döda redan var cirka 28 procent 2013.

4.1.2 Narkotikarelaterade dödsfall

Narkotikarelaterade dödsfall kan betraktas på tre olika sätt: på basis av narkotikafynd, dödsorsaker och förgiftningar genom olycksfall. Antalet narkotikafynd baserar sig på positiva narkotikafynd i samband med obduktion. Den narkotiska substansen är i sådana fall inte en direkt eller väsentlig indirekt orsak till dödsfallet. I Finland undersöks alla oklara eller misstänkta dödsfall med tanke på narkotikafynd. Statistikföringen enligt dödsorsak baserar sig på EMCDDA:s protokoll², där som narkotikarelaterade dödsfall anges avsiktliga och oavsiktliga förgiftningar samt psykisk störning till följd av narkotikabruk.

² Av den nationella dödsorsaksstatistiken görs inhämtningar enligt WHO:s ICD-10-koder. Protokollet finns som pdf-dokument: <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeid=1419>.

Figur 9.
Narkotikarelaterade dödsfall 2000–2013

Källor: Institutionen för rättsmedicin vid Helsingfors Universitet; Dödsorsaker. FOS. Statistikcentralen, THL.

År 2013 observerades vid obduktioner totalt 352 narkotikafynd som avslöjades av rättskemisk undersökning. Antalet narkotikafynd ökade med 42 fall jämfört med året innan. År 2013 var antalet dödsfall till följd av narkotikaförgiftning totalt 162, vilket innebar en ökning med 7 fall jämfört med år 2012. (Rättsmedicinska avdelningen vid Helsingfors universitet, laboratoriet för toxikologi 2015.) Enligt Statistikcentralens statistik över dödsorsaker var antalet narkotikarelaterade dödsfall 201 år 2013.

4.2 Alkohol- och narkotikarelaterad brottslighet

4.2.1 Rattfylleri- och trafikbrott

År 2014 fick polisen kännedom om 17 608 fall av rattfylleri där personen hade kört alkohol- eller narkotikapåverkad. Totalantalet rattfyllerbrott minskade med två procent jämfört med 2013. Andelen fall av grovt rattfylleri (8 304 fall) utgjorde 47 procent av samtliga rattfyllerifall 2014. Antalet fall av grovt rattfylleri minskade med åtta procent jämfört med året innan. Antalet rattfyllerifall (9 304 fall) ökade däremot med tre procent. Av rattfyllerbrotten har narkotikafallen ökat från 2005 till 2014 med totalt 79 procent, medan alkoholfallen under samma tid har minskat med 44 procent. Av samtliga personer misstänkta för rattfyllerbrott år 2014 var cirka 88 procent män. (Helsingfors universitet 2015.)

I 75 procent av de rattfyllerifall som kom till polisens kännedom år 2014 var föraren påverkad av alkohol. I 21 procent av fallen var föraren påverkad av någon annan drog än alkohol (narkotika eller läkemedel) och i 4 procent av fallen var föraren påverkad av

både alkohol och något annat berusande ämne (s.k. blandmissbruk). Andelen misstänkta för rattfylleribrott under påverkan av andra berusande ämnen än alkohol (narkotika eller läkemedel) har stigit från cirka 13 procent (2012) till cirka 21 procent 2014. År 2003 ändrades bestämmelserna om rattonykterhet och man gick in för en så kallad nollgräns för narkotika.

Vid riksomfattande trafikkontroller 2014 var andelen rattfyllerister 0,14 procent av 104 910 kontrollerade fordonsförare. Vid trafikkontroller 2014 var andelen förare som smakat på alkohol, dvs. blåst under 0,5 promille, 0,67 procent av alla testade förare (cirka 1/150 förare). Andelen förare som ”smakat” har under de senaste åren varit cirka 0,6 procent av alla testade förare. (Helsingfors universitet 2015.)

År 2014 avled 55 personer i samband med alkoholrelaterade olycksfall i vägtrafiken, medan 640 personer skadades. Antalet alkoholrelaterade dödsfall minskade med 11 personer och antalet skadade minskade med 87 personer jämfört med året innan. De alkoholrelaterade olycksfallen i trafiken minskade med fem procent jämfört med 2013.

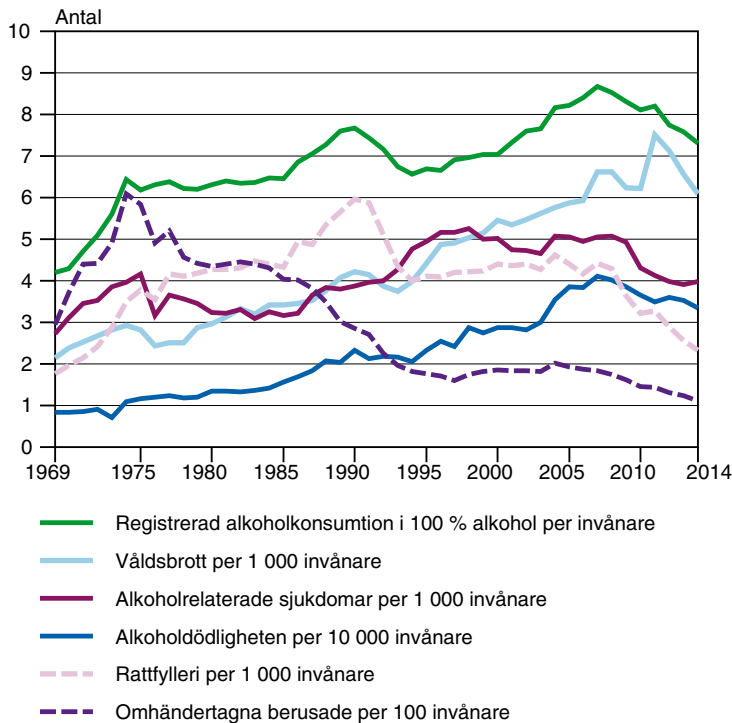
4.2.2 Våldsbrott

År 2014 fick polisen kännedom om sammanlagt 33 356 våldsbrott. Antalet alkoholrelaterade våldsbrott minskade med sju procent jämfört med året innan. Polisen fick kännedom om sammanlagt 101 brott mot liv, dvs. sex brott mera än 2013. Antalet fall av misshandel uppgick totalt till 32 928 och deras antal minskade med sju procent jämfört med året innan. Av samtliga misshandelsbrott (32 928) var 1 645 grov misshandel, 21 959 misshandel och 9 324 lindrig misshandel.

Alkoholbruket har ett samband med våldsamt beteende. I de samtliga fall av dödligt våld som kommit till polisens kännedom år 2014 har den misstänkte gärningsmannen i cirka 40 procent av fallen och i fråga om samtliga misshandelsbrott i cirka 50 procent av fallen varit påverkad av alkohol. Av de personer som misstänkts som skyldiga till grov misshandel har en större andel (56 %) varit påverkade av alkohol än de som misstänks för misshandel (50 %) eller för lindrig misshandel (48 %). Åren 2010–2014 begicks cirka 55 procent av samtliga misshandelsbrott under påverkan av alkohol och 2 procent under påverkan av andra droger. Andelen alkoholrelaterade brott av det totala antalet misshandelsbrott har minskat i jämn takt sedan de första åren på 2000-talet. Förändringen beror i synnerhet på den snabbare ökningen av brott som begåtts i nyktert tillstånd. (Helsingfors universitet 2015.)

Med stöd av undersökningar verkar det som om användning av alkohol ökar benägenheten till aggressivt och våldsamt beteende. Berusningstillståndet försämrar bland annat bedömningsförmågan och förmågan att lösa problem. En berusad person är således mer benägen att göra en felbedömning i en social situation, vilket kan leda till en överreaktion i förhållande till det verkliga hotet. Berusningstillståndet ökar även impulsiviteten och sänker således tröskeln till ett olämpligt beteende, till exempel våldsamt beteende. Alkoholen påverkar emellertid individuellt, och man har konstaterat att alkoholen ökar våldsamt beteende speciellt hos människor som kan bete sig aggressivt även då de inte är under påverkan av alkohol. (Pahlen och Eriksson 2003.)

Figur 10.
Registrerad alkoholkonsumtion och skador som beror
på alkoholbruk 1969–2014

Källor: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira; Slutenvård inom hälso- och sjukvården. FOS. THL; Dödsorsaker. FOS. Statistikcentralen; Brott och tvångsmedel. FOS. Statistikcentralen.

4.2.3 Narkotikabrott

Det totala antalet narkotikabrott (21 781) som kom till de brottsbekämpande myndigheternas kännedom minskade något 2014 jämfört med 2013 (22 656). Även antalet grova narkotikabrott (1 161) minskade jämfört med året innan (1 237). Antalet missbruksbrott, av vilka det registrerades 13 681, ökade däremot jämfört med året innan (12 778).

I synnerhet det ökade intresset för hemodling av cannabis och den därpå följande kraftiga uppgången i användningen av marijuana har ökat antalet missbruksbrott. Under de senaste åren har hemodlingen fått professionella drag och i de stora odlingarna odlas hundratals plantor på en gång. Beskrivande för situationen är att cirka tre fjärdedelar av de cannabispartier som lämnats in till Centralkriminalpolisens kriminaltekniska laboratorium har varit marijuana. (Centralkriminalpolisen 2015.)

4.2.4 Annan alkohol- och narkotikarelaterad brottslighet

En stor del av vissa brott begås i berusat tillstånd. Alkoholen spelar i dem en betydligt större roll än narkotikan och blandmissbruket. Av samtliga misstänkta för rånbrott 2014 var 23 procent under påverkan av alkohol, 5 procent under påverkan av narkotika

och 5 procent under påverkan av blandmissbruk. Av dem som misstänktes för stöldbrott (snatteri, stöld, grov stöld) var cirka 10 procent påverkade av alkohol, 3 procent påverkade av narkotika och 2 procent påverkade av både alkohol och narkotika. Av fordonsstölderna begicks cirka 19 procent under påverkan av alkohol, 11 procent under påverkan av narkotika och 3 procent under påverkan av blandmissbruk.

4.3 Omhändertagande av berusade

År 2014 togs 60 757 berusade personer i förvar, dvs. cirka 10 procent färre än året innan. Antalet fall där person tagits i förvar är det lägsta under perioden 1970–2014. I början av 2000-talet uppgick antalet taganden i förvar till cirka 95 000–97 000 per år, men antalet ökade till över 100 000 åren 2004–2005. Antalet taganden i förvar har minskat med cirka 43 procent från 2004 till 2014.

Antalet taganden i förvar av berusade personer har varit en av de traditionella mätare med vilka man beskrivit skadeverkningarna av alkoholkonsumtionen. Nivån på alkoholkonsumtionen påverkar dock inte ensam antalet taganden i förvar, och de beskriver således inte heller direkt den olägenhet som alkoholkonsumtionen medför. Flera faktorer, bland annat polisens prioriteringar och resurser, allmänhetens tolerans av berusade personer på offentliga platser och väderleksförhållandena, påverkar beslutet att ta någon i förvar. (Noponen 2005.) Minskningen av antalet taganden i förvar under de senaste åren beror delvis på att polisens verksamhetssätt har förändrats.

4.4 Alkoholekonomin och kostnaderna för alkohol- och narkotikaskador

Konsumenternas utgifter för alkoholinköp i Finland ökade med 0,4 procent 2014 jämfört med året innan. Konsumenternas utgifter för alkoholinköp var totalt 4 572 miljoner euro. Beräknat per invånare som fyllt 15 år köptes alkoholdrycker under året för 999 euro 2014. Alkoholutgifternas andel av de totala utgifterna för privat konsumtion var 4 procent. Statens skatteintäkter från alkoholen, mervärdesskatten inbegripen, uppgick till cirka 2,3 miljarder euro, dvs. cirka 2,8 procent mer än 2013.

År 2013³ orsakade alkoholbruket den offentliga sektorn skadekostnader på uppskattningsvis 887–1 089 miljoner euro. De offentliga alkoholskadekostnaderna minskade med 2,1 procent jämfört med 2012. Med offentliga alkoholskadekostnader avses sådana kostnader för den offentliga sektorn som inte skulle ha orsakats utan alkoholbruk. Kostnaderna för alkoholskador bestod i huvudsak av behandling och reparation av skador. Granskade per huvudgrupp minskade skadekostnaderna mest för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet (–4,9 %) och för socialvården (–2,5 %). Endast övriga kostnader (förebyggande missbruksarbete, alkoholövervakning) steg 2013. Huvuddelen av kostnaderna för alkoholskador utgjordes av kostnader för socialservice, pensioner och sjukdagpenningar samt kostnader för upprätthållande av ordning och säkerhet. (Jääskeläinen 2012.)

³ För skadekostnaderna beräknas i de flesta fallen en nedre gräns ("minimi") och övre gräns ("maximi"), mellan vilka de verkliga kostnaderna väntas ligga.

Den största andelen av kostnaderna för alkoholskador (25 %) orsakades av alkoholrelaterade kostnader för socialvården, vilka uppgick till cirka 223–270 miljoner euro år 2013. Alkoholrelaterade skadekostnader för upprätthållande av ordning och säkerhet var cirka 238 miljoner euro (24 %). Skadekostnaderna för pensioner och sjukdagpenningar var 188–274 miljoner euro (23 %). Rättssystemets och fängsvårdens kostnader var 131–139 miljoner euro. Till de alkoholrelaterade skadekostnaderna inom hälso- och sjukvården räknas kostnader som orsakas av specialiserad sjukvård samt vårdavdelningsvård och öppenvård inom primärvården, de var 79–140 miljoner euro. Skadekostnaderna som orsakades den offentliga sektorn för specialiserad sjukvård var cirka 64 miljoner euro och för primärvård cirka 46 miljoner euro. Alkoholskadekostnaderna för hälso- och sjukvården utgjorde cirka 11 procent av de kostnader som totalt orsakades den offentliga sektorn.

År 2013³ orsakade narkotika den offentliga sektorn skadekostnader på uppskattningsvis 256–330 miljoner euro. Kostnaderna för narkotikaskador ökade med 3,2 procent jämfört med år 2012. Med offentliga skadekostnader för narkotika avses sådana kostnader för den offentliga sektorn som inte skulle ha orsakats utan missbruk av narkotika och läkemedelssubstanser. Kostnaderna för narkotikaskador bestod i huvudsak av behandling och reparation av skador. Granskade per huvudgrupp ökade skadekostnaderna mest för upprätthållande av ordning och säkerhet (6,3 %) och för rättssystemet och fängsvården (2,4 %).

Den största andelen av kostnaderna för narkotikaskador (29 %) orsakades av skadekostnaderna inom socialvården, vilka uppgick till 70–101 miljoner euro år 2013. Majoriteten av kostnaderna, cirka 49 miljoner euro, orsakades av missbrukarvård. Narkotika-relaterade skadekostnader för upprätthållande av ordning och säkerhet var 80 miljoner euro (27 %). Till de narkotikarelaterade skadekostnaderna inom hälso- och sjukvården räknas kostnader som orsakas av specialiserad sjukvård samt öppenvård och vårdavdelningsvård inom primärvården, vilka uppgick till sammanlagt 37–62 miljoner euro år 2013. Skadekostnaderna för hälso- och sjukvården utgjorde cirka 17 procent av de kostnader som totalt orsakades den offentliga sektorn. Rättssystemets och fängsvårdens skadekostnader var 58–60 miljoner euro eller cirka 20 procent av de offentliga narkotikarelaterade skadekostnaderna.

De indirekta skadekostnaderna som presenteras i tabell 68 innefattar kostnaderna för såväl den offentliga sektorn som för företag och hushåll. Dessa alkoholskadekostnader orsakade av olycksfalls- och brottsskador uppgick till 377 miljoner euro och narkotikaskadekostnaderna till 119 miljoner euro år 2013.

5 Tjänster inom missbrukarvården

Kärnan i tjänsterna inom missbrukarvården utgörs av öppenvårdstjänster som vid behov kompletteras med avgiftningsvård på institution och med längre rehabiliterande institutionsvård samt med dagverksamhet, bostadstjänster och kamrattstöd som ger hjälp i vardagen. Missbrukare söker också hjälp i de allmänna social-, hälso- och sjukvårdstjänsterna. Dessutom söker en del av missbrukarna och deras närstående hjälp av

tjänster som erbjuder kamrattstöd, såsom i AA-grupper. De större kommunerna har i allmänhet mångsidiga specialtjänster inom öppenvård eller slutenvård. Mindre kommuner erbjuder främst tjänster som ges inom social- och hälsovårdens tjänster på basnivå och som vid behov kompletteras med köptjänster. (Finansministeriet 2014.)

Enligt lagen om missbrukarvård (41/1986) ska kommunen ordna vården så att den motsvarar behovet i kommunen. Kommunerna kan ordna tjänsterna själva eller köpa tjänster som produceras av andra. Tjänsterna inom missbrukarvården kan vara tjänster inom socialvården eller inom hälso- och sjukvården. Tjänsterna inom socialvården och hälso- och sjukvården regleras av olika lagar, och därför bland annat statistikförs verksamheten på olika sätt.

Vid THL:s inventering av alkohol- och narkotikarelaterade fall samlas uppgifter in om alla de missbruksrelaterade ärenden som förekommer under ett dygn inom social-, hälso- och sjukvården, med undantag av barndagvården. I oktober 2011 gjordes under ett dygn 11 738 alkohol- och narkotikarelaterade besök hos tjänsterna inom socialvården och hälso- och sjukvården. Flest besök gjordes inom hälso- och sjukvården och specialtjänsterna inom missbrukarvården. Antalet klienter inom missbrukarvårdens specialtjänster har emellertid minskat under de senaste åren. Övergången från rehabiliterande institutionsvård till boendetjänster kan tydligt ses, men samtidigt har även sjukhusvårdens andel ökat. Det bör också noteras att det finns ett ökat antal alkohol- och narkotikarelaterade besök inom primärvården. (Kuussaari m.fl. 2012.)

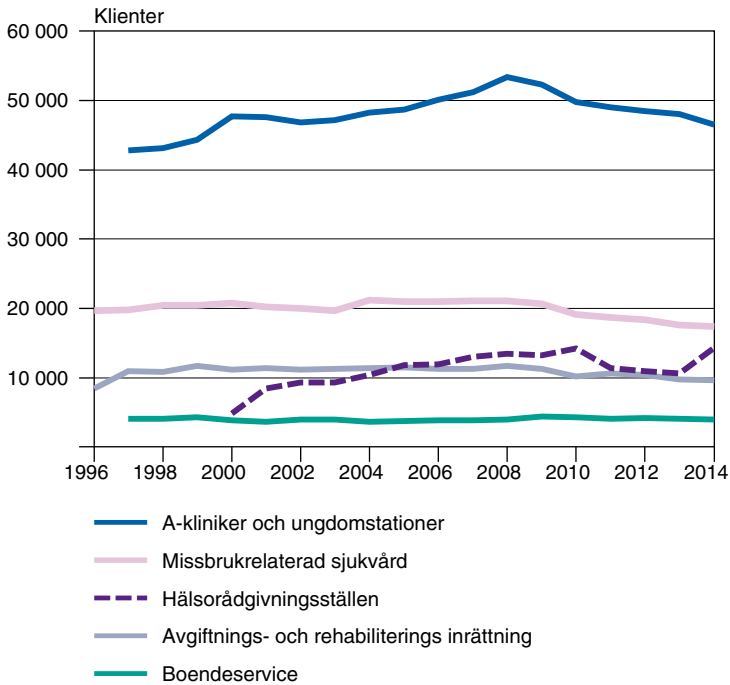
5.1 Missbrukarvårdens specialtjänster

Den specialiserade missbrukarvården hör huvudsakligen till socialförvaltningens ansvarsområde. År 2014 besöktes A-klinikerna av 41 133 klienter och ungdomsstationerna av 5 423 klienter. A-klinikernas klientmängder minskade med cirka tre procent och ungdomsstationernas med cirka sju procent jämfört med ett år tidigare.

Avgiftningsenheter som fick kommunal finansiering besöktes av 11 675 klienter 2014. Antalet klienter inom avgiftningsbehandlingen minskade med cirka fyra procent och antalet vårddygn med cirka 12 procent jämfört med 2013. Utvecklingen är likartad vad gäller antalet klienter på missbrukarvårdens rehabiliteringsanstalter. Antalet klienter inom långvarig institutionsrehabilitering minskade med cirka fyra procent och antalet vårddygn med cirka 10 procent jämfört med året innan. År 2014 var antalet klienter på institutioner inom den rehabiliterande missbrukarvården 5 015. Missbrukarvårdens boendeservice betjänade 4 008 klienter och skyddshärbärgena 2 228 klienter. Antalet klienter inom boendeservicen minskade med cirka tre procent, medan antalet boendedygn ökade med cirka tre procent jämfört med 2013.

Hälsorådgivningsställen med s.k. lågtröskeltjänster för narkomaner hade 14 294 klienter 2014. Enligt SHM:s utredning fick 2 439 klienter 30.11.2011 läkemedelsbehandling mot opioidberoende (Partanen m.fl. 2014). Antalet klienter inom substitutionsbehandlingen har ökat under hela 2000-talet.

Figur 11.
Missbrukarvårdens tjänster 1996–2014

Källor: Kommunernas och samkommunernas ekonomi och verksamhet. FOS. Statistikcentralen; Avgiftnings- och rehabiliteringsinrättning: Institutionsvård och boendeservice inom socialvården. FOS. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL; Primärvård. THL; Enheten för virusinfektioner. THL.

5.1.1 Kostnaderna för missbrukarvården

Utgifterna för missbrukarvården inom service som finansieras av kommunerna utgjorde ca 202 miljoner euro år 2013. Dessa driftsutgifter ökade med 5,6 procent jämfört med året innan. De totala kostnaderna för missbrukarvårdens specialtjänster per invånare som fyllt 18 år varierar påtagligt beroende på kommun. Exempelvis i de sex största städerna varierade totalkostnaderna mellan 37 euro och 100 euro per invånare 2013. Motsvarande uppgifter om de kommunspecifika utgifterna finns inte tillgängliga om behandlingen av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården.

Enligt de sex största städernas uppskattning var de genomsnittliga enhetskostnaderna för tjänsterna inom missbrukarvården 2013 följande: öppenvårdstjänster 49 euro/besök, avgiftnings- och avvänjningsbehandling 255 euro/dygn, rehabiliterande slutenvård 132 euro/dygn och boendeservice 40 euro/dygn. (Vartiainen 2014.)

5.1.2 Narkotikaberoende klienter

THL samlar in uppgifter om de narkotikaberoende klienterna inom missbrukarvården med en separat datainsamling. Enligt datainsamlingen var de narkotikaberoende klienterna inom missbrukarvården år 2014 i huvudsak män (66 %) och främst i åldern 20–35 år (61 %). Totalt 27 procent av de narkotikaberoende klienterna arbetade eller studerade. Totalt 9 av klienterna var bostadslösa. Största delen av de narkotikaberoende klienterna hade fått missbrukarvård tidigare. (Narkotikaklienter i missbrukarvården 2014.)

I det närmaste samtliga narkotikaberoende klienter inom missbrukarvården använde flera problemdroger. Sammanlagt 57 procent av klienterna hade åtminstone tre berusningsmedel som orsakade problem. Över hälften av klienterna (58 %) hade använt olika berusningsmedel samtidigt under den föregående månaden. Opioider var problemdrogen för 78 procent av klienterna. Andelen användare av opioider av de narkotikaberoende som sökt sig till vård har ökat kraftigt under 2000-talet. Opioider orsakar oftare svåra problem och leder oftare till att klienten söker vård än exempelvis cannabis. (Narkotikaklienter i missbrukarvården 2014.)

5.2 Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården

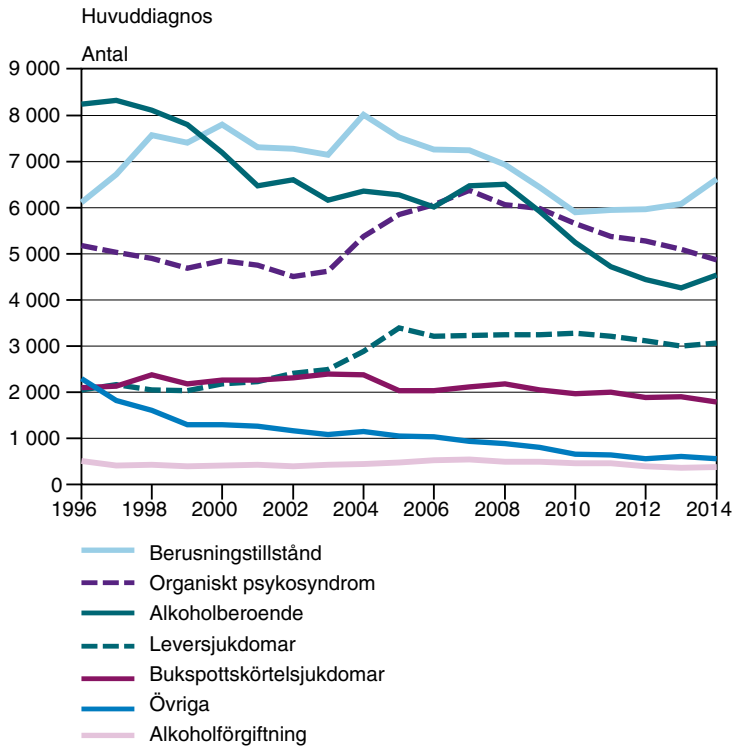
Missbrukarvård som siktar på att klienten slutar eller minskar sitt missbruk eller på att de olägenheter som orsakas av missbruket minskas ges även inom hälso- och sjukvården. Hjälp och stöd ges såväl inom primärvården, exempelvis på hälsovårdscentralerna, inom företagshälsovården, inom elev- och studerandehälsovården som inom den specialiserade sjukvården (t.ex. missbrukarvården för personer med psykiska problem). Hälsovårdscentralerna och sjukhusen behandlar dessutom somatiska sjukdomar som orsakats av missbruk.

5.2.1 Alkoholrelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården

År 2014 registrerades på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården 21 842 vårdperioder där huvuddiagnosen var en alkoholrelaterad sjukdom, och 32 871 vårdperioder där en alkoholrelaterad sjukdom angavs som huvud- eller bidiagnos. Antalet vårdperioder som registrerats har minskat med cirka sex procent under perioden 2010–2014. Antalet vårdperioder till följd av organiska hjärnsyndrom och beteendestörningar som orsakats av alkohol har minskat med cirka 14 procent och antalet vårdperioder till följd av alkoholberoende med cirka 13 procent 2010–2014. Under motsvarande tid har de vårdperioder där huvuddiagnosen är alkoholberusning, ökat med cirka 12 procent.

Antalet vårdperioder som beror på alkoholrelaterade leversjukdomar har minskat med cirka sju procent sedan 2010. Antalet vårdperioder för sjukdomar i bukspottkörteln har minskat med cirka nio procent under perioden 2010–2014. Antalet vårdperioder på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården för alkoholförgiftning var år 2014 totalt 384, medan motsvarande antal år 2010 var 470. Sammanlagt 85 procent av alla missbruksrelaterade vårdperioder på vårdavdelningar sammanhänger med alkoholrelaterade sjukdomar.

Figur 12.
Alkoholrelaterade sjukdomar, vårdperioder 1996–2014

Källor: Primärvård. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL.

Inom den specialiserade sjukvården gjordes på grund av alkoholrelaterade sjukdomar totalt cirka 38 800 besök år 2014. Antalet besök ökade med cirka fem procent jämfört med 2013. Antalet registrerade poliklinikbesök ökade för samma alkoholrelaterade sjukdomars del, för vilka vårdperioderna ökade på bäddavdelningarna 2014. Antalet besök till följd av organiska hjärnsyndrom och beteendestörningar samt sjukdomar i bukspottskörteln minskade inom den specialiserade sjukvårdens öppenvård och antalet vårdperioder för samma alkoholrelaterade sjukdomar minskade även på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården 2014 jämfört med året innan.

Antalet klienter som vårdades på vårdavdelning inom hälso- och sjukvården eller inom den specialiserade sjukvårdens öppenvård var 23 551 år 2014 (23 877 klienter år 2013). Antalet klienter har minskat något under de senaste åren. Tre fjärdedelar (74 %) av alkoholklienterna var män. Över hälften (56 %) av alkoholklienterna var i åldersgruppen över 50 år.

Missbrukarvården inom primärvårdens öppenvård hade cirka 30 600 klienter 2014. Dessa klienter hade sammanlagt cirka 263 000 besök inom missbrukarvårdstjänsterna. Uppgifterna omfattar besök i anslutning till både alkohol och droger inom öppenvårdens missbrukarvård.

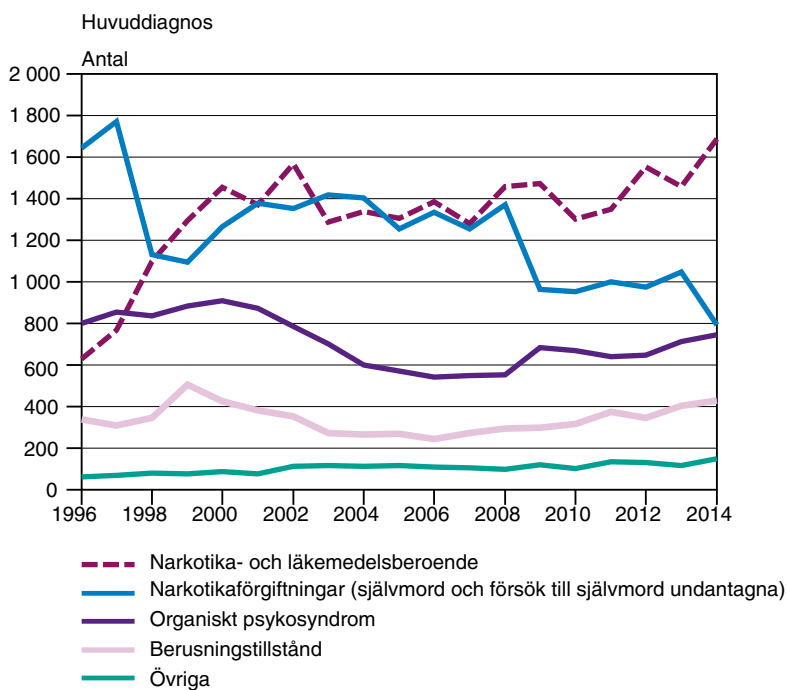
5.2.2 Narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården

År 2014 registrerades på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården 3 811 vårdperioder där huvuddiagnosen var en narkotika- eller läkemedelsrelaterad sjukdom, samt 6 684 vårdperioder där huvud- eller bidiagnosen var en narkotikarelaterad sjukdom. Antalet narkotikarelaterade vårdperioder ökade något (1,7 %) jämfört med 2013. Vårdperioderna för opioidberoende ökade påtagligt (18 %) 2014.

Avvikande från de alkoholrelaterade sjukdomarna utgör poliklinikbesök inom den specialiserade sjukvården en betydande del av behandlingen av narkotikarelaterade sjukdomar. Poliklinikbesök inom den specialiserade sjukvården, där huvuddiagnosen var en narkotika-relaterad sjukdom, var 81 219 år 2014. Av dessa besök var 61 828 relaterade till opioidberoende. Andelen vårdperioder för narkotikarelaterade sjukdomar utgjorde endast 15 procent av alla vårdperioder för alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, men 68 procent av alla öppenvårdsbesök inom den specialiserade sjukvården till följd av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar.

Antalet klienter som år 2014 på grund av narkotikarelaterade sjukdomar vårdades på vårdavdelning inom hälso- och sjukvården eller inom den specialiserade sjukvårdens öppenvård var 5 066 (4 773 klienter år 2013). Antalet narkotikaberoende klienter har ökat med cirka sex procent jämfört med 2013. Majoriteten (66 %) av narkotikaklienterna var män. Tre fjärdedelar (74 %) av klienterna var 20–35-åringar.

Figur 13.
Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder 1996–2014

Källor: Primärvård. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL.

5.2.3 Smittsamma sjukdomar

Antalet fall av hiv-smitta till följd av missbruk av intravenösa droger som har införts i registret över smittsamma sjukdomar har minskat klart under det senaste decenniet. Gemensamma injektionsnålar medför en betydande smittorisk. Smittorisen kan ändå minskas genom användning av rena injektionsnålar. Hälsorådgivningsenheternas verksamhet och vaccineringen av intravenösa drogmissbrukare mot hepatit A och B har haft stor betydelse för att minska spridningen av drogrelaterade smittsamma sjukdomar.

År 2014 rapporterades till registret över smittsamma sjukdomar 1 225 nya fall av hepatit C-smitta. Störst var incidensen i åldersgruppen 20–24 år. Av smittfallen konstaterades 66 procent hos män. Intravenös droganvändning var den vanligaste smittvägen (55 %). Kännedom om smittvägen saknades i 34 procent av fallen. Merparten av dem som smittats i Finland har använt intravenösa droger. Förekomsten av hepatit C-antikroppar är mycket hög (80 %) hos dem som injicerar droger. På grund av den höga förekomsten är det svårt att minska smittfallen i denna grupp endast genom bytesprogram för sprutor och nålar. (Smittsamma sjukdomar i Finland 2014.)

År 2014 anmäldes 181 nya fall av hiv-smitta till THL:s register över smittsamma sjukdomar, vilket var 24 fall fler än 2013. De flesta (69 %) hade ådragit sig smittan på sexuell väg. Sju smittfall med anknytning till intravenöst drogmissbruk konstaterades, sex av dessa hos utlänningar. Med effektiva bekämpningsåtgärder har man lyckats hålla smittorna på en låg nivå efter epidemin vid millennieskiftet. (Smittsamma sjukdomar i Finland 2014.)

6 Alkoholtillståndsförvaltnings- och tillsynsfrågor

6.1 Alkoholförvaltningens styrning och organisation

Regionförvaltningsverken (RFV) ansvarar för tillståndsförvaltningen och övervakningen gällande detaljhandeln med och serveringen av alkoholdrycker i sina respektive regioner. Regionförvaltningsverken övervakar även säljfrämjandet av alkoholdrycker i sina respektive regioner. Säljfrämjande kan förekomma i detaljhandeln och på serveringsställena, men också till exempel i de lokala radiokanalerna, tidningarna samt i sociala mediers tjänster och på webbplatser.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira har uppgift i alkoholförvaltningen är att styra och utveckla regionförvaltningsverkens tillståndsförvaltning och övervakning samt att producera data- och kommunikationstjänster. Valvira övervakar därtill detaljhandeln med och serveringen av alkoholdrycker samt reklamen och andra försäljningsfrämjande åtgärder i hela landet. Det viktigaste syftet med styrningen och utvecklingen av tillståndsförvaltningen och övervakningen är att effektivisera förbyggandet av samhälls- och hälsomässiga skador som föranleds av alkoholbruk och att säkerställa en enhetlig tillämpning av alkohollagen i hela landet.

I statsrådets förordning om alkoholdrycker och sprit (1344/1994) konstateras, att Valvira i samarbete med regionförvaltningsverken utarbetar ett riksomfattande tillsynsprogram för alkoholförvaltningen⁴. Tillsynsprogrammet styr den regionala tillståndsförvaltningen för servering av och detaljhandel med och reklam för alkoholdrycker för att införa enhetlig beslutspraxis och åstadkomma en effektiv tillämpning av alkoholagen.

Valvira har tillsammans med THL och Regionförvaltningsverket i Södra Finland arbetat för att i en större omfattning ta i bruk Pakka-verksamhetsmodellen⁵ i regionalförvaltningsverkens alkoholförvaltning. I enlighet med tillsynsprogrammet för 2013–2014 har användningen av det elektroniska förfarandet med regionala utlåtanden utvidgats. Utöver Tavastehus, Päijänne-Tavastlands, Forssas, Björneborgs, Salos och Vasas ekonomiska regioner, som varit med sedan tidigare, infördes systemet för regionala utlåtanden 2014 bland annat i Uleåborg och Karleby. Valvira svarar för utvecklingen och upprätthållandet av det elektroniska verktyget. Regionförvaltningsverken kan genom ett elektroniskt remissförfarande lättare än hittills skaffa utredningar för att förebygga skador som orsakas av alkoholservering.

6.2 Tillsynsbesök samt återkallelse av försäljnings- och utskänkningstillstånd

Vid tillsynen över försäljningen och serveringen av alkoholdrycker och vid tillståndsförvaltningens föregripande tillsyn är tillsynsmyndigheternas målsättning framför allt att bromsa försäljningen till minderåriga och berusade personer samt att förebygga förmedling av alkoholdrycker till minderåriga.

År 2014 var regionförvaltningsverkens och Valviras informationshantering och åtgärder för basarbetet samt förfaringssätten med vilka myndighetstillsyn riktas mot riskobjekt de prioriterade områdena i alkoholförvaltningens riksomfattande tillsynsprogram. Utgångsläget var att tillståndsinnehavarnas egentliga förseelser mot servering och detaljförsäljning, försummelse i anmälningar till myndigheter samt smitning från skatter och offentliga avgifter hopar sig hos de samma tillståndsinnehavarna. När försummelse av anmälningsuppgifter övervakas ingriper man således mot de aktörer som orsakar mest skada även ur social- och hälsopolitikens synvinkel.

Övervakningen av nätet för distribution av alkoholdrycker koncentrerades till övervakningen av serveringsverksamheten. Under år 2014 gjorde regionförvaltningsverken totalt 5 064 inspektionsbesök med stöd av alkohollagen. Av inspektionerna gjordes 3 963 på serveringsställen och 1 101 till detaljhandelsställen. Regionförvaltningsverken återkallade 16 serveringstillstånd permanent. Inga tillstånd för detaljhandelsförsäljning återkallades permanent 2014. Temporärt återkallade regionförvaltningsverken 42 serveringstillstånd och 2 detaljhandelstillstånd.

Orsaken till de permanenta återkallelserna är i allmänhet att tillståndsinnehavaren inte längre hade ekonomiska förutsättningar att fortsätta verksamheten. Orsakerna till

⁴ www.valvira.fi/alkoholi/valvontaohjelma

⁵ Paikallinen alkoholihaittojen ennaltaehkäisyyn käytännönläheinen toimintamalli

de temporära återkallelserna är olika, men i allmänhet av alkoholpolitisk karaktär. Bland orsakerna kan nämnas försäljning eller servering av alkoholdrycker till minderåriga eller klart berusade personer.

6.3 Detaljhandel med alkoholdrycker

År 2014 skedde inga betydande förändringar i alkoholdryckernas distributionsnät. Antalet livsmedelsbutiker fortsatte att minska. Antalet Alkobutiker och utlämningsställen var i det närmaste oförändrat.

I slutet av 2014 uppgick antalet Alkobutiker till 352, dvs. lika många som året innan. Alko har även rätt att på beställning leverera alkoholdrycker via utlämningsställen. I slutet av året var antalet utlämningsställen 106, dvs. ett färre än året innan. Antalet tillstånd till detaljhandelsförsäljning i livsmedelsaffärer (tillstånd som berättigar till försäljning av drycker med högst 4,7 volymprocent alkohol som framställts genom jäsning) var 5 282 i slutet av år 2014, vilket är 89 färre än vid utgången av 2013. Antalet gårdsvins- och sahtibutiker var totalt 31 i slutet av år 2014, vilket är samma antal som året innan.

Regionförvaltningsverken utförde år 2014 totalt 1 692 prestationer som gällde tillståndsärenden i samband med detaljhandeln med alkoholdrycker (beslut, brev el.dyl. dokument) samt 77 prestationer som gällde tillsynsärenden.

6.4 Servering av alkoholdrycker

Restauranger med A-tillstånd får servera alla alkoholdrycker, restauranger med B-tillstånd får servera alkoholdrycker med högst 22 volymprocent alkohol och restauranger med C-tillstånd drycker med högst 4,7 volymprocent alkohol som framställts genom jäsning. År 2014 skedde ingen betydande förändring i det totala antalet utskänkningsrestauranger. Antalet restauranger med A- och B-tillstånd ökade något, medan antalet restauranger med C-tillstånd fortsatte att minska. År 2014 ökade det totala antalet serveringsställen något, men på längre sikt har det totala antalet serveringsställen minskat.

Antalet kundplatser i restauranger med serveringstillstånd var totalt cirka 2 332 000 år 2014. Antalet kundplatser minskade med cirka 14 000 jämfört med året innan. Regionförvaltningsverken utförde 2014 totalt 6 384 prestationer som gällde servering av alkoholdrycker (beslut, brev el.dyl. dokument) samt 694 prestationer som gällde tillsynsärenden.

6.5 Tillverkning, import och partihandel av alkoholdrycker

Tillstånd att bedriva tillverkning och partihandel med alkoholdrycker beviljas av Valvira. År 2014 beviljades 11 tillstånd för tillverkning av alkoholdrycker. Fyra tillstånd återkallades. I slutet av året uppgick antalet tillverkningstillstånd till 128, varav 105 gällde kommersiell tillverkning. Antalet tillstånd för undervisnings- och forskningsändamål var 23. Under året beviljades 35 tillstånd att bedriva partihandel med alkoholdrycker, medan 12 tillstånd återkallades. Vid utgången av år 2014 fanns det totalt 290 tillstånd att bedriva partihandel med alkoholdrycker.

6.6 Produkttillsyn av alkoholdrycker

Antalet alkoholprodukter på marknaden fortsatte att öka. Sammanlagt registrerades 5 660 nya produkter. I slutet av år 2014 fanns det cirka 21 800 produkter i produktregistret över alkoholdrycker som partihandeln under det gångna året levererade till serveringsställena och detaljhandeln.

Kvaliteten hos de lagliga alkoholdryckerna på den finländska marknaden övervakas inom ramen för Valvira produkttillsyn. Produkttillsynen omfattar övervakning av de produkter som tillståndsinnehavarna har anmält till Valvira samt marknadstillsyn. Kontrollprov gjordes på alkoholprodukter på marknaden och 69 produkter analyserades i laboratorier. Vid kontrollprov 2014 upptäcktes avvikelser i produktpåskrifter (7 st.) och i alkoholhalter (4 st.). Utöver de missförhållanden som upptäcktes vid kontrollproven drogs en produkt från marknaden på grund av sammansättningen (tillsatsämne) och en på grund av brister i förpackningsmaterialet.

6.7 Tillsyn över marknadsföringen av alkoholdrycker

Valvira övervakar reklam för alkoholdrycker som gäller hela landet, dvs. fler än ett regionförvaltningsområde eller riksomfattande reklam. Varje regionförvaltningsverk övervakar reklamen inom sitt eget område. År 2014 utfärdade Valvira 70 och regionförvaltningsverken 19 beslut eller instruktioner som gällde reklam.

Lagändringen gällande alkoholreklam som riksdagen godkände i december 2013 trädde i kraft i två faser. I den första fasen våren 2014 trädde en liten lättnad i reklamförbudet mot starka alkoholdrycker i kraft och i den andra fasen vid årsskiftet trädde nya reklam begränsningar för svaga alkoholdrycker i kraft som gällde reklam på allmän plats och innehåll som konsumenterna producerar och delar samt användning av spel, lotterier och tävlingar i reklam. Dessutom förlängdes tidsgränsen för reklamförbudet mot alkoholdrycker i tv och förbudet utsträcktes också till att omfatta radioreklam med samma tidsbegränsning. Med anledning av denna ändring uppdaterade Valvira sina instruktioner om alkoholreklam två gånger 2014. Lagändringen ledde till en hetsig offentlig debatt, särskilt i sociala medier. Den ledde också till att många medborgare och representanter för medierna tog kontakt och detta gjorde 2014 till ett mycket exceptionellt år inom övervakningen av alkoholreklam.

1 Alcohol policy

1.1 Finnish alcohol policy

As specified in the Alcohol Act and the Government Resolution on Strategies in Alcohol Policy from 9 October 2003, the fundamental objective of Finnish alcohol policy is to reduce alcohol-related harm. According to the Government Resolution, the key objectives of alcohol policy are to reduce alcohol-related harm to the well-being of children and families, to reduce the hazardous use of alcoholic beverages and related problems, and to invert the trend in the overall consumption of alcoholic beverages. These policy statements were subsequently supported and specified by the National Alcohol Programmes 2004–2007 and 2008–2011, the intensification of substance abuse prevention and the raising of alcohol taxes five times since 2007. In addition, alcohol-related harms have been strongly emphasised in the Government's Policy Programme for Health Promotion and in the Internal Security Programme.

Prime Minister Jyrki Katainen's Government, appointed in 2011, aimed in its Programme to extend the National Alcohol Programme, to reform comprehensively the Alcohol Act, and to review the taxation of alcohol. Prevention of alcohol-related harm was still based on regulating alcohol availability and prices as well as on promoting healthy lifestyles. The Government Programme had also separate entries to the effect that the efficiency of early intervention in alcohol-related problems would be improved, the current retail monopoly on spirits and wines would be retained and the ownership steering of Alko Inc. would be retained at the Ministry of Social Affairs and Health (Valtioneuvosto/Finnish Government 2011).

Prime Minister Alexander Stubb's Government, succeeding Jyrki Katainen's Government, decided in spring 2014 that the comprehensive reform of the Alcohol Act will not be completed during the parliamentary term that ended in spring 2015. As part of the comprehensive reform, sections 33 and 40 of the Alcohol Act were, nevertheless, amended so as to protect children and young people from alcohol advertising. As a result, alcohol advertising in public spaces is now prohibited with some exceptions. The ban on alcohol advertising on the television between 7 and 21 o'clock was extended by one hour until 22 o'clock, and the same time limit applies now to advertising on the radio. Similarly, the ban applies to alcohol advertising based on content and games produced or distributed by consumers as well as advertising based on lotteries or competitions. The regulations on advertising of strong alcoholic beverages were clarified by removing the licensing procedure for trade journals. The provision on the advertising of strong alcoholic beverages entered into force on 1 January 2014, while the other provisions on alcoholic beverages took effect on 1 January 2015.

The 2015 Programme of Prime Minister Juha Sipilä's Government does not mention alcohol. However, the appendices to the Government Programme do mention the option for alcohol tax rises depending on the Estonian price trends for alcoholic beverages.

The reform of the Temperance Work Act aimed to develop local measures for the prevention of harmful impacts of substance abuse. The purpose of the new act is to prevent and reduce harmful effects of alcohol, drugs, tobacco, gambling, and medicine misuse. The new Act on Substance Abuse Prevention entered into force on 1 December 2015, replacing the 1982 Temperance Work Act.

Alcohol trends and the implementation of the Alcohol Programme are monitored by several indicators, including trends in recorded and unrecorded consumption of alcohol, alcohol-related diseases, accidents and violent offences, and alcohol-related deaths. The Yearbook of alcohol and drug statistics deals with these and other indicators of alcohol trends. Local- and national-level indicators on alcohol and drugs in Finland can be found online in the Sotkanet Statistics and Indicator Bank at www.sotkanet.fi.

1.2 Alcohol attitudes among Finns

Finnish attitudes towards alcohol policy became clearly less liberal since between the mid-1990s and the early 2010s. In an opinion poll by TNS Gallup in early 2012, 88 per cent of the respondents were satisfied with the present restrictions or in favour of stricter regulations, compared with 55 per cent in early 1994.

Since 2012 data are collected using telephone interviews instead of face-to-face interviews. This has affected the survey results. For example, the proportion of people who did not express their view on the present restrictions imposed through alcohol policy measures rose from one per cent to five per cent between 2012 and 2013.

In the survey from 2015, 38 per cent of the population considered the present level of restrictive alcohol policy measures appropriate. In the opinion of 14 per cent of respondents, measures could be made even stricter, while 40 per cent wanted less strict measures. Men wanted less strict measures more often than women. Regarding this question, attitudes have become more liberal among both men and women, in different age groups and in population groups differentiated by other determinants. Similar liberalisation of attitudes towards alcohol policy has not been observed in other opinions on other questions about alcohol policy.

An overwhelming majority of the population regard the present age limits for buying alcoholic beverages as appropriate. In the survey from 2015, the age limit of 20 years for buying strong alcoholic beverages was regarded as appropriate by 84 per cent of respondents, and the age limit of 18 for buying beer and wine by 91 per cent. Both age limits were regarded as too low by seven per cent of the respondents.

According to opinion polls, a majority of Finns are of the opinion that strong alcoholic beverages, wine or strong beer should not be on sale in grocery shops. In the survey conducted in January 2014, 89 per cent of the respondents said that strong alcoholic beverages should be on sale only in state-owned Alko stores. The corresponding percentage was 60 per cent for strong beer and 55 per cent for wines. Most Finns, 85 per cent of respondents, supported the present system of selling medium beer in grocery shops.

Excise taxes on alcoholic beverages have been raised five times since 2007. In the survey conducted in January 2015 the respondents were asked whether they think that the price of beer, wine and strong alcoholic beverages are suitable, too high or too low. The price of wines was considered suitable or too low by 56 per cent of respondents. The corresponding figure was 49 per cent for beer and 59 per cent for strong alcoholic beverages. The price of beer was regarded as too high by 38 per cent of the respondents. The corresponding figure was 31 per cent for wines and 26 per cent for strong beverages. Depending on the beverage type, 12–15 per cent of respondents did not express any view

on the price levels. This was a clearly higher percentage than in other surveys. Before the lowering of alcoholic beverage prices in March 2004, around half of the population considered the level of prices too high.

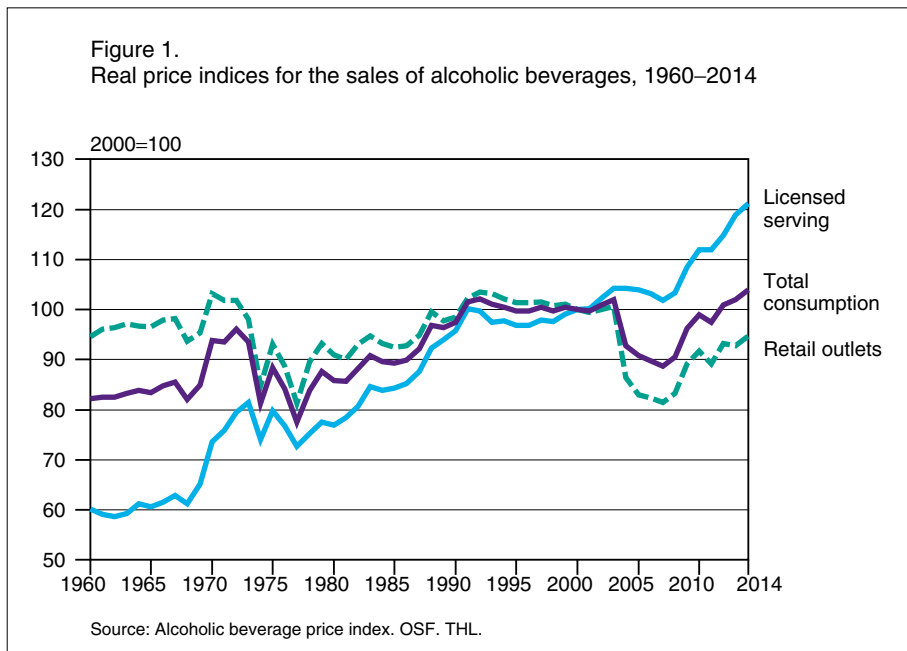
2 Alcohol consumption and use in 2014

2.1 Alcohol import quotas, taxes and prices

Quotas on tax-free imports of alcoholic beverages for personal use by passengers arriving in Finland from other EU countries were abolished in 2004. No changes were made as regards the amounts of alcoholic beverages that can be imported without tax from outside the EU for personal use: one litre of strong alcoholic beverages or two litres of medium-strength beverages and four litres of wine and 16 litres of beer. The time limits for tax-free imports also remained unchanged, that is, a person residing in Finland who arrives in Finland from outside the EU and the EEA countries by other means than by flight is allowed tax free import of alcoholic beverages only if the journey has taken more than 20 hours.

The abolishment of the import quotas was expected to significantly increase imports of alcoholic beverages by passengers after Estonia's accession to the EU in May 2004. The role of Estonia as a major source of alcohol imports is due to the clearly lower price level, geographical proximity, the abolishment of import quotas, and the elimination of the 20-hour rule, which previously restricted alcohol imports.

To curb the growth of passenger imports and prevent related side-effects, excise taxes on alcoholic beverages were lowered by an average of 33 per cent in March 2004: taxes

on strong alcoholic beverages were reduced by 44 per cent, taxes on medium-strength beverages by 40 per cent, taxes on wines by 10 per cent and taxes on beers by 32 per cent. Between 2005 and 2007, excise taxes on alcoholic beverages were not changed at all, while they have been raised five times since 2007.

In 2012, the prices of alcoholic beverages in real terms rose by two per cent on the previous year. The prices rose 2.2 per cent in retail consumption and 1.9 per cent in licensed serving. The real prices have been adjusted to remove the effects of general price level changes over time. In 2014, the real prices of alcoholic beverages were for the first time higher than in 2003 (+2%). The real prices fell from the 2004 tax reduction until 2007. The real prices have increased by 17.3 per cent between 2007 and 2014. The raised excise taxes on all alcoholic beverages in 2008–2014 are a contributing factor.

The 2004 tax reduction had only a minor impact on prices in licensed serving. The real prices in licensed consumption have increased by 19 per cent between 2007 and 2014. The effects of the tax cut can still be seen in the retail prices of alcoholic beverages, as real-term retail prices were still 5.8 per cent lower in 2014 than in 2003, although the real-term prices for the total consumption of alcoholic beverages have exceeded the 2003 level.

In 2007–2014, the changes in prices have varied between beverage types both in retail consumption and licensed consumption. In retail consumption, for example, the real prices are 28.3 per cent higher for spirits but only 6.7 per cent for light wines compared to 2007.

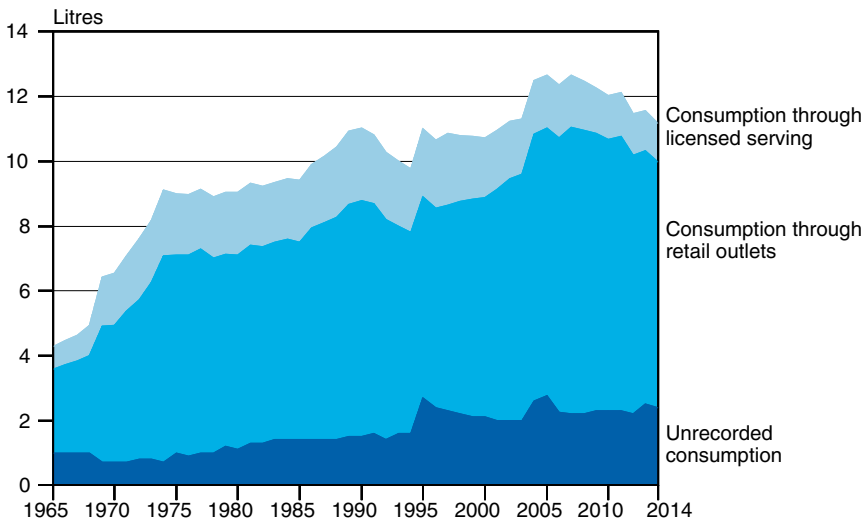
2.2 Total consumption of alcoholic beverages

Total consumption includes both recorded and unrecorded consumption of alcoholic beverages. Recorded consumption includes sales in Alko stores and wholesalers' deliveries of alcoholic beverages to grocery stores, kiosks, petrol stations and licensed restaurants. Unrecorded consumption includes legal and illegal home preparation of alcoholic beverages, passenger imports, smuggling, surrogates, and alcohol consumed by Finns outside Finland minus the alcohol purchased in Finland by foreigners. The volume of passenger imports and alcohol consumed abroad are estimates based on interview studies. The data on smuggling and home preparation are estimates based on several sources.

In 2014, the total consumption of alcoholic beverages amounted to 50.9 million litres of pure alcohol, being 11.2 litres per population aged 15 and over per year. The total consumption of alcohol in 2014 was some three per cent lower than in 2013. This declining trend started in 2008. However, the exact changes in the percentages should be viewed with some reservation, since the tax rise in January 2014 meant considerable stock increases in both retail sales and licensed serving at the end of 2013.

Sales by grocery stores and restaurants are recorded as consumption the moment the supplier hands over the alcoholic beverages to the grocery store or restaurant. Sales by Alko stores are recorded as consumption the moment the customer buys the alcoholic beverage. All alcoholic beverages bought in by grocery shops and licensed restaurants in 2013 were recorded as consumed in 2013, although some of the beverages were put in stock and sold and consumed only in 2014. The alcohol taxes were not raised in 2015,

Figure 2.
Total consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol per capita aged
15 and over, 1965–2014

Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

which normalised the levels of alcohol stocked by grocery stores and licensed restaurants in 2014. In the statistics on alcoholic beverages, the total consumption reported for 2013 overestimated the real consumption in 2013 and, correspondingly, the total consumption reported for 2014 underestimated the real consumption in 2014.

2.3 Recorded consumption of alcoholic beverages

In 2014, recorded consumption of alcoholic beverages was down 3.1 per cent on the previous year. The real drop in alcohol consumption was, however, smaller. This is because the considerable stock increases at the end of 2013 in anticipation of the tax rise in 2014 were included in the 2013 statistics on alcohol consumption. Recorded consumption amounted to 40.1 million litres of pure alcohol and to 8.8 litres of pure alcohol per population aged 15 and over.

In terms of pure alcohol, recorded consumption of ciders fell by 7.4 per cent on the previous year. Similarly, recorded consumption decreased by 7.0 per cent for strong wines, by 5.4 per cent for strong alcoholic beverages, by 2.4 per cent for long drinks, and by 2.2 per cent for light wines.

The volume of retail consumption increased a little, accounting for 86.7 per cent of recorded consumption in 2014. An equivalent of 35.6 million litres of pure alcohol was sold through retail outlets (Alko stores, grocery stores, kiosks and petrol stations). Retail consumption per population aged 15 and over amounted to 7.6 litres.

Figure 3.
Recorded consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol, 1933–2014

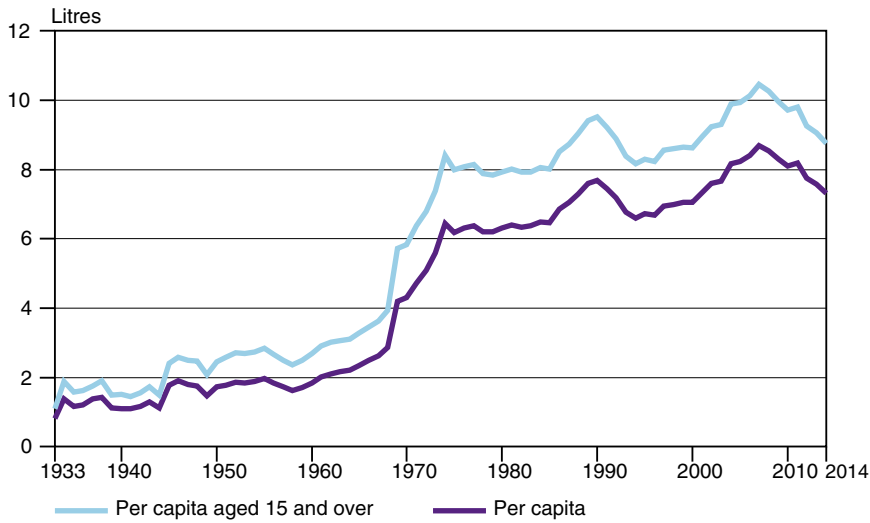
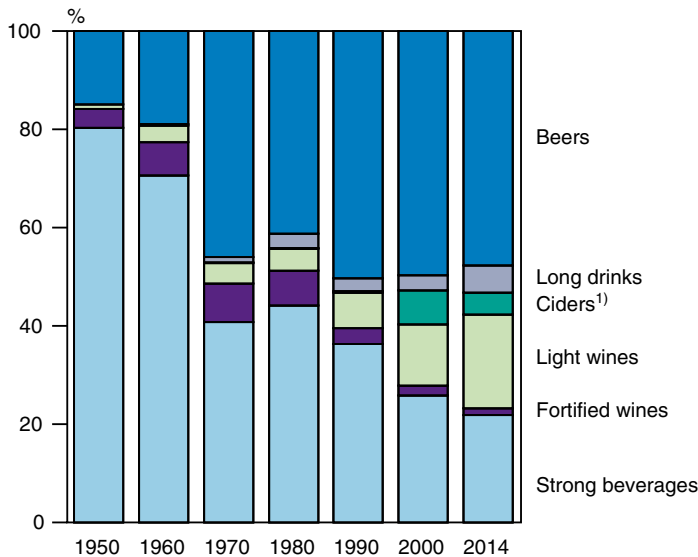

Figure 4.
Recorded consumption of alcoholic beverages by
type of beverage, 100% alcohol, 1950–2014

Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

In 2014, recorded licensed consumption dropped by 4.7 per cent on the previous year. In 2014, the total consumption of alcoholic beverages at licensed restaurants was the equivalent of 5.4 million litres of pure alcohol, or 1.2 litres per population aged 15 and over. Licensed consumption has decreased by one third in the past 20 years, and its share of recorded consumption has dropped by one fourth to 13.2 per cent.

Strong alcoholic beverages accounted for 21.9 per cent of recorded consumption in pure alcohol, a decrease of 0.5 percentage point on 2013. The percentage of beer out of recorded consumption increased by 0.5 percentage points, to 47.7 per cent. The percentage of light wine rose by 0.3 percentage points, reaching 19.2 per cent. Long drinks and ciders accounted for 5.5 and 4.4 per cent, respectively. The percentage of fortified wines was 1.4 per cent.

2.4 Unrecorded consumption of alcoholic beverages

In 2014, unrecorded consumption of alcohol was estimated to amount to 2.4 litres of pure alcohol per population aged 15 and over, compared with 2.7 litres in 2005 and 2.1 litres in 2000. In 2014, unrecorded consumption of alcohol accounted for around 21 per cent of the total consumption, showing no change on the previous year. In 2014, passenger imports totalled some 8.4 million litres of pure alcohol compared to some 8.9 million litres in the previous year. Passenger imports accounted for some 78 per cent of unrecorded consumption of alcoholic beverages in 2014. Alcohol consumed by Finns abroad represented some 16 per cent. Legal home preparation, illegal preparation and smuggling represented some 3 per cent of unrecorded consumption of alcohol.

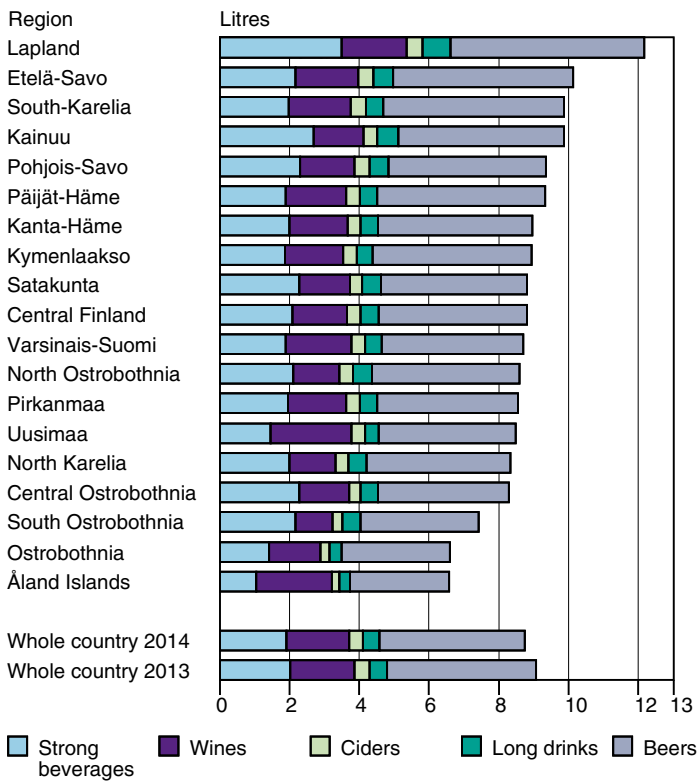
Home preparation of wine and beer has been decreasing since the mid-1990s. It is estimated that the low trend will have continued in 2014. Alcohol smuggling and illegal home preparation have been decreasing since 2004. The amount of alcohol consumed by Finns abroad is estimated to have remained unchanged.

2.5 Sale of alcoholic beverages by region

Alcohol sales by region consist of retail sales and licensed sales. An analysis by region shows that in 2014 Lapland had, at 12.2 litres, the highest sales of alcohol per person aged 15 years or older, while Åland and Ostrobothnia had the lowest sales at 6.6 litres. Reasons for the clearly above-average sales figures (8.8 litres) in Lapland include cross-border trade (Swedes and Norwegians buy alcohol in Finnish municipalities across the border) and also the high level of tourism in Lapland.

Alcohol sales decreased in all the regions compared to the previous year. The biggest decreases in alcohol sales were recorded in South Karelia (-5.8 %), Uusimaa (-4.4 %) and Päijät-Häme (-4.0 %), while sales decreased the least in Central Ostrobothnia (-1.0 %) and Satakunta (-2.3 %).

Figure 5.
Per capita aged 15 and over, sale of alcoholic beverages
by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2014

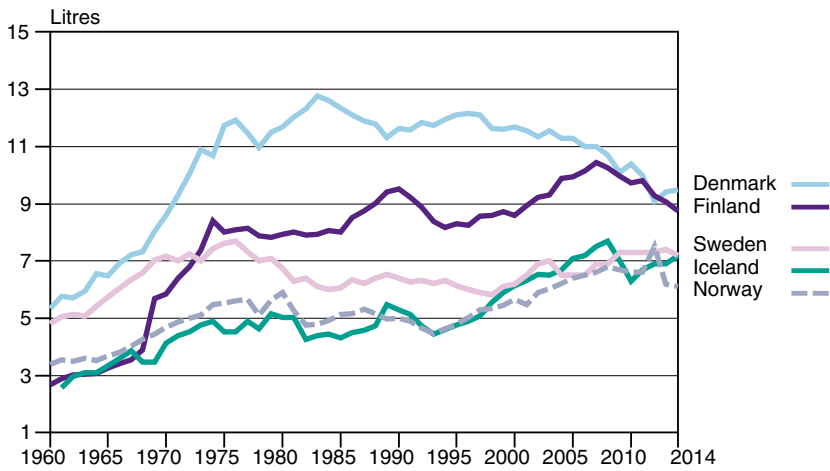
Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

2.6 Consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries and elsewhere in the world

Recorded consumption of alcohol has been either stable or declining in most European countries since the mid-1970s. At the same time, in the Nordic countries the consumption of alcoholic beverages has increased in Finland, Iceland and Norway, while consumption has remained relatively stable in Denmark and Sweden. In Finland, the growth in alcohol consumption has been so rapid that Finland has transformed from the Nordic country with the lowest alcohol consumption in the early 1960s to the country where alcohol is consumed at the same level as in Denmark and clearly more than in the other Nordic countries.

In all Nordic countries, the consumption of strong alcoholic beverages has decreased significantly since the mid-1970s, while the consumption of wines has increased in the past 50 years. Also the consumption of beer is now higher than in the 1960s, although the trend has not been consistent in the past decades. Consumption of beer has increased in Iceland, while it has decreased clearly in Denmark. Statistics show that in Norway, Sweden and Finland the consumption of beer is now nearly at the level of the 1980s and 1990s.

Figure 6.
Recorded consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries,
100% alcohol per capita aged 15 and over, 1960–2014

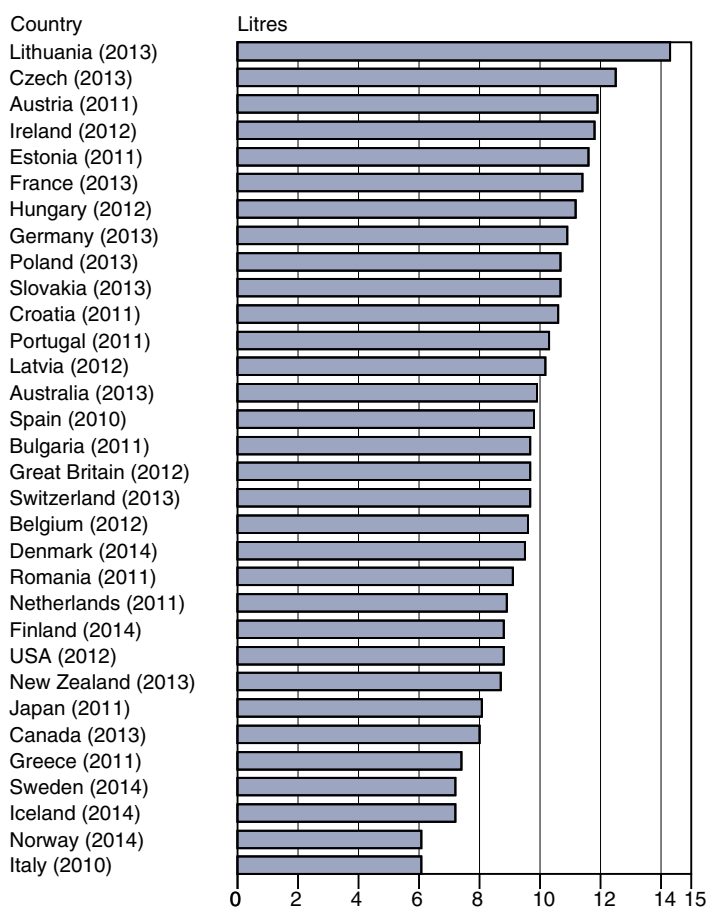
Sources: THL; Information on the Nordic Alcohol Market 2015; CAN Rapport 152; Statistics Denmark; Statistical Office of Norway.

There are clearly less data available on the consumption of alcohol worldwide than on the consumption of alcohol in Europe and the Nordic countries. Global comparisons of alcohol consumption should also take into account unrecorded consumption, which is often excluded from statistics. In most European countries, recorded alcohol consumption covers the majority of the alcohol consumed, while in most developing countries, the share of unrecorded consumption of alcohol is significantly higher than in Europe. Globally, unrecorded consumption of alcohol accounts for around 25 per cent of the total consumption of alcohol, according to WHO estimates.

Most alcohol is consumed in Europe and Russia. Other regions with a high level of alcohol consumption include Australia, New Zealand and Argentina as well as some African countries such as Nigeria and Uganda. As a rule, countries in Sub-Saharan Africa, South America, North America and Asia have a level of alcohol consumption close to the global average, which is around 6.2 litres per population aged 15 according to WHO estimates in 2010 (World Health Organization 2014). Countries where Muslims are in the majority have the lowest levels of alcohol consumption.

Of the total global population, 48 per cent have never used alcohol. During the past year, nearly one in two men and two in three women abstained from alcohol. The number of people who abstain from alcohol explains most of the differences between continents in terms of per-capita consumption of alcohol in the adult population.

Figure 7.
Recorded consumption of alcoholic beverages in some
countries, 100% alcohol per capita aged 15 and over

Sources: WHO Global Information System on Alcohol and Health; THL; Information on the Nordic Alcohol Market 2015; CAN Rapport 152; Statistics Denmark; Statistical Office of Norway.

2.7 Prevalence of alcohol use

According to the Survey on Health Behaviour and Health among the Finnish Adult Population (AVTK), alcohol use of the working age population has increased in the long term, while other lifestyles, especially smoking and eating habits, show positive development (Helldán et al. 2014).

The proportion of people who abstain from alcohol fell between 1982 and the millennium and has since then stabilised. In 2014, 14 per cent of women and 13 per cent of men aged 15–64 reported that they had not used any alcohol during the previous year, compared with 31 per cent and 15 per cent, respectively, in 1982.

In 2014, 46 per cent of men and 28 per cent of women drank alcohol once a week or more often, while 21 per cent of men and 6 per cent of women engaged in binge drinking (at least six units at one occasion) once a week or more often. Binge drinking among men was most common in the age group 45–54 (Helldán et al. 2014).

Alcohol use and binge drinking among young people have decreased throughout the 2000s, according to the School Health Promotion Study targeting 14–20 year-olds. Only one in ten students in the 8th and 9th year of comprehensive school got very drunk once a month or more often in 2015 compared to one in four in 2000. Binge drinking has also decreased among students in the 1st and 2nd year of upper secondary school and vocational school. Less than one in five students in upper secondary school and less than one in three students in vocational school got very drunk at least once a month in 2015. (School Health Promotion Study 2015).

The proportion of young people who abstain from alcohol has been increasing on all levels of school in recent years. The School Health Promotion Study shows that around one in four students in the 8th and 9th year of comprehensive school abstained from alcohol in the early 2000s compared to more than half in 2015. Nearly one in three students in the 1st and 2nd year of upper secondary school and nearly one in four students in the 1st and 2nd year of vocational school abstained from alcohol (School Health Promotion Study 2015).

3 Drug policy and drug use

3.1 Finnish drug policy

An overall target of the Finnish drug policy is to prevent drug use and distribution so as to minimise the economic, social and health-related harms and costs caused by drug use.

Finnish drug policy is based on general social policy measures, national legislation and international treaties, together aimed at contributing to

- reducing the supply of and demand for drugs
- reducing drug-related harm
- supporting early intervention
- enabling early treatment for those suffering from drug problems
- imposing penal liability on those engaged in illegal activities..

In its drug policy, Finland observes the United Nations international drug control conventions, pursues international collaboration, and takes active part in the planning and implementation of the EU Drugs Strategy.

The Ministry of Social Affairs and Health is responsible for coordinating the national drug policy. The Drug Policy Co-ordination Group develops the Finnish drug policy and harmonises it nationally. It also monitors drugs trends and reports on them regularly to the Government. The group also ensures that the drug-policy-related legislation and officials' measures are consistent.

3.2 Drug experimentation and use

According to the 2014 population survey¹, 20 per cent of Finns aged 15–69 had tried at least one illegal drug at least once in their life. Six per cent of the respondents reported having used drugs during the previous year and two per cent during the previous month. According to the survey estimates, nearly 800 000 Finns have experimented with drugs at some point, some 250 000 Finns have used drugs during the previous year, and more than 90 000 Finns have used drugs during the previous month (Hakkarainen et al. 2015).

Cannabis continues to be the most popular drug, and its use has increased on 2010. In autumn 2014, one in five (19.4%) Finns reported having experimented with cannabis at least once. Among young adults (25–34-year-olds) the percentage is twice as high (38.4%) (Hakkarainen et al. 2015).

The use of other drugs is significantly less common than the use of cannabis. The lifetime prevalence of amphetamine, ecstasy and psilocybin mushrooms are around 2–3 per cent in the adult population and around 6–7 per cent among young adults. Of these, only ecstasy shows increase in use on 2010. The use of cocaine is increased slightly but continues to be relatively rare. The prevalence of LSD use is around one per cent.

The use of buprenorphine has for a long time exceeded the use of heroin. It seems, however, that other pharmaceutical opioids, such as tramadol, fentanyl, oxycodone, have become more common than buprenorphine: 0.8 per cent of respondents reported having used buprenorphine and 1.6 per cent reported having used other pharmaceutical opioids (Hakkarainen et al. 2015).

The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD) monitors the changes in the alcohol and drug use among 15–16-year-old school children in Europe. The percentage of those who had tried cannabis at some point in their lives increased from 1995 to 1999 but took a downward turn in 2003. It seems, however, that both lifetime prevalence of cannabis use and cannabis use during the past 12 months have increased among both boys and girls from 2007 to 2011. For boys there is an increase even in cannabis use during the past 30 days. The 2011 ESPAD School Survey indicated that 12 per cent of boys and 10 per cent of girls aged 15–16 had experimented with cannabis at least once in their lifetime. Twelve per cent of boys and 10 per cent of girls reported that they knew someone who had grown cannabis at home. Among young people themselves, however, home growing was extremely rare: one per cent of boys and none of the girls reported having grown cannabis at home at some point. In 2011, five per cent reported that they had tried an illegal drug besides cannabis at some point in their lives. (Raitasalo et al. 2012).

The national School Health Promotion Study, conducted every two years, studies drug experimentation and use among 14–20 year-olds. The 2015 results show that eight per cent of students in the 8th and 9th year of comprehensive school, 12 per cent of students in the 1st and 2nd year of upper secondary school and 22 per cent of students

¹ The prevalence of drug use in the Finnish adult population has been monitored since 1992 with surveys repeated every four years. The surveys also gather information on alcohol attitudes and drug-policy views in the population.

in the 1st and 2nd year of vocational school had experimented with cannabis, ecstasy, amphetamine, Subutex, heroin, cocaine, LSD, gamma or similar drugs at least once in their lifetime (School Health Promotion Study 2015).

Most of the students who had experimented with drugs at least once in their lifetime had used cannabis. In comprehensive schools and upper secondary schools drug experimentation is more common among boys than girls. Four per cent of comprehensive-school students, four per cent of upper-secondary-schools students and eight per cent of vocational-school students had used cannabis five times or more. The number of young people who had experimented with drugs remained roughly unchanged on 2013 (School Health Promotion Study 2015).

According to a register study estimating the problem use of opioids and amphetamines, there were between 18 000 and 30 000 problem drug users in Finland in 2012. This is 0.55–0.9 per cent of people aged 15–64. It was estimated that there are between 11 000 and 18 000 problem users of amphetamines and between 13 000 and 15 000 problem users of opioids. Compared with earlier studies, this would seem to indicate an increase in the number of problem drug users in Finland. However, according to the 2012 study there were fewer young problem users than in the early 2000s. In the most recent study, almost half of the problem users were in the age group 25–34. About one third of all problem users were women. The share of women seems to have grown, compared to earlier studies (Ollgren et al. 2014).

3.3 Drug attitudes among Finns

The surveys monitoring the prevalence of drug use in the Finnish adult population have since 1996 included questions about the respondents' appreciation of the health and other risks of drug use. The results indicate two diverging trends: Finnish attitudes towards binge drinking and smoking are becoming more critical while their attitudes towards cannabis are becoming more liberal (Hakkarainen et al. 2011; Hakkarainen et al. 2015).

The views concerning the risks of trying cannabis and regular use of cannabis have changed considerably in recent years. In 2014 half of the respondents estimated that a few experimentations with cannabis involve only a minor risk at worst. Sixty per cent of men and 39 per cent of women shared this view. The risks were considered minor by 63 per cent of 15–24 year-olds and by 71 per cent of 25–34 year-olds (Hakkarainen et al. 2015).

All age groups have become more liberal towards experimenting with cannabis. The risks of experimenting with cannabis were considered minor at worst by 36 per cent of people aged 45 and over compared to 16 per cent two decades earlier. Attitudes towards heroin are, however, still very critical, which indicates that more and more Finns make a distinction between cannabis and other drugs (Hakkarainen et al. 2015).

There was no significant difference between boys and girls in appreciation of the risks involved in trying cannabis, according to ESPAD. In 2011, just under 30 per cent of both boys and girls considered that trying cannabis involved high risk. The trend in the appreciation of the risks of drug use is, however, the opposite of the appreciation of the risks of alcohol use and smoking: the percentage of those who consider that trying cannabis involves high risk has decreased steadily with the exception of a slightly

increase between 2003 and 2007. Appreciation of the risks involved in trying ecstasy or amphetamines has also decreased among young people (Raitasalo et al. 2012).

The Finnish ESPAD results indicate a reflective association between the appreciation of the risks involved in smoking, alcohol use and cannabis use and their prevalence: the higher the risks, the lower the use, and vice versa (Raitasalo et al. 2012).

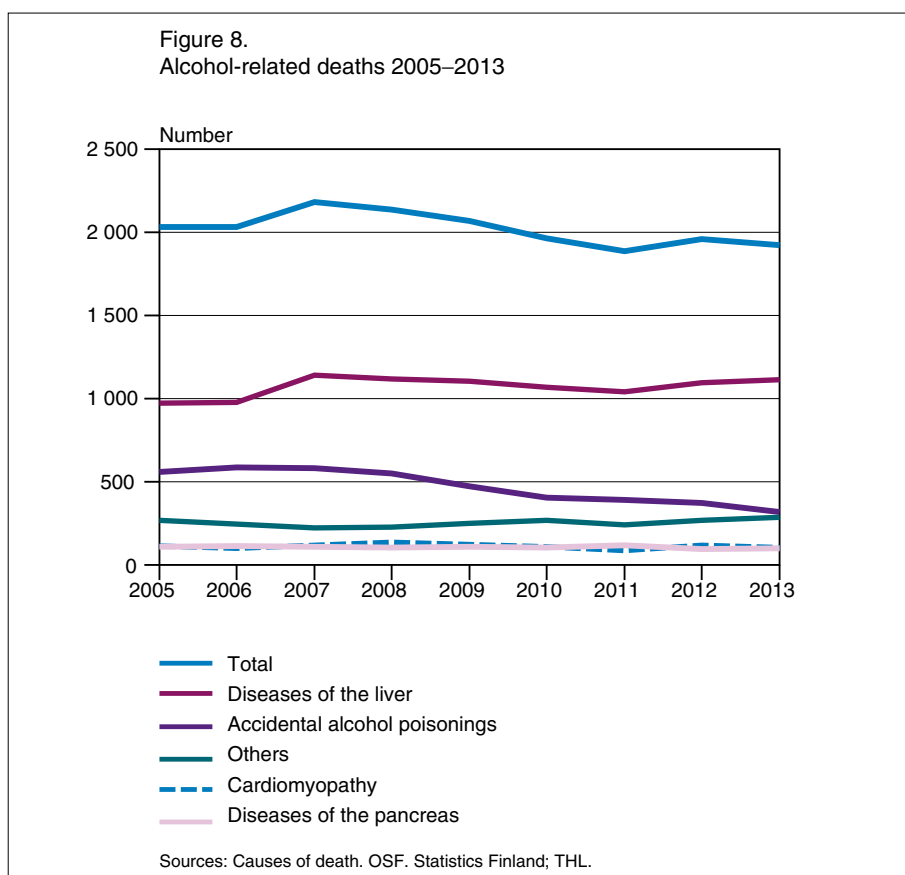
4 Alcohol- and drug-related harm

4.1 Alcohol- and drug-related deaths

4.1.1 Alcohol-related deaths

In 2013, there were 2 561 alcohol-related deaths in Finland, 29 more than in the previous year. The number of alcohol-related death includes deaths from alcohol-related diseases and alcohol poisonings as well as accidental and violent deaths under the influence of alcohol.

A total of 1 926 persons, i.e. 1 502 men and 424 women, died from alcohol-related diseases and alcohol poisonings in 2013, showing a drop of some two per cent on the previous year. Deaths from alcohol-related diseases of the liver increased on the previous

year, 1 114 deaths being 15 more than in the previous year. The number of deaths from alcohol poisonings continued to decrease, 319 deaths being 56 less than in 2012. The data are based on the cause of death statistics by Statistics Finland.

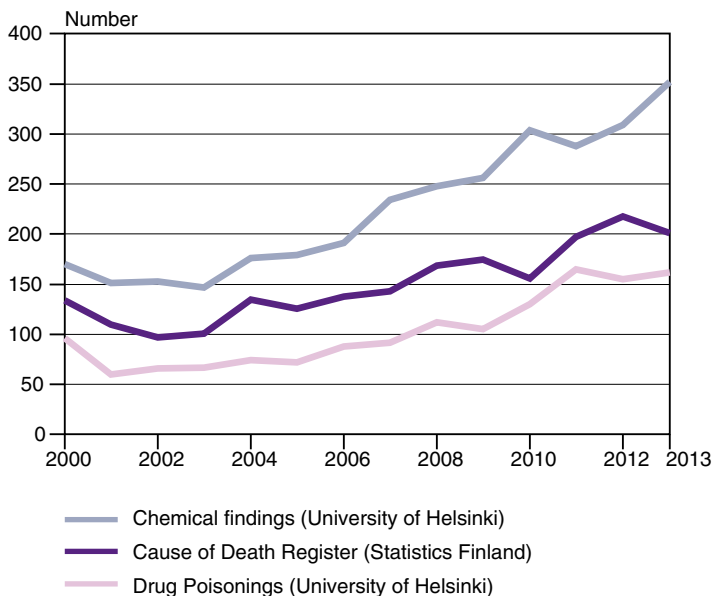
Compared with the previous year, deaths from accidental injury and violence under the influence of alcohol increased, 635 deaths in 2013 being 63 more than in the previous year. Accidental injury under the influence of alcohol killed 355 and violence 280.

Deaths from alcohol-related diseases and alcohol poisonings are most common in the age group 60–64. Alcohol mortality is highest among men aged 55–64 years. Most of the deceased were of working age, and around one in four (28%) were 65 years or older, although the share of the latter group has been on the rise in recent years. For example, in 2008 people aged 65 years or more accounted for some 17 per cent of all deaths from alcohol-related diseases and alcohol poisonings, compared with more than 28 per cent in 2013.

4.1.2 Drug-related deaths

Drug-related deaths in Finland can be analysed using three different types of statistics: chemical findings, causes of death, and accidental poisoning. Since the number of chemical findings is based on positive drug findings in forensic autopsies, the drug itself is not necessarily always the direct cause or a major indirect cause of death. In Finland, all cases involving an unclear or doubtful cause of death are examined for drugs. Statistics

Figure 9.
Drug-related deaths 2000–2013

Sources: Department of Forensic Medicine, University of Helsinki; Causes of death. OSF. Statistics Finland, THL.

by cause of death are kept based on the EMCDDA protocol² under which drug-related deaths include cases of intentional and unintentional poisoning (i.e. overdosing) and mental health disturbances due to drug use.

Drug findings in forensic toxicology totalled 352 in 2013. This was 42 per cent up on the previous year. A total of 162 cases of drug-related poisonings were reported in 2013, which is 7 cases more than in 2012 (Toxicology laboratory, Department of Forensic Medicine, University of Helsinki 2015). According to the Cause of Death Statistics at Statistics Finland, drug-related deaths amounted to 201 cases in 2013.

4.2 Alcohol- and drug-related crime

4.2.1 Drink-driving and traffic offences

In 2014, the police recorded 17 608 cases of drunk driving, in which a driver was under the influence of alcohol or drugs. The total number of drunk-driving offences was two per cent down on the previous year. Aggravated cases of drunk driving, totalling 8 304 cases, accounted for 47 per cent of all drink-driving cases in 2014, which was eight per cent down on the previous year. The number of drink-driving cases increased by three per cent, totalling 9 304 cases. Driving under the influence of drugs has increased by 79 per cent in 2005–2014, while at the same time driving under the influence of alcohol has decreased by 44 per cent. In 2014, men accounted for some 88 per cent of suspects (University of Helsinki 2015).

The intoxicant involved in the drunk-driving incidents recorded by the police in 2014 was alcohol in 75 per cent of cases, some other intoxicant substance (drugs or pharmaceuticals) in 21 per cent of cases, and both alcohol and another substance in four per cent of cases. The percentage of drunk-driving incidents where the intoxicant involved was other than alcohol (drugs or pharmaceuticals) increased from around 13 per cent in 2012 to around 21 per cent in 2014. In 2003, legislation on drunk driving was amended by provisions on zero limits for drugs.

The national study of road-side tests in 2014 shows that 0.14 per cent of the 104 910 breath-tested drivers were driving under the influence of alcohol. Studies of road-side tests show that, in 2014, the percentage of breath-tested drivers who had consumed some alcohol, i.e. have had a breath test result below 0.5 per mil, was just over 0.67 per cent of all drivers tested (around one in 150 drivers). In recent years, this category of breath-tested drivers has been at a level of 0.6 per cent of all drivers tested (University of Helsinki 2015).

In 2014, 55 persons were killed and 640 persons injured in road traffic accidents involving alcohol. This was 11 dead and 87 injured persons less than in the previous year. The total number of road traffic accidents involving alcohol was five per cent down on 2013.

4.2.2 Violent offences

In 2014, violent offences recorded by the police totalled 33 356, a seven per cent drop on the previous year. The police recorded a total of 101 fatal violent offences, six fewer than in 2013. A total of 32 928 assaults were recorded, which was seven per cent down on the

² Data are extracted from the national cause of death statistics on the basis of WHO ICD-10 codes. The protocol is available as a PDF document at: <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeid=1419>.

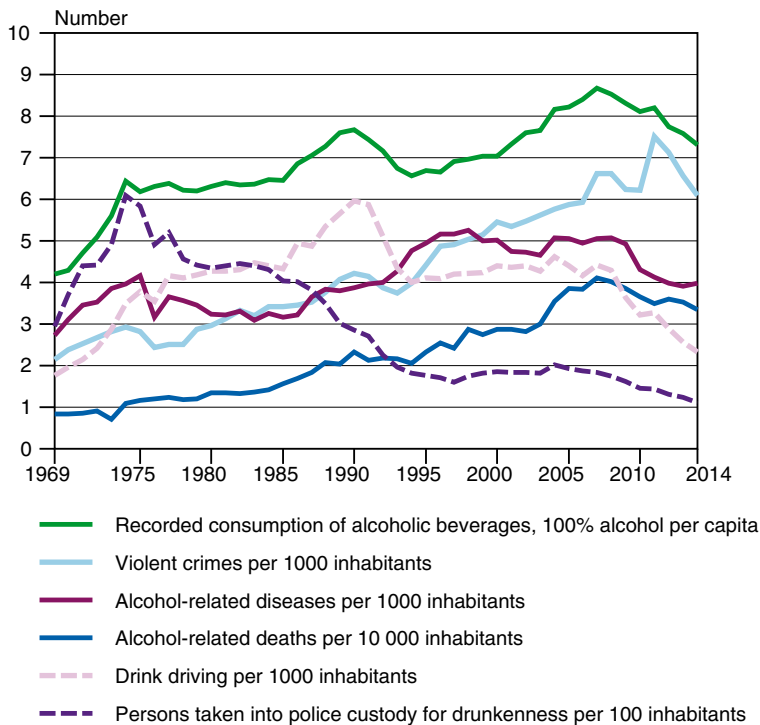
previous year. There were 1 645 cases of aggravated assault, 21 959 cases of assault, and 9 324 cases of petty assault.

Alcohol use is linked with violent behaviour. In cases recorded by the police in 2014, some 40 per cent of all homicide suspects and some 50 per cent of all assault suspects were under the influence of alcohol. The percentage of aggravated assault suspects (56 %) under the influence of alcohol was higher than the corresponding figure for assault suspects (50 %) or for petty assault suspects (48%). In 2010–2014, some 55 per cent of all assault offences were committed under the influence of alcohol and two per cent under the influence of some other intoxicant. The proportion of alcohol-related offences of all assault offences has been decreasing steadily since the early 2000s. This is because the number of offences committed while sober has been increasing rapidly (University of Helsinki 2015).

Studies indicate that alcohol use may contribute to aggressive and violent behaviour. The effects of intoxication include impaired judgement and poorer problem-solving skills. Intoxicated persons are, thus, more prone to misjudge a social situation, which may lead them to overreact to a situation that is perceived as threatening. Intoxication

Figure 10.

Recorded consumption of alcoholic beverages and alcohol-related harms, 1969–2014

Sources: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira; Inpatient health care. OSF. THL; Causes of death. OSF. Statistics Finland; Statistics on offences and coercive measures. OSF. Statistics Finland.

also magnifies impulsive behaviours and thus lowers the threshold to inappropriate conduct, such as violence. However, the effects of alcohol vary from one individual to the next, and it has been found that alcohol use increases violent behaviour especially among individuals who have a tendency to violence even when they are not under the influence of alcohol (Pahlen & Eriksson 2003).

4.2.3 Drug offences

The total number drug offences reported to the law enforcement authorities was slightly lower in 2014 (21 781) than in 2013 (22 656). Even the number of aggravated drug offences decreased on the previous year, from 1 237 to 1 161, while the number of cases of unlawful use increased from 12 778 to 13 681.

The increase in unlawful use is due to the increasing popularity of home growing of cannabis which has increased the use of marijuana considerably. In recent years, domestic home growing has become more professional, and the largest cannabis plots have hundreds of plants at a time. Around one in four of the cannabis batches analysed by the Forensic Laboratory of the National Bureau of Investigation were marijuana (National Bureau of Investigation 2015).

4.2.4 Other alcohol- and drug-related crime

A considerable percentage of certain types of offences are committed by intoxicated persons, although generally the intoxicant in question is alcohol; drugs or a combination of drugs and alcohol account for a small percentage. Of all suspects of robberies in 2014, 23 per cent were under the influence of alcohol, five per cent under the influence of drugs and five per cent under the combined influence of alcohol and drugs. Where suspects of theft (petty theft, theft, aggravated theft) are concerned, some 10 per cent acted under the influence of alcohol, three per cent under the influence of drugs and two per cent under the combined influence of alcohol and drugs. Where stealing of a motor vehicle for temporary use is concerned, some 19 per cent were committed under the influence of alcohol, 11 per cent under the influence of drugs and three per cent under the combined influence of alcohol and drugs.

4.3 Persons taken into police custody for drunkenness

In 2014 the number of persons taken into police custody for drunkenness totalled 60 757, which is about 10 per cent down on the previous year. The number of persons taken into police custody has been at its lowest in 1970–2014. In the early 2000s, about 95 000–97 000 persons were taken into police custody per year, but the number rose to over 100 000 in 2004–2005. The number of persons taken into police custody for drunkenness has decreased some 43 per cent from 2004 to 2014.

The number of intoxicated persons taken into custody is one of the traditional measures for describing the harmful effects of alcohol. However, the level of alcohol consumption is not the only factor that affects the number of persons taken into custody, and thus that number is not feasible as a direct measure of the harmful effects of alcohol consumption. A number of different factors affect the number of persons taken into cus-

today, notably the priorities and resources of police work, the general public's tolerance of intoxication in public places, and the prevailing weather conditions (Noponen 2005). The fall in the number of persons taken into custody in recent years is partly explained by changes in the operating methods of the police.

4.4 Alcohol economy and costs of alcohol and drug abuse

In 2014, domestic consumer expenditure on alcohol purchases increased by 0.4 per cent on the previous year, totalling EUR 4 572 million. Expenditure on alcoholic beverages was EUR 999 per population aged 15 and over. Alcohol expenditure accounted for four per cent of private consumption expenditure. Compared with the previous year, state alcohol tax revenue (including value-added tax) increased by around 2.8 per cent, to some EUR 2.3 billion.

In 2013³ the direct costs of alcohol use to society were estimated at approximately EUR 887–1 089 million, which was about 2.1 per cent down on 2012. Direct costs of alcohol use to society are costs to the public sector that would not exist without the harmful effects of alcohol use. Direct costs of alcohol use consist mainly of treating and repairing the harm caused by alcohol use. The greatest decrease in direct costs of alcohol use has been in the costs of the enforcement of public order and security (-4.9%) and social welfare costs (-2.5%). Other costs (substance abuse prevention, alcohol supervision) were the only costs that increased on 2013. Most direct costs of alcohol use were social welfare costs, pension costs, sickness allowance costs, and costs of enforcement of public order and security (Jääskeläinen 2012).

Social welfare costs attributable to alcohol use accounted for the highest proportion of the direct costs of alcohol use (25%), totalling EUR 223–270 million in 2013. Alcohol-related costs of the enforcement of public order and security were around EUR 238 million (24%). Pensions and sickness allowances as a result of alcohol use cost EUR 188–274 million (23%), while alcohol-related costs for the legal system and prison service totalled EUR 131–139 million. Health care costs attributable to alcohol use include costs caused by inpatient and outpatient care in specialised health care and primary health care, totalling EUR 79–140 million. Alcohol-related costs amounted to approximately EUR 64 million in specialised health care and to some EUR 46 million in primary health care. Health care costs attributable to alcohol use accounted for about 11 per cent of all alcohol-related costs to society.

In 2013³, direct costs of drug use to society totalled approximately EUR 256–330 million, showing an increase of 3.2 per cent on 2012. Direct costs of drug use to society are costs to the public sector that would not exist without the harmful effects of the abuse of drugs and medicines. Direct costs of drug use consist mainly of treating and repairing the harm caused by drug use. The greatest increase in direct costs of drug use has been in the costs of the enforcement of public order and security (6.3%) and costs to the legal system and prison service (2.4%).

Social welfare costs attributable to drug use, totalling EUR 70–101 million in 2013, accounted for the biggest share (29 %) of all drug-related costs to society. Most of these

³ In most cases, both the minimum and maximum level of costs of alcohol and drug use are given, and the real costs are assumed to be somewhere in between the two.

costs, around EUR 49 million, were caused by care and services for substance abusers. Drug-related costs of the enforcement of public order and security were around EUR 80 million (27%). Health care costs attributable to drug use include costs caused by inpatient and outpatient care in specialised health care and primary health care. They totalled EUR 37–62 million in 2013 and accounted for about 17 per cent of all drug-related costs to society. Drug-related costs to the legal system and prison service totalled EUR 58–60million, accounting for some 20 per cent of all drug-related costs to society.

The direct costs presented in Table 68 include costs to both the public sector and to enterprises and households. With regard to accident and crime damage, the direct costs of alcohol use amounted to EUR 377 million and direct costs of drug use to EUR 119 million in 2013.

5 Services for substance abusers

Outpatient services form the core of services for substance abusers. These services are complemented, if necessary, by institutional detoxification and more long-term rehabilitative institutional treatment as well as by day activities, housing services and peer support that give support for daily life. Persons with substance abuse problems can also seek help from general health and social services. Some persons with substance abuse problems and persons close to them can also seek help from peer support, such as AA groups. Larger municipalities usually provide a variety of specialised outpatient and inpatient services, while smaller municipalities as a rule provide only basic social and health care services, which are then supplemented with purchased services where necessary (Ministry of Finance 2014).

The Act on Welfare of Substance Abusers (41/1986) stipulates that the municipality must provide services for substance abusers that are in accordance with the local needs. Municipalities can provide services on their own or purchase them from other service providers. Services for substance abusers can be either social welfare services or health care services. Social welfare services, on the one hand, and health care services, on the other, are governed by different legislation, and the statistics on these operations are also compiled in differing ways.

THL's Survey of Substance Abuse Cases in Health and Social Services collects data on the number of service visits during one day involving alcohol or drug use within all health and social services, with the exception of child day care. In October 2011, there were a total of 11 738 visits in health and social services involving alcohol or drug use. Most visits concerned health care services as well as specialised care and services for substance abusers. However, client numbers in specialised care and services for substance abusers have been decreasing in recent years. There is a clear shift from rehabilitative institutional services towards housing services, although at the same time the share of hospital care has been on the rise. Another noteworthy trend is the increasing number of alcohol- and drug-related visits in outpatient primary health care (Kuussaari et al. 2012).

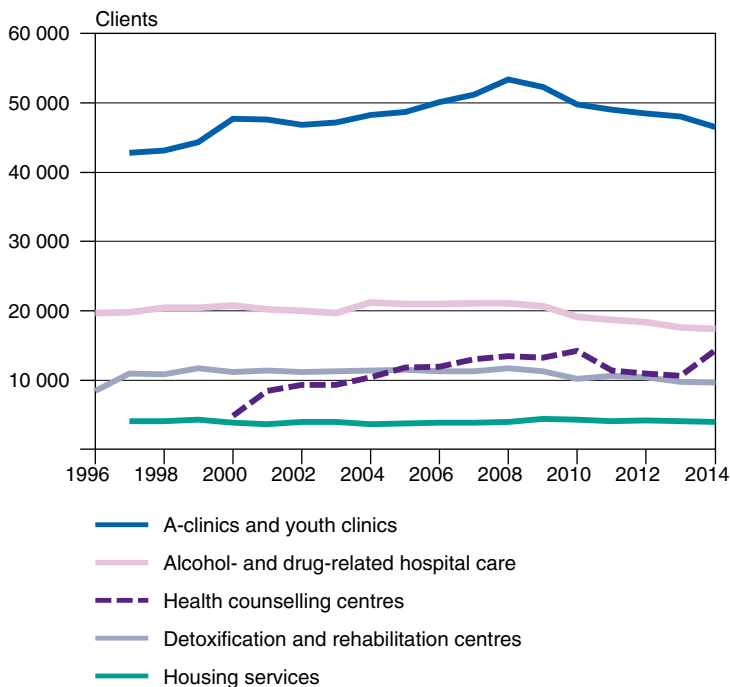
5.1 Specialised care and services for substance abusers

Specialised care and services for substance abusers are mainly provided by municipal social care departments. A-clinics had a total of 41 133 client visits and youth clinics 5 423 client visits in 2014. Client numbers at A-clinics have fallen by some three per cent, while client numbers at youth clinics have increased by some seven per cent on the previous.

The municipally funded detoxification centres for substance abusers had 11 675 clients in 2014. The number of detoxification clients decreased by some four per cent and the number of care days by some 12 per cent on the previous year. Similar trends can be observed in the number of clients in rehabilitation centres for substance abusers. The number of long-term clients at rehabilitation centres decreased by some four per cent and the number of care days by some 10 per cent on the previous year. The total number of clients in rehabilitative inpatient care of substance abusers was about 5 015 in 2014. Housing services for substance abusers had 4 008 clients and overnight shelters 2 228 clients. In housing services, the number of clients dropped by some three per cent, while the number of days in housing services grew by some three per cent on 2013.

Around 14 294 clients visited the low-threshold health counselling centres for drug users in 2014. Opioid substitution treatment was received by 2 439 clients on 30

Figure 11.
Treatment services for substance abusers 1996–2014

Sources: Finances and activities of municipalities and joint municipal boards. OSF. Statistics Finland; Detoxification and rehabilitation centres: Institutional care and housing services in social care. OSF. THL; Specialised health care. OSF. THL; Primary health care. THL; Viral Infections Unit. THL.

November 2011, according to a survey carried out by the Ministry of Social Affairs and Health (Partanen et al. 2014). The number of substitution treatment clients has been on the rise in the 2000s.

5.1.1 Costs of specialised services for substance abusers

Expenditure on services for substance abusers, funded by municipalities, was around EUR 202 million in 2013. In real terms, the net expenditure increased by 5.6 per cent on the previous year. The total costs of services for substance abusers per population aged 18 and over vary considerably between municipalities. For example, the total costs varied between EUR 37 to EUR 120 in the six largest towns in 2013. No similar municipality-specific data are available on the costs of treating alcohol- or drug-related diseases within health care services.

The six largest towns estimated that, in 2013, the unit costs of services for substance abusers were on average EUR 49 per visit to outpatient care, EUR 255 per day in detoxification or withdrawal treatment, EUR 132 per day in rehabilitative institutional care, and EUR 40 per day in housing services (Vartiainen 2014).

5.1.2 Drug clients

THL uses a separate data collection to compile data on drug clients in services for substance abusers. The data collection shows that, in 2014, the majority of drug clients in services for substance abusers were men (66%) and aged 20–35 years (61%). Twenty-seven per cent of drug clients were either employed or students and 9 per cent were homeless. The majority of drug clients had been treated for substance addiction already previously (Päihdehuollon huumeasiakkaat 2014).

Nearly all drug clients were using several drugs, and 57 per cent were using at least three different problem drugs. More than half of the clients (58%) had used multiple substances simultaneously over the past month. Opioids were the problem substance for 78 per cent of clients. The percentage of opioid users among drug users seeking treatment increased significantly in the 2000s. Opioid users have more often difficult problems and seek more often treatment than for example cannabis users. (Päihdehuollon huumeasiakkaat 2014).

5.2 Alcohol- and drug-related diseases in health care

Alcohol- and drug-use treatments, which aim at ending or reducing alcohol and drug use or their harmful effects, are also provided within health care services. Assistance and support are available both in primary health care (e.g. health centres, occupational health care, school and student welfare) and in specialised health care (e.g. substance abuse services for persons with mental problems). Health centres and hospitals also treat somatic diseases caused by alcohol or drug abuse.

5.2.1 Alcohol-related diseases in health care

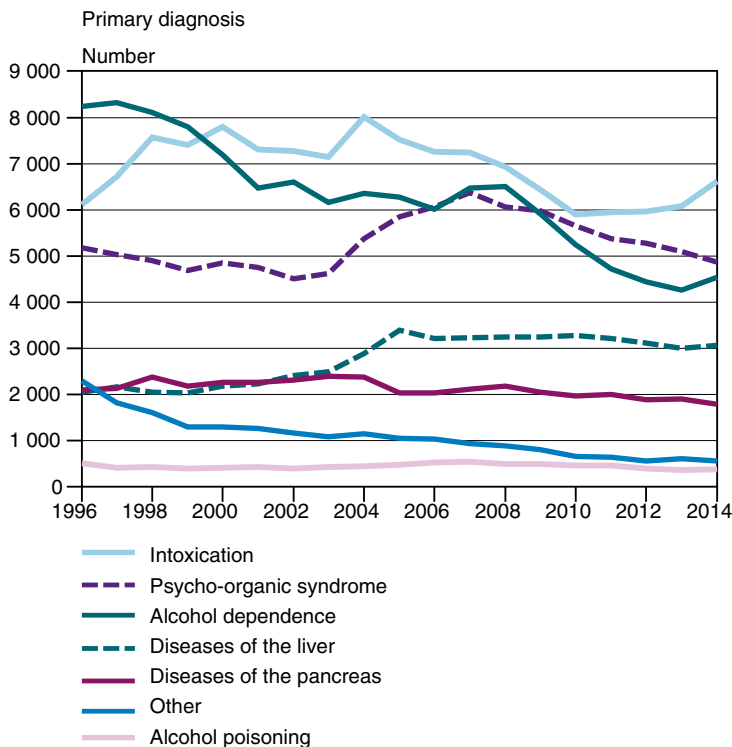
In 2014, inpatient wards registered 21 842 periods of care where the primary diagnosis was an alcohol-related disease, and 32 871 periods of care where the primary or secondary diagnosis was an alcohol-related disease. The number of periods of care with

alcohol-related diagnoses has decreased by some six per cent in 2010–2014. The number of periods of care associated with mental and behavioural disorders due to alcohol use has decreased by some 14 per cent and the periods of care associated with alcohol dependence by some 13 per cent in 2010–2014. During the same period the number of periods of care with alcohol intoxication as the primary diagnosis has increased by some 12 per cent.

Periods of care associated with alcohol-related diseases of the liver have decreased by some seven per cent since 2010. The number of periods of care due to diseases of the pancreas has decreased by some nine per cent in 2010–2014. The number of periods of care due to alcohol poisonings totalled 384 in 2014 compared to 470 in 2010. Periods of care associated with alcohol-related diseases accounted for about 85 per cent of all substance-abuse-related periods of inpatient care.

The number of outpatient visits in specialised health care due to alcohol-related diseases totalled around 38 800 in 2014. This was about five per cent up on 2013. The number of registered outpatient visits increased for the same alcohol-related diseases where there was an increase in the number of periods of care in 2014. Mental and

Figure 12.
Alcohol-related diseases, periods of care in inpatient care, 1996–2014

behavioural disorders due to alcohol use and diseases of the pancreas caused fewer specialised outpatient care visits and fewer periods of inpatient care in 2014 compared with the previous year.

A total of 23 551 clients with an alcohol-related disease were treated either in health centre wards or specialised outpatient care in 2014, compared to 23 877 clients in 2013. Overall, client numbers have decreased a little over the past few years. Three in four (74%) alcohol clients were men. More than half of all alcohol clients (56%) were aged 50 years and over.

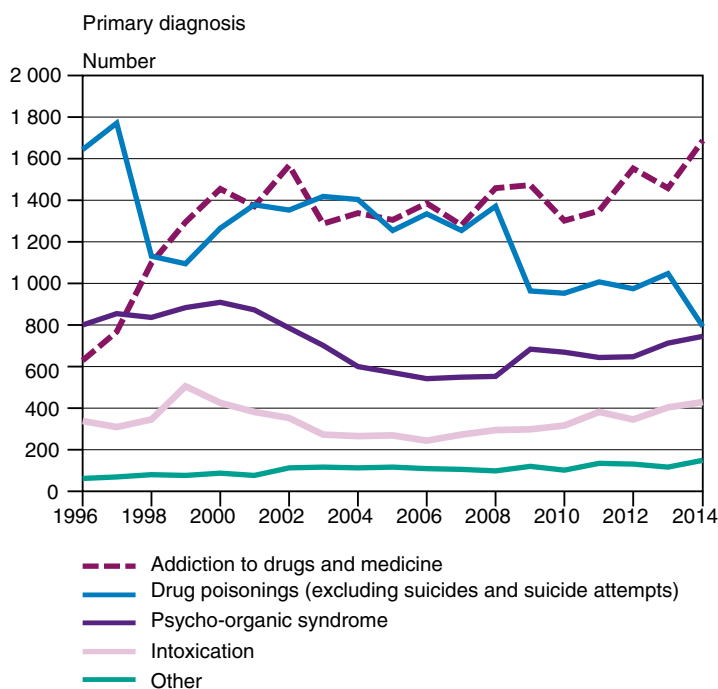
Alcohol and drugs intervention in outpatient primary health care had some 30 600 clients in 2014. These clients had in total some 263 000 visits. The data include both alcohol- and drug-use associated alcohol and drugs interventions in outpatient care.

5.2.2 Drug-related diseases in health care

In 2014, inpatient wards registered 3 811 periods of care in which a drug-related disease, i.e. a disease related to narcotics or medicines, was the primary diagnosis, and 6 684 care periods in which a drug-related disease was the primary or secondary diagnosis. The number of drug-related periods of care increased a little (1.7%) on 2013, while the number of opioid-related periods of care increased considerably (18%).

Unlike for alcohol-related diseases, outpatient visits in specialised health care play a significant role in the treatment of drug-related diseases. There were 81 219 outpatient

Figure 13.
Drug-related diseases, periods of care in inpatient care, 1996–2014

Sources: Primary health care. THL; Specialised health care. OSF. THL.

visits in specialised health care where the primary diagnosis was some drug-related disease. Of these visits 61 828 were opioid-related. Drug-related periods of care represented only 15 per cent of all hospital care periods involving substance abuse, while they accounted for 68 per cent of all outpatient visits in specialised health care due to alcohol- or drug-related disease.

A total of 5 066 clients with a drug-related disease were treated either in health centre wards or specialised outpatient care in 2014, compared to 4 773 clients in 2013. The number of drug clients is some six per cent up on 2013. Most of drug clients are men (66%). Three in four drug clients (74%) were aged 20–35 years.

5.2.3 Infectious diseases

The number of HIV infections due to intravenous drug use reported to the National Infectious Diseases Register has decreased noticeably over the past decade. The sharing of needles imposes a considerable risk of infection. It is possible to decrease the risk of infection by always using clean needles. Health counselling centres and the provision of hepatitis A and B immunisation for intravenous drug users have contributed a great deal to reducing infections associated with intravenous drug use.

In 2014, 1 225 new cases of hepatitis C were reported to the National Infectious Diseases Register. The incidence was highest in the age group 20–24 years. Sixty-six per cent of the infections were diagnosed in men. Intravenous drug use was the most common mode of infection (55%). Data on the mode of infection was missing in 34 per cent of cases. In Finland, most of the infected are intravenous drug users. A very high percentage, around 80%, of intravenous drug users has been found to have hepatitis C antibodies. The high prevalence makes it difficult to decrease infections in this group by means of needle exchange programmes (Infectious Diseases in Finland 2014).

In 2014, THL's National Infectious Diseases Register received 181 notifications of new HIV infections, 24 cases up on 2013. Most of the infections (69%) were contracted through sexual intercourse. Seven infections were related to intravenous drug use, and six of the infected were foreign nationals. Effective control measures have succeeded in keeping infections at a low level since the epidemic at the turn of the millennium (Infectious Diseases in Finland 2014).

6. Alcohol licensing and supervision

6.1 Alcohol licensing and supervision authorities

Regional state administrative agencies are responsible for granting licences for the retail sales and licensed serving of alcoholic beverages and supervising the sales of alcoholic beverages within their area. In addition, the regional state administrative agencies are responsible for supervising the advertising and sales promotion of alcoholic beverages within their area (in addition to points of sale and licensed serving, this covers channels such as local radio, local papers, social media and the internet).

The National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira) is responsible for guiding and developing licence management and supervision at regional state

administrative agencies and for providing information and communication services for the alcohol administration. Valvira is also responsible for supervising the retail sales, serving, advertising and sales promotion of alcoholic beverages throughout the country. A key aim of guiding and developing licence management and supervision is to improve the prevention of detrimental societal, social and health effects caused by alcoholic substances, and to ensure that the Act is applied uniformly throughout Finland.

The Government decree on alcoholic beverages and industrial ethyl alcohol (1344/1994) assigns Valvira the task of drafting a national alcohol supervision programme in co-operation with the regional state administrative agencies⁴. The purpose of the alcohol supervision programme is to regulate the regional licensing and supervision of alcohol advertising, licensed serving and retail sales of alcohol, with the aim of introducing uniform decision-making and effective implementation of the Alcohol Act.

Valvira has been developing the PAKKA model for local alcohol policy⁵ together with THL and the Regional State Administrative Agency for Southern Finland. The aim is to expand its use also to other regional state administrative agencies. The use of the electronic comment system for regions has been extended in accordance with the supervision programme for 2013–2014. The list of regions using the system (Hämeenlinna, Päijät-Häme, Forssa, Pori, Salo and Vaasa) was extended in 2014 to Oulu and Kokkola among other regions. Valvira is responsible for the development and maintenance of the electronic tool. The system gives regional state administrative agencies easier access to relevant reports regarding the prevention of harm caused by licensed serving of alcohol.

6.2 Inspection visits and revoked licences

In the supervision of alcohol sales and licensed serving and the guidance of licence holders, special efforts were made to reduce the selling of alcohol to under-age and intoxicated persons, and to prevent alcohol procurement for the under-18s.

In 2014 the national alcohol supervision programme focused on information management and procedures of the basic work in regional state administrative agencies and Valvira as well as on the principles used to direct official inspections to risk targets. This was based on the observation that licence holders' violations of licensed-serving and retail-sale rules, cases of neglect concerning official notifications as well as evasions of taxes and other public fees tend to accumulate on the same licence holders. In this way the supervision of neglected notifications is targeted at licence holders that cause the greatest harm from the perspective of social and health policy.

Supervision of the distribution network for alcoholic beverages focused on licensed serving. In 2014, the regional state administrative agencies made a total of 5 064 inspection visits by virtue of the Alcohol Act. Of these visits, 3 963 visits were made to licensed premises and 1 101 to retail sales outlets. The regional state administrative agencies revoked 25 serving licenses, while no retail sales licences were revoked in 2014. The regional state administrative agencies suspended 42 serving licenses and 2 retail sales licences.

⁴ www.valvira.fi/alkoholi/valvontaohjelma

⁵ Paikallinen alkoholihaittojen ennaltaehkäisyn käytännönläheinen toimintamalli

A common reason for revoking a permit is that a permit holder no longer has the financial means to continue operations. The reasons for suspending permits vary a great deal but generally focus on alcohol policy reasons, such as selling or serving alcohol to under-age and intoxicated persons.

6.3 Retail sales of alcoholic beverages

There were no major changes in the distribution network for alcoholic beverages in 2014. The decrease in the total number of grocery stores continued, while the number of Alko stores and delivery points remained nearly unchanged.

At the end of 2014, Alko stores totalled 352, the same as in 2013. Alko also has the right to supply alcoholic beverages in response to orders through its delivery points, which totalled 106 at the end of the year (one less than in 2013). The number of licences for retail sales of fermented beverages with an alcohol content of no more than 4.7 per cent by volume amounted to 5 282 licences at the end of 2014, which is 89 down on the previous year. At the end of 2014, there were 31 shops selling fruit wine produced by farms or traditional beer sahti, which is the same amount as in the previous year.

In 2014, the regional state administrative agencies drew up a total of 1 692 documents dealing with retail sales licences and 77 documents dealing with retail sales supervision.

6.4 Licensed serving of alcoholic beverages

Restaurants with licence A are allowed to serve all alcoholic beverages, restaurants with licence B are allowed to serve beverages containing no more than 22 per cent by volume of ethyl alcohol, and restaurants with licence C are allowed to serve beverages produced by fermentation, containing no more than 4.7 per cent by volume of ethyl alcohol. No major changes took place in the total number of licensed restaurants in 2014. The number of restaurants with an A or B licence grew slightly while the number of restaurants with a C licence continued to fall. The total number of licensed premises has been falling in the long term despite a slight increase in 2014.

Licensed restaurants had some 2 332 000 customer places in 2014. This was about 14 000 places down on the previous year. In 2014, the regional state administrative agencies drew up a total of 6 384 documents dealing with serving licences and 694 documents dealing with supervision of licensed serving.

6.5 Production, imports and wholesale

Valvira is the authority responsible for granting licences for the production and wholesale of alcoholic beverages. In 2014, 11 licences for the production of alcoholic beverages were granted, and four licences were revoked. At the end of 2014, licences for the production of alcoholic beverages totalled 128; out of these, 105 were commercial licences. Licences granted for research and education purposes came to 23 licences. Thirty-five licences for the wholesale of alcoholic beverages were granted, and 12 wholesale licences were revoked. At the end of 2014, licences for the wholesale of alcoholic beverages totalled 290.

6.6 Product control

The number of alcohol products on the market continued to increase, with 5 660 new products registered. At the end of 2014, the product register of alcoholic beverages listed some 21 800 alcoholic beverage products delivered by wholesalers to licensed restaurants and retail outlets during the year.

Valvira's product control focuses on the quality of alcoholic beverages that are legally marketed in Finland. Product control focuses on products that licence holders report to Valvira and control of marketing. Samples were taken and analysed from 69 alcohol beverage products on the market. In 2014 the samples showed deviations in product labelling (7 products) and in alcohol content (4). One product was removed from the market because of composition (food additive) and one because of defects in the packing material.

6.7 Supervision of the advertising of alcoholic beverages

Valvira supervises advertising of alcoholic beverages when the advertising is nationwide or when it extends over two or more regions. Each regional state administrative agency supervises the advertising of alcoholic beverages in its area. In 2014, Valvira reached decisions in 70 cases and regional state administrative agencies in 19 cases involving alcohol advertising.

The amendment to the Alcohol Act, adopted in December 2013 and imposing restrictions on alcohol advertising, entered into force in two stages. In the first stage in spring 2014, the advertising ban of strong alcoholic beverages was alleviated slightly, and the second stage saw the introduction of new restrictions to the advertising of mild alcoholic beverages concerning advertising in public spaces, commercial use of content produced or shared by consumers, as well as use of games, lotteries and competitions in advertising. Moreover, the ban on alcohol advertising on the television was extended to 10 p.m., and the same time limit now applies to the radio, as well. In 2014 Valvira updated its guidelines on the advertising of alcoholic beverages twice to keep up with the amendments. The lively public debate on the law amendment especially in the social media and the numerous contacts from the public and the media in 2014 were unprecedented.

Symbolit

0,0	Suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä
-	Ei yhtään havaintoa
.	Tieto on epälooginen esitettäväksi
..	Tietoa ei ole saatu, se on liian epävarma esitettäväksi tai se on salassapitosäännön alainen
*	Ennakkotieto
**	Arvio

Teckenförklaring

0,0	Mindre än hälften av den använda enheten
-	Värdet noll
.	Uppgift kan inte förekomma
..	Uppgift inte tillgänglig, alltför osäker för att anges eller sekretessbelagd
*	Preliminär uppgift
**	Uppskattning

Explanation of symbols

0,0	<i>Magnitude less than half of unit employed</i>
-	<i>Nil observations</i>
.	<i>Category not applicable</i>
..	<i>Data not available or too uncertain for presentation, or subject to secrecy</i>
*	<i>Preliminary data</i>
**	<i>Estimate</i>

1. Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina 1965–2014
Total alkoholkonsumtion i 100 % alkohol 1965–2014
Total consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol, 1965–2014

Vuosi År Year	Litraa 100 %:n alkoholina 15 vuotta täyttäneeltä kohti Liter 100 % alkohol per invånare 15 år och över 100% alcohol, litres per capita aged 15 and over				Litraa 100 %:n alkoholina asukasta kohti Liter 100 % alkohol per invånare 100% alcohol, litres per capita		
	Tilastoitu kulutus Registrerad konsumtion Recorded consumption	Tilastoimaton kulutus Oregistrerad konsumtion Unrecorded consumption	Kokonais- kulutus Konsumtion totalt Total consumption		Tilastoitu kulutus Registrerad konsumtion Recorded consumption	Tilastoimaton kulutus Oregistrerad konsumtion Unrecorded consumption	Kokonais- kulutus Konsumtion totalt Total consumption
1965	3,3	1,0	4,3		2,4	0,7	3,1
1970	5,8	0,7	6,5		4,3	0,5	4,8
1975	8,0	1,0	9,0		6,2	0,8	7,0
1980	7,9	1,1	9,0		6,3	0,9	7,2
1985	8,0	1,4	9,4		6,5	1,1	7,6
1990	9,5	1,5	11,0		7,7	1,2	8,9
1995	8,3	2,7	11,0		6,7	2,2	8,9
2000	8,6	2,1	10,7		7,0	1,8	8,8
2001	9,0	2,0	11,0		7,3	1,6	8,9
2002	9,2	2,0	11,2		7,6	1,7	9,3
2003	9,3	2,0	11,3		7,7	1,7	9,4
2004	9,9	2,6	12,5		8,2	2,1	10,3
2005	10,0	2,7	12,7		8,2	2,3	10,5
2006	10,1	2,2	12,3		8,4	1,9	10,3
2007	10,5	2,2	12,7		8,7	1,8	10,5
2008	10,3	2,2	12,5		8,5	1,9	10,4
2009	10,0	2,3	12,3		8,3	1,9	10,2
2010	9,7	2,3	12,0		8,1	1,9	10,0
2011	9,8	2,3	12,1		8,2	1,9	10,1
2012	9,3	2,2	11,5		7,7	1,9	9,6
2013	9,1	2,5	11,6		7,6	2,1	9,7
2014	8,8	2,4	11,2		7,3	2,0	9,3

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

2. Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus 100 %:n alkoholina 15 täyttäneeltä asukasta kohti 2000–2014
Oregistrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 15 år och över 2000–2014
Unrecorded consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol per capita aged 15 and over, 2000–2014

	2000	2005	2012	2013	2014
	Litraa • Liter • Litres				
Kotivalmistus • Hemtillverkning • Home brewing and distillation	0,23	0,14	0,07	0,06	0,07
Matkustajatuonti • Resandeförsel • Passenger imports	1,23	2,11	1,69	1,94	1,84
Ulkomailla nautittu • Konsumerats utomlands • Consumption abroad	0,40	0,39	0,38	0,38	0,38
Laiton valmistus ja salakuljetus • Olaglig tillverkning och smuggling • Illegal distillation and smuggling	0,28	0,09	0,08	0,08	0,08
Yhteensä • Totalt • Total	2,14	2,73	2,22	2,46	2,37

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

3. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina 1965–2014
 Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol 1965–2014
Recorded consumption of alcoholic beverages, 100 % alcohol 1965–2014

Vuosi År Year	Litraa 100 %:n alkoholia 15 vuotta täyttäneitä kohti Liter 100 % alkohol per invånare 15 år och över 100% alcohol, litres per capita aged 15 and over			Litraa 100 %:n alkoholia asukasta kohti Liter 100 % alkohol per invånare 100% alcohol, litres per capita		
	Kulutus Konsumtion <i>Consumption</i>	Vähittäis- kulutus Detaljhandels- konsumtion <i>Consumption through retail outlets</i>	Anniskelu- kulutus Konsumtion av serverad alkohol <i>Consumption through licensed serving</i>	Kulutus Konsumtion <i>Consumption</i>	Vähittäis- kulutus Detaljhandels- konsumtion <i>Consumption through retail outlets</i>	Anniskelu- kulutus Konsumtion av serverad alkohol <i>Consumption through licensed serving</i>
1965	3,28	2,59	0,69	2,35	1,86	0,49
1970	5,84	4,24	1,61	4,30	3,12	1,18
1975	8,00	6,11	1,89	6,19	4,73	1,47
1980	7,94	6,00	1,94	6,31	4,77	1,54
1985	8,02	6,09	1,93	6,46	4,91	1,56
1990	9,53	7,28	2,25	7,69	5,87	1,82
1995	8,31	6,19	2,12	6,73	5,01	1,72
2000	8,59	6,76	1,84	7,04	5,54	1,51
2001	8,95	7,14	1,81	7,34	5,86	1,49
2002	9,24	7,46	1,78	7,60	6,13	1,46
2003	9,31	7,59	1,71	7,67	6,26	1,41
2004	9,89	8,24	1,65	8,17	6,80	1,36
2005	9,95	8,33	1,62	8,23	6,89	1,34
2006	10,14	8,51	1,64	8,41	7,05	1,36
2007	10,45	8,85	1,61	8,69	7,35	1,33
2008	10,26	8,75	1,51	8,54	7,29	1,26
2009	9,96	8,56	1,40	8,31	7,14	1,17
2010	9,72	8,38	1,34	8,12	7,00	1,12
2011	9,81	8,46	1,36	8,20	7,06	1,13
2012	9,27	7,99	1,28	7,75	6,67	1,07
2013	9,08	7,82	1,25	7,59	6,54	1,05
2014	8,76	7,57	1,19	7,32	6,33	0,99

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

4. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2005–2014
 Registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp i 100 % alkohol 2005–2014
Recorded consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 100% alcohol, 2005–2014

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
---------------------	---	---	--	---	-----------------------------	---	---	--	-----------------------------

1 000 litraa • liter • litres

2005	8 249	4 006	855	6 390	2 487	1 328	1 306	18 644	43 265
2006	8 285	4 226	812	6 774	2 699	1 585	1 270	18 731	44 382
2007	8 231	4 350	792	7 238	2 802	1 910	1 195	18 537	46 053
2008	7 743	4 190	800	7 426	2 691	2 165	1 145	19 341	45 501
2009	7 209	3 868	774	7 513	2 428	2 394	1 117	19 150	44 454
2010	6 722	3 728	720	7 607	2 339	2 416	1 050	19 044	43 625
2011	6 492	3 675	667	7 867	2 249	2 512	1 068	19 740	44 271
2012	6 242	3 516	671	7 906	1 979	2 367	1 038	18 318	42 037
2013	5 944	3 312	603	7 807	1 897	2 257	1 055	18 474	41 349
2014	5 670	3 090	561	7 689	1 757	2 202	1 061	18 044	40 074

15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter •
Per capita aged 15 and over, litres

2005	1,90	0,92	0,20	1,47	0,57	0,31	0,30	4,29	9,95
2006	1,89	0,97	0,19	1,55	0,62	0,36	0,29	4,28	10,14
2007	1,87	0,99	0,18	1,64	0,64	0,43	0,27	4,43	10,45
2008	1,75	0,94	0,18	1,67	0,61	0,49	0,26	4,36	10,26
2009	1,62	0,87	0,17	1,68	0,54	0,54	0,25	4,29	9,96
2010	1,50	0,83	0,16	1,70	0,52	0,54	0,23	4,24	9,72
2011	1,44	0,81	0,15	1,74	0,50	0,56	0,24	4,37	9,81
2012	1,38	0,78	0,15	1,74	0,44	0,52	0,23	4,04	9,27
2013	1,30	0,73	0,13	1,71	0,42	0,50	0,23	4,05	9,08
2014	1,24	0,68	0,12	1,68	0,38	0,48	0,23	3,94	8,76

Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • *Per capita, litres*

2005	1,57	0,76	0,16	1,22	0,47	0,25	0,25	3,55	8,23
2006	1,57	0,80	0,15	1,28	0,51	0,30	0,24	3,55	8,41
2007	1,55	0,82	0,15	1,37	0,53	0,36	0,23	3,69	8,69
2008	1,45	0,79	0,15	1,39	0,51	0,41	0,21	3,63	8,54
2009	1,35	0,72	0,14	1,40	0,45	0,45	0,21	3,58	8,31
2010	1,25	0,69	0,13	1,42	0,44	0,45	0,20	3,54	8,12
2011	1,20	0,68	0,12	1,46	0,42	0,47	0,20	3,65	8,20
2012	1,15	0,65	0,12	1,46	0,36	0,44	0,19	3,38	7,75
2013	1,09	0,61	0,11	1,43	0,35	0,41	0,19	3,39	7,59
2014	1,04	0,56	0,10	1,41	0,32	0,40	0,19	3,30	7,32

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

5. Alkoholijuomien tilastoitu vähittäiskulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2005–2014
 Registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp i 100 % alkohol 2005–2014
Recorded consumption of alcoholic beverages through retail outlets by type of beverage, 100% alcohol, 2005–2014

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres									
2005	7 348	3 487	841	5 850	1 933	970	770	15 010	36 209
2006	7 353	3 651	799	6 193	2 114	1 152	732	15 233	37 226
2007	7 308	3 752	778	6 604	2 234	1 406	687	16 207	38 978
2008	6 911	3 614	787	6 765	2 178	1 627	646	16 283	38 813
2009	6 465	3 361	763	6 877	1 958	1 828	639	16 324	38 215
2010	6 034	3 239	709	6 929	1 896	1 846	589	16 376	37 617
2011	5 794	3 167	657	7 121	1 810	1 938	575	17 092	38 154
2012	5 612	3 034	661	7 156	1 578	1 832	540	15 805	36 218
2013	5 351	2 857	593	7 065	1 510	1 735	531	16 006	35 648
2014	5 147	2 682	552	6 964	1 397	1 720	516	15 665	34 643
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres									
2005	1,69	0,80	0,19	1,35	0,44	0,22	0,18	3,45	8,33
2006	1,68	0,83	0,18	1,42	0,48	0,26	0,17	3,48	8,51
2007	1,66	0,85	0,18	1,50	0,51	0,32	0,16	3,68	8,85
2008	1,56	0,81	0,18	1,53	0,49	0,37	0,15	3,67	8,75
2009	1,45	0,75	0,17	1,54	0,44	0,41	0,14	3,66	8,56
2010	1,34	0,72	0,16	1,54	0,42	0,41	0,13	3,65	8,38
2011	1,28	0,70	0,15	1,58	0,40	0,43	0,13	3,79	8,46
2012	1,24	0,67	0,15	1,58	0,35	0,40	0,12	3,48	7,99
2013	1,17	0,63	0,13	1,55	0,33	0,38	0,12	3,51	7,82
2014	1,12	0,59	0,12	1,52	0,31	0,38	0,11	3,42	7,57
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres									
2005	1,40	0,66	0,16	1,11	0,37	0,18	0,15	2,86	6,89
2006	1,39	0,69	0,15	1,17	0,40	0,22	0,14	2,89	7,05
2007	1,38	0,71	0,15	1,25	0,42	0,27	0,13	3,06	7,35
2008	1,30	0,68	0,15	1,27	0,41	0,31	0,12	3,06	7,29
2009	1,21	0,63	0,14	1,29	0,37	0,34	0,12	3,05	7,14
2010	1,12	0,60	0,13	1,29	0,35	0,34	0,11	3,05	7,00
2011	1,07	0,59	0,12	1,32	0,34	0,36	0,11	3,16	7,06
2012	1,03	0,56	0,12	1,32	0,29	0,34	0,10	2,91	6,67
2013	0,98	0,52	0,11	1,30	0,28	0,32	0,10	2,94	6,54
2014	0,94	0,49	0,10	1,27	0,26	0,31	0,09	2,86	6,33

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

6. Alkoholijuomien tilastoitu anniskelukulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2005–2014
Registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp i 100 % 2005–2014
Recorded consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage, 100% alcohol, 2005–2014

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres									
2005	901	520	14	540	554	358	536	3 634	7 057
2006	932	575	13	581	585	433	538	3 497	7 156
2007	923	597	13	634	567	503	508	3 329	7 076
2008	832	575	13	661	513	538	498	3 058	6 688
2009	744	507	11	636	471	566	478	2 827	6 239
2010	688	489	11	678	442	570	461	2 668	6 008
2011	698	507	11	746	438	574	493	2 648	6 117
2012	630	482	11	750	400	535	498	2 512	5 819
2013	592	456	10	742	387	522	523	2 468	5 700
2014	523	408	9	724	360	482	545	2 380	5 431
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres									
2005	0,21	0,12	0,00	0,12	0,13	0,08	0,13	0,84	1,62
2006	0,21	0,13	0,00	0,13	0,13	0,10	0,12	0,80	1,64
2007	0,21	0,14	0,00	0,14	0,13	0,11	0,12	0,76	1,61
2008	0,19	0,13	0,00	0,15	0,12	0,12	0,12	0,69	1,51
2009	0,17	0,11	0,00	0,14	0,11	0,13	0,11	0,63	1,40
2010	0,15	0,11	0,00	0,15	0,10	0,13	0,11	0,59	1,34
2011	0,15	0,11	0,00	0,17	0,10	0,13	0,10	0,59	1,36
2012	0,14	0,11	0,00	0,17	0,09	0,12	0,11	0,55	1,28
2013	0,13	0,10	0,00	0,16	0,09	0,11	0,11	0,54	1,25
2014	0,11	0,09	0,00	0,16	0,08	0,11	0,12	0,52	1,19
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres									
2005	0,17	0,10	0,00	0,10	0,11	0,07	0,10	0,69	1,34
2006	0,18	0,11	0,00	0,11	0,11	0,08	0,10	0,66	1,36
2007	0,17	0,11	0,00	0,12	0,11	0,09	0,10	0,63	1,33
2008	0,16	0,11	0,00	0,12	0,10	0,10	0,09	0,57	1,26
2009	0,14	0,09	0,00	0,12	0,09	0,11	0,09	0,53	1,17
2010	0,13	0,09	0,00	0,13	0,08	0,11	0,09	0,50	1,12
2011	0,13	0,09	0,00	0,14	0,08	0,11	0,09	0,49	1,13
2012	0,12	0,09	0,00	0,14	0,07	0,10	0,09	0,46	1,07
2013	0,11	0,08	0,00	0,14	0,07	0,10	0,10	0,45	1,05
2014	0,10	0,07	0,00	0,13	0,07	0,09	0,10	0,43	0,99

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

7. Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen arvo juomaryhmittäin 2005–2014
Värde av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp 2005–2014
Value of the recorded consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 2005–2014

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
---------------------	--	---	--	---	-----------------------------	---	---	--	-----------------------------

Käypiin hintoihin • Löpande priser • At current prices

1 000 €

2005	571 543	441 064	48 263	534 644	309 299	172 707	130 735	1 563 610	3 771 866
2006	578 026	504 987	46 851	568 647	337 225	208 822	131 018	1 550 105	3 925 681
2007	586 316	500 839	45 269	621 948	351 538	255 859	128 167	1 607 193	4 097 131
2008	597 080	531 128	48 217	668 894	346 988	296 871	130 911	1 606 821	4 226 910
2009	590 402	513 126	50 166	700 647	325 059	337 676	131 890	1 681 822	4 330 787
2010	576 566	512 123	49 362	739 786	309 804	342 177	127 941	1 741 933	4 399 691
2011	567 549	517 782	47 263	791 266	304 355	367 010	135 058	1 799 387	4 529 671
2012	572 360	518 123	50 181	822 078	290 218	371 591	142 379	1 836 355	4 603 285
2013	548 663	493 850	46 201	829 424	278 914	360 868	148 032	1 850 215	4 556 169
2014	529 838	469 710	45 306	842 670	270 509	362 375	162 489	1 889 391	4 572 288

15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, euroa • Per invånare 15 år och över, euro •
 Per capita aged 15 and over, EUR

2005	131	101	11	123	71	40	30	360	867
2006	132	115	11	130	77	48	30	354	897
2007	133	114	10	141	80	58	29	365	930
2008	135	120	11	151	78	67	30	362	953
2009	132	115	11	157	73	76	30	377	970
2010	128	114	11	165	69	76	29	388	980
2011	126	115	10	175	67	81	30	399	1 004
2012	126	114	11	181	64	82	31	405	1 015
2013	120	108	10	182	61	79	32	406	1 000
2014	116	103	10	184	59	79	36	413	999

Asukasta kohti, euroa • Per invånare, euro • Per capita, EUR

2005	109	84	9	102	59	33	25	298	718
2006	110	96	9	108	64	40	25	294	744
2007	111	94	9	117	66	48	24	303	773
2008	112	100	9	126	65	56	25	302	794
2009	110	96	9	131	61	63	25	314	809
2010	107	95	9	138	58	64	24	324	819
2011	105	96	9	147	56	68	25	333	839
2012	105	95	9	151	53	68	26	338	848
2013	101	91	8	152	51	66	27	339	836
2014	97	86	8	154	49	66	30	345	836

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

8. Alkoholijuomien tilastoidun vähittäiskulutuksen arvo juomaryhmittäin 2005–2014
Värde av registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp 2005–2014
Value of the recorded consumption of alcoholic beverages through retail outlets by
type of beverage, 2005–2014

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
---------------------	---	---	--	---	-----------------------------	---	---	--	-----------------------------

Käypiin hintoihin • Löpande priser • At current prices

1 000 €

2005	353 638	260 572	45 082	425 843	174 486	87 530	51 187	963 256	2 361 593
2006	353 433	277 725	43 845	453 994	193 386	105 968	50 831	981 386	2 460 568
2007	352 778	279 107	42 072	489 646	206 176	132 256	49 082	1 050 400	2 601 517
2008	375 306	300 615	45 070	522 227	208 999	159 406	49 452	1 056 135	2 717 209
2009	384 986	304 249	47 265	553 700	195 696	190 075	53 186	1 136 079	2 865 237
2010	381 207	304 461	46 261	577 604	188 063	191 629	50 927	1 193 764	2 933 915
2011	369 066	300 291	43 887	606 306	180 723	212 641	51 153	1 244 353	3 008 420
2012	384 690	302 078	46 977	625 736	170 518	217 006	52 115	1 264 483	3 063 603
2013	370 185	291 356	43 187	631 937	163 906	209 778	53 497	1 281 939	3 045 787
2014	369 950	282 378	42 590	644 426	155 262	211 480	54 710	1 294 569	3 055 365

15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, euroa • Per invånare 15 år och över, euro •
 Per capita aged 15 and over, EUR

2005	81	60	10	98	40	20	12	222	543
2006	81	63	10	104	44	24	12	224	562
2007	80	63	10	111	47	30	11	238	590
2008	85	68	10	118	47	36	11	238	613
2009	86	68	11	124	44	43	12	255	642
2010	85	68	10	129	42	43	11	266	654
2011	82	67	10	134	40	47	11	276	667
2012	85	67	10	138	38	48	11	279	676
2013	81	64	9	139	36	46	12	281	668
2014	81	62	9	141	34	46	12	283	668

Asukasta kohti, euroa • Per invånare, euro • Per capita, EUR

2005	67	50	9	81	33	17	10	183	449
2006	67	53	8	86	37	20	10	186	466
2007	67	53	8	92	39	25	9	198	491
2008	70	56	8	98	39	30	9	198	510
2009	72	57	9	103	37	36	10	212	535
2010	71	57	9	107	35	36	9	222	546
2011	68	56	8	112	33	39	9	230	557
2012	71	56	9	115	31	40	10	233	565
2013	68	53	8	116	30	38	10	235	559
2014	68	52	8	118	28	39	10	237	558

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

9. Alkoholijuomien tilastoidun anniskelukulutuksen arvo juomaryhmittäin 2005–2014
 Värde av registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp 2005–2014
 Value of the recorded consumption of alcoholic beverages through licensed serving by
 type of beverage, 2005–2014

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
---------------------	---	---	--	---	-----------------------------	---	---	--	-----------------------------

Käypiin hintoihin • Löpande prise • At current prices

1 000 €

2005	217 906	180 492	3 182	108 801	134 814	85 177	79 548	600 354	1 410 273
2006	224 593	227 263	3 006	114 653	143 840	102 854	80 187	568 718	1 465 113
2007	233 538	221 732	3 197	132 303	145 362	123 603	79 085	556 793	1 495 614
2008	221 774	230 513	3 148	146 666	137 989	137 466	81 459	550 685	1 509 701
2009	205 416	208 876	2 901	146 947	129 362	147 601	78 704	545 743	1 465 550
2010	195 360	207 662	3 101	162 182	121 740	150 548	77 014	548 169	1 465 776
2011	198 483	217 491	3 376	184 961	123 632	154 369	83 905	555 034	1 521 251
2012	187 670	216 046	3 204	196 342	119 700	154 586	90 264	571 871	1 539 683
2013	178 478	202 494	3 014	197 487	115 008	151 090	94 535	568 276	1 510 382
2014	159 888	187 331	2 716	198 244	115 247	150 894	107 779	594 823	1 516 922

15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, euroa • Per invånare 15 år och över, euro •
 Per capita aged 15 and over, EUR

2005	50	42	1	25	31	20	18	138	324
2006	51	52	1	26	33	24	18	130	335
2007	53	50	1	30	33	28	18	126	339
2008	50	52	1	33	31	31	18	124	340
2009	46	47	1	33	29	33	18	122	328
2010	44	46	1	36	27	34	17	122	327
2011	44	48	1	41	27	34	19	123	337
2012	41	48	1	43	26	34	20	126	339
2013	39	44	1	43	25	33	21	125	332
2014	35	41	1	43	25	33	24	130	332

Asukasta kohti, euroa • Per invånare, euro • Per capita, EUR

2005	41	34	1	21	26	16	15	114	268
2006	43	43	1	22	27	19	15	108	278
2007	44	42	1	25	27	23	15	105	282
2008	42	43	1	28	26	26	15	103	283
2009	38	39	1	27	24	28	15	102	274
2010	36	39	1	30	23	28	14	102	273
2011	37	40	1	34	23	29	16	103	282
2012	35	40	1	36	22	28	17	105	284
2013	33	37	1	36	21	28	17	104	277
2014	29	34	1	36	21	28	20	109	277

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

10. Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen määrä juomaryhmittäin 2005–2014

Volym av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp 2005–2014

Volume of the recorded consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 2005–2014

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer
1 000 litraa • liter • litres								
2005	22 447	12 194	4 927	52 182	52 872	25 443	23 246	410 317
2006	22 602	13 151	4 715	54 859	57 446	30 422	22 614	412 342
2007	22 500	13 364	4 572	58 339	59 700	37 253	21 179	430 524
2008	21 169	12 988	4 647	59 541	57 345	42 548	20 292	426 304
2009	19 795	11 825	4 442	60 054	51 613	47 514	19 691	422 237
2010	18 550	11 376	4 150	61 129	49 677	48 227	18 512	419 567
2011	17 980	11 184	3 806	63 913	47 666	50 334	18 767	435 083
2012	17 368	10 624	3 799	63 554	41 946	47 543	18 203	404 498
2013	16 598	9 976	3 413	62 583	40 208	45 258	18 452	408 956
2014	15 865	9 297	3 185	61 475	37 247	44 350	18 528	399 598

15 vuotta täyttänyt asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter •
Per capita aged 15 and over, litres

2005	5,16	2,80	1,13	12,00	12,16	5,85	5,35	94,35
2006	5,17	3,01	1,08	12,54	13,13	6,95	5,17	94,23
2007	5,11	3,03	1,04	13,24	13,55	8,46	4,81	97,72
2008	4,77	2,93	1,05	13,42	12,93	9,59	4,58	96,12
2009	4,44	2,65	1,00	13,46	11,56	10,65	4,41	94,61
2010	4,13	2,54	0,92	13,62	11,07	10,75	4,13	93,49
2011	3,98	2,48	0,84	14,16	10,56	11,15	4,16	96,42
2012	3,83	2,34	0,84	14,01	9,25	10,48	4,01	89,19
2013	3,64	2,19	0,75	13,74	8,82	9,93	4,05	89,76
2014	3,47	2,03	0,70	13,44	8,14	9,69	4,05	87,34

Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres

2005	4,27	2,32	0,94	9,93	10,06	4,84	4,42	78,07
2006	4,28	2,49	0,89	10,40	10,89	5,77	4,29	78,14
2007	4,24	2,52	0,86	11,01	11,26	7,03	4,00	81,22
2008	3,97	2,44	0,87	11,18	10,77	7,99	3,81	80,04
2009	3,70	2,21	0,83	11,22	9,64	8,88	3,68	78,90
2010	3,45	2,12	0,77	11,37	9,24	8,97	3,44	78,06
2011	3,33	2,07	0,70	11,83	8,83	9,32	3,47	80,55
2012	3,20	1,96	0,70	11,71	7,73	8,76	3,35	74,54
2013	3,04	1,83	0,63	11,48	7,38	8,30	3,38	75,02
2014	2,90	1,70	0,58	11,23	6,81	8,11	3,39	73,03

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

11. Alkoholijuomien tilastoidun vähittäiskulutuksen määrä juomaryhmittäin 2005–2014
Volym av registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp 2005–2014
Volume of the recorded consumption of alcoholic beverages through retail outlets by
type of beverage, 2005–2014

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer
1 000 litraa • liter • litres								
2005	20 078	10 499	4 846	47 886	41 107	18 695	13 127	330 167
2006	20 148	11 013	4 637	50 270	45 024	22 333	12 492	335 241
2007	20 071	11 386	4 494	53 344	47 659	27 884	11 672	357 136
2008	18 975	11 061	4 573	54 330	46 484	32 590	10 988	358 887
2009	17 829	10 130	4 380	55 021	41 662	37 017	10 780	359 954
2010	16 720	9 745	4 088	55 748	40 329	37 686	9 909	360 801
2011	16 123	9 479	3 744	57 938	38 402	39 712	9 586	376 779
2012	15 692	9 005	3 739	57 584	33 489	37 605	8 981	349 250
2013	15 019	8 451	3 358	56 664	32 034	35 575	8 757	354 445
2014	14 468	7 940	3 136	55 690	29 664	35 327	8 470	347 039
15 vuotta täyttänyt asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres								
2005	4,62	2,41	1,11	11,01	9,45	4,30	3,02	75,92
2006	4,60	2,52	1,06	11,49	10,29	5,10	2,85	76,61
2007	4,56	2,58	1,02	12,11	10,82	6,33	2,65	81,06
2008	4,28	2,49	1,03	12,25	10,48	7,35	2,48	80,92
2009	3,99	2,27	0,98	12,33	9,33	8,29	2,42	80,65
2010	3,73	2,17	0,91	12,42	8,99	8,40	2,21	80,40
2011	3,57	2,10	0,83	12,84	8,51	8,80	2,12	83,50
2012	3,46	1,99	0,82	12,70	7,38	8,29	1,98	77,01
2013	3,30	1,85	0,74	12,44	7,03	7,81	1,92	77,79
2014	3,16	1,74	0,69	12,17	6,48	7,72	1,85	75,85
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres								
2005	3,82	2,00	0,92	9,11	7,82	3,56	2,50	62,82
2006	3,82	2,09	0,88	9,53	8,53	4,23	2,37	63,53
2007	3,79	2,15	0,85	10,06	8,99	5,26	2,20	67,38
2008	3,56	2,08	0,86	10,20	8,73	6,12	2,06	67,38
2009	3,33	1,89	0,82	10,28	7,79	6,92	2,01	67,26
2010	3,11	1,81	0,76	10,37	7,50	7,01	1,84	67,12
2011	2,98	1,76	0,69	10,73	7,11	7,35	1,77	69,76
2012	2,89	1,66	0,69	10,61	6,17	6,93	1,65	64,36
2013	2,76	1,55	0,62	10,39	5,88	6,53	1,61	65,02
2014	2,64	1,45	0,57	10,18	5,42	6,46	1,55	63,42

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

12. Alkoholijuomien tilastoidun anniskelukulutuksen määrä juomaryhmittäin 2005–2014
Volym av registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp 2005–2014
Volume of the recorded consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage, 2005–2014

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer
1 000 litraa • liter • litres								
2005	2 369	1 695	81	4 296	11 765	6 748	10 119	80 149
2006	2 454	2 139	78	4 589	12 422	8 089	10 121	77 101
2007	2 429	1 978	78	4 995	12 041	9 369	9 508	73 388
2008	2 193	1 927	74	5 211	10 861	9 958	9 304	67 417
2009	1 966	1 695	62	5 032	9 951	10 497	8 910	62 283
2010	1 830	1 632	63	5 381	9 348	10 541	8 603	58 767
2011	1 858	1 704	62	5 975	9 264	10 622	9 180	58 304
2012	1 677	1 619	60	5 970	8 457	9 938	9 222	55 248
2013	1 580	1 524	55	5 919	8 174	9 683	9 695	54 511
2014	1 397	1 358	49	5 785	7 582	9 023	10 057	52 559
15 vuotta täyttänyt asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres								
2005	0,54	0,39	0,02	0,99	2,71	1,55	2,33	18,43
2006	0,56	0,49	0,02	1,05	2,84	1,85	2,31	17,62
2007	0,55	0,45	0,02	1,13	2,73	2,13	2,16	16,66
2008	0,49	0,43	0,02	1,17	2,45	2,25	2,10	15,20
2009	0,44	0,38	0,01	1,13	2,23	2,35	2,00	13,96
2010	0,41	0,36	0,01	1,20	2,08	2,35	1,92	13,10
2011	0,41	0,38	0,01	1,32	2,05	2,35	2,03	12,92
2012	0,37	0,36	0,01	1,32	1,86	2,19	2,03	12,18
2013	0,35	0,33	0,01	1,30	1,79	2,13	2,13	11,96
2014	0,31	0,30	0,01	1,26	1,66	1,97	2,20	11,49
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres								
2005	0,45	0,32	0,02	0,82	2,24	1,28	1,93	15,25
2006	0,47	0,41	0,01	0,87	2,35	1,53	1,92	14,61
2007	0,46	0,37	0,01	0,94	2,27	1,77	1,79	13,85
2008	0,41	0,36	0,01	0,98	2,04	1,87	1,75	12,66
2009	0,37	0,32	0,01	0,94	1,86	1,96	1,67	11,64
2010	0,34	0,30	0,01	1,00	1,74	1,96	1,60	10,93
2011	0,34	0,32	0,01	1,11	1,72	1,97	1,70	10,79
2012	0,31	0,30	0,01	0,10	1,56	1,83	1,70	10,18
2013	0,29	0,28	0,01	1,09	1,50	1,78	1,78	10,00
2014	0,26	0,25	0,01	1,06	1,39	1,65	1,84	9,61

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

13. Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin 2010–2014
Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp 2010–2014
Sales of alcoholic beverages by type of beverage, 2010–2014

Juomaryhmä • Varugrupp • Drink category	2010	2011	2012	2013	2014
1 000 litraa • liter • litres					
Väkevät juomat • Starka drycker • <i>Strong beverages</i>	29 926	29 165	27 992	26 574	25 162
Maustamattomat viinat • Okryddat brännvin • <i>Unflavoured plain spirits</i>	16 618	15 983	15 219	14 535	13 775
Maustetut viinat • Kryddat brännvin • <i>Flavoured spirits</i>	1 932	1 998	2 149	2 063	2 090
Hedelmäviinat • Fruktbrännvin • <i>Fruit spirits</i>	49	52	46	41	39
Konjakit ja brandyt • Konjak och brandy • <i>Cognac and brandy</i>	3 062	3 025	2 895	2 666	2 446
Viskit • Whisky • <i>Whisky</i>	2 092	2 085	2 044	2 015	1 918
Rommit • Rom • <i>Rum</i>	837	783	815	755	743
Liköörit ja punssit • Likör och punsch • <i>Liqueurs and punch</i>	4 132	4 093	3 977	3 777	3 494
Katkerot • Bitter • <i>Bitters</i>	365	354	334	313	298
Juomasekoitus ¹⁾ • Blanddryck ¹⁾ • <i>Pre-mixed drink¹⁾</i>	839	792	513	409	359
Väkevät viinit • Starkvin • <i>Fortified wines</i>	4 150	3 806	3 799	3 413	3 185
Miedot viinit • Lättvin • <i>Light wines</i>	61 129	63 912	63 554	62 583	61 475
Punaviinit • Rödvin • <i>Red wines</i>	29 534	29 935	30 196	28 838	27 969
Roseviinit • Rosévin • <i>Rosé wines</i>	780	788	814	826	859
Valkoviinit • Vitvin • <i>White wines</i>	22 228	22 963	23 087	23 520	23 502
Kuohuviinit • Mousserande vin • <i>Sparkling wines</i>	5 303	5 681	5 773	6 069	6 257
Muut miedot viinit • Andra lättviner • <i>Other light wines</i>	3 284	4 545	3 684	3 330	2 888
Siiderit • Cider • <i>Ciders</i>	49 677	47 666	41 946	40 208	37 247
Long drink -juomat • Long drink • <i>Long drinks</i>	48 227	50 334	47 543	45 258	44 350
Vahva olut • Starköl • <i>Strong beer</i>	18 512	18 767	18 203	18 452	18 528
Keskiolut • Mellanöl • <i>Medium beer</i>	419 567	435 083	404 498	408 956	399 598
Yhteensä 100 %:n alkoholina • Totalt 100 % alkohol • Total 100% alcohol	43 625	44 271	42 037	41 349	40 074

1) Valmis juomasekoitus joka sisältää yhtä tai useampaa alkoholijuomaa. • Blanddryck som innehåller en eller flera alkoholdrycker. •
Contains at least one type of alcoholic beverage.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

14. Alkoholijuomien myynti jakeluteittain 100 %:n alkoholina 2005–2014
Försäljning av alkoholdrycker efter distributionsväg, 100 % alkohol, 2005–2014
Sales of alcoholic beverages by distribution channel, 100% alcohol, 2005–2014

Vuosi År Year	Vähittäismyynti • Detaljhandel • <i>Retail sales</i>		Anniskelu • Servering • <i>Licensed serving</i>		Yhteensä Totalt <i>Total</i>
	Alkon myymälät Alkos butiker <i>Alko stores</i>	Muu vähittäismyynti Övrig detaljhandel <i>Other retail sales</i>	A+B-ravintolat A+B-restauranger <i>A+B-restaurants</i>	C-ravintolat C-restauranger <i>C-restaurants</i> ≤ 4.7 %	
1 000 litraa • liter • <i>litres</i>					
2005	18 885	17 323	6 435	621	43 265
2006	19 376	17 850	6 657	498	44 382
2007	19 751	19 226	6 681	394	46 053
2008	19 376	19 437	6 372	316	45 501
2009	18 686	19 529	5 988	251	44 454
2010	18 006	19 611	5 791	217	43 625
2011	17 727	20 426	5 920	197	44 271
2012	17 437	18 780	5 653	166	42 037
2013	16 797	18 851	5 550	150	41 349
2014	16 266	18 377	5 297	134	40 074
Prosenttia • procent • <i>per cent</i>					
2005	43,6	40,0	14,9	1,4	
2006	43,7	40,2	15,0	1,1	
2007	42,9	41,7	14,5	0,9	
2008	42,6	42,7	14,0	0,7	
2009	42,0	43,9	13,5	0,6	
2010	41,3	45,0	13,3	0,5	
2011	40,0	46,1	13,4	0,4	
2012	41,5	44,7	13,4	0,4	
2013	40,6	45,6	13,4	0,4	
2014	40,6	45,9	13,2	0,3	

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

15. Alkoholijuomien myynti maakunnissa 2014
Försäljning av alkoholdrycker landskapsvis 2014
Sales of alcoholic beverages by region, 2014

Maakunta Landskap Region	15 vuotta täyttänyt asukasta kohti Per invånare 15 år och över Per capita, aged 15 and over	Asukasta kohti Per invånare Per capita
Litraa 100 %:n alkoholia • Liter 100 % alkohol • 100% alcohol, litres		
Koko maa • Hela landet • Whole country	8,76	7,32
Uusimaa • Nyland	8,50	7,06
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	8,69	7,35
Satakunta	8,80	7,46
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	8,97	7,51
Pirkanmaa • Birkaland	8,54	7,14
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	9,34	7,92
Kymenlaakso • Kymmenedalen	8,93	7,65
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	9,87	8,48
Etelä-Savo • Södra Savolax	10,12	8,77
Pohjois-Savo • Norra Savolax	9,35	7,93
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	8,34	7,12
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	8,80	7,35
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	7,42	6,14
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	6,61	5,46
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	8,30	6,72
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	8,58	6,82
Kainuu • Kajanaland	9,86	8,43
Lappi • Lappland • Lapland	12,15	10,28
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	6,57	5,50
Euroa • Euro • EUR		
Koko maa • Hela landet • Whole country	999	836
Uusimaa • Nyland	1 047	870
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	991	837
Satakunta	947	804
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	958	802
Pirkanmaa • Birkaland	992	829
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	1 065	903
Kymenlaakso • Kymmenedalen	1 002	858
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	1 108	952
Etelä-Savo • Södra Savolax	1 087	941
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1 027	871
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	876	747
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	961	803
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	778	644
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	711	587
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	867	703
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	935	744
Kainuu • Kajanaland	1 007	861
Lappi • Lappland • Lapland	1 357	1 147
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	809	678

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

16. Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2014
Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2014
Sale of alcoholic beverages by type of beverage by region, 100% alcohol, 2014

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	8 760	8 250	1 757	2 202	19 105	40 074
Uusimaa • Nyland	1 958	3 080	523	525	5 241	11 326
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	758	755	147	192	1 622	3 475
Satakunta	434	275	65	103	794	1 672
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	295	244	56	71	650	1 316
Pirkanmaa • Birkaland	820	701	168	207	1 698	3 593
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	326	295	67	87	825	1 600
Kymenlaakso • Kymmenedalen	290	256	60	71	700	1 376
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	226	201	48	57	585	1 118
Etelä-Savo • Södra Savolax	286	236	57	75	676	1 329
Pohjois-Savo • Norra Savolax	487	326	93	117	946	1 969
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	284	186	52	73	582	1 176
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	477	363	88	118	976	2 023
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	347	172	47	83	539	1 188
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	213	221	39	54	463	990
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	127	80	19	28	209	462
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	684	426	126	174	1 356	2 766
Kainuu • Kajanaland	183	96	27	41	321	668
Lappi • Lappland • Lapland	539	286	69	122	853	1 868
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	26	52	5	7	69	159

15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita, aged 15 and over, litres

Koko maa • Hela landet • Whole country	1,92	1,80	0,38	0,48	4,17	8,76
Uusimaa • Nyland	1,47	2,31	0,39	0,39	3,93	8,50
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	1,90	1,89	0,37	0,48	4,06	8,69
Satakunta	2,29	1,45	0,34	0,54	4,18	8,80
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	2,01	1,66	0,38	0,48	4,43	8,97
Pirkanmaa • Birkaland	1,95	1,67	0,40	0,49	4,03	8,54
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	1,90	1,72	0,39	0,51	4,81	9,34
Kymenlaakso • Kymmenedalen	1,88	1,66	0,39	0,46	4,54	8,93
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	1,99	1,77	0,43	0,51	5,17	9,87
Etelä-Savo • Södra Savolax	2,18	1,79	0,43	0,57	5,15	10,12
Pohjois-Savo • Norra Savolax	2,31	1,55	0,44	0,55	4,49	9,35
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	2,01	1,32	0,37	0,52	4,12	8,34
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	2,08	1,58	0,38	0,51	4,25	8,80
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	2,17	1,07	0,29	0,52	3,36	7,42
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	1,42	1,47	0,26	0,36	3,09	6,61
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	2,28	1,43	0,33	0,49	3,75	8,30
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	2,12	1,32	0,39	0,54	4,21	8,58
Kainuu • Kajanaland	2,70	1,42	0,40	0,60	4,74	9,86
Lappi • Lappland • Lapland	3,51	1,86	0,45	0,80	5,55	12,15
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	1,06	2,15	0,22	0,30	2,85	6,57

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

17. Alkoholijuomien vähittäismyynti juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2014
Detaljhandel med alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2014
Retail sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2014

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	7 828	7 517	1 397	1 720	16 181	34 643
Uusimaa • Nyland	1 671	2 691	390	383	4 034	9 169
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	677	694	114	148	1 381	3 015
Satakunta	399	258	55	82	715	1 509
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	271	231	48	59	582	1 190
Pirkanmaa • Birkaland	728	642	129	160	1 405	3 064
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	294	278	54	66	688	1 379
Kymenlaakso • Kymmenedalen	257	245	48	56	601	1 207
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	203	189	39	46	498	976
Etelä-Savo • Södra Savolax	262	223	48	61	603	1 197
Pohjois-Savo • Norra Savolax	440	304	76	95	844	1 759
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	264	177	44	60	532	1 078
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	433	340	72	92	867	1 805
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	325	164	41	69	496	1 093
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	192	208	33	43	417	894
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	118	77	17	23	191	426
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	620	398	105	141	1 215	2 480
Kainuu • Kajanaland	172	92	24	34	300	622
Lappi • Lappland • Lapland	482	259	56	97	757	1 651
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	20	45	4	5	55	129
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita, aged 15 and over, litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	1,71	1,64	0,31	0,38	3,53	7,57
Uusimaa • Nyland	1,25	2,02	0,29	0,29	3,03	6,88
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	1,70	1,74	0,28	0,37	3,46	7,54
Satakunta	2,10	1,36	0,29	0,43	3,76	7,94
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	1,85	1,58	0,32	0,40	3,96	8,11
Pirkanmaa • Birkaland	1,73	1,53	0,31	0,38	3,34	7,28
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	1,71	1,62	0,32	0,38	4,01	8,05
Kymenlaakso • Kymmenedalen	1,67	1,59	0,31	0,36	3,90	7,83
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	1,79	1,67	0,35	0,41	4,40	8,61
Etelä-Savo • Södra Savolax	2,00	1,70	0,36	0,47	4,59	9,12
Pohjois-Savo • Norra Savolax	2,09	1,44	0,36	0,45	4,01	8,35
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	1,87	1,25	0,31	0,43	3,77	7,64
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	1,88	1,48	0,31	0,40	3,77	7,85
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	2,03	1,02	0,25	0,43	3,09	6,83
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	1,28	1,39	0,22	0,29	2,79	5,97
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	2,11	1,38	0,30	0,41	3,43	7,63
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	1,92	1,24	0,33	0,44	3,77	7,69
Kainuu • Kajanaland	2,54	1,36	0,36	0,51	4,42	9,18
Lappi • Lappland • Lapland	3,13	1,69	0,36	0,63	4,93	10,75
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	0,82	1,85	0,18	0,19	2,27	5,31

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

18. Alkoholijuomien anniskelu juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2014
Servering av alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2014
Licensed serving of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2014

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	932	733	360	482	2 925	5 431
Uusimaa • Nyland	286	389	133	142	1 206	2 157
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	81	61	34	44	241	460
Satakunta	35	17	11	21	80	163
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	24	13	8	13	68	126
Pirkanmaa • Birkaland	92	59	39	47	293	529
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	32	18	13	21	137	221
Kymenlaakso • Kymmenedalen	33	11	11	15	99	169
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	23	12	9	11	87	142
Etelä-Savo • Södra Savolax	23	12	9	14	73	131
Pohjois-Savo • Norra Savolax	47	22	17	21	102	209
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	20	9	8	12	50	98
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	44	23	16	26	110	218
Etelä-Pohjanmaa • Södra Östergötten • South Ostrobothnia	22	8	6	15	43	95
Pohjanmaa • Östergötten • Ostrobothnia	21	13	6	11	45	96
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Östergötten • Central Ostrobothnia	10	3	2	5	18	37
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Östergötten • North Ostrobothnia	64	28	20	33	141	286
Kainuu • Kajanaland	11	4	3	6	22	46
Lappi • Lappland • Lapland	57	26	13	25	95	216
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	6	7	1	3	14	30
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita, aged 15 and over, litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	0,20	0,16	0,08	0,11	0,64	1,19
Uusimaa • Nyland	0,21	0,29	0,10	0,11	0,91	1,62
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	0,20	0,15	0,08	0,11	0,60	1,15
Satakunta	0,18	0,09	0,06	0,11	0,42	0,86
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	0,16	0,09	0,06	0,09	0,46	0,86
Pirkanmaa • Birkaland	0,22	0,14	0,09	0,11	0,70	1,26
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	0,19	0,10	0,08	0,12	0,80	1,29
Kymenlaakso • Kymmenedalen	0,21	0,07	0,07	0,10	0,64	1,10
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	0,20	0,10	0,08	0,10	0,77	1,25
Etelä-Savo • Södra Savolax	0,18	0,09	0,07	0,10	0,56	1,00
Pohjois-Savo • Norra Savolax	0,22	0,10	0,08	0,10	0,49	0,99
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	0,14	0,06	0,05	0,09	0,35	0,70
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	0,19	0,10	0,07	0,11	0,48	0,95
Etelä-Pohjanmaa • Södra Östergötten • South Ostrobothnia	0,14	0,05	0,04	0,09	0,27	0,59
Pohjanmaa • Östergötten • Ostrobothnia	0,14	0,08	0,04	0,07	0,30	0,64
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Östergötten • Central Ostrobothnia	0,17	0,05	0,04	0,08	0,32	0,66
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Östergötten • North Ostrobothnia	0,20	0,09	0,06	0,10	0,44	0,89
Kainuu • Kajanaland	0,16	0,05	0,05	0,09	0,32	0,68
Lappi • Lappland • Lapland	0,37	0,17	0,08	0,16	0,62	1,41
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	0,24	0,30	0,04	0,10	0,57	1,25

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

19. Alkoholijuomien myynnin arvo maakunnissa 2014
Värde av försäljning av alkoholdrycker landskapsvis 2014
Value of the sale of alcoholic beverages by region, 2014

Maakunta Landskap Region	Vähittäismyynti Detaljhandel Retail sale	Anniskelu Servering Licensed serving	Yhteensä Totalt Total
1 000 Euroa • 1 000 Euro • 1000 EUR			
Koko maa • Hela landet • Whole country	3 055 366	1 516 922	4 572 288
Uusimaa • Nyland	810 943	584 264	1 395 207
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	266 538	129 312	395 851
Satakunta	132 820	47 207	180 027
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	104 920	35 761	140 681
Pirkanmaa • Birkaland	269 532	148 005	417 537
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	121 622	60 848	182 470
Kymenlaakso • Kymmenedalen	106 613	47 772	154 385
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	85 932	39 556	125 488
Etelä-Savo • Södra Savolax	105 402	37 265	142 666
Pohjois-Savo • Norra Savolax	155 179	61 183	216 362
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	94 952	28 557	123 509
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	158 375	62 629	221 004
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	96 609	27 962	124 571
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	78 600	27 820	106 420
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	37 443	10 921	48 364
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	218 747	82 668	301 415
Kainuu • Kajanaland	54 708	13 509	68 217
Lappi • Lappland • Lapland	145 172	63 346	208 518
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	11 258	8 338	19 597
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, euroa • Per invånare 15 år och över, euro • Per capita, aged 15 and over, EUR			
Koko maa • Hela landet • Whole country	668	332	999
Uusimaa • Nyland	608	438	1 047
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	667	324	991
Satakunta	699	248	947
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	715	244	958
Pirkanmaa • Birkaland	641	352	992
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	710	355	1 065
Kymenlaakso • Kymmenedalen	692	310	1 002
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	759	349	1 108
Etelä-Savo • Södra Savolax	803	284	1 087
Pohjois-Savo • Norra Savolax	737	290	1 027
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	673	202	876
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	689	272	961
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	603	175	778
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	525	186	711
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	672	196	867
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	679	257	935
Kainuu • Kajanaland	807	199	1 007
Lappi • Lappland • Lapland	945	412	1 357
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	465	344	809

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

20. Alkoholijuomien myynnin määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2014
Volym av försäljning av alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2014
Volume of the sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2014

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers
1 000 litraa • liter • litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	25 162	64 660	37 247	44 350	418 125
Uusimaa • Nyland	5 566	24 139	11 046	10 485	114 378
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	2 177	5 944	3 093	3 855	35 643
Satakunta	1 251	2 167	1 396	2 077	17 398
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	847	1 926	1 186	1 435	14 280
Pirkanmaa • Birkaland	2 346	5 493	3 569	4 142	36 974
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	938	2 325	1 425	1 733	18 117
Kymenlaakso • Kymmenedalen	837	2 018	1 268	1 424	15 407
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	649	1 577	1 030	1 160	12 863
Etelä-Savo • Södra Savolax	823	1 844	1 207	1 519	14 823
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1 417	2 546	1 971	2 370	20 714
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	818	1 453	1 104	1 480	12 774
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	1 370	2 839	1 874	2 379	21 312
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	1 007	1 350	1 001	1 690	11 805
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	607	1 720	841	1 094	10 151
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	368	620	397	558	4 585
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	1 982	3 323	2 681	3 525	29 712
Kainuu • Kajanaland	531	747	582	826	7 032
Lappi • Lappland • Lapland	1 557	2 225	1 463	2 455	18 672
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	70	405	114	143	1 487
15 vuotta täyttänyt asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita, aged 15 and over, litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	5,50	14,14	8,14	9,69	91,39
Uusimaa • Nyland	4,18	18,11	8,29	7,87	85,82
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	5,45	14,87	7,74	9,65	89,19
Satakunta	6,58	11,40	7,35	10,93	91,54
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	5,77	13,12	8,08	9,78	97,29
Pirkanmaa • Birkaland	5,58	13,06	8,48	9,85	87,88
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	5,47	13,57	8,31	10,12	105,73
Kymenlaakso • Kymmenedalen	5,43	13,09	8,23	9,24	99,99
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	5,73	13,93	9,09	10,24	113,56
Etelä-Savo • Södra Savolax	6,27	14,05	9,19	11,57	112,91
Pohjois-Savo • Norra Savolax	6,73	12,08	9,35	11,25	98,33
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	5,80	10,30	7,83	10,50	90,57
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	5,96	12,35	8,15	10,35	92,70
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	6,29	8,43	6,25	10,55	73,69
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	4,06	11,49	5,62	7,31	67,82
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	6,60	11,12	7,12	10,01	82,24
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	6,15	10,31	8,32	10,94	92,20
Kainuu • Kajanaland	7,84	11,02	8,58	12,19	103,76
Lappi • Lappland • Lapland	10,13	14,48	9,52	15,97	121,49
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	2,91	16,72	4,70	5,90	61,40

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

21. Alkoholijuomien vähittäismyynnin määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2014
Volym av detaljhandel med alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2014
Volume of the retail sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2014

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers
1 000 litraa • liter • litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	22 407	58 826	29 664	35 327	355 509
Uusimaa • Nyland	4 742	21 026	8 268	7 846	88 819
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	1 934	5 464	2 402	3 043	30 468
Satakunta	1 144	2 032	1 167	1 692	15 687
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	775	1 823	1 012	1 201	12 805
Pirkanmaa • Birkaland	2 073	5 022	2 745	3 276	30 711
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	841	2 185	1 146	1 344	15 171
Kymenlaakso • Kymmenedalen	740	1 929	1 025	1 145	13 257
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	581	1 486	837	950	10 956
Etelä-Savo • Södra Savolax	754	1 746	1 014	1 261	13 227
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1 273	2 373	1 614	1 965	18 495
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	757	1 381	940	1 247	11 695
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	1 238	2 659	1 525	1 896	18 958
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	939	1 289	868	1 411	10 863
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	544	1 621	712	890	9 164
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	338	598	354	470	4 201
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	1 793	3 105	2 242	2 902	26 662
Kainuu • Kajanaland	498	718	513	706	6 566
Lappi • Lappland • Lapland	1 390	2 020	1 188	1 986	16 604
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	54	349	91	96	1 202
15 vuotta täyttänyt asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita, aged 15 and over, litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	4,90	12,86	6,48	7,72	77,70
Uusimaa • Nyland	3,56	15,78	6,20	5,89	66,64
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	4,84	13,67	6,01	7,61	76,24
Satakunta	6,02	10,69	6,14	8,90	82,54
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	5,28	12,42	6,90	8,18	87,24
Pirkanmaa • Birkaland	4,93	11,94	6,52	7,79	72,99
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	4,91	12,75	6,69	7,85	88,54
Kymenlaakso • Kymmenedalen	4,80	12,52	6,65	7,43	86,03
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	5,13	13,12	7,39	8,38	96,73
Etelä-Savo • Södra Savolax	5,74	13,30	7,73	9,61	100,76
Pohjois-Savo • Norra Savolax	6,04	11,26	7,66	9,33	87,79
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	5,37	9,79	6,66	8,84	82,92
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	5,38	11,57	6,64	8,25	82,46
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	5,86	8,05	5,42	8,81	67,81
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	3,63	10,83	4,76	5,95	61,22
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	6,07	10,73	6,35	8,43	75,34
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	5,56	9,63	6,96	9,00	82,73
Kainuu • Kajanaland	7,34	10,60	7,57	10,41	96,89
Lappi • Lappland • Lapland	9,04	13,15	7,73	12,92	108,04
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	2,23	14,40	3,78	3,96	49,63

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

22. Alkoholijuomien anniskelun määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2014

Volym av servering av alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2014

Volume of the licensed serving of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2014

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers
1 000 litraa • liter • litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	2 754	5 834	7 582	9 023	62 616
Uusimaa • Nyland	824	3 113	2 778	2 639	25 560
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	243	480	691	812	5 175
Satakunta	107	135	229	385	1 710
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	72	103	174	234	1 475
Pirkanmaa • Birkaland	273	471	824	867	6 263
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	97	140	278	389	2 946
Kymenlaakso • Kymmenedalen	97	88	243	278	2 150
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	68	91	193	211	1 907
Etelä-Savo • Södra Savolax	69	98	192	257	1 596
Pohjois-Savo • Norra Savolax	144	173	356	405	2 219
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	60	72	164	233	1 079
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	132	180	348	483	2 354
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	68	62	134	279	942
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	63	99	129	204	987
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	30	22	43	89	385
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	189	218	439	623	3 050
Kainuu • Kajanaland	34	28	68	120	466
Lappi • Lappland • Lapland	167	204	275	469	2 068
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	16	56	22	47	285
15 vuotta täyttänyt asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita, aged 15 and over, litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	0,61	1,27	1,66	1,97	13,69
Uusimaa • Nyland	0,62	2,34	2,08	1,98	19,18
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	0,61	1,20	1,73	2,03	12,95
Satakunta	0,56	0,71	1,21	2,02	9,00
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	0,49	0,70	1,19	1,60	10,05
Pirkanmaa • Birkaland	0,65	1,12	1,96	2,06	14,89
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	0,57	0,82	1,62	2,27	17,19
Kymenlaakso • Kymmenedalen	0,63	0,57	1,58	1,81	13,95
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	0,60	0,80	1,70	1,86	16,83
Etelä-Savo • Södra Savolax	0,53	0,75	1,47	1,96	12,16
Pohjois-Savo • Norra Savolax	0,68	0,82	1,69	1,92	10,53
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	0,43	0,51	1,17	1,65	7,65
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	0,57	0,78	1,52	2,10	10,24
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	0,42	0,39	0,83	1,74	5,88
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	0,42	0,66	0,86	1,36	6,60
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	0,53	0,39	0,77	1,59	6,90
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	0,59	0,68	1,36	1,93	9,46
Kainuu • Kajanaland	0,50	0,42	1,01	1,78	6,88
Lappi • Lappland • Lapland	1,09	1,33	1,79	3,05	13,46
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	0,68	2,33	0,92	1,93	11,77

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Sources: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

23. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina Pohjoismaissa 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti 2014

Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i de nordiska länderna per invånare 15 år och över 2014
Recorded consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries, 100% alcohol, per capita aged 15 and over, 2014

Maa • Land • Country	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Mallasjuomia Maltdrycker Beers	Yhteensä Totalt Total
	litraa • liter • litres			
Suomi • Finland • Finland	1,9	2,7	4,2	8,8
Islanti • Island • Iceland	1,3	2,1	3,8	7,2
Norja • Norge • Norway	1,1	2,4	2,6	6,1
Ruotsi • Sverige • Sweden	1,0	3,6	2,6	7,2
Tanska • Danmark • Denmark	1,6	4,3	3,6	9,5

1) Viinit sisältää siiderin ja ready-to-drink -juomat (kuten long drink-juomat). • I vinerna ingår cider och ready-to-drink -drinkar (såsom long drink). • The category wine includes cider and 'ready-to-drink' beverages (such as long drinks).

Lähteet: • Källor: • Sources: Lähteet: THL; Information on the Nordic Alcohol Market 2015; CAN Rapport 152; Statistics Denmark; Statistical Office of Norway.

24. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina eräissä maissa 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti 2008–2013

Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i vissa länder per invånare 15 år och över 2008–2013
Recorded consumption of alcohol beverages in some countries, 100% alcohol per capita aged 15 and over, 2008–2013

Maa • Land • Country	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	Litraa 100 %:n alkoholina • Liter 100 % alkohol • 100% alcohol, litres					
Suomi • Finland • Finland	10,3	10,0	9,7	9,8	9,3	9,1
Islanti • Island • Iceland	7,7	7,0	6,3
Norja • Norge • Norway	6,8	6,7	6,7	6,4	6,2	6,2
Ruotsi • Sverige • Sweden	6,9	7,3	7,3	7,4
Tanska • Danmark • Denmark	10,8	10,2	10,4	10,1	9,0	9,2
Alankomaat • Nederlanderna • Netherlands	9,6	9,2	9,3	8,9
Australia • Australien • Australia	10,8	10,6	10,5	10,3	10,1	9,9
Belgia • Belgien • Belgium	10,6	10,4	10,6	9,8	9,6	..
Bulgaria • Bulgarien • Bulgaria	10,5	10,2	10,2	9,7
Espanja • Spanien • Spain	10,2	10,0	9,8
Irlandi • Irland • Ireland	12,4	11,3	12,8	12,0	11,8	..
Iso-Britannia • Storbritannien • Great Britain	10,7	10,8	10,5	10,3	9,7	..
Italia • Italien • Italy	6,8	6,4	6,1
Itävalta • Österrike • Austria	12,0	11,7	12,1	11,9
Japani • Japan • Japan	7,1	7,0	6,9	8,1
Kanada • Kanada • Canada	8,2	8,2	8,2	8,0	8,1	8,0
Kreikka • Grekland • Greece	8,8	8,3	7,9	7,4
Kroatia • Kroatien • Croatia	10,9	11,0	10,7	10,6
Latvia • Lettland • Latvia	11,8	9,9	9,8	10,2	10,2	..
Liettua • Litauen • Lithuania	13,3	12,4	12,9	12,7	14,4	14,3
Portugali • Portugal • Portugal	11,2	10,9	10,8	10,3
Puola • Polen • Poland	11,4	10,7	10,0	10,1	10,1	10,7
Ranska • Frankrike • France	11,9	11,8	11,9	12,0	11,8	11,4
Romania • Rumänien • Romania	11,9	10,4	9,0	9,1
Saksa • Tyskland • Germany	11,4	11,2	11,2	11,2	11,2	10,9
Slovakia • Slovakien • Slovakia	11,9	11,2	11,0	10,7	10,8	10,7
Sveitsi • Schweiz • Switzerland	10,3	10,2	10,0	9,9	9,8	9,7
Tšekki • Tjeckien • Czech	13,3	13,2	12,7	12,7	12,8	12,5
Unkari • Ungern • Hungary	11,6	11,5	10,8	11,4	11,2	..
USA • USA • USA	8,7	8,7	8,6	8,6	8,8	..
Uusi-Seelanti • Nya Zeeland • New Zealand	9,6	9,4	9,8	9,2	8,9	8,7
Viro • Estland • Estonia	14,2	11,9	11,4	11,6

Lähde: • Källa: • Sources: WHO Global Information System on Alcohol and Health; THL; Information on the Nordic Alcohol Market 2015; CAN Rapport 152; Statistics Denmark; Statistical Office of Norway.

25. Raittiiden¹⁾ 15–64-vuotiaiden osuus 1982–2014Andelen nyktra¹⁾ i åldern 15–64 år 1982–2014*Proportion of people aged 15–64 who abstain from alcohol¹⁾, 1982–2014*

Vuosi År Year	Ikäryhmä ja sukupuoli • Åldersgrupp och kön • Age group and gender													
	Miehet ²⁾ • Män ²⁾ • Men ²⁾							Naiset ²⁾ • Kvinnor ²⁾ • Women ²⁾						
	15–	25–	35–	45–	55–	Yhteensä	N	15–	25–	35–	45–	55–	Yhteensä	N
	24 ²⁾	34 ²⁾	44	54	64	Totalt		24	34	44	54	64	Totalt	
	%													
1982	24	8	11	15	24	15	2 081	21	18	24	37	57	31	1 886
1985	23	6	9	14	19	14	1 630	28	17	21	31	53	29	1 758
1990	23	7	8	12	18	13	1 796	20	13	17	24	41	22	1 971
1995	15	6	5	8	15	10	1 681	16	9	10	14	29	15	1 936
2000	22	6	5	9	12	10	1 560	15	14	8	14	30	15	1 875
2001	19	5	4	9	14	10	1 566	15	9	8	14	25	14	1 860
2002	25	5	9	8	10	11	1 468	16	5	8	13	26	14	1 764
2003	22	7	6	8	12	11	1 498	18	9	11	15	22	15	1 798
2004	22	8	5	8	10	10	1 525	17	8	11	9	19	13	1 827
2005	20	6	6	6	12	10	1 504	21	9	9	14	18	14	1 751
2006	25	7	8	9	8	11	1 448	19	11	7	11	21	14	1 757
2007	22	7	9	7	10	11	1 397	17	11	11	14	17	14	1 808
2008	26	7	6	7	12	11	1 350	17	10	12	9	15	13	1 778
2009	24	5	6	10	13	12	1 248	16	9	9	10	20	13	1 632
2010	24	10	5	6	12	10	1 224	19	12	12	11	15	14	1 561
2011	25	7	7	8	15	12	1 185	24	12	9	12	19	15	1 578
2012	27	6	9	8	9	11	1 096	28	13	10	9	12	13	1 470
2013	29	9	8	10	11	13	1 081	23	14	11	9	16	14	1 424
2014	36	11	7	7	11	13	1 108	24	10	14	10	15	14	1 483

1) Raittiiksi on määritelty vastaaja, joka ei ole juonut alkoholijuomia viimeisten 12 kuukauden aikana. • Som nykter definieras den som inte har druckit alkohol under de senaste 12 månaderna. • People who abstain from alcohol are respondents who have not used any alcohol at all in the past 12 months.

2) Vastausaktiivisuus on viime vuosina laskenut, ja etenkin nuorten miesten (15–34-vuotiaat) vastausprosentit ovat nykyisin matalia. Ver-rattaessa vuosien 2009–2014 tietoja edeltäviin vuosiin tulee ottaa huomioon vastausprosentin aleneminen. • Under de senaste åren har svarsaktiviteten sjunkit, och svarsprocenten hos i synnerhet unga män (15–34-åringar) är för närvarande låg. Vid en jämförelse mellan uppgifterna för 2009–2014 med tidigare år bör man beakta den sjunkande svarsprocenten. • In recent years the response rate has been declining and nowadays especially the response rates for young men (aged 15–34) are low. The declining response rate should be taken into account when the years 2009–2014 are compared with preceding years.

Lähde: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimus. THL • Källa: Undersökningen Den finländska vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK). THL • Source: Health Behaviour and Health among the Finnish Adult Population –survey (AVTK). THL

26. Humalahakuisesti¹⁾ alkoholia viikoittain käyttävien 15–64-vuotiaiden osuus 2000–2014
Andelen 15–64-åriga som varje vecka dricker alkohol i berusningssyfte¹⁾ 2000–2014
Percentage of 15–64-year-olds who engaged in binge drinking¹⁾ at least once a week, 2000–2014

Vuosi År Year	Ikäryhmä ja sukupuoli • Åldersgrupp och kön • Age group and gender														
	Miehet ²⁾ • Män ²⁾ • Men ²⁾						N	Naiset ²⁾ • Kvinnor ²⁾ • Women ²⁾						Yhteensä Totalt Total	N
	15– 24 ²⁾	25– 34 ²⁾	35– 44	45– 54	55– 64	15– 24		25– 34	35– 44	45– 54	55– 64				
	%														
2000	18	26	26	27	21	24	1 535	9	5	6	5	7	6	1 864	
2001	18	21	30	28	21	24	1 542	10	6	10	6	6	8	1 851	
2002	23	23	26	28	25	25	1 459	10	5	6	7	6	7	1 752	
2003	22	27	23	25	21	23	1 487	10	8	7	8	5	7	1 804	
2004	18	24	28	31	26	26	1 505	9	5	8	11	9	8	1 803	
2005	21	27	30	30	25	27	1 493	13	6	7	8	7	8	1 740	
2006	19	24	25	31	25	25	1 428	8	8	10	9	6	8	1 749	
2007	27	27	27	31	27	28	1 376	7	9	7	10	11	9	1 792	
2008	16	25	26	34	24	26	1 334	11	7	8	13	8	9	1 771	
2009	25	19	24	29	22	24	1 231	9	7	4	7	7	7	1 618	
2010	13	24	24	31	23	24	1 210	12	7	5	8	8	8	1 550	
2011	13	25	23	27	24	23	1 172	9	5	5	8	7	7	1 567	
2012	18	23	20	26	23	23	1 090	5	3	6	8	9	7	1 457	
2013	14	22	24	26	24	23	1 077	5	4	4	8	4	5	1 419	
2014	11	18	18	28	23	21	1 098	6	3	5	6	9	6	1 475	

1) Kuusi annosta alkoholia tai enemmän kerralla vähintään kerran viikossa juovat • Antal personer som dricker sex portioner alkohol eller mer per gång minst en gång i veckan. • *Those who drink at least six units of alcohol at one sitting at least once a week.*

2) Vastausaktiivisuus on viime vuosina laskenut, ja etenkin nuorten miesten (15–34-vuotiaat) vastausprosentit ovat nykyisin matalia. Ver-
 rattaessa vuosien 2009–2014 tietoja edeltäviin vuosiin tulee ottaa huomioon vastausprosentin aleneminen. • Under de senaste åren har
 svarsaktiviteten sjunkit, och svarsprocenten hos i synnerhet unga män (15–34-åringar) är för närvarande låg. Vid en jämförelse mellan
 uppgifterna för 2009–2014 med tidigare år bör man beakta den sjunkande svarsprocenten. • *In recent years the response rate has been
 declining and nowadays especially the response rates for young men (aged 15–34) are low. The declining response rate should be taken into
 account when the years 2009–2014 are compared with preceding years.*

Lähde: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttötutkimus ja terveys (AVTK) -tutkimus. THL. • Källa: Undersökningen Den finländska
 vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK). THL. • *Source: Health Behaviour and Health among the Finnish Adult Population –survey
 (AVTK). THL.*

27. Alkoholin käyttö 15–64-vuotiailla 2004–2014
Alkoholkonsumtionen hos 15–64-åringar 2004–2014
Alcohol use among people aged 15–64, 2004–2014

Vuosi År Year	Ei koskaan Aldrig Never	Muutaman kerran vuodessa tai harvemmin Några gånger per år eller ännu mer sällan Couple of times a year or less often	2–3 kertaa kuukaudessa 2–3 gånger i månaden 2–3 times a month	Kerran viikossa En gång i veckan Once a week	2–3 kertaa viikossa 2–3 gånger i veckan 2–3 times a week	Päivittäin Dagligen Daily	N
%							
Miehet ¹⁾ • Män ¹⁾ • Men ¹⁾							
2004	10	19	24	18	24	6	1 506
2005	9	22	22	15	25	7	1 489
2006	11	22	22	17	23	6	1 422
2007	10	20	20	18	25	7	1 373
2008	11	20	21	18	25	6	1 337
2009	10	20	21	17	25	6	1 229
2010	10	20	21	17	25	7	1 217
2011	12	19	20	17	28	5	1 170
2012	11	17	23	18	27	5	1 091
2013	12	17	22	16	27	6	1 078
2014	13	17	24	16	25	5	1 098
Naiset ¹⁾ • Kvinnor ¹⁾ • Women ¹⁾							
2004	12	33	26	15	13	2	1 797
2005	14	32	27	13	13	2	1 733
2006	13	33	26	14	13	2	1 741
2007	13	30	27	14	14	2	1 784
2008	11	30	29	14	14	2	1 763
2009	11	32	27	14	14	1	1 616
2010	12	32	26	15	13	1	1 544
2011	14	31	28	13	13	1	1 565
2012	13	32	25	14	15	2	1 451
2013	13	33	26	14	13	1	1 406
2014	13	32	27	14	13	1	1 474

1) Vastausaktiivisuus on viime vuosina laskenut, ja etenkin nuorten miesten (15–34-vuotiaat) vastausprosentit ovat nykyisin matalia. Verrattaessa vuosien 2009–2014 tietoja edeltäviin vuosiin tulee ottaa huomioon vastausprosentin aleneminen. • Under de senaste åren har svarsaktiviteten sjunkit, och svarsprocenten hos i synnerhet unga män (15–34-åringar) är för närvarande låg. Vid en jämförelse mellan uppgifterna för 2009–2014 med tidigare år bör man beakta den sjunkande svarsprocenten. • In recent years the response rate has been declining and nowadays especially the response rates for young men (aged 15–34) are low. The declining response rate should be taken into account when the years 2009–2014 are compared with preceding years.

Lähde: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimus. THL. • Källa: Undersökningen Den finländska vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK). THL. • Source: Health Behaviour and Health among the Finnish Adult Population –survey (AVTK). THL.

28. Raittiiden¹⁾ 14–20-vuotiaiden osuus sukupuolen ja koulutusasteen mukaan 2000–2015
Andelen nyktra¹⁾ 14–20-åringar enligt kön och utbildningsnivå 2000–2015
Proportion of people aged 14–20 who abstain from alcohol¹⁾, 2000–2015

Koulutyyppi ja sukupuoli Skoltyp och kön Type of school and gender		2000– 2001	2002– 2003	2004– 2005	2006– 2007	2008– 2009	2010– 2011	2013	2015
N		144 631	152 870	156 876	161 254	198 292	191 018	182 864	119 914
Peruskoulun 8.– ja 9.–luokkalaiset • Elever i klasserna 8 och 9 i grundskolan • Pupils in the 8th and 9th grade of secondary school									
Pojat • Pojkar • Boys	%	26	32	37	41	42	44	50	58
	N	47 462	50 970	52 772	54 516	53 842	50 726	50 223	24 964
Tytöt • Flickor • Girls	%	24	31	35	40	41	42	50	59
	N	47 019	49 271	51 627	54 064	53 871	50 967	49 255	25 158
Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande i gymnasiet • Students in the 1st and 2nd grade of upper secondary school									
Pojat • Pojkar • Boys	%	14	17	20	22	24	24	28	32
	N	21 065	22 164	22 437	22 506	21 103	20 505	20 839	15 952
Tytöt • Flickor • Girls	%	12	15	18	20	22	22	26	30
	N	29 085	30 465	30 040	30 168	29 197	27 731	27 771	22 762
Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalter • Students in the 1st and 2nd grade of vocational school									
Pojat • Pojkar • Boys	%	15	16	20	26
	N	22 716	23 263	19 336	17 142
Tytöt • Flickor • Girls	%	14	14	17	20
	N	17 563	17 826	15 440	13 936

1) Humalahakuisesti alkoholia kuukausittain juovaksi määritellään vastaaja, joka juo alkoholia tosi humalaan asti joko 1–2 kertaa kuukaudessa tai useammin. • Den som varje månad dricker alkohol i berusningssyfte är en person som 1–2 gånger per månad eller oftare dricker sig verkligen full. • People who binge-drink at least once a month are defined as those who drink enough alcohol to become very drunk either 1–2 times a month or more often.

Vakioimattomat prosenttiosuudet. • Icke-standardiserade procentandelar. • Non-standardised percentages.

Lähde: Kouluterveyskysely. THL. • Källa: Enkäten Hälsa i skolan. THL. • Source: The School Health Promotion Study. THL.

29. Humalahakuisesti¹⁾ alkoholia kuukausittain juovien 14–20-vuotiaiden osuus 2000–2015
Andelen 14–20-åringar som varje månad dricker alkohol i berusningssyfte¹⁾ 2000–2015
Percentage of people aged 14–20 who engaged in binge drinking¹⁾ at least once a month, 2000–2015

Koulutyyppi ja sukupuoli Skoltyp och kön Type of school and gender		2000– 2001	2002– 2003	2004– 2005	2006– 2007	2008– 2009	2010– 2011	2013	2015
N		144 539	152 664	157 405	161 134	198 102	190 785	182 864	119 914

Peruskoulun 8.– ja 9.-luokkalaiset • Elever i klasserna 8 och 9 i grundskolan •
Pupils in the 8th and 9th grade of secondary school

Pojat • Pojkar • Boys	%	28	21	23	18	17	16	13	11
N		47 435	50 860	53 095	54 452	53 758	50 619	50 223	24 964

Tytöt • Flickor • Girls	%	24	18	21	17	16	16	11	9
N		46 983	49 219	51 745	54 045	53 832	50 921	49 255	25 158

Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande i gymnasiet •
Students in the 1st and 2nd grade of upper secondary school

Pojat • Pojkar • Boys	%	30	28	33	30	28	26	21	20
N		21 050	22 149	22 500	22 482	21 073	20 478	20 839	15 952

Tytöt • Flickor • Girls	%	19	18	24	23	23	23	18	17
N		29 071	30 436	30 065	30 155	29 168	27 703	27 771	22 762

Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalter •
Students in the 1st and 2nd grade of vocational school

Pojat • Pojkar • Boys	%	43	42	37	32
N		22 715	23 236	19 336	17 142

Tytöt • Flickor • Girls	%	37	35	32	29
N		17 556	17 828	15 440	13 936

1) Humalahakuisesti alkoholia kuukausittain juovaksi määritellään vastaaja, joka juo alkoholia tosi humalaan asti joko 1–2 kertaa kuukaudessa tai useammin. • Den som varje månad dricker alkohol i berusningssyfte är en person som 1–2 gånger per månad eller oftare dricker sig verkligen full. • People who binge-drink at least once a month are defined as those who drink enough alcohol to become very drunk either 1–2 times a month or more often.

Vakioimattomat prosenttiosuudet. • Ikke-standardiserade procentandelar. • Non-standardised percentages.

Lähde: Kouluterveyskysely. THL. • Källa: Enkäten Hälsa i skolan. THL. • Source: The School Health Promotion Study. THL.

30. Kannabista käyttäneiden 14–20-vuotiaiden osuus 2000–2015
Andelen 14–20-åringar som använt cannabis 2000–2015
Percentage of people aged 14–20 who use cannabis, 2000–2015

Koulutyyppi ja sukupuoli Skoltyp och kön Type of school and gender		2000– 2001	2002– 2003	2004– 2005	2006– 2007	2008– 2009	2010– 2011	2013	2015
N		143 875	152 029	157 244	161 002	197 971	191 253	181 160	119 667

Peruskoulun 8.- ja 9.-luokkalaiset • Elever i klasserna 8 och 9 i grundskolan •
Pupils in the 8th and 9th grade of secondary school

Pojat • Pojkar • Boys	%	10	9	7	6	7	9	10	10
	N	47 026	50 485	53 027	54 373	53 692	50 943	49 546	24 928

Tytöt • Flickor • Girls	%	8	8	6	5	4	6	6	6
	N	46 824	49 082	51 705	54 034	53 823	50 999	48 917	25 110

Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande i gymnasiet •
Students in the 1st and 2nd grade of upper secondary school

Pojat • Pojkar • Boys	%	15	16	14	11	12	15	15	15
	N	21 012	22 065	22 471	22 459	21 081	20 497	20 668	15 929

Tytöt • Flickor • Girls	%	14	14	12	9	9	12	11	10
	N	29 013	30 397	30 041	30 136	29 162	27 711	27 635	22 724

Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalter •
Students in the 1st and 2nd grade of vocational school

Pojat • Pojkar • Boys	%	16	21	20	21
	N	22 673	23 276	19 069	17 079

Tytöt • Flickor • Girls	%	16	19	20	21
	N	17 540	17 827	15 325	13 897

Vakioimattomat prosenttiosuudet. • Icke-standardiserade procentandelar. • Non-standardised percentages.

Lähde: Kouluterveyskysely. THL. • Källa: Enkäten Hälsa i skolan. THL. • Source: The School Health Promotion Study. THL.

31. Alkoholisairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 2005–2014
Alkoholrelaterade sjukdomar, vårdperioder 2005–2014
Alcohol-related diseases, periods of care in inpatient care, 2005–2014

Vuosi År Year	Alkoholi- päähtymystila Alkohol- berusnings- tillstånd <i>Alcohol intoxication</i>	Alkoholi- riippuvuus Alkohol- beroende <i>Alcohol dependence</i>	Alkoholin aiheuttamat elimelliset aivo- oireyhtymät ja käyttäytymis- häiriöt Psykkiska störningar och beteendestörnin- gar orsakade av alkohol <i>Psycho-organic syndrome caused by alcohol</i>	Alkoholi- myrkytys Alkohol- förgiftning <i>Alcohol poisoning</i>	Alkoholin aiheuttamat maksasairaudet Alkoholrelate- rade leversjuk- domar <i>Liver diseases caused by alcohol</i>	Alkoholin aiheuttamat haimasairaudet Alkoholrelaterad bukspottskörtel- sjukdomar <i>Pancreatic diseases caused by alcohol</i>
ICD- 10 ¹⁾	F10.0-1	F10.2	F10.3-9	T51	K70	K86.00-01, K86.08, K85.2

Alkoholisairaus päädiagnoosina • Alkoholrelaterad sjukdom som huvuddiagnos • *An alcohol-related disease as the primary disease*

2005	7 514	6 279	5 846	488	3 398	2 042
2006	7 260	6 007	6 067	529	3 220	2 036
2007	7 247	6 474	6 377	553	3 231	2 113
2008	6 922	6 499	6 057	504	3 245	2 181
2009	6 431	5 912	5 977	499	3 251	2 055
2010	5 907	5 239	5 658	470	3 281	1 975
2011	5 955	4 713	5 373	473	3 216	2 012
2012	5 960	4 443	5 278	395	3 112	1 888
2013	6 084	4 266	5 095	376	3 001	1 899
2014 ¹⁾	6 621	4 539	4 876	384	3 063	1 798

Alkoholisairaus pää- tai sivudiagnoosina • Alkoholrelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos • *An alcohol-related disease as the primary or secondary disease*

2005	10 948	10 267	6 856	521	4 553	2 286
2006	10 723	9 937	7 093	567	4 520	2 252
2007	10 818	10 565	7 503	608	4 532	2 303
2008	10 746	10 707	7 270	558	4 601	2 397
2009	10 259	9 911	7 279	544	4 693	2 274
2010	9 554	8 855	6 847	512	4 720	2 173
2011	9 652	8 269	6 643	508	4 681	2 240
2012	9 746	7 704	6 527	441	4 847	2 097
2013	10 077	7 537	6 351	411	4 648	2 146
2014 ¹⁾	10 710	7 576	6 152	420	4 759	2 055

1) ICD-10 on kansainvälinen tautiluokitusjärjestelmä. • ICD-10 är det internationella systemet för klassificering av sjukdomar. • *ICD-10 is the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems.*

Lähteet: Perusterveydenhuolto. THL; Erikoissairaanhoido. SVT. THL. • Källor: Primärvård. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • *Sources: Primary health care. THL; Specialised health care. OSF. THL.*

Alkoholien aiheuttama mahakatarri Gastrit orsakad av alkohol <i>Gastritis caused by alcohol</i>	Alkoholien aiheuttama kardiomyopatia Alkoholrelaterad kardiomyopati <i>Cardiomyopathy caused by alcohol</i>	Äidin alkoholikäytön vaikutus sikiöön Effekt på fostret av moderns alkoholbruk <i>Foetal effects from alcohol use during pregnancy</i>	Muut alkoholisairaudet Övriga alkoholrelaterade sjukdomar <i>Other alcoholrelated disease</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	100 000 asukasta kohden Per 100 000 invånare <i>Per 100 000 inhabitants</i>	Vuosi År <i>Year</i>
K29.2	I42.6	Q35.4, Q86.0, P04.3	E24.4, E52, G31.2, G40.51, G62.1, G72.1, Z50.2 Z71.4, Z72.1, R78.0			ICD-10 ¹⁾

Alkoholisairaus päädiagnoosina • Alkoholrelaterad sjukdom som huvuddiagnos • *An alcohol-related disease as the primary disease*

126	35	32	862	26 622	506,5	2005
145	22	29	835	26 150	495,6	2006
116	21	22	786	26 940	508,3	2007
100	37	20	736	26 301	493,8	2008
64	25	22	700	24 936	466,0	2009
52	19	11	574	23 186	431,3	2010
70	13	18	541	22 384	414,4	2011
37	8	18	501	21 640	398,8	2012
18	33	23	541	21 336	391,4	2013
9	30	9	513	21 842	399,2	2014 ¹⁾

Alkoholisairaus pää- tai sividiagnoosina • Alkoholrelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos • *An alcohol-related disease as the primary or secondary disease*

147	71	81	1 306	37 036	704,7	2005
162	49	65	1 254	36 622	694,0	2006
129	49	56	1 188	37 751	712,2	2007
117	72	59	1 216	37 743	708,6	2008
87	63	52	1 166	36 328	678,8	2009
67	39	47	1 032	33 846	629,7	2010
84	34	66	1 005	33 182	614,3	2011
50	31	64	999	32 506	599,0	2012
55	39	73	1 094	32 431	594,9	2013
40	32	50	1 077	32 871	600,7	2014 ¹⁾

32. Huumesairauksien hoitajaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 2005–2014
Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder 2005–2014
Drug-related diseases, periods of care in inpatient care, 2005–2014

Vuosi År Year	Huumeriippuvuus Opioidit Opioids	Narkotikaberoende Uni- ja rauhoittavat lääkkeet Sömnmedel och sedativa <i>Soporifics and sedatives</i>	Addiction to drugs Muut huumeet ja sekakäyttö Övriga narkotiska preparat och blandmissbruk <i>Other drugs and mixed use</i>	Huumeiden aiheutta- mat elimelliset aivo-oireyhtymät Organisk psykiska störningar orsakade av narkotika <i>Psycho-organic syndrome caused by drugs</i>	Päihtymystilat Berusnings- tillstånd <i>Intoxication</i>
ICD- 10 ¹⁾	F11.2	F13.2	F12.2, F14.2, F15.2, 16.2, F18.2, F19.2	F11.3-9, F12.3-9, F13.3-9, F14.3-9, F15.3-9, F16.3-9, F18.3-9, F19.3-9	F11.0-1, F12.0-1, F13.0-1, F14.0-1, F15.0-1, F16.0-1, F18.0-1, F19.0-1
Huumesairaus päädiagnoosina • Narkotikarelaterad sjukdom som huvuddiagnos • <i>A drug-related disease as the primary disease</i>					
2005	485	177	646	571	270
2006	581	220	586	542	247
2007	571	163	549	551	273
2008	651	179	630	553	296
2009	707	142	625	687	300
2010	627	124	551	671	319
2011	701	122	529	644	382
2012	915	128	512	649	349
2013	896	109	456	714	405
2014 ¹⁾	1 057	94	538	747	430

Huumesairaus pää- tai sivudiagnoosina • Narkotikarelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos • *A drug-related disease as the primary or secondary disease*

2005	595	626	1 390	714	635
2006	704	600	1 409	705	667
2007	742	555	1 265	706	659
2008	819	550	1 495	676	689
2009	923	551	1 437	818	776
2010	896	479	1 417	842	856
2011	997	476	1 407	798	932
2012	1 285	404	1 466	832	852
2013	1 243	412	1 313	900	900
2014 ¹⁾	1 431	386	1 386	959	983

1) ICD-10 on kansainvälinen tautiluokitusjärjestelmä. • ICD-10 är det internationella systemet för klassificering av sjukdomar. • *ICD-10 is the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems.*

2) Poislukien itsemurhat ja niiden yritykset. Päihtymistarkoituksessa käytettyjä huumaus- ja lääkeaineita kuten opioideja ja uni- ja rauhoittavia lääkkeitä: T40.0-0, T36 ja seuraavat ATC-koodit N06B, N07XA, N07XX, N01AH, N02A, M01AB, M03BC, M03BX, N07BC, N03AA, N01AF, N03AE, N05BA, N05BB, N05C. Lisäksi X41, X42, T43.6, T50.7, T42.3, T42.4, T42.6, T42.7 • Självmod och försök till självmord undantagna. Narkotiska medel och läkemedel, såsom opioider, sömnmedel och sedativa som använts i berusningssyfte: T40.0-0, T36 och följande ATC-koder N06B, N07XA, N07XX, N01AH, N02A, M01AB, M03BC, M03BX, N07BC, N03AA, N01AF, N03AE, N05BA, N05BB, N05C. Dessutom X41, X42, T43.6, T50.7, T42.3, T42.4, T42.6, T42.7 • *Excluding suicides and attempted suicides. Drugs and medicines used for intoxicating purposes, including opioids and soporifics and sedatives: T40.0-0, T36 and ATC-codes N06B, N07XA, N07XX, N01AH, N02A, M01AB, M03BC, M03BX, N07BC, N03AA, N01AF, N03AE, N05BA, N05BB, N05C. Also X41, X42, T43.6, T50.7, T42.3, T42.4, T42.6, T42.7.*

3) Poislukien itsemurhat ja niiden yritykset. Myrkytykset, joiden aiheuttamaa lääkeainetta ei ole tarkennettu. Oletettavasti ryhmään kuuluu a) runsaasti sekakäytöstä aiheutuneita myrkytyksiä b) myös muiden kuin päihdyttävien aineiden myrkytyksiä c) itsemurhia ja niiden yrityksiä, joita ei ole kirjattu. • Självmod och försök till självmord undantagna. Förgiftningar som orsakats av icke specificerade läkemedel.

Myrkytykset • Förgiftningar • Poisonings			Muut Övriga Others	Yhteensä ⁵⁾ Totalt ⁵⁾ Total ⁵⁾	100 000 asukasta kohden Per 100 000 invånare Per 100 000 inhabitants	Vuosi År Year
Varmennetut huumausaineet ²⁾ Specifiserade narkotiska medel ²⁾ Specified drugs ²⁾	Tarkentamattomat huumaus- ja lääke- aineet ³⁾ Icke specifiserade narkotiska medel och läkemedel ³⁾ Unspecified drugs and pharma- ceuticals ³⁾	Muut lääkeaineet ⁴⁾ Övriga läkemedel ⁴⁾ Other pharma- ceuticals ⁴⁾				
T40.0-9, T36+ATC	T36+0	X69, X44, X40, T36+ATC	F55, R78.1-5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, Q35.5, P04.4, P96.1			ICD- 10 ¹⁾

Huumesairaus päädiagnoosina • Narkotikarelaterad sjukdom som huvuddiagnos • A drug-related disease as the primary disease

199	1 056	2 972	119	3 523	67,0	2005
181	1 154	3 006	112	3 623	68,7	2006
155	1 101	3 045	109	3 472	65,5	2007
182	1 192	3 294	101	3 784	71,0	2008
184	783	3 948	122	3 550	66,3	2009
183	772	3 458	104	3 351	62,3	2010
188	822	3 511	136	3 524	65,2	2011
189	788	3 395	133	3 663	67,5	2012
195	853	3 017	119	3 747	68,7	2013
154	639	2 992	152	3 811	69,6	2014 ¹⁾

Huumesairaus pää- tai sivudiagnoosina • Narkotikarelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos • A drug-related disease as the primary or secondary disease

225	1 405	3 203	259	5 849	111,3	2005
208	1 490	3 225	216	5 999	113,7	2006
175	1 503	3 335	251	5 856	110,5	2007
206	1 613	3 549	225	6 273	117,8	2008
204	1 100	4 255	267	6 076	113,5	2009
218	1 193	3 673	243	6 144	114,3	2010
225	1 204	3 745	283	6 322	117,0	2011
209	1 152	3 633	283	6 483	119,5	2012
225	1 230	3 220	303	6 526	119,7	2013
191	1 012	3 211	336	6 684	122,2	2014 ¹⁾

Till gruppen hör förmodligen a) ett stort antal förgiftningar orsakade av blandmissbruk, b) också förgiftningar orsakade av andra medel än berusningsmedel, c) självmord och försök till självmord som inte har registrerats • Excluding suicides and suicide attempts. Poisonings by unspecified medicinal substance. Presumably the group includes a) poisonings due to excessive mixed use; b) poisonings caused by other than intoxicating substances; and c) suicides and suicide attempts.

4) Kaikki huumaus- ja lääkeainemyrkytykset, joissa tarkoituksena on ollut itsemurha tai sen yritys, sekä kaikkien muiden kuin huumaussainneeksi alaviittessään²⁾ määriteltujen lääkeainemyrkytykset. • Alla förgiftningar som orsakats av narkotiska medel och läkemedel och där syftet varit självmord eller försök till självmord, och alla förgiftningar orsakade av andra medel än de läkemedel som definieras som narkotika i fotnot²⁾. • All drug and medicine poisonings where the intention has been suicide or suicide attempt as well as poisonings caused by medicines that are not classified as drugs in footnote²⁾.

5) Poislukien muut lääkeainemyrkytykset. • Övriga läkemedelsförgiftningar undantagna. • Excluding other pharmaceutical poisonings.

Lähteet: Perusterveydenhuolto. THL; Erikoissairaanhoito. SVT. THL. • Källor: Primärvård. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • Sources: Primary health care. THL; Specialised health care. OSF. THL.

33. Päihdesairauksien¹⁾ sairaalahoido maakunnittain 2014
 Missbruksrelaterad¹⁾ sjukhusvård landskapvis 2014
 Alcohol- and drug-related¹⁾ hospital care by region, 2014

Maakunta Landskap Region	Asiak- kaat Klienter Clients	Sairaaloide hoitojaksot Vårdperioder på sjukhus Periods of hospital care	Sairaaloide hoitopäivät Care days in hospitals	Vårddygn på sjukhus • Care days in hospitals			/1 000 asukasta invånare inhabitants
			Yhteensä Totalt Total	niistä • alkoholi alkohol alcohol	av vilka • huumaus- aine narkotika narcotic drug	of which lääkeaine- myrkytykset ²⁾ läkemedel förgiftningar ²⁾ medicine poisoning ²⁾	
Koko maa • Hela landet • Whole country	17 374	28 643	172 128	138 621	25 880	7 627	31,5
Uusimaa • Nyland	3 477	5 220	39 059	31 013	5 857	2 189	24,4
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	1 248	1 867	13 087	10 141	2 363	583	27,7
Satakunta	958	1 654	7 645	5 733	1 541	371	34,1
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	550	838	5 751	4 449	1 126	176	32,8
Pirkanmaa • Birkaland	1 679	2 758	19 892	14 906	4 085	901	39,5
Päijät-Häme • Päijänne- Tavastland	804	1 255	7 883	6 839	648	396	39,0
Kymenlaakso • Kymmenedalen	502	725	5 432	4 075	1 232	125	30,2
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	456	678	4 941	3 787	1 051	103	37,5
Etelä-Savo • Södra Savolax	559	941	6 013	5 342	476	195	39,7
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1 293	2 171	10 259	7 057	2 709	493	41,3
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	840	1 604	8 194	7 511	454	229	49,6
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	953	1 625	7 756	6 432	810	514	28,2
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	595	1 115	5 552	5 100	428	24	28,7
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	393	636	3 365	2 897	246	222	18,6
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	333	758	2 312	1 788	446	78	33,6
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	1 449	2 717	11 534	9 766	1 295	473	28,5
Kainuu • Kajanaland	325	490	3 016	2 775	192	49	38,1
Lappi • Lappland • Lapland	826	1 417	9 501	8 427	636	438	52,3
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	56	88	596	337	220	39	20,6

1) Päihdesairauksien sairaalahoido tarkoittaa hoitoa, jossa päädiagnoosina on alkoholin tai huumeiden käytöstä aiheutunut sairaus, kts. tarkempi luettelo diagnooseista kohdasta Käytetyt käsitteet • Alkohol- och narkotikarelaterad sjukhusvård avser sådan vård där huvuddiagnosen är en sjukdom som orsakats av alkohol eller narkotika, en närmare förteckning över diagnoserna finns under Använda begrepp. • Alcohol- and drug-related hospital care refers to hospital care where the primary diagnosis is a condition caused by alcohol or drug use. A list of specific diagnoses is available in the section 'Concepts'.

2) Tarkentamattomat huumaus- ja lääkeaineet • Ospecificerade droger, läkemedel och andra läkemedel. • Unspecified narcotic drugs and pharmaceuticals and other pharmaceuticals.

Lähteet: Perusterveidenhuolto. THL; Erikoissairaanhoito. SVT. THL. • Källor: Primärvård. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • Sources: Primary health care. THL; Specialised health care. OSF. THL.

34. Päihdesairauksien hoitojaksot ikäryhmittäin terveydenhuollon vuodeosastoilla 2014
Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder efter åldersgrupp på vårdavdelningar
inom hälso- och sjukvården 2014
Alcohol- and drug-related diseases, periods of care in inpatient care by age group, 2014

Ikäryhmä ja sukupuoli Åldersgrupp och kön Age group and gender	Alkoholi Alkohol <i>Alcohol</i>		Huumaussaineet Narkotika <i>Drugs</i>		Uni- ja rauhoittavat lääkkeet Sömnmedel och sedativa <i>Soporifics and sedatives</i>		Lääkeaine- myrkytykset Läkemedel förgiftningar <i>Medicine poisoning</i>		Yhteensä Totalt <i>Total</i>
		%		%		%		%	%
Päädiaagnosi • Huvuddiagnos • <i>Primary diagnosis</i>									
–14	197	0,9	92	3,2	10	3,1	194	5,4	1,7
15–19	236	1,1	183	6,4	10	3,1	311	8,6	2,6
20–24	385	1,8	649	22,9	21	6,5	359	10,0	5,0
25–34	1 388	6,4	1 178	41,5	37	11,5	699	19,4	11,6
35–44	2 815	12,9	445	15,7	52	16,2	576	16,0	13,6
45–54	5 633	25,8	149	5,2	57	17,8	659	18,3	22,8
55–64	6 711	30,8	53	1,9	44	13,7	386	10,7	25,2
65–	4 428	20,3	91	3,2	90	28,0	417	11,6	17,6
Yhteensä • Totalt • <i>Total</i>	21 793	100	2 840	100	321	100	3 601	100	100
Miehet • Män • <i>Men</i>	17 333	79,5	1 878	66,1	159	49,5	1 524	42,3	73,2
Naiset • Kvinnor • <i>Women</i>	4 460	20,5	962	33,9	162	50,5	2 077	57,7	26,8

Lähteet: Perusterveydenhuolto. THL; Erikoissairaanhoido. SVT. THL. • Källor: Primärvård. THL; Specialiserad sjukvård. THL. •
 Sources: Primary health care. OSF. THL; Specialised health care. OSF. THL.

35. Päihdesairauksien käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa ikäryhmittäin 2014
Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, besök efter åldersgrupp vid öppenvårdsenheter
inom den specialiserade sjukvården 2014
Alcohol- and drug-related diseases, specialised outpatient care visits by age group, 2014

Ikäryhmä ja sukupuoli Åldersgrupp och kön Age group and gender	Alkoholi Alkohol <i>Alcohol</i>		Huumaussaineet Narkotika <i>Drugs</i>		Uni- ja rauhoittavat lääkkeet Sömnmedel och sedativa <i>Soporifics and sedatives</i>		Lääkeaine- myrkytykset Läkemedel förgiftningar <i>Medicine poisoning</i>		Yhteensä Totalt <i>Total</i>
		%		%		%		%	%
Päädiaagnosi • Huvuddiagnos • <i>Primary diagnosis</i>									
–14	552	1,4	182	0,3	8	0,5	324	4,7	0,9
15–19	1 749	4,5	2 306	3,2	33	2,0	635	9,2	3,9
20–24	2 571	6,6	10 059	13,8	181	10,9	854	12,4	11,4
25–34	4 907	12,6	36 765	50,6	393	23,7	1 474	21,3	36,3
35–44	6 007	15,5	18 680	25,7	351	21,2	1 097	15,9	21,8
45–54	9 833	25,3	3 552	4,9	351	21,2	1 267	18,3	12,5
55–64	8 727	22,5	964	1,3	208	12,5	672	9,7	8,8
65–	4 493	11,6	141	0,2	133	8,0	586	8,5	4,5
Yhteensä • Totalt • <i>Total</i>	38 839	100	72 649	100	1 658	100	6 909	100	100
Miehet • Män • <i>Men</i>	27 224	70,1	47 553	65,5	856	51,6	2 923	42,3	65,4
Naiset • Kvinnor • <i>Women</i>	11 615	29,9	25 096	34,5	802	48,4	3 986	57,7	34,6

Lähde: Erikoissairaanhoido. SVT. THL. • Källor: Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • Sources: Specialised health care. OSF. THL.

36. Päihdesairauksien vuoksi hoidetut potilaat ja hoitovuorokaudet terveydenhuollon vuodeosastoilla 2010–2014

Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, antal patienter och vårddygn på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården 2010–2014

Alcohol- and drug-related diseases, patients and inpatient care days, 2010–2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Alkoholisairaudet (potilaita vuoden aikana) • Alkoholrelaterade sjukdomar (patienter under året) • <i>Alcohol-related diseases (patients during year)</i>	14 214	13 648	13 287	12 924	12 765
Huumesairaudet (potilaita vuoden aikana) • Narkotikarelaterade sjukdomar (patienter under året) • <i>Drug-related diseases (patients during year)</i>	2 702	2 772	2 807	2 771	2 711
pl. tarkentamattomat huumaus- ja lääkeainemyrkytykset ¹⁾ • exkl. ospecificerade narkotika- och läkemedelsförgiftningar ¹⁾ • <i>excl. unspecified drugs and medicinal substances¹⁾</i>	2 028	2 060	2 115	2 022	2 123
Alkoholisairaudet (hoitovuorokausia) • Alkoholrelaterade sjukdomar (vårddygn) • <i>Alcohol-related diseases (care days)</i>	189 784	170 551	161 714	146 395	138 621
päihtymystila • berusningstillstånd • <i>intoxication</i>	24 725	27 327	27 014	24 410	26 643
riippuvuus • beroende • <i>dependence</i>	39 683	33 472	32 071	25 774	25 029
elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt • psykiska störningar och beteendestörningar • <i>psycho-organic syndromes</i>	68 267	56 411	49 726	47 955	42 772
maksasairaudet • leversjukdomar • <i>liver diseases</i>	28 183	28 344	26 576	26 629	23 716
haimasairaudet • bukspottskörtelsjukdomar • <i>pancreatic diseases</i>	12 086	11 173	11 464	10 515	10 234
myrkytykset • förgiftningar • <i>poisonings</i>	770	740	719	544	566
Huumesairaudet (hoitovuorokausia) • Narkotikarelaterade sjukdomar (vårddygn) • <i>Drug-related diseases (care days)</i>	28 820	28 899	32 298	27 357	27 517
päihtymystila • berusningstillstånd • <i>intoxication</i>	2 316	2 406	2 691	2 151	2 008
riippuvuus • beroende • <i>dependence</i>	17 077	16 139	19 706	14 965	14 940
elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt • psykiska störningar och beteendestörningar • <i>psycho-organic syndromes</i>	6 176	6 812	6 347	6 612	6 937
myrkytykset • förgiftningar • <i>poisonings</i>	1 980	1 913	2 136	2 406	2 032

1) pl. T36+0 • exkl. T36+0 • *excl. T36+0.*

Lähteet: Perusterveydenhuolto. THL; Erikoissairaanhoito. SVT. THL. • Källor: Primärvård. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. •
Sources: Primary health care. THL; Specialised health care. OSF. THL.

37. Päihdesairauksien vuoksi hoidetut potilaat ja käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa 2010–2014
Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, antal patienter och besök vid öppenvårdsenheter
inom den specialiserade sjukvården 2010–2014
Alcohol- and drug-related diseases, patients and specialised outpatient care visits, 2010–2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Alkoholisairaudet ¹⁾ (potilaita vuoden aikana) • Alkoholrelaterade sjukdomar ¹⁾ (patienter under året) • <i>Alcohol-related diseases¹⁾(patients during year)</i>	15 358	16 677	17 614	17 824	17 556
Huumesairaudet (potilaita vuoden aikana) • Narkotikarelaterade sjukdomar (patienter under året) • <i>Drug-related diseases (patients during year)</i>	8 885	9 346	9 686	9 527	9 332
pl. tarkentamattomat huumaus- ja lääkeainemyrkytykset ²⁾ • exkl. ospecifiserade narkotika- och läkemedelsförgiftningar ²⁾ • <i>excl. unspecified drugs and medicinal substances²⁾</i>	3 595	4 125	4 332	4 605	4 813
Alkoholisairaudet (käyntejä) • Alkoholrelaterade sjukdomar (besök) • <i>Alcohol-related diseases (visits)</i>	29 119	32 169	34 831	37 154	38 839
päihtymystila • berusningstillstånd • <i>intoxication</i>	9 536	11 669	12 842	13 533	14 606
riippuvuus • beroende • <i>dependence</i>	6 281	6 643	7 436	7 664	8 229
elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt • psykiska störningar och beteendestörningar • <i>psycho-organic syndromes</i>	4 497	4 763	5 244	5 273	5 181
maksasairaudet • leversjukdomar • <i>liver diseases</i>	4 104	4 205	4 019	4 069	4 349
haimasairaudet • bukspottskörtelsjukdomar • <i>pancreatic diseases</i>	2 050	2 189	2 187	2 111	2 083
myrkytykset • förgiftningar • <i>poisonings</i>	748	591	529	458	463
Huumesairaudet (käyntejä) • Narkotikarelaterade sjukdomar (besök) • <i>Drug-related diseases (visits)</i>	55 280	56 792	79 391	84 985	81 219
riippuvuus • beroende • <i>dependence</i>	43 572	44 363	66 106	70 493	65 831
niistä opioidiriippuvuus av vilka opioidberoende of which, opioid addiction	39 971	40 670	62 090	66 347	61 828
elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt • psykiska störningar och beteendestörningar • <i>psycho-organic syndromes</i>	1 183	1 290	1 474	2 226	3 264
päihtymystila • berusningstillstånd • <i>intoxication</i>	1 331	1 871	2 041	2 208	2 485
myrkytykset • förgiftningar • <i>poisonings</i>	7 916	7 701	8 145	7 537	7 238
niistä varmenneetut huumausaineet av vilka specifiserade narkotiska medel of which, specified drugs	214	292	356	393	329

1) Poimintaa on muutettu edellisen vuoden Päihdetilastolliseen vuosikirjaan verrattuna. • Urvalet har ändrats jämfört med föregående Statistisk årsbok om alkohol och narkotika. • *The sampling has been revised since the previous Yearbook of alcohol and drug statistics.*

2) pl. T36+02 • exkl. T36+02 • excl. T36+02

Lähteet: Erikoissairaanhoido. SVT. THL. • Källor: Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • *Sources: Specialised health care. OSF. THL.*

38. Perusterveydenhuollon avohoidon päihdetyön¹⁾ asiakkaat 2014 Klienter inom primärvårdens öppenvårds missbruksarbete¹⁾ 2014 Clients in alcohol and drugs intervention in outpatient primary health care¹⁾, 2014

Ikäryhmä ja sukupuoli • Åldersgrupp och kön • Age group and gender		%
–14	233	0,8
15–24	4 220	13,8
25–49	14 902	48,6
50–64	8 550	27,9
65–74	2 487	8,1
75–84	574	1,9
65–	162	0,5
Tieto puuttuu • Uppgifter saknas • Missing data	1	0,0
Yhteensä • Totalt • Total	30 646	100
Miehet • Män • Men	19 912	65,0
Naiset • Kvinnor • Women	10 734	35,0

1) T73 Päihdetyö: päihdetyöllä tarkoitetaan perusterveydenhuollon avohoidon toimintana järjestettävää ehkäisevää, hoitavaa ja kuntouttavaa, nimenomaisesti päihdeongelmien hoitoon kohdistuvaa perusterveydenhuollon avohoidon toimintaa. • T73 Missbrukarvård: med missbrukarvård avses förebyggande, behandlande och rehabiliterande öppenvårdsverksamhet med specifik inriktning på missbrukarvård, som ordnas som öppenvårdsverksamhet inom primärvården. • T73 Alcohol and drugs intervention refers to preventive, curative and rehabilitative activities in outpatient primary health care that are specifically targeted at patients with substance abuse problems.

2) Asiakkaiden määrä on poimittu Avohilmon kuutiosta 21.10.2015 (kuutio päivitetty 21.9.2015). • Antalet klienter har hämtats från kuben AvoHILMO 21.10.2015 (kuben har uppdaterats 21.9.2015). • The number of clients is retrieved on 21 October 2015 from the Avohilmo data cube (the data cube was updated on 21 September 2015).

Lähde: Perusterveydenhuolto. THL • Källa: Primärvård. THL • Source: Primary health care. THL.

39. Päihdehuollon erityispalvelut 2000–2014 Missbrukarvårdens specialtjänster 2000–2014 Specialised services for substance abusers, 2000–2014

	2000	2005	2012	2013	2014
A-Klinikat ¹⁾ • A-kliniker ¹⁾ • A-Clinics ¹⁾					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • Clients during year	42 115	42 775	42 779	42 210	41 133
Nuorisoasemat ¹⁾ • Ungdomsstationer ¹⁾ • Youth clinics ¹⁾					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • Clients during year	5 601	5 939	5 664	5 841	5 423
Terveysneuvontapisteet • Hälsoförhållningsställen • Health counselling centres					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • Clients during year	4 800	11 800	11 015	10 687	14 294
Käyntikertoja • Besök • Visits	32 900	80 400	75 327	67 419	87 589
Katkaisuhoitoasemat ¹⁾ • Akutvårdsstationer ¹⁾ • Detoxification centres ¹⁾					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • Clients during year	10 136	9 641	11 897	12 173	11 675
Hoitovuorokausia • Vårddygn • Care days	94 141	100 465	106 371	107 523	94 600
Kuntoutuslaitokset ¹⁾ • Rehabiliteringsinrättningar ¹⁾ • Rehabilitation centres ¹⁾					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • Clients during year	6 927	7 152	5 377	5 209	5 015
Hoitovuorokausia • Vårddygn • Care days	223 389	301 460	221 887	198 068	178 165
Ensisuojat ¹⁾ • Skyddshärbärgen ¹⁾ • Overnight shelters ¹⁾					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • Clients during year	1 090	1 291	2 246	2 375	2 228
Hoitovuorokausia • Vårddygn • Care days	70 872	62 801	62 899	66 447	67 854
Asumispalvelut ¹⁾ • Boendeservice ¹⁾ • Housing services ¹⁾					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • Clients during year	3 833	3 809	4 163	4 138	4 008
Hoitovuorokausia • Vårddygn • Care days	504 565	575 984	750 690	781 722	805 341

1) Kuntien kustantamat palvelut. • Service finansierad av kommuner. • Services funded by municipalities.

Lähde: Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Kommunernas och samkommunernas ekonomi och verksamhet. FOS. Statistikcentralen. • Source: Finances and activities of municipalities and joint municipal boards. OSF. Statistics Finland.

40. Päihdepalvelut maakunnittain 2014
Missbrukarvård landskapvis 2014
Services for substance abusers by region, 2014

Maakunta Landskap Region	A-klinikat ja nuorisoasemat A-kliniker och ungdomsstationer <i>A-clinics and youth clinics</i>		Asumispalvelut ja ensisuoajat Boendeservice och skyddshärbärgen <i>Housing services and overnight shelters</i>			Katkaisuhoito- ja kuntoutuslaitokset Avgiftnings- och rehabi- teringsinrättningar <i>Detoxification and rehabilitation centres</i>		
	Asiak- kaita Klienter <i>Clients</i>	/1 000 asukasta invånare <i>inhabi- tants</i>	Asiak- kaita Klienter <i>Clients</i>	Hoitopäi- viä/vuosi Vård- dygn/år <i>Care days/year</i>	/1 000 asukasta invånare <i>inhabi- tants</i>	Asiak- kaita Klienter <i>Clients</i>	Hoitopäi- viä/vuosi Vård- dygn/år <i>Care days/year</i>	/1 000 asukasta invånare <i>inhabi- tants</i>
Koko maa • Hela landet • Whole country	46 556	8,5	6 236	873 195	159,6	9 630	217 965	39,8
Uusimaa • Nyland	13 428	8,4	2 571	294 622	183,7	3 603	89 831	56,0
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	3 221	6,8	563	74 101	156,8	1 035	18 455	39,0
Satakunta	1 888	8,4	220	27 858	124,4	391	6 214	27,7
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	2 123	12,1	107	16 394	93,5	263	5 097	29,1
Pirkanmaa • Birkaland	3 148	6,3	688	94 068	186,9	693	15 602	31,0
Päijät-Häme • Päijänne- Tavastland	1 577	7,8	331	43 618	215,9	438	9 901	49,0
Kymenlaakso • Kymmenedalen	2 207	12,3	140	33 182	184,5	596	12 463	69,3
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	787	6,0	104	21 612	164,0	336	6 300	47,8
Etelä-Savo • Södra Savolax	1 463	9,7	206	23 793	157,0	288	8 592	56,7
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1 939	7,8	327	46 601	187,6	367	6 401	25,8
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	1 370	8,3	42	9 371	56,7	263	7 765	47,0
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	2 456	8,9	580	117 872	428,1	438	9 324	33,9
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	1 164	6,0	35	8 720	45,1	47	1 339	6,9
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	1 492	8,2	56	16 587	91,6	215	7 167	39,6
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	566	8,2	34	8 553	124,3	30	894	13,0
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Öster- botten • <i>North Ostrobothnia</i>	5 019	12,4	200	27 130	66,9	409	7 023	17,3
Kainuu • Kajanaland	799	10,1	1	365	4,6	38	1 561	19,7
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	1 650	9,1	31	8 748	48,1	219	3 580	19,7
Åhvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	259	9,0	-	-	-	20	424	14,7

Lähteet: A-klinikat, nuorisoasemat, asumispalvelut ja ensisuoajat: Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta. SVT. Tilastokeskus; Katkaisuhoito- ja kuntoutuslaitokset: Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut. SVT. THL. • Källor: A-kliniker, ungdomsstationer, boendeservice och skyddshärbärgen: Kommunernas och samkommunernas ekonomi och verksamhet. FOS. Statistikcentralen; Avgiftnings- och rehabiliteringsinrättningar: Institutionsvård och boendeservice inom socialvården. FOS. THL. • Sources: A-clinics, youth clinics, housing services and overnight shelters: Finances and activities of municipalities and joint municipal boards. OSF. Statistics Finland; Detoxification and rehabilitation centres: Institutional care and housing services in social care. OSF. THL.

41. Päihdehuollon laitoksissa¹⁾ hoidetut asiakkaat 2014
Klienter på institutioner för missbrukarvård¹⁾ 2014
Clients in institutions that provide care for substance abusers¹⁾, 2014

Ikäryhmä ja sukupuoli Åldersgrupp och kön Age group and gender	Asiakkaita vuoden aikana ²⁾ Klienter under året ²⁾ Clients during year ²⁾	Ensisijainen hoitoon tulon syy Primär orsak att söka vård Primary reason for admission			
		Alkoholi Alkohol Alcohol	Huumeet, lääkkeet, sekakäyttö Droger, läkemedel, blandmissbruk Drugs, pharmaceuticals, polydrug use	Yhteensä Total Total	
		%	%		
–19	121	1,3	20	80	100
20–24	687	7,1	22	78	100
25–29	925	9,6	32	68	100
30–34	1 123	11,7	42	58	100
35–44	1 942	20,2	71	29	100
45–54	2 363	24,5	92	8	100
55–64	1 815	18,8	96	4	100
65–	654	6,8	99	1	100
Yhteensä • Totalt • Total	9 630	100			
Miehet • Män • Men	7 119	73,9	75	25	100
Naiset • Kvinnor • Women	2 511	26,1	64	36	100

42. Hoitojaksot päihdehuollon laitoksissa¹⁾ 2014
Vårdperioder på institutioner för missbrukarvård¹⁾ 2014
Care periods in institutions that provide care for substance abusers¹⁾, 2014

Jakson pituus, vrk Periodens längd, dygn Length of period, days	Päättäneet hoitojaksot ²⁾ Avslutade vårdperioder ²⁾ Discharges ²⁾	Ensisijainen hoitoon tulon syy Primär orsak att söka vård Primary reason for admission			
		Alkoholi Alkohol Alcohol	Huumeet, lääkkeet, sekakäyttö Droger, läkemedel, blandmissbruk Drugs, pharmaceuticals, polydrug use	Yhteensä Total Total	
		%	%		
–8	12 146	65,1	80	20	100
8–14	2 972	15,9	49	51	100
15–30	1 992	10,7	61	39	100
31–60	1 004	5,4	65	35	100
61–90	262	1,4	57	43	100
90–	273	1,5	54	46	100
Yhteensä • Totalt • Total	18 649	100			

1) Päihdehuollon laitoksiksi määritellään tässä Kelan kuntoutusrahaan oikeuttavat laitokset ja kaikki katkaisuhoidoasemat. • Här avses med institutioner för missbrukarvård: alla akutvårdsstationer samt institutioner som berättigar till FPA:s rehabiliteringspenning. • *Institutions providing care for substance abusers: facilities providing care that entitles to the rehabilitation allowance granted by the Social Insurance Institution and all detoxification centres.*

2) Poimintaa on muutettu edellisistä vuosista. Taulukko sisältää nyt kaikki päihdehuollon laitosten asiakkaat/hoitojaksot hoitoon tulon syystä riippumatta. • Hämtningen har ändrats jämfört med de senaste åren. Tabellen innehåller nu alla klienter/vårdperioder inom institutionerna för missbrukarvård oberoende av orsak till att vård har sökts. • *Sampling has been revised from the previous years. The table now includes data on all clients/periods of care in institutions providing care for substance abusers, irrespective of reason for admission.*

Lähde: Sosiaalihuollon laitost- ja asumispalvelut. SVT. THL. • Källa: Institutionsvård och boendeservice inom socialvården. FOS. THL. • *Source: Institutional care and housing services in social care. OSF. THL.*

43. Päihdehuollon huumeasiakkaat 2014¹⁾
Narkotikaberoende klienter inom missbrukarvården 2014¹⁾
Drug clients in services for substance abusers, 2014¹⁾

Huumeiden käytön vuoksi päihdepalveluihin hakeutuneet asiakkaat²⁾ • Klienter som sökt sig till missbrukarvård på grund av narkotikamissbruk²⁾ • Clients visiting services for substance abusers on account of drug use²⁾

	Kaikki asiakkaat Alla klienter All clients	Miehet Män Men	Naiset Kvinnor Women	Korvaushoito- asiakkaat Substitutions- klienter Opioid substitution clients	1. kertaa hoitoon hakeutuneet Sökt vård för första gången Seeking treatment for the first time
N	1 891	1 240	650	672	373
Mies • Man • <i>Man, %</i>	66	100	-	66	65
Nainen • Kvinna • <i>Woman, %</i>	34	-	100	34	35
Ikäkeskiarvo, vuotta • Medelålder, år • <i>Average age, years</i>	31,0	31,8	29,4	34,9	27,1
Opioidit ongelmallisina päihde • Opioider det mest problematiska berusningsmedlet • <i>Opioids as primary drug, %</i>	53	50	58	54	35
Kannabis ongelmallisina päihde • Cannabis det mest problematiska berusningsmed- let • <i>Cannabis as primary drug, %</i>	14	16	11	9	30
Käyttänyt joskus huumeita pistämällä • Har någon gång injicerat narkotika • <i>Have used drugs intravenously at some point, %</i>	77	78	77	95	45
Aikaisempia hoitokontakteja • Tidigare vårdkon- takter • <i>Previous service contacts, %</i>	83	83	83	100	-
Avohoidossa • Öppenvård • <i>Outpatient care, %</i>	55	53	58	69	51

Hoitoon hakeutumiseen johtaneet päihteet³⁾ • Berusningsmedel som lett till att personen sökt vård³⁾ •
Intoxicants that caused a client to seek treatment³⁾

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ¹⁾
	% asiakkaita • % av klienter • % of clients						
Opioidit • Opioider • <i>Opioids</i>	61	66	74	78	65	71	65
Stimulantit • Stimulant • <i>Stimulants</i>	46	45	49	47	41	43	43
Kannabis • Cannabis • <i>Cannabis</i>	46	45	50	44	49	48	40
Uni- ja rauhoittavat lääkkeet • Sömnmedel och sedativa • <i>Soporifics and sedatives</i>	47	46	41	40	41	39	40
Alkoholi • Alkohol • <i>Alcohol</i>	36	33	31	30	32	31	26

1) Tiedonkeruu muuttui vuonna 2014. Aikaisempien vuosien tiedot eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2014 kanssa. • Databaseringen förändrades 2014. Uppgifterna för 2014 är inte jämförbara med uppgifterna för de tidigare åren. • The data collection was revised in 2014. Data for previous years are not comparable with the data for 2014.

2) Tiedot perustuvat vapaaehtoiseen tiedonkeruuseen terveydenhuollon ja sosiaalihuollon avo- ja laitoshuollon yksiköiltä, jotka hoitavat huumeiden tai lääkkeiden päihdekäytön vuoksi päihdepalveluihin hakeutuneita asiakkaita. 86 yksikköä toimitti tiedot yhteensä 1 891 asiakkaasta vuonna 2014. • Uppgifterna bygger på frivillig databasering från enheter för öppen- och slutenvård inom hälso- och sjukvården och socialvården som vårdar klienter som sökt tjänster inom missbrukarvården på grund av användning av narkotika eller läkemedel i berusnings-syfte. Totalt 86 enheter inlämnade uppgifter om sammanlagt 1 891 klienter år 2014. • The data are based on voluntary data collection by outpatient and inpatient units in health care and social services that treat clients who have sought treatment in substance abuse services for drug use or for the use of medicines for intoxication purposes. In 2014, 86 units submitted the data for a total of 1891 clients.

3) Enintään 3 ongelmallisinta päihdettä. • Högst 3 av de berusningsmedel som orsakar mest problem. • Maximum 3 drugs causing most problems.

Lähde: Päihdehuollon huumeasiakkaat, THL • Källa: Narkotikaberoende klienter inom missbrukarvården, THL • Source: Drug clients in services for substance abusers, THL

44. Päihdesairauksien perusteella myönnetty, vuoden lopussa voimassa olevat työkyvyttömyyseläkkeet 2010–2014
På grund av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar beviljade invalidpensioner, 2010–2014
Disability pensions for alcohol-and drug-related diseases, 2010–2014

Alkoholisairauden perusteella myönnetty työkyvyttömyyseläkkeet • På grund av alkoholrelaterade sjukdomar beviljade invalidpensioner • *Disability pensions for alcohol-related diseases*

Vuosi År	Alkoholin aiheut- tamien elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymis- häiriöt Psykiatrisk störning och beteende- störning orsakad av alkohol <i>Psycho-organic syndrome caused by alcohol</i>	Alkoholi- myrkytys Alkohol förgiftning <i>Alcohol poisoning</i>	Krooniset maksasai- raudet ja maksakirroosi Kroniska leversjuk- domar och levercirros <i>Chronic liver diseases and liver cirrhosis</i>	Haiman sairaudet Bukspott- körtelsjuk- domar <i>Diseases of the pancreas</i>	Muut alkoholi- sairaudet Övriga alkohol- relaterade sjukdomar <i>Other alcohol- related diseases</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Osuus voimassa olevista työ- kyvyttömyyselä- kkeistä Andel av alla invalidpensioner som utbetalas <i>As a percentage of all disability pensions in receipt</i>
ICD-9 ¹⁾	303, 291	980	571	577			
ICD-10 ¹⁾	F10	T51	K70	K86	Z50, Z71, Z72		%

Kansaneläkelaitoksen myöntämät eläkkeet, joissa esiintyy alkoholisairaus. • Av Folkpensionsanstaltens beviljade pensioner med koppling till alkoholrelaterad sjukdom. • *Pensions granted by the Social Insurance Institution involving an alcohol-related disease.*

2010	11 645	24	388	297	5	12 269	7,4
2011	11 396	23	384	201	4	12 008	7,4
2012	10 948	22	353	191	6	11 520	7,3
2013	9 959	20	367	209	9	10 564	6,9
2014	9 314	21	347	196	12	9 890	6,7

Näistä alkoholisairaus pääsairautena. • Varav med alkoholrelaterad sjukdom som huvuddiagnos. • *Of which, with an alcohol-related disease as the primary disease.*

2010	2 805	15	207	108	-	3 135	1,9
2011	2 635	14	205	103	-	2 957	1,8
2012	2 412	14	178	93	1	2 698	1,7
2013	2 263	14	151	87	3	2 518	1,7
2014	2 069	14	137	72	3	2 295	1,6

Yksityisen ja julkisen sektorin työeläkkeet²⁾, joissa esiintyy alkoholisairaus. • Den privata och den offentliga sektorns²⁾ arbetspensioner med koppling till alkoholrelaterad sjukdom. • *Employment pensions in the private and public sectors²⁾ involving an alcohol-related disease.*

2010	10 225	21	421	217	17	10 901	5,2
2011	9 527	20	409	205	19	10 180	5,0
2012	8 727	21	386	194	18	9 346	4,8
2013	7 874	20	352	187	18	8 451	4,6
2014	7 126	19	331	170	16	7 662	4,4

Näistä alkoholisairaus pääsairautena. • Varav med alkoholrelaterad sjukdom som huvuddiagnos. • *Of which, with an alcohol-related disease as the primary disease.*

2010	4 545	12	290	152	10	5 009	2,4
2011	4 163	11	282	144	11	4 611	2,3
2012	3 732	10	262	132	9	4 145	2,2
2013	3 307	9	234	130	10	3 690	2,0
2014	2 897	9	216	114	10	3 246	1,9

1) ICD-9 ja ICD-10 ovat kansainvälisiä tautiluokitusjärjestelmiä. • ICD-9 och ICD-10 är de internationella systemen för klassificering av sjukdomar. • *ICD-9 and ICD-10 are the International Statistical Classifications of Diseases and Related Health Problems.*

2) Henkilöt ovat suurimmalta osin samat kuin Kansaneläkelaitoksen sarjassa. • Personerna är till största delen desamma som i Folkpensionsanstaltens serie. • *The persons are mostly the same as in the series of the Social Insurance Institution.*

Huumesairauksien perusteella myönnetty työkyvyttömyyseläkkeet • På grund av narkotikarelaterade sjukdomar beviljade invalidpensioner • *Disability pensions for drug-related diseases*

Huumeiden aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt Psykisk störning och beteendestörning orsakade av narkotika <i>Psycho-organic syndrome caused by drugs</i>	Myrkytykset, muut huumesairaudet Förgiftningar, övriga narkotikabetingade sjukdomar <i>Poisonings, other drug-related diseases</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Osuus voimassa olevista työkyvyttömyyseläkkeistä Andel av alla invalidpensioner som utbetalas <i>As a percentage of all disability pensions in receipt</i>	Vuosi År <i>Year</i>
292, 304, 305	965, 967, 969, 982			ICD-9 ¹⁾
F11-F16, F18, F19	T39, T40, T42, T43, T50, T52, R78, F55		%	ICD-10 ¹⁾

Kansaneläkelaitoksen myöntämät eläkkeet, joissa esiintyy huumesairaus. • Av Folkpensionsanstalten beviljade pensioner med koppling till narkotikarelaterad sjukdom. • *Pensions granted by the Social Insurance Institution involving an drug-related disease.*

1 942	21	1 963	1,2	2010
2 028	20	2 048	1,3	2011
2 132	20	2 152	1,4	2012
2 017	15	2 032	1,3	2013
2 050	15	2 065	1,4	2014

Näistä huumesairaus pääsairautena. • Varav med narkotikarelaterad sjukdom som huvuddiagnos. • *Of which, with a drug-related disease as the primary disease.*

242	12	254	0,2	2010
239	11	250	0,2	2011
246	10	256	0,2	2012
257	9	266	0,2	2013
251	9	260	0,2	2014

Yksityisen ja julkisen sektorin työeläkkeet²⁾, joissa esiintyy huumesairaus. • Den privata och den offentliga sektorns²⁾ arbetspensioner med koppling till narkotikarelaterad sjukdom. • *Employment pensions in the private and public sectors²⁾ involving a drug-related disease.*

769	27	796	0,4	2010
761	31	792	0,4	2011
763	28	791	0,4	2012
755	30	785	0,4	2013
725	20	745	0,4	2014

Näistä huumesairaus pääsairautena. • Varav med narkotikarelaterad sjukdom som huvuddiagnos. • *Of which, with a drug-related disease as the primary disease.*

229	18	247	0,1	2010
216	21	237	0,1	2011
210	19	229	0,1	2012
204	19	223	0,1	2013
195	15	210	0,1	2014

Luvuissa ovat mukana varsinaiset työkyvyttömyyseläkkeet ja yksilölliset varhaiseläkkeet. • I siffrorna ingår egentliga invalidpensioner och individuella förtidspensioner. • *The figures include ordinary disability pensions and individual early retirement pensions.*

Lähteet: Kelan eläkkeet. SVT. Kela; Työkyvyttömyyseläkkeet, Eläketurvakeskus. • Källor: Pensioner från FPA. FOS. Folkpensionsanstalten; Invalidpensioner, Pensionsskyddscentralen. • Sources: Pensions provided by Kela. OSF. Social Insurance Institution of Finland; Disability pension, Finnish Centre for Pensions.

45. Alkoholin käytön seurauksena kuolleet 2000–2014
Dödsfall till följd av alkoholbruk 2000–2014
Alcohol-related deaths, 2000–2014

	2000	2005	2010	2013	2014
Alkoholikuolemat¹⁾ • Alkoholrelaterade dödsfall¹⁾ • <i>Alcohol-related deaths¹⁾</i>	2 355	3 011	2 708	2 561	2 411
Peruskuolinsyy: alkoholisairaus tai -myrkytys • Huvudsaklig dödsorsak: alkoholrelaterad sjukdom eller alkoholförgiftning • <i>Main cause of death: alcohol-related disease or alcohol poisoning</i>	1474	2 033	1 966	1 926	1 841
Sairausiin kuolleet • Dödsfall på grund av sjukdomar • <i>Deaths from disease</i>	936	1 472	1 560	1 607	1 566
Kardiomyopatia • Kardiomyopati • <i>Cardiomyopathy</i>	95	115	112	106	89
Maksasairaudet • Leversjukdomar • <i>Diseases of the liver</i>	536	976	1 070	1 114	1 080
Haiman sairaudet • Bukspottskörtel- sjukdomar • <i>Diseases of the pancreas</i>	88	111	109	100	86
Muut • Andra • <i>Others</i>	217	270	269	287	311
Tapaturmaiset alkoholimyrkytykset • Alkoholförgiftningar på grund av olyckshändelse • <i>Accidental alcohol poisonings</i>	538	561	406	319	275
Päihtyneenä tapaturmaan ja väkivaltaan kuolleet yhteensä • Dödsfall genom olycksfall och våld i berusat tillstånd, totalt • <i>Accidental and violent deaths under the influence of alcohol</i>	881	978	742	635	570
Tapaturmaan kuolleet • Död genom olycksfall • <i>Accidental deaths</i>	486	577	442	355	316
Kuljetustapaturmat • Transportolycka • <i>Transport accidents</i>	122	134	100	71	65
Tapaturmaiset putoamiset ja kaatumiset • Fall genom olyckshändelse • <i>Accidental falls</i>	121	186	122	119	103
Hukkumiset • Drunkningar • <i>Drownings</i>	77	83	73	58	53
Kuumuus, kylmyys, tuli • Hetta, köld, eld • <i>Heat-induced, cold-induced burns</i>	75	95	101	74	68
Muut • Andra • <i>Others</i>	91	77	49	33	27
Väkivaltaan kuolleet • Dödsfall på grund av våld • <i>Violent deaths</i>	395	401	300	280	254
Itsemurhat ja vastaavat • Självmod och motsvarande • <i>Suicides and the like</i>	304	304	223	221	192
Murha, tappo, pahoinpitely • Mord, dråp, misshandel • <i>Murder, manslaughter, assault</i>	57	56	57	39	36
Muut (epäselvät) • Andra (oklara) • <i>Others (undetermined)</i>	34	43	20	20	26

1) WHO:n päättelysääntö muuttunut vuonna 2005. Kaikki taulukon luvut on laskettu uusien päättelysääntöjen mukaisesti. • WHO:s inferens-regel ändrades 2005. Alla sifferuppgifter har beräknats enligt den nya inferensregeln. • *The WHO rule of inference was changed in 2005. All figures have been calculated based on the new rule.*

Lähde: Kuolemansyyt. SVT. Tilastokeskus; THL. • Källa: Dödsorsaker. FOS. Statistiskcentralen; THL. • *Source: Causes of death. OSF. Statistics Finland; THL.*

46. Alkoholiperäisiin syihin kuolleet ikäryhmittäin 2009–2014
Alkoholrelaterade dödsfall efter åldersgrupp 2009–2014
Deaths from alcohol-related causes by age group, 2009–2014

Peruskuolemansyyt alkoholiperäinen tauti tai alkoholimyrkytys • Huvudsaklig dödsorsak alkoholrelaterad sjukdom eller alkoholförgiftning • *Primary cause of death an alcohol-related disease or an accidental alcohol poisoning*

Ikäryhmä ja sukupuoli Åldersgrupp och kön <i>Age group and gender</i>	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Osuus kaikista kuol- leista • Andel av samtliga dödsfall • <i>% of all deaths</i>
							%
–19	–	2	–	1	–	–	–
20–29	18	24	19	24	13	11	2,7
30–39	86	73	73	61	59	59	10,4
40–44	148	100	97	104	85	62	15,6
45–49	242	200	195	195	196	166	22,3
50–54	359	310	310	277	245	261	20,4
55–59	403	401	361	397	376	346	17,6
60–64	388	418	405	425	412	353	11,0
65–	426	438	429	476	540	583	1,3
Yhteensä • Totalt • Total	2 070	1 966	1 889	1 960	1 926	1 841	3,5
Miehet • Män • <i>Men, %</i>	80,0	78,2	76,6	77,4	78,0	77,7	–
Naiset • Kvinnor • <i>Women, %</i>	20,0	21,8	23,4	22,6	22,0	22,3	–

Lähde: Kuolemansyyt. SVT. Tilastokeskus; THL. • Källa: Dödsorsaker. FOS. Statistikcentralen; THL. • *Source: Causes of death. OSF. Statistics Finland; THL*

47. Huumemyrkytyksiin kuolleet ikäryhmittäin 2008–2013
Dödsfall till följd av narkotikaförgiftningar efter åldersgrupp 2008–2013
Deaths from drug poisoning by age group, 2008–2013

Huumeiden ja lääkkeiden päihdekäytön aiheuttamat tapaturmaiset myrkytykset¹⁾ • Förgiftningar genom olycksfall vid användning av narkotika och läkemedel i berusningssyfte.¹⁾ • *Accidental poisonings caused by drug use or intoxicant use of pharmaceuticals.¹⁾*

Ikäryhmä ja sukupuoli och kön • <i>Age group and gender</i>	2008	2009	2010	2011	2012	2013
–15	–	–	–	–	–	–
15–19	10	5	2	7	9	2
20–24	25	23	29	29	28	24
25–29	20	25	25	47	26	37
30–34	27	30	32	30	34	31
35–44	23	16	17	36	36	33
45–54	7	6	9	13	20	26
55–	–	–	4	3	2	9
Yhteensä • Totalt • Total	112	105	130	165	155	162
Miehet • Män • <i>Men, %</i>	87,5	82,9	85,0	87,0	84,5	82,7
Naiset • Kvinnor • <i>Women, %</i>	12,5	17,1	15,0	13,0	15,5	17,3

1) Oikeuslääketieteen osaston toksikologian laboratoriossa arvioidaan asiakirjojen pohjalta vainajan lääkkeiden käyttöä päihtymistarkoituksessa. Tästä syystä esitetyt luvut ovat täsmällisempiä kuin peruskuolemansyyhyin tai huumausainelöydöksiin perustuvat tilastot (Kuvio 9). EMCDDA:n selection D määritelmän mukaisesti huumemyrkytyksiin ei sisällytetä myrkytyksiä, joissa aiheuttajana ovat pelkästään uni- tai rauhoittavat lääkkeet. • Vid Hjelt-institutet bedöms de avlidnas användning av läkemedel i berusningssyfte utgående från handlingar. Därför är de presenterade uppgifterna mer exakta än den statistik som bygger på den grundläggande dödsorsaken eller narkotikafyndet (Diagram 9). I narkotikarelaterade förgiftningar i enlighet med EMCDDA selection D upptas inte förgiftningar som enbart beror på sömnmediciner eller lugnande mediciner i narkotikarelaterade förgiftningar. • *The department of forensic medicine uses different kinds of records to assess whether the deceased had used medicines for intoxication purposes, which explains why the figures presented by the Hjelt Institute are more precise than statistics that are based on the primary cause of death or drug findings (Figure 9). In accordance with the EMCDDA Selection D definition, drug poisonings do not include poisonings caused by hypnotics or sedatives.*

Lähde: Helsingin yliopiston Hjelt-instituutin oikeuskemian yksikkö. • Källa: Rättskemiska enheten vid avdelningen för rättsmedicin i Helsingfors Universitet. • *Source: The forensic toxicology unit of the Department of Forensic Medicine, University of Helsinki*

48. Huumausainelöydökset ruumiinavauksissa 2004–2013

Narkotikafynd vid obduktioner 2004–2013

Drugs found in post-mortem examinations 2004–2013

Vuosi År Year	Heroini Heroin <i>Heroin</i>	Buprenofiini Buprenorfin <i>Buprenorphine</i>	Metadoni Metadon <i>Methadone</i>	Kannabinoidit Cannabinoider <i>Cannabinoids</i>	Amfetamiinit Amfetamin <i>Amphetamines</i>	Kokaiini Kokain <i>Cocaine</i>	Gamma Gamma <i>GHB</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
2004	-	72	11	80	52	3	1	176
2005	3	83	14	71	66	2	2	179
2006	2	88	21	99	64	1	6	191
2007	1	97	26	94	94	3	2	234
2008	3	104	33	93	73	3	1	248
2009	3	111	34	119	94	4	11	256
2010	2	156	36	116	113	4	3	304
2011	1	150	27	124	93	2	11	288
2012	3	129	21	141	114	5	20	309
2013	5	145	43	134	108	6	6	352

Lähde: Helsingin yliopiston Hjelt-instituutin oikeuskemian yksikkö. • Källa: Rättskemiska enheten vid avdelningen för rättsmedicin i Helsingfors Universitet. • *Source: The forensic toxicology unit of the Department of Forensic Medicine, University of Helsinki.*

49. Alkoholin vaikutuksen alaiset kuljettajat¹⁾ henkilövahinkoon johtaneissa tieliikenneonnettomuuksissa 2010–2014
 Alkoholpåverkade förare¹⁾ i vägtrafikolyckor som ledde till personskador 2010–2014
Drivers under the influence of alcohol¹⁾ in road accidents involving injury 2010–2014

	Juopuneet kuljettajat • Berusade förare • <i>Drunk drivers</i>				
	2010	2011	2012	2013	2014*
Kuolemaan johtaneissa • Som lett till dödsfall • <i>With fatal injuries</i>	59	66	42	54	35
Loukkaantumiseen johtaneissa • Som lett till skador • <i>With non-fatal injury</i>	568	538	444	451	424
Yhteensä • Totalt • Total	627	604	486	505	459

	Juopuneet kuljettajat • Berusade förare • <i>Drunk drivers</i>				
	2010	2011	2012	2013	2014*
Ikäryhmä ja sukupuoli • Åldersgrupp och kön • Age group and gender					
–17	39	44	29	18	27
18–24	178	166	155	147	126
25–34	156	140	87	118	107
35–54	190	180	169	155	135
55–	63	73	46	66	64
Tuntematon • Okänd • <i>Unknown</i>	1	1	–	1	–
Yhteensä • Totalt • Total	627	604	486	505	459
Miehet • Män • Men	567	527	420	442	410
Naiset • Kvinnor • Women	59	77	66	63	49
Tuntematon • Okänd • <i>Unknown</i>	1	–	–	1	–
Yhteensä • Totalt • Total	627	604	486	505	459

	Rattijuopumusonnettomuuksien osuus henkilövahinkoon johtaneista tieliikenneonnettomuuksista Andelen rattifyllerifall av de vägtrafikolyckor som lett till personskada <i>Drunk driving accidents accounted for road accidents involving injury</i>				
	2010	2011	2012	2013	2014*
	Prosenttia • Procent • <i>Per cent</i>				
Kuolemaan johtaneista • Som lett till dödsfall • <i>With fatal injuries</i>	24,1	24,2	17,4	22,1	17,2
Loukkaantumiseen johtaneista • Som lett till skador • <i>With non-fatal injury</i>	9,7	8,8	8,1	8,9	8,3
Yhteensä • Totalt • Total	10,3	9,4	8,5	9,5	8,7

1) Pl. polkupyörät • Exkl. cyklister. • *Excl. cyclists*

Lähde: Tieliikenneonnettomuustilasto. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Statistik över vägtrafikolyckor. FOS. Statistikcentralen. •
 Source: Statistics on road traffic accidents. OSF. Statistics Finland.

50. Poliisin tietoon tulleet liikennejuopumustapaukset koko maassa ja maakunnissa 2000–2014
Fall av trafikfylleri polisen fått kännedom om i hela landet och landskapsvis 2000–2014
Drink driving offences recorded by the police, nationwide and by region, 2000–2014

Vuosi År Year	Rattijuopumus • Rattfylleri • Drink driving				
	Rattijuopumus ja huu- maantuneena ajaminen Rattfylleri och körning- narkotika på verkad <i>Driving while under the influence of alcohol or drugs</i>	Törkeä ratti- juopumus Grovt rattfylleri <i>Aggravated drink driving</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Tuhatta 18 vuotta täyttänyttä kohti Per 1 000 invånare i åldern 18 år och över <i>Per 1000 inhabitants aged 18 and over</i>	100 000 moottori- ajoneuvoa kohti ¹⁾ Per 100 000 motor- fordon ¹⁾ <i>Per 100 000 motor vehicles¹⁾</i>
2000	9 400	13 383	22 783	5,7	891
2005	11 068	14 944	26 012	6,3	874
2012	8 801	10 333	19 134	4,4	580
2013	8 993	9 001	17 994	4,1	533
2014	9 304	8 304	17 608	4,0	512

Maakunta Landskap Region	Rattijuopumus yhteensä Rattfylleri, totalt <i>Drink driving, total</i>		Tuhatta 18 vuotta täyttänyttä kohti Per 1 000 invånare i åldern 18 år och över <i>Per 1000 inhabitants aged 18 and over</i>		100 000 moottoriajo- neuvoa kohti ¹⁾ Per 100 000 motor- fordon ¹⁾ <i>Per 100 000 motor vehicles¹⁾</i>	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Koko maa • Whole country	17 994	17 608	4,1	4,0	533	512
Uusimaa	4 462	4 393	3,5	3,5	528	511
Varsinais-Suomi	1 523	1 456	4,0	3,8	510	479
Satakunta	735	728	4,0	4,0	460	447
Kanta-Häme	628	688	4,5	4,9	520	561
Pirkanmaa	1 578	1 531	3,9	3,8	519	493
Päijät-Häme	802	836	4,9	5,1	646	664
Kymenlaakso	765	787	5,1	5,3	621	627
Etelä-Karjala • South Karelia	565	478	5,2	4,4	623	518
Etelä-Savo	659	569	5,2	4,5	645	547
Pohjois-Savo	888	842	4,4	4,2	564	522
Pohjois-Karjala • North Karelia	607	539	4,5	4,0	544	474
Keski-Suomi • Central Finland	895	938	4,1	4,3	518	533
Etelä-Pohjanmaa • South Ostrobothnia	691	679	4,5	4,4	475	456
Pohjanmaa • Ostrobothnia	476	399	3,3	2,8	374	307
Keski-Pohjanmaa • Central Ostrobothnia	200	182	3,8	3,4	427	380
Pohjois-Pohjanmaa • North Ostrobothnia	1 306	1 276	4,3	4,2	538	512
Kainuu	265	272	4,0	4,1	489	495
Lappi • Lapland	894	945	6,0	6,4	745	771
Ahvenanmaa • Åland Islands	55	69	2,4	3,0	195	237

1) Autot ja moottoripyörät. • Bilar och motorcyklar. • Cars and motorcycles.

2) Vesi-, ilma- tai junaliikennejuopumus. • Fylleri i sjö-, luft- eller tågtrafik. • Waterway, air or rail traffic.

3) Pl. liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla. • Exkl. trafikfylleri med motorlöst fordon. • Excl. drink driving with unpowered vehicle.

Vuoden 2013 ja 2014 tilastossa Tilastokeskus on käyttänyt aluejakoa 1.1.2013 ja 1.1.2014. • I statistiken för 2013 och 2014 har Statistikcent-
ralen använt regionindelningen 1.1.2013 och 1.1.2014. • In the statistics for 2013 and 2014, Statistics Finland has applied the regional divisions
introduced on 1 January 2013 and 1 January 2014.

Muut liikennejuopumusrikokset • Övriga trafikfyllerifall • <i>Other drink driving offences</i>			Liikennejuopumus- tapaukset yhteensä Trafikfyllerifall, totalt <i>Drink driving offences, total</i>	Liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla Trafikfylleri med motorlöst fordon <i>Drink driving with unpowered vehicle</i>	Vuosi År Year
Muu liikennejuopu- mus ²⁾ Annan trafikfylleri ²⁾ <i>Other cases of drink driving²⁾</i>	Kulkuneuvon luovutta- minen juopuneelle Överlämnande av fortskaffningsmedel till berusad <i>Relinquishing a vehicle to a drunken person</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>			
412	2 082	2 494	25 277	165	2000
510	2 196	2 706	28 718	112	2005
409	1 105	1 514	20 648	69	2012
386	1 012	1 398	19 392	64	2013
345	842	1 187	18 795	73	2014

Muut liikennejuopumusrikokset Övriga trafik fyllerifall <i>Other drink driving offences</i>		Liikennejuopumustapaukset yhteensä ³⁾ Trafikfyllerifall, totalt ³⁾ <i>Drink driving offences, total³⁾</i>		Landskap
2013	2014	2013	2014	
1 398	1 187	19 392	18 795	Hela landet
279	212	4 741	4 605	Nyland
130	97	1 653	1 553	Egentliga Finland
52	61	787	789	Satakunta
29	29	657	717	Egentliga Tavastland
117	89	1 695	1 620	Birkaland
49	45	851	881	Päijänne-Tavastland
73	80	838	867	Kymmenedalen
42	36	607	514	Södra Karelen
65	39	724	608	Södra Savolax
71	76	959	918	Norra Savolax
44	28	651	567	Norra Karelen
94	86	989	1 024	Mellersta Finland
60	45	751	724	Södra Österbotten
44	39	520	438	Österbotten
15	19	215	201	Mellersta Österbotten
124	101	1 430	1 377	Norra Österbotten
12	24	277	296	Kajanaland
73	61	967	1 006	Lappland
25	20	80	89	Åland

Lähde: Rikos- ja pakkokeinotilasto. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Brott och tvångsmedel. FOS. Statistikcentralen. • Source: Statistics on offences and coercive measures. OSF. Statistics Finland.

51. Tieliikenneonnettomuuksien alkoholitapauksissa kuolleet ja loukkaantuneet koko maassa ja maakunnissa 2000–2014
 I alkoholrelaterade vägtrafikolyckor dödade och skadade i hela landet och landskapsvis 2000–2014
 Persons killed or injured in road traffic accidents involving alcohol, nationwide and by region, 2000–2014

Vuosi År Year	Onnettomuuksia Olyckor Accidents	Kuolleita Dödade Killed	Loukkaantuneita Skadade Injured
2000	971	94	1 191
2005	977	99	1 244
2012	542	47	670
2013	561	66	727
2014	533	55	640

Maakunta Landskap Region	Onnettomuuksia Olyckor Accidents		Kuolleita Dödade Killed		Loukkaantuneita Skadade Injured	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Koko maa • Hela landet • Whole country	561	533	66	55	727	640
Uusimaa • Nyland	111	98	10	9	134	112
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	55	48	7	2	72	57
Satakunta	37	35	6	4	44	40
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	13	17	3	–	15	22
Pirkanmaa • Birkaland	53	46	4	3	69	55
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	19	13	2	2	27	13
Kymenlaakso • Kymmenedalen	28	22	6	3	37	22
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	4	12	–	3	6	12
Etelä-Savo • Södra Savolax	17	35	2	4	17	43
Pohjois-Savo • Norra Savolax	21	19	1	0	23	25
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	28	21	1	2	36	24
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	31	30	6	2	36	35
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	28	24	6	5	40	25
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	23	16	2	1	31	16
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	11	10	–	5	15	9
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	47	42	4	5	80	70
Kainuu • Kajanaland	8	12	2	0	7	22
Lappi • Lappland • Lapland	25	30	4	5	36	35
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	2	3	–	–	2	3

Lähde: Tieliikenneonnettomuustilasto. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Statistik över vägtrafikolyckor. FOS. Statistikcentralen. •
 Source: Statistics on road traffic accidents. OSF. Statistics Finland.

52. Alkoholilainsäädäntöä vastaan tehdyt rikokset 2005–2014
Brott mot alkohollagstiftningen 2005–2014
Offences under the Alcohol Act, 2005–2014

Vuosi År Year	Alkoholirikkomus Alkoholförseelse <i>Alcohol violation</i>	Alkoholirikos Brott mot alkohollagen <i>Alcohol offence</i>	Lievä alkoholirikos Lindrigt alkoholbrott <i>Minor alcohol offence</i>	Törkeä alkoholirikos Grovt alkoholbrott <i>Aggravated alcohol offence</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Tullin tietoon tulleet alkoholirikokset Alkoholbrott som kommit till tullens känedom <i>Alcohol offences recorded by the customs authorities</i>
2005	3 068	810	3 787	622
2006	2 372	662	3 034	654
2007	2 451	608	3 059	550
2008	2 484	597	3 081	565
2009 ¹⁾	2 271	204	486	26	2 987	660
2010	2 940	153	947	13	4 053	692
2011	3 723	157	1 230	11	5 121	829
2012	3 222	126	1 246	7	4 601	892
2013	2 971	186	1 288	29	4 474	1 014
2014	2 211	140	1 320	15	3 686	1 138

1) Alkoholirikosten rikosnimikkeet uudistettiin vuonna 2009. Taulukon tiedot on esitetty uusien nimikkeiden mukaisesti. • Brottsbenämningarna för alkoholbrott förnyades 2009. Uppgifterna i tabellen visas efter de nya benämningarna. • *The designations of alcohol offences were amended in 2009. The data in the table have been set out according to the new designations of offence.*

Lähde: Rikos- ja pakkokeinotilasto. SVT. Tilastokeskus; Tulli. • Källa: Brott och tvångsmedel. FOS. Statistikcentralen; Tull. • *Source: Statistics on offences and coercive measures. OSF. Statistics Finland; Customs.*

53. Huuhausainerikollisuus 2005–2014
Narkotikabrottslighet 2005–2014
Drug-related crime, 2005–2014

Poliisin tietoon tullut rikollisuus • Brottslighet som kommit till polisens kännedom • <i>Offences known to the police</i>						
Vuosi År Year	Huuhaus- ainerikos Narkotikabrott <i>Narcotics offence</i>	Huuhaus- aineiden käyttörikos Straffbart bruk av narkotika <i>Unlawful use of narcotics</i>	Törkeä huuhaus- ainerikos Grovt narkotika- brott <i>Aggravated narcotics offence</i>	Huuhausaine- rikoksen valmistelu Förberedelse till narkotikabrott <i>Preparation or abetment of narcotics offences</i>	Huuhausaine- rikokset yhteensä Narkotikabrott totalt <i>Narcotics offences in total</i>	Vankeusvankien päärikoksena huuhausainerikos Narkotikabrott det vanligaste brottet som ger fängelse <i>Convicts with drug offence as the principal offence %</i>
2005	4 589	9 248	561	27	14 425	16,1
2006	4 168	8 480	657	12	13 317	15,2
2007	4 206	10 333	883	26	15 448	14,6
2008	4 835	9 823	789	35	15 482	16,1
2009 ¹⁾	6 274	11 257	922	71	18 524	14,1
2010	6 444	12 158	1 083	39	19 724	15,6
2011	7 226	12 093	1 036	39	20 394	17,0
2012	7 752	11 292	1 025	33	20 102	17,4
2013	8 560	12 778	1 237	81	22 656	18,0
2014	6 859	13 681	1 161	80	21 781	19,3

1) Tilastointitapa on muuttunut vuodesta 2009 lähtien. Vuodesta 2009 tilastoissa on otettu huomioon myös Tullin ja Rajavartiolaitoksen tietoon tulleet huuhausainerikokset. Tilastomuutos näyttäytyy huuhausainerikollisuuden määrän lisääntymisellä noin 5–6 %. • Sättet att föra statistik ändrades 2009. I statistiken från och med 2009 har man också beaktat narkotikabrott som kommit till Tullens och Gränsbevakningsväsendets kännedom. Statistikändringen visar sig i en ökning av narkotikabrottsligheten med cirka 5–6 procent • *The compilation of statistics changed as of 2009. The statistics for 2009 include crimes reported to the Customs and Border Guard. This accounts for a 5% to 6% increase in the volume of drug-related crime.*

Lähde: Rikos- ja pakkokeinotilasto. SVT. Tilastokeskus; Rikosseuraamuslaitos. • Källa: Brott och tvångsmedel. FOS. Statistikcentralen; Brottspåföljdsmyndigheten. • *Source: Statistics on offences and coercive measures. OSF. Statistics Finland., Criminal sanctions agency.*

54. Takavarikoidut huumausaineet 2005–2014
Narkotikabeslag 2005–2014
Drug seizures, 2005–2014

Vuosi År Year	Kannabis- kasvi Cannabisväxt <i>Cannabis plants</i>	Hasis Hasch <i>Hashish</i>	Marihuana Marihuana <i>Marijuana</i>	Kokaiini <i>Kokain</i> <i>Cocaine</i>	Heroiini Heroin <i>Heroine</i>	Amfetamiini + metamfetamiini Amfetamin + metamfetamin <i>Amphetamines + Methamphetamines</i>
	Kpl Stycken <i>Number of</i>	Kg • Kilo • <i>Kilogrammes</i>				
2005	9 500	431	43	1,2	52,4	117
2006	7 510	283	33	6,5	0,2	129
2007	7 600	360	36	4,0	0,4	152
2008	14 000	47	56	3,0	0,2	147
2009	12 500	440	100	2,8	2,0	115
2010	15 000	250	80	4,2	0,4	152
2011	16 400	860	97	3,5	1,0	99
2012	18 150	714 ¹⁾	714 ¹⁾	25,7	0,1	139
2013	23 000	122	285	4,5	0,2	91
2014	21 800	52	313	6,3	0,1	298

Vuosi År Year	Subutex Subutex <i>Subutex</i>	Ekstaasi Ecstasy <i>Ecstasy</i>	LSD LSD <i>LSD</i>	Bromodra- gonfly Bromo- dragonfly <i>Bromodragonfly</i>	GBL + GHB GBL + GHB <i>GBL + GHB</i>	MDPV MDPV <i>MDPV</i>	Kat Khat <i>Khat</i>
	Kpl • Stycken • <i>Number of items</i>				Litraa Liter <i>Litres</i>	Kg • Kilo • <i>Kilogrammes</i>	
2005	25 500	52 200	452	2 550
2006	22 979	39 185	171	..	24	..	3 283
2007	20 600	83 000	2 138	..	91	..	3 300
2008	12 000	34 000	3 082	..	150+9	..	2 250
2009	17 000	15 100	620	1 200	84+2	4	3 300
2010	15 000	27 000	790	7 600	37+5	9,5	4 700
2011	31 700	17 800	1 260	1 100	930+2,5	2,4	5 800
2012	48 700	23 623	1 102	2 653	228+1	5,1	1 920
2013	37 078	121 595	3 965	649	265+0,7	5,3	4 767
2014	25 150	131 700	1 610	23	40+0,44	0,25	3 060

1) Vuonna 2012 hasis ja marihuana on laskettu yhteen • Hasch och marijuana har räknats samman år 2012 • *Year 2012, the data on hashish and marijuana are combined.*

Lähde: Keskusrikospoliisi. • Källa: Centralkriminalpolisen. • *Source: Finnish National Bureau of Investigation.*

55. Tullin takavarikoiman alkoholin ja pirtun määrä 2005–2014

Tullbeslag av alkohol och sprit 2005–2014

Alcoholic beverage and ethyl alcohol seizures by the Customs, 2005–2014

Vuosi År Year	Alkoholijuomat Alkoholdrycker <i>Alcoholic beverages</i>	Pirtu Sprit <i>Ethyl alcohol</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
	litraa • liter • litres		
2005	6 034	1 722	7 756
2006	6 095	406	6 501
2007	115 438	518	115 956
2008	45 411	185	45 596
2009	11 830	830	12 660
2010	4 725	151	4 876
2011	5 990	119	6 109
2012	5 666	20	5 686
2013	11 110	26	11 136
2014	7 352	30	7 382

Lähde: Tulli • Källa: Tull • Source: Customs.

56. Väkivaltarikollisuus 2000–2014

Våldsbrott 2000–2014

Violent crimes, 2000–2014

Poliisin tietoon tullut rikollisuus • Brottslighet som kommit till polisens kännedom • <i>Offences known to the police</i>							
Vuosi År Year	Tappo Dråp <i>Mans- laughter</i>	Murha Mord <i>Murder</i>	Tapon, murhan tai surman yritys Försök till dråp mord eller dråp under för mildrande omständigheter <i>Attempted mans- laughter, murder or homicide</i>	Pahoinpitely Misshandel <i>Assault</i>	Törkeä pahoinpi- tely Grov misshandel <i>Aggravated assault</i>	Lievä pahoinpi- tely Lindrig misshandel <i>Petty assault</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
2000	108	37	333	18 424	1 972	7 424	28 298
2005	77	36	349	20 086	2 071	8 324	30 943
2012	46	43	350	25 390	1 874	10 967	38 670
2013	57	38	264	24 015	1 791	9 709	35 874
2014	59	42	327	21 959	1 645	9 324	33 356
100 000 asukasta kohti • Per 100 000 invånare • <i>Per 100 000 inhabitants</i>							
2000	2,1	0,7	6,4	355,6	38,1	143,3	546,2
2005	1,5	0,7	6,6	382,2	39,4	158,4	588,8
2012	0,8	0,8	6,4	467,9	34,5	202,1	712,6
2013	1,0	0,7	4,8	440,5	32,9	178,1	658,1
2014	1,1	0,8	6,0	401,3	30,1	170,4	609,6

Lähde: Rikos- ja pakkokeinotilasto. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Brott och tvångsmedel. FOS. Statistikcentralen. • Source: Statistics on offences and coercive measures. OSF. Statistics Finland.

57. Päähtyneiden säilöönotot koko maassa ja maakunnissa 2000–2014
Omhändertagna berusade i hela landet och landskapsvis 2000–2014
Persons taken into police custody for drunkenness, nationwide and by region, 2000–2014

Vuosi År Year		100 000 asukasta kohti Per 100 000 invånare Per 100 000 inhabitants
2000	96 944	1 871
2005	101 856	1 938
2012	71 679	1 321
2013	67 699	1 242
2014	60 757	1 110

Maakunta Landskap Region			100 000 asukasta kohti Per 100 000 invånare Per 100 000 inhabitants	
	2013	2014	2013	2014
Koko maa • Hela landet • <i>Whole country</i>	67 699	60 757	1 242	1 110
Uusimaa • Nyland	21 702	19 797	1 369	1 235
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	4 791	4 367	1 017	924
Satakunta	2 142	1 874	954	837
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	1 873	1 614	1 067	920
Pirkanmaa • Birkaland	3 942	3 370	788	669
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	3 522	2 753	1 740	1 363
Kymenlaakso • Kymmenedalen	1 481	1 484	819	825
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	1 876	1 520	1 419	1 154
Etelä-Savo • Södra Savolax	2 277	1 863	1 493	1 229
Pohjois-Savo • Norra Savolax	4 518	3 984	1 819	1 604
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	2 665	2 416	1 611	1 462
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	4 204	4 223	1 527	1 534
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	1 692	1 622	872	839
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	1 628	1 541	903	851
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	499	468	727	680
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	4 531	4 122	1 124	1 017
Kainuu • Kajanaland	928	740	1 160	934
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	3 175	2 759	1 740	1 518
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	253	238	883	823

Vuoden 2013 ja 2014 tilastossa Tilastokeskus on käyttänyt aluejakoa 1.1.2014 ja 1.1.2015. • I statistiken för 2013 och 2014 har Statistikcentralen använt regionindelningen 1.1.2014 och 1.1.2015. • *In the statistics for 2013 and 2014, Statistics Finland has applied the regional divisions introduced on 1 January 2014 and 1 January 2015.*

Lähde: Rikos- ja pakkokeinotilasto. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Brott och tvångsmedel. FOS. Statistikcentralen. • *Source: Statistics on offences and coercive measures. OSF. Statistics Finland.*

58. Alkoholijuomien myynnin nimellishintaindeksiä 2005–2014
Nominella prisindex för försäljning av alkoholdrycker 2005–2014
Nominal price indices for the sales of alcoholic beverages, 2005–2014

Vuosi År Year	Viinat Brännvin Vodka, gin, etc.	Muut väkevät juomat Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkevät viinit Starkvin Fortified wines	Miedot viinit Lättvin Light wines	Siiderit Cider Ciders	Long drink- juomat Long drink Long drinks	Vahva olut Starköl Strong beer	Keskiolut Mellanöl Medium beer	Kaikki juomat Alla drycker All beverages
2000=100									
Myynti yhteensä • Försäljning totalt • Sales total									
2005	79,0	86,1	76,3	101,1	106,3	103,8	104,5	101,2	96,3
2006	79,4	87,4	76,7	101,8	107,8	105,6	106,9	101,2	97,0
2007	80,0	89,3	77,6	102,8	109,0	107,5	109,2	101,4	98,2
2008	87,7	98,9	82,9	108,3	113,5	112,2	114,2	106,7	104,3
2009	94,7	105,6	89,2	113,7	117,9	117,3	119,8	114,3	110,9
2010	99,3	109,3	93,6	116,5	119,1	122,1	123,4	120,5	115,5
2011	100,4	110,8	96,0	118,3	120,4	125,6	126,5	121,9	117,5
2012	106,1	116,2	102,8	122,7	128,3	134,1	134,1	132,4	125,3
2013	108,2	120,1	104,6	125,7	130,6	137,6	139,4	134,9	128,4
2014	112,1	124,8	110,0	129,9	133,9	140,5	142,8	138,7	132,4
Vähittäismyynti • Detaljhandel • Retail sales									
2005	64,1	74,1	74,6	97,0	104,2	99,9	91,2	94,2	88,5
2006	64,0	75,0	75,0	97,3	105,3	101,8	92,9	94,1	89,1
2007	64,1	76,7	75,8	98,0	106,1	103,8	94,0	94,6	90,2
2008	72,0	87,5	81,1	102,5	110,1	108,7	98,7	99,5	96,0
2009	79,4	94,7	87,2	107,6	115,1	115,7	105,6	106,8	102,8
2010	84,1	98,0	91,4	109,7	115,7	121,7	111,2	112,0	107,0
2011	84,4	98,6	93,2	110,6	116,2	125,8	113,3	111,8	107,5
2012	90,3	104,3	100,2	114,2	125,3	135,1	120,5	122,5	115,6
2013	91,0	107,6	101,7	116,3	125,9	137,1	123,9	122,4	116,8
2014	94,6	111,7	107,0	120,2	128,9	139,7	128,8	126,3	120,6
Anniskelu • Servering • Licensed serving									
2005	105,0	105,6	107,8	119,2	108,7	107,5	115,5	112,5	110,5
2006	106,7	107,5	108,8	121,7	110,8	109,3	118,4	112,7	111,6
2007	109,1	109,8	111,1	124,3	112,6	110,9	121,7	112,1	112,8
2008	114,6	116,8	115,5	134,6	117,8	115,3	126,9	118,1	119,2
2009	119,5	122,1	125,6	141,1	121,2	117,8	131,0	125,9	125,0
2010	123,1	126,3	135,9	146,5	123,2	120,9	133,0	134,3	130,7
2011	126,1	129,5	149,1	152,5	125,7	123,7	136,9	139,8	135,2
2012	129,7	134,2	151,4	160,7	131,8	130,8	144,9	148,6	142,5
2013	135,4	139,1	158,1	167,6	136,5	136,2	151,5	157,8	149,8
2014	139,0	144,7	163,1	173,3	140,2	139,4	154,0	161,4	154,2

Lähde: Alkoholijuomien hintaindeksi. SVT. THL. • Källa: Prisindex för alkoholdrycker. FOS. THL. • Source: Alcoholic beverage price index. OSF. THL

59. Alkoholijuomien myynnin reaalihintaindeksejä 2005–2014
Realprisindex för försäljning av alkoholdrycker 2005–2014
Real price indices for the sales of alcoholic beverages, 2005–2014

Vuosi År Year	Viinat Brännvin Vodka, gin, etc.	Muut väkevät juomat Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkevät viinit Starkvin Fortified wines	Miedot viinit Lättvin Light wines	Siiderit Cider Ciders	Long drink- juomat Long drink Long drinks	Vahva olut Starköl Strong beer	Keskiolut Mellanöl Medium beer	Kaikki juomat Alla drycker All beverages
2000=100									
Myynti yhteensä • Försäljning totalt • Sales total									
2005	74,4	81,1	71,8	95,2	100,1	97,7	98,4	95,3	90,7
2006	73,4	80,9	70,9	94,2	99,8	97,8	98,9	93,7	89,8
2007	72,3	80,6	70,0	92,8	98,4	97,1	98,7	91,5	88,7
2008	76,1	85,8	71,9	94,0	98,5	97,3	99,1	92,6	90,5
2009	82,2	91,6	77,4	98,6	102,3	101,8	103,9	99,2	96,2
2010	85,2	93,7	80,2	99,8	102,1	104,6	105,8	103,3	99,0
2011	83,2	91,8	79,5	98,0	99,7	104,1	104,8	101,0	97,4
2012	85,5	93,6	82,9	98,9	103,4	108,1	108,1	106,7	101,0
2013	85,9	95,4	83,1	99,8	103,7	109,2	110,7	107,1	102,0
2014	88,1	98,1	86,4	102,1	105,2	110,4	112,2	109,0	104,0
Vähittäismyynti • Detaljhandel • Retail sales									
2005	60,4	69,8	70,2	91,4	98,1	94,1	85,8	88,7	83,3
2006	59,2	69,4	69,4	90,1	97,5	94,2	85,9	87,1	82,4
2007	57,9	69,2	68,4	88,5	95,8	93,7	84,9	85,4	81,5
2008	62,5	75,9	70,4	88,9	95,5	94,3	85,6	86,3	83,3
2009	68,9	82,2	75,7	93,3	99,9	100,4	91,7	92,7	89,2
2010	72,1	84,0	78,3	94,1	99,2	104,3	95,4	96,0	91,7
2011	69,9	81,7	77,2	91,6	96,2	104,2	93,9	92,6	89,1
2012	72,7	84,1	80,7	92,0	100,9	108,9	97,1	98,7	93,2
2013	72,3	85,4	80,8	92,4	100,0	108,9	98,4	97,2	92,8
2014	74,3	87,8	84,1	94,4	101,3	109,8	101,2	99,2	94,8
Anniskelu • Servering • Licensed serving									
2005	98,9	99,4	101,6	112,2	102,4	101,2	108,7	106,0	104,0
2006	98,7	99,4	100,7	112,7	102,5	101,1	109,6	104,3	103,2
2007	98,6	99,2	100,3	112,3	101,7	100,2	109,9	101,2	101,9
2008	99,5	101,4	100,2	116,8	102,2	100,0	110,1	102,5	103,4
2009	103,7	105,9	109,0	122,4	105,1	102,2	113,7	109,2	108,5
2010	105,5	108,3	116,5	125,6	105,6	103,6	114,0	115,2	112,0
2011	104,4	107,3	123,5	126,3	104,1	102,4	113,4	115,8	112,0
2012	104,5	108,1	121,9	129,5	106,2	105,4	116,8	119,7	114,8
2013	107,5	110,5	125,6	133,1	108,4	108,2	120,3	125,3	118,9
2014	109,2	113,7	128,2	136,2	110,2	109,5	121,0	126,8	121,2

Lähde: Alkoholijuomien hintaindeksi. SVT. THL. • Källa: Prisindex för alkoholdrycker. FOS. THL. • Source: Alcoholic beverage price index. OSF. THL

60. Alkoholijuomien vähittäismyyntiverkosto 1995–2014
Distributionsnät för detaljhandel med alkoholdrycker 1995–2014
Network for the retail sales of alcoholic beverages, 1995–2014

Vuosi År Year	Alkon myymälät Alkos butiker Alko stores	Vähittäismyynti- paikat Detaljhandels- ställen Retail outlets ≤ 4.7 %	Tilaviini- ja sahti- myymälät Gårdsvins- och sahtibutiker Stores for selling fruit wine and sahti	Alkon luovutus- paikat Alkos utlämnings- ställen Alko delivery points
1995	251	8 076	21	3
2000	275	7 348	49	124
2005	327	6 699	49	139
2009	346	5 947	40	122
2010	343	5 755	35	118
2011	348	5 586	32	110
2012	351	5 511	31	108
2013	350	5 371	31	107
2014	352	5 282	31	106

2014:

Maakunta • Landskap •
Region

Koko maa • Hela landet •

<i>Whole country</i>	352	5 282	31	31
Uusimaa • Nyland	74	1 129	1	1
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	31	411	1	1
Satakunta	16	275	1	1
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	12	177	2	2
Pirkanmaa • Birkaland	29	461	4	4
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	16	209	2	2
Kymenlaakso • Kymmenedalen	13	181	2	2
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	9	139	-	-
Etelä-Savo • Södra Savolax	15	238	4	4
Pohjois-Savo • Norra Savolax	17	273	1	1
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	11	198	2	2
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	20	275	2	2
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	16	223	2	2
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	8	198	1	1
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	4	76	-	-
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	26	387	-	-
Kainuu • Kajanaland	9	108	2	2
Lappi • Lappland • <i>Lappland</i>	23	277	3	3
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	3	47	1	1

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

61. Alkoholijuomien anniskeluverkosto 1995–2014
Nät för servering av alkoholdrycker 1995–2014
Network for the licensed serving of alcoholic beverages, 1995–2014

Vuosi År Year	Anniskeluravintolat • Restauranger med serveringstillstånd • <i>Licensed restaurants</i>					
	Anniskeluluvat ¹⁾ • Serveringstillstånd ¹⁾ • <i>Serving licences¹⁾</i>			Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Asiakaspaikkoja ³⁾ • Gästplatser ³⁾ • <i>Seating for customers³⁾</i>	
	A-luvat A-tillstånd <i>A licences</i>	B-luvat B-tillstånd <i>B licences</i>	C-luvat C-tillstånd <i>C licences</i>		A+B-luvat A+B-tillstånd <i>A+B licences</i>	C-luvat C-tillstånd <i>C licences</i>
1995	3 222	270	5 989	9 481	642 176 ²⁾	-
2000	4 640	264	4 050	8 954	1 616 404	332 974
2005	5 321	225	2 912	8 458	1 945 277	262 751
2009	5 750	289	2 259	8 298	2 077 588	220 178
2010	5 812	312	2 178	8 302	2 091 621	215 553
2011	5 847	319	2 112	8 278	2 125 118	213 509
2012	5 916	351	2 024	8 291	2 121 319	209 026
2013	5 919	372	1 937	8 228	2 137 705	208 198
2014	5 935	395	1 880	8 210	2 128 521	203 130
2014:						
Maakunta • Landskap • <i>Region</i>						
Koko maa • Hela landet •						
<i>Whole country</i>	5 935	395	1 880	8 210	2 128 521	203 130
Uusimaa • Nyland	1 913	128	345	2 386	658 338	27 487
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	516	37	138	691	171 580	12 744
Satakunta	235	10	73	318	82 914	6 865
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	177	19	47	243	79 698	4 952
Pirkanmaa • Birkaland	495	23	138	656	163 487	14 276
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	217	16	69	302	72 511	7 325
Kymenlaakso • Kymmenedalen	206	8	85	299	53 358	8 796
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	154	3	70	227	51 478	7 216
Etelä-Savo • Södra Savolax	223	15	125	363	81 896	14 615
Pohjois-Savo • Norra Savolax	240	10	96	346	93 774	10 423
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	129	5	57	191	37 830	8 592
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	246	14	108	368	91 172	12 597
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	139	14	94	247	71 931	14 456
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	146	13	81	240	57 864	12 593
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	51	5	38	94	18 930	3 985
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	327	17	152	496	124 674	19 220
Kainuu • Kajanaland	86	5	43	134	37 041	4 171
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	373	10	116	499	168 052	12 697
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	62	43	5	110	11 993	120

1) A-luvat: kaikki alkoholiuomat, B-luvat: miedot alkoholiuomat, C-luvat: enintään 4,7 til-% alkoholiuomat. • A-tillstånd: alla alkoholdrycker, B-tillstånd: svaga alkoholdrycker, C-tillstånd: alkoholdrycker med högst 4,7 % volymprocent. • A licences: all alcoholic beverages, B licences: light alcoholic beverages, C licences: alcoholic beverages with no more than 4.7% by volume.

2) Käytössä olleet asiakaspaikat. • Gästplatser i bruk. • *Number of seats in use.*

3) Anniskelulupien mukaiset asiakaspaikat. • Gästplatser enligt serveringstillstånd. • *Seating for customers according to serving licences.*

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • *Source: Valvira.*

62. Mainonnan valvonta 1995–2014
Reklamtillsyn 1995–2014
State control of alcohol advertising, 1995–2014

Vuosi År Year	Päätös ¹⁾ • Beslut ¹⁾ • Decision ¹⁾ Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården <i>National Supervisory Authority for Welfare and Health</i>	Aluehallintovirasto Regionförvaltningsverket <i>Regional State Administrative Agency</i>
1995	37	16
2000	73	17
2005	99	13
2012	104	50
2013	89	43
2014	70	19

1) Valvirassa ja AVI:ssä käsitellyt diaariin kirjatut mainonta-asiat. • Reklamärenden som införts i diariet och som handlagts av Valvira och RFV. •
Advertising cases processed and registered at Valvira and the Regional State Administrative Agency.

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

63. Vähittäismyyntin valvontaan liittyviä toimenpiteitä 2005–2014
Åtgärder i samband med tillsyn av detaljhandel 2005–2014
Control measures related to alcohol sales through retail outlets, 2005–2014

Vuosi År Year	Huomautuksia ja ohjaavia kirjeitä Anmärkningar och styrande brev <i>Notices and instructive letters</i>	Varoituksia Varningar <i>Warnings</i>	Määräaikaisia peruutuksia Återkallelser för viss tid <i>Temporary revocations of licence</i>	Pysyviä peruutuksia Permanent återkallelser <i>Permanent revocations of licence</i>	Luvan rajoitus Begränsning av tillståndet <i>Restriction of licence</i>
Vähittäismyyntipaikoille annettuja • Utfärdat till detaljhandelsställen • <i>Issued to retail outlet</i>					
2005	60	8	16	4	-
2006	38	18	10	8	-
2007	36	14	25	6	-
2008	32	12	18	9	-
2009	41	15	11	27	-
2010	56	21	13	14	-
2011	73	21	10	22	-
2012	66	14	4	2	-
2013	60	17	6	9	-
2014	45	15	2	-	-

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

64. Anniskelun valvontaan liittyviä toimenpiteitä 2005–2014
Åtgärder i samband med tillsyn av alkoholservering 2005–2014
Control measures related to licensing supervision, 2005–2014

Vuosi År Year	Huomautuksia ja ohjaavia kirjeitä Anmärkningar och styrande brev Notices and instructive letters	Varoituksia Varningar Warnings	Määräaikaisia peruutuksia Återkallelser för viss tid Temporary revocations of licence	Pysyviä peruutuksia Permanent återkallelser Permanent revocations of licence	Luvan rajoitus Begränsning av tillståndet Restriction on licence
Anniskeluravintolille annettuja • Utfärdat till restauranger med serveringstillstånd • Issued to licensed restaurants					
2005	394	218	77	51	5
2006	359	224	93	32	3
2007	439	327	77	54	3
2008	410	347	95	55	-
2009	532	344	72	83	13
2010	583	290	82	52	10
2011	494	258	70	43	10
2012	440	197	61	25	11
2013	453	221	63	29	11
2014	415	158	42	16	4

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

65. Kuluttajien alkoholimenot jakeluteittäin ja niiden osuus yksityisistä kulutusmenoista 2005–2014
Konsumenternas alkoholutgifter efter distributionsväg samt deras andel av de privata konsumtions-
utgifterna 2005–2014
Consumer expenditure on alcohol by distribution channel and its share of private consumer expenditure, 2005–2014

Vuosi År Year	Alkoholimenot • Alkholutgifter • <i>Alcohol expenditure</i>			Yksityiset kulutusmenot Privata konsumtions- utgifter <i>Private consumer expenditure</i>	Alkoholimenojen osuus yksityisistä kulutusmenoista Alkoholutgifternas andel av de privata konsumtionsutgifterna <i>Alcohol expenditure as a percentage of private consumption expenditure</i>
	Vähittäiskulutus Detaljandels konsumtion <i>Consumption through retail outlets</i>	Anniskelukulutus Konsumtion av serverad alkohol <i>Consumption through licensed serving</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>		
	1 000 000 €				%
	Käypiin hintoihin • Löpande priser • <i>Current prices</i>				
2005	2 362	1 410	3 772	81 095	4,7
2006	2 461	1 465	3 926	85 768	4,6
2007	2 602	1 496	4 098	90 708	4,5
2008	2 717	1 510	4 227	95 639	4,4
2009	2 865	1 466	4 331	94 170	4,6
2010	2 934	1 466	4 400	99 084	4,4
2011	3 008	1 521	4 530	105 771	4,3
2012	3 064	1 540	4 603	109 026	4,2
2013	3 046	1 510	4 556	111 046	4,1
2014	3 055	1 517	4 572	113 621	4,0
	Vuoden 2000 hintoihin • 2000 års priser • <i>2000 prices</i>				
2005	2 224	1 328	3 552	77 009	
2006	2 277	1 355	3 633	80 308	
2007	2 350	1 351	3 701	83 098	
2008	2 357	1 310	3 667	84 691	
2009	2 486	1 271	3 757	82 239	
2010	2 515	1 257	3 772	84 926	
2011	2 492	1 260	3 753	87 111	
2012	2 469	1 241	3 709	87 321	
2013	2 419	1 199	3 618	88 191	
2014	2 401	1 192	3 593	89 291	

Lähteet: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira; Kansantalouden tilinpito. SVT. Tilastokeskus. • Källor: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira; Nationalräkenskaper. FOS. Statistikcentralen. • Sources: Alcoholic beverage consumption OSF. THL; Valvira; National accounts. OSF. Statistics Finland.

66. Valtion alkoholitulot 2005–2014
Statens alkoholinkomster 2005–2014
State revenues from alcohol, 2005–2014

Vuosi År Year	Alkoholi- juomavero Skatt på alholdrycker <i>Tax on alcoholic beverages</i>	Osuus valtion vero- ja veroluonteisista tuloista Andel av statens skatter och inkomster av skattenatur <i>As a share of taxes and other similar revenue</i>	Valtion alkoholitulot ¹⁾ Statens alkoholinkomster ¹⁾ <i>State revenues from alcohol¹⁾</i>	Osuus valtion tuloista ilman rahoitustaloustoimia Andel av statsinkomsterna exkl. finanstransaktioner <i>As a share of state revenue before financial transactions</i>
	Milj. € • Mn € • EUR million	%	Milj. € • Mn € • EUR million	%
2005	973	3,0	1 658	4,2
2006	992	2,9	1 701	4,2
2007	1 015	2,8	1 782	4,1
2008	1 092	2,9	1 892	4,3
2009	1 207	3,8	1 991	5,3
2010	1 284	4,0	2 087	5,4
2011	1 281	3,5	2 132	4,9
2012	1 381	3,7	2 246	5,0
2013	1 336	3,4	2 221	4,8
2014	1 394	3,5	2 283	4,9

1) Sisältää alkoholijuomaveron ja arvonlisäveron. • Inbegriper alkoholskatt och mervärdesskatt. • Includes tax on alcoholic beverages and value-added tax.

Lähteet: Valtiovarainministeriö; THL. • Källor: Finansministeriet; THL. • Sources: Ministry of Finance; THL.

67. Päihdehuollon¹⁾ menot ja tulot 2004–2013
Missbrukarvårdens¹⁾ utgifter och inkomster 2004–2013
Expenditure and income in services for substance abusers¹⁾, 2004–2013

Vuosi År Year	Käyttömenot Driftsutgifter <i>Current expenditure</i>	Käyttötulot Driftsinkomster <i>Current income</i>	Nettomenot Nettoutgifter <i>Net expenditure</i>
	1 000 € • 1 000 € • 1000 €		
2004	126 879	14 625	112 254
2005	129 968	11 321	118 647
2006	137 993	11 716	126 277
2007	151 218	14 595	136 623
2008	162 127	12 588	149 539
2009	171 389	14 250	157 139
2010	168 582	12 739	155 843
2011	179 135	13 788	165 347
2012	190 851	14 754	176 097
2013	201 603	13 500	188 103

1) Kuntien kustantamat palvelut. • Service finansierad av kommuner. • Services paid by municipalities.

Lähde: Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Kommunernas och samkommunernas ekonomi och verksamhet. FOS. Statistikcentralen. • Source: Finances and activities of municipalities and joint municipal boards. OSF. Statistics Finland.

68. Haittakustannukset pääryhmittäin 2013
Skadestkostnader per huvudgrupp 2013
Harm-related expenditure by main category, 2013

Haittakustannukset 2013 • Skadestkostnader 2013 • *Harm-related expenditure, 2013*

	Alkohol • Alkohol • <i>Alcohol</i>			Huumausaineet ja lääkkeiden väärinkäyttö • Narkotika och missbruk av läkemedel • <i>Drugs and medicine abuse</i>		
Välittömät kustannukset Direktnakostnader <i>Direct costs</i>	Min ¹⁾	Max ¹⁾	Muutos ed. v., % ²⁾ Förändring jämfört med året innan, % ²⁾ <i>% change on previous year²⁾</i>	Min ¹⁾	Max ¹⁾	Muutos ed. v., % ²⁾ Förändring jämfört med året innan, % ²⁾ <i>% change on previous year²⁾</i>
Milj. € • Mn € • <i>EUR million</i>						
Kustannukset yhteensä • Kostnader sammanlagt • <i>Total costs</i>	1 264	1 467	-0,1	375	449	3,2
Terveystenhoito • Hälso- och sjukvård • <i>Health care</i>	79	140	-1,8	37	62	0,1
Eläkkeet ja sairauspäivärahat • Pensioner och sjukdagpenningar • <i>Pensions and sickness allowances</i>	188	274	-0,6	7	23	0,8
Sosiaalipalvelut ja -turva • Social service och socialskydd • <i>Social services and social security</i>	223	270	-2,5	70	101	-0,5
Järjestyksen ja turvallisuuden ylläpito • Upprätthålland av ordning och säkerhet • <i>Costs of maintaining public order and safety</i>	238	238	-4,9	80	80	6,3
Oikeusjärjestelmä ja vankeinhoito • Rättssystem och kriminalvård • <i>Legal system and prison administration</i>	131	139	-2,3	58	60	2,4
Onnettomuus- ja rikosvahingot • Olycks- och brottsskador • <i>Accident and crime damage</i>	377	377	5,4	119	119	6,6
Muut kustannukset (ehkäisevä päihdetyö, alko- holivalvonta) • Övriga kostnader (förebyggan- de missbrukarvård, alkoholtillsyn) • <i>Other costs substance abuse prevention, alcohol supervision)</i>	27	27	18,8	3	3	-14,7

1) Haittakustannusten minimi ja maksimi ovat laskennallisia arvioita, joiden väliin todellisten kustannusten oletetaan sijoittuvan. •
 Skadestkostnadernas minimioch maximibelopp är beräknade uppskattningar och de faktiska kostnaderna antas placera sig mellan dem. •
*The minimum and maximum costs arising from alcohol-related harm are calculated estimates, and the real costs are assumed to be some
 where in between the two.*

2) Muutosprosentti laskettu keskiarvosta • Förändringsprocenten har beräknats på medelvärde. • *The percentage change is based on the average.*

Lähde: Päihdehaittakustannukset, THL. • Källa: Skadestkostnader för alkohol och andra droger, THL. • *Source: Costs of alcohol and drug harm, THL.*

69. Kotimaiset ja ulkomaiset valmisteet alkoholijuomien myynnissä 2014
Inhemska och utländska produkter inom försäljningen av alkoholdrycker 2014
Domestic and imported products in sales of alcoholic beverages, 2014

Juomaryhmä Varugrupp Type of beverage	Kotimaiset Inhemska Domestic	Ulkomaiset Utländska Imported	Yhteensä Totalt Total
	%		
Väkevät juomat ¹⁾ • Starka drycker ¹⁾ • Strong beverages ¹⁾	67,2	32,8	100
Väkevät viinit • Starkvin • Fortified wines	62,1	37,9	100
Miedot viinit • Lättvin • Light wines	2,1	97,9	100
Siiderit • Cider • Ciders	81,7	18,3	100
Long drink ²⁾ • Long drink ²⁾ • Long drinks ²⁾	96,0	4,0	100
Mallasjuomat • Malt drycker • Beers	90,7	9,3	100

1) Sisältää tislattua alkoholilla väkevöidyt long drink -juomat. • Inbegriper long drink med tillsatt destillerad alkohol. • Includes long-drink beverages fortified with distilled alcohol.

2) Sisältää käymisteitse valmistetut long drink -juomat. • Inbegriper long drink som tillverkas genom jäsning. • Includes fermented long drinks.

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

70. Alkoholijuomien tuonti 2005–2014
Import av alkoholdrycker 2005–2014
Exports of alcoholic beverages, 2005–2014

Vuosi År Year	Väkevät juomat Starka drycker Strong beverages	Kuohuviinit Skumvin Sparkling wines	Siiderit Cider Ciders	Muut viinit Övriga viner Other Wines	Mallasjuomat Malt drycker Beers	Arvo Värde Value
	1 000 litraa • liter • litres					1 000 €
2005	17 183	3 557	16 618	52 304	32 850	262 340
2006	17 152	4 051	18 402	52 730	36 363	281 643
2007	17 684	5 157	20 434	59 065	37 491	309 367
2008	17 337	5 560	14 716	60 002	47 136	321 654
2009	15 588	5 947	13 774	60 151	42 180	299 929
2010	14 773	6 516	14 895	60 609	62 265	316 141
2011	15 491	6 782	14 309	61 263	58 202	328 814
2012	15 367	6 782	11 649	59 546	51 089	332 340
2013	14 936	6 852	10 488	58 062	53 027	339 910
2014	13 567	7 409	9 624	70 384	42 579	338 617
2014:						
EU	11 209	6 212	9 592	31 427	39 140	238 019
Muu Eurooppa • Övriga Europa • Rest of Europe	424	6	4	304	188	3 563
Muut maat • Övriga länder • Other countries	1 935	1 191	32	38 653	3 251	97 036

Lähde: Tulli; THL. • Källa: Tull; THL. • Source: Customs; THL.

71. Alkoholijuomien vienti 2005–2014
 Export av alkoholdrycker 2005–2014
Exports of alcoholic beverages, 2005–2014

Vuosi År Year	Väkevät juomat Starka drycker <i>Strong beverages</i>	Kuohuviinit Skumvin <i>Sparkling wines</i>	Siiderit Cider <i>Ciders</i>	Muut viinit Övriga viner <i>Other Wines</i>	Mallasjuomat Malt drycker <i>Beers</i>	Arvo Värde Value
1 000 litraa • liter • litres						1 000 €
2005	26 047	32	8 433	984	18 719	83 718
2006	31 399	55	9 035	1 186	17 430	97 643
2007	36 345	88	8 128	2 031	20 417	111 898
2008	42 117	109	9 008	2 412	18 310	131 974
2009	40 907	162	8 217	3 092	16 933	128 196
2010	26 403	253	10 365	2 918	20 395	105 801
2011	40 077	232	11 385	2 613	17 391	140 004
2012	46 038	177	14 886	1 710	22 032	148 634
2013	47 919	156	16 448	1 347	19 079	147 968
2014:	45 427	157	16 060	9 119	19 293	159 773
EU	32 716	107	15 888	8 165	15 721	118 183
Muu Eurooppa • Övriga Europa • <i>Rest of Europe</i>	2 471	40	151	953	3 561	19 883
Muut maat • Övriga länder • <i>Other countries</i>	10 240	10	21	20	11	21 707

Lähde: Tulli; THL. • Källa: Tull; THL. • Source: Customs; THL

Päihteitä koskevan lainsäädännön kehitys ja päihdeoloihin vaikuttaneita tapahtumia

Alkoholi:

- 1919 Kieltolaki tulee voimaan 1.6.1919.
- 1931 Neuvoa-antava kansanäänestys kieltolaista 29–30.12.1931.
- 1932 Kieltolaki kumotaan. Väkijuomalaki (45/1932).
Alkoholimonopoli perustetaan.
Vähittäismyynti sallitaan kaupungeissa ja kauppaloissa.
Anniskelumyynti sallitaan erityistapauksissa myös maalaiskunnissa.
Ostoikärajat: vähittäismyynnissä 21 vuotta, anniskelumyynnissä 18 vuotta.
Alkoholimonopoli perustetaan ja Oy Alkoholiliike Ab aloittaa toimintansa 5.4. klo 10.00.
- 1943 Viinakortti otetaan käyttöön sodan aikana.
- 1946 Ostajaintarkkailuorganisaatio perustetaan.
- 1949 Miedot viinit vapautettiin ostajaintarkkailusta.
- 1952 Väkevät viinit vapautettiin ostajaintarkkailusta.
- 1958 Ostajaintarkkailuorganisaatio puretaan. Viinakortti jää edelleen.
Väkevät viinit sidotaan uudelleen viinakorttiin.
- 1962 Alkon ensimmäinen itsepalvelumyymälä avataan.
- 1969 Alkoholilaki (459/1968) ja laki keskioluesta (462/1968) tulevat voimaan 1.1.1969:
Kunnallista määräämisvaltaa lisätään.
Vähittäismyynti sallitaan myös maaseudulla.
Vähittäismyynnissä mietojen juomien ostoikärajaa alennetaan 21 vuodesta 18 vuoteen.
Väkevien juomien ostoikäraja alennetaan 21 vuodesta 20 vuoteen.
Alkoholijuomaverolait (463–466/1968) tulevat voimaan 1.1.1969.
- 1971 Viinakortti poistuu.
- 1977 Alkoholimainonta kielletään lailla.
Alkon myymälöiden kesäaikainen lauantaissulkemiskokeilu alkaa.
- 1991 Alkon myymälöiden kesäaikainen lauantaissulkemiskokeilu päättyy.
Alkoholitarkastus siirtyy kunnilta lääninhallituksien vastuulle.
- 1992 WHO:n Euroopan alkoholiohjelma (European Alcohol Action Plan) allekirjoitetaan.
- 1994 ETA-sopimus tulee voimaan 1.1.1994.
Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta (1471/1994) tulee voimaan 1.7.1994:
Siirrytään määräveroon.
- 1995 EU-jäsenyys tulee voimaan 1.1.1995.
Alkoholilaki (1143/1994) tulee voimaan 1.1.1995:
Alkoholijuomien tuonti-, vienti-, valmistus- ja tukkumyyntimonopolijärjestelmä puretaan, väkevien juomien ja viinien vähittäismyyntimonopoli säilytetään.
Enintään 4,7 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien, käymisteitse valmistettujen siiderien ja long drink juomien myynti sallitaan keskioluen ohella elintarvikeliikkeissä, kioskeissa, huoltoasemilla ja keskiolutravintoloissa.
Mietojen alkoholijuomien mainonta sallitaan tietyin rajoituksin.
Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta (1471/1994) tarkistettiin 1.1.1995.

- Tullimääräyksiä väljennetään 1.1.1995.
 Matkustajien alkoholituontia säätelevät aikarajat poistetaan.
 WHO:n Euroopan alkoholiperuskirja (European Charter on Alcohol) hyväksytään.
 Esitys Kansalliseksi alkoholiohjelmaksi julkaistaan.
- 1996 Matkustajatuonnin aikarajoja palautetaan.
- 1997 EY-tuomioistuimen päätös julkistetaan ns. Franzenin tapauksesta.
 Esitys kansallisen alkoholiohjelman toimeenpanemiseksi julkaistaan.
- 1998 Tehdään päätös vähittäismyyntimonopolin irrottamisesta konsernista.
 Viimeinen Alkon tiskimyymlä muutetaan itsepalvelumyymläksi.
- 1999 Oy Alko Ab aloittaa toimintansa itsenäisenä vähittäismyyntimonopolina.
 WHO hyväksyy Euroopan 2. alkoholiohjelman (European Alcohol Action Plan 2000–2005).
- 2001 2000-luvun alkoholiohjelma ”Yhteistyötä ja vastuuta”.
 WHO:n Euroopan aluetoimiston, Ruotsin hallituksen ja Euroopan komission kokouksessa Tukholmassa hyväksyttiin ”Nuoret ja alkoholi” -julistus, jonka tarkoituksena on lasten ja nuorten suojeleminen alkoholihaitoiltoilta.
- 2002 Alkoholipolitiikka 2000-työryhmän loppuraportti ”Kohti monen polun alkoholipolitiikkaa”.
 Päihdepalvelujen laatusuositukset -raportti.
- 2003 Valtioneuvoston periaatepäätös alkoholipolitiikan linjauksista.
- 2004 Matkustajien muista EU-maista verotta omaan käyttöönsä hankkimien ja mukanaan tuomien alkoholijuomien määrälliset tuontirajoitukset poistetaan 1.1.2004.
 Alkoholijuomavero alennetaan 1.3.2004.
 Alkoholiohjelma 2004–2007 valmistuu 1.4.2004.
 Viro liittyy EU:n jäseneksi 1.5.2004.
- 2006 Eduskunta hyväksyi esityksen alkoholilain muutoksista. Esityksen perusteella alkoholimainontaan ja hinnoitteluun liittyviä rajoituksia terävöitetään ja alkoholijuomapakkauksiin lisätään terveysvaroitusta.
- 2008 Alkoholijuomaveroa korotetaan 1.1.2008 alkaen.
 Alkoholiohjelman toteuttamista päätetään jatkaa vuosina 2008–2011.
 Alkoholilain muutos tulee voimaan 1.1.2008 (588/2007). Lakimuutoksen myötä kielletään niin sanotut alkoholin paljousalennukset eli kahden tai useamman tuotteen myyminen alennettuun hintaan. Myös muita alkoholin hinnoitteluun ja mainontaan liittyviä rajoituksia tarkennetaan.
- 2009 Alkoholijuomaveroa korotetaan 1.1.2009 ja 1.10.2009.
 Alkoholirikoksia koskevia säädöksiä uudistettiin (641/2009–643/2009).
 Uusilla säädöksillä pyritään puuttumaan mm. aiempaa tehokkaammin alaikäisten alkoholin hallussapitoon ja alaikäisille kohdistettuun alkoholimainontaan.
 Kansanterveyslaitos ja Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus yhdistetään Terveiden ja hyvinvoinnin laitokseksi (THL).
 Lääninhallitukset lakkautetaan ja niiden pähteisiin liittyvät lupa- ja valvonta-tehtävät siirretään aluehallintovirastoille vuoden 2010 alusta lähtien (869/2009)
- 2010 Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus (STTV) ja Terveidenhuollon oikeusturvakeskus (TEO) yhdistetään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoksi (Valvira).

- 2011 Alkoholiohjelman toteuttamista päätetään jatkaa vuosina 2012–2015.
- 2012 Alkoholijuomaveroa korotetaan 1.1.2012 alkaen.
- 2014 Alkoholijuomaveroa korotetaan 1.1.2014 alkaen.
- 2015 Alkoholilain muutos (152/2014), jolla rajoitetaan alkoholimainontaa, tuli voimaan 1.1.2015. Mietojen alkoholijuomien mainonta on nyt pääsäännön mukaan kiellettyä yleisillä paikoilla, kuten bussipysäkeillä, liikennevälineissä ja mainostauluilla. Aiempi alkoholin televisiomainontaa koskeva kello 21:n aikaraja nostettiin kello 22:een ja sama aikarajoitus koskee myös radiomainontaa. Jatkossa kiellettyä on myös mietojen alkoholijuomien mainonta, jossa kuluttajat osallistuvat peliin, arpajaisiin tai kilpailuun. Myöskään kuluttajien itsensä tuottamaa tai jakamaa sisältöä, kuten kirjoituksia, valokuvia, videoklippejä tai mainosfilmejä, ei saa käyttää mainonnassa. Tämä vaikuttaa alkoholin mainostamiseen sosiaalisessa mediassa, mutta ei koske kansalaisten omaa viestintää. Väkevien alkoholijuomien mainonta on ollut kiellettyä vuodesta 1977 lähtien.
- Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä tulee voimaan 1.2.2015(523/2015). Lain tavoitteena on ehkäistä ja vähentää alkoholistia, huumeista, tupakasta, lääkkeiden väärinkäytöstä ja rahapeleistä ihmisille aiheutuvia haittoja. Lailla kumotaan raittiustyölaki (828/1982).

Huumeet:

- 1942 Huumausainelaki (233/1942).
Ensimmäinen lakitasoinen huumausainesäädös Suomessa.
Sovellettiin kansainvälisten huumausainesopimusten määräyksiä.
- 1956 Huumausainelaki (572/1956).
Huumausaineiden valmistus ja kauppa kiellettiin.
Rangaistussäännöksiä laajennettiin.
- 1961 YK:n huumausaineyleissopimus.
Suomi ratifioi sopimuksen asetuksella (439/1965).
Sopimukseen yhdistettiin kaikki aikaisemmat huumausainesopimukset.
Luettelo kontrolloitavista huumausaineista.
- 1966 Huumausaineasetus (514/1966).
Huumausaineiden käyttö määriteltiin rangaistavaksi teoksi.
- 1971 YK:n psykotrooppisia aineita koskeva yleissopimus.
Suomi ratifioi sopimuksen asetuksella (781/1976).
Luetteloa kontrolloitavista huumausaineista laajennettiin.
- 1972 Huumausainelaki (41/1972).
Sisällöltään rikosoikeudellinen. Säänteli vuoden 1961 YK:n huumausaine-sopimuksen alaisia aineita ja valmistusta.
- 1981 Huumausaineasetus (282/1981).
Asetus laajensi huumausaineluetteloon merkittyjen lääkeaineiden määrää huomattavasti.
- 1988 YK:n huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa koskeva yleissopimus.
Suomi ratifioi sopimuksen vuonna 1994 uuden huumausainelainsäädännön ja rikoslain kokonaisuudistuksen myötä.

- 1993 Uusi huumausainelaki (1289/1993) ja Rikoslain kokonaisuudistus (1304/1993). Huumausainelainsäädännön nykyaikaistaminen. Rikoslain kokonaisuudistuksessa huumerikokset siirrettiin huumausaine-laista rikoslakiin.
- 1994 Sosiaali- ja terveysministeriön päätös syytetoimista luopumiseksi, jos huumausainerikoksen tekijä sitoutuu hoitoon.
- 1997 Huumausainepoliittisen toimikunnan huumausainestrategia 1997. (Komiteanmietintö 1997:10). Taustamateriaalia toimikunnan mietintöön. (Komiteanmietintö 1997:11). Sosiaali- ja terveysministeriön määräys (28/1997) opioidiriippuvaisten potilaiden vieroitushoidosta ja korvaushoidosta buprenorfinia, metadonia ja levasetyylimetadolia sisältävillä lääkkeillä.
- 1998 Valtioneuvoston periaatepäätös kansallisesta huumausainepolitiikasta (STM julkaisu 4/1999). Rikoslain kokonaisuudistuksessa säädettiin rahanpesusta (68–79/1998).
- 2000 Valtioneuvoston periaatepäätös huumausainepolitiikan tehostamisesta.
- 2001 Schengenin säännösten soveltaminen Suomessa aloitetaan. Laki rikoslain muuttamisesta (654/2001), huumausaineen käyttörikos. Toimenpideohjelma huumausainepolitiikan tehostamisesta vuosille 2001–2003 valmistuu.
- 2002 Sosiaali- ja terveysministeriön asetus opioidiriippuvaisten vieroitus-, korvaus- ja ylläpito- hoidosta eräillä lääkkeillä (289/2002).
- 2004 Huumausainepoliittinen toimenpideohjelma vuosille 2004–2007 valmistuu. Tartuntatautiasetuksen (786/1986) muutos, jonka mukaan kunnan on huolehdittava tartuntatautien vastustamistyöstä mukaan lukien suonensisäisesti huumeita käyttävien terveysneuvonta ja tartuntatautien torjunnan edellyttämän tarpeen mukaan käyttövälineiden vaihtaminen.
- 2005 Asetus huumausainetestien tekemisestä (218/2005). Asetus käsitteli työterveyshuollossa tehtävien huumausainetestien käytäntöjä.
- 2007 Valtioneuvoston periaatepäätös huumausainepoliittisesta yhteistyöstä vuosille 2008–2011.
- 2008 Opioidiriippuvaisten lääkehoitoasetus (289/2002) kumottiin asetuksella (33/2008). Uudella asetuksella pyritään vastaamaan korvaushoidon lisäantyneeseen tarpeeseen. Uusi huumausainelaki (373/2008). Huumausainelainsäädäntö saatettiin vastaamaan EY-säädöksiä. Valtioneuvoston asetus huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista (543/2008). Valtioneuvoston asetus huumausaineiden valvonnasta (548/2008).
- 2009 Huumausaineiden laillisen kaupan valvontaviranomaistehtävät osoitettiin uudelle Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle Fimealle (593/2009). Sisäasiainministeriön ja oikeusministeriön valtakunnallisia huumausaineiden valvontaan liittyviä tehtäviä keskitettiin uudelle poliisihallitukselle (497/2009) ja rikosseuraamuslaitokselle (953/2009). Lääninhallitukset lakkautettiin ja niiden päihteisiin liittyvät lupa- ja valvontatehtävät siirrettiin aluehallinto- virastoille (869/2009).

- 2010 Huumausaineiksi määriteltyjen aineiden listaa täydennettiin MDPV:n osalta (595-596/2010). Kyseessä oli ensimmäinen kerta, kun niin sanottu muuntohuume kiellettiin kansallisesti.
- 2011 Huumausainelain alaa laajennetaan niin, että ns. muuntohuumeita voidaan ottaa kontrollin piiriin huumausaineena kansallisella haittojen arviointimenetelmällä (322/2011).
- 2012 Valtioneuvoston periaatepäätös toimenpideohjelmasta huumausaineiden käytön ja sen aiheuttamien haittojen vähentämiseksi 2012–2015.
Huumausaineasetusta muutetaan kerran (117/2012). Huumausaineena kielletään 8 uutta muuntohuumetta kansallisesti.
- 2013 Huumausaineasetusta muutetaan kaksi kertaa (352/2013 ja 1098/2013). Huumausaineena kielletään kansallisesti 8 muuntohuumetta sekä EU:n päätöksellä 2 muuntohuumetta.
- 2014 Huumausaineasetusta muutetaan kolme kertaa (139/2014, 349/2014 ja 589/2014). Huumausaineena kielletään kansallisesti 14 muuntohuumetta. Huumausainelakia muutetaan joulukuussa 2014 (1127/2014) niin, että muuntohuumeiden valvonta siirtyy lähes kokonaan lääkelaista huumausainelakiin. Huumausainelain 3 §:n 3 momentin nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen kuluttajamarkkinoilta kielletyistä psykoaktiivisista aineista (1130/2014) liitteeseen listataan terveydelle mahdollisesti haitallisia aineita, joista ei ainaakaan vielä tiedetä aiheutuvan samankaltaisia haittoja kuin luokitelluista huumausaineista. Kyseisten aineiden valmistus, maahantuonti, varastointi, myynnissä pitäminen ja luovuttaminen on kiellettyä. Aineiden mahdollinen maahantuonti, varastointi ja käyttö tutkimus- ja teollisessa toiminnassa on sallittua ilmoituksen tekemisen jälkeen. Aineiden käyttö ja hallussapito ei ole kielletty. KKP-aineina kielletään asetuksen voimaantullessa 153 ainetta.
- 2015 Huumausaineasetusta muutetaan kaksi kertaa (61/2015 ja 1128/2015). Huumausaineena kielletään kansallisesti 9 ainetta ja EU:n päätöksellä 4 ainetta, joista 2 on ollut jo aiemmin kansallisesti valvonnassa. YK teki maaliskuussa 2015 luokittelupäätöksen, jonka mukaan 10 muuntohuumetta kielletään YK:n huumausaineyleissopimusten nojalla. Tämä on ensimmäinen kerta, kun YK luokittelee muuntohuumeita huumausaineiksi. Aineet ovat olleet jo Suomessa kiellettyjä. Asetusta kuluttajamarkkinoilta kielletyistä psykoaktiivisista aineista muutetaan kaksi kertaa (62/2015 ja 1129/2015). KKP-aineina kielletään kansallisesti 206 ainetta.

Päihteisiin liittyviä lakeja ja direktiivejä:

Kansanterveyslaki (66/1972), Raittiustyölaki (828/1982), Sosiaalihuoltolaki (910/1982), Raittiustyöasetus (233/1983), Päihdehuoltolaki (41/1986), Lääkelaki (395/1987), Mielenterveyslaki (1116/1990), Rikoslaki (39/1889), Poliisilaki (493/1995), Lastensuojelulaki (417/2007), Terveystenhuoltolaki (1326/2010).

Neuvoston direktiivi yhteisön ajokortista (91/439/ETY) sisältää määräyksiä ajo-oikeuden myöntämisestä ja päihderiippuvuudesta, Järjestyslaki (612/2003).

Utvecklingen av alkohol- och narkotikalagstiftningen samt händelser med inverkan på alkohol- och narkotikaläget

Alkohol

- 1919 Förbudslagen träder i kraft 1.6.1919.
- 1931 Rådgivande folkomröstning om förbudslagen 29–30.12.1931.
- 1932 Förbudslagen upphävs. Alkohollagen (45/1932):
Alkoholmonopolet bildas.
Detaljhandel tillåts i städer och köpingar.
Försäljning genom servering tillåts i speciell fall även på landsbygden.
Åldersgränser för inköp: vid detaljförsäljning 21 år, försäljning genom servering 18 år.
Alkoholmonopolet upprättas och Oy Alkoholiliike Ab inleder sin verksamhet 5.4 kl. 10.00.
- 1943 Det s.k. brännvinskortet införs under kriget.
- 1946 En organisation för kundkontroll inrättas.
- 1949 Lättvinerna undantas kundkontrollen.
- 1952 Starkvinerna undantas kundkontrollen.
- 1958 Organisationen för kundkontroll upplöses, men brännvinskortet kvarstår.
Återinföring av alkoholkort för inköp av starkviner.
- 1962 Alkos första självbetjäningsbutik öppnas.
- 1969 Alkohollagen (459/1968) och Lagen om mellanöl (462/1968) träder i kraft 1.1.1969.
Den kommunala bestämmanderätten ökas.
Detaljhandel tillåts även på landsbygden.
I detaljhandeln sänks åldersgränsen för inköp från 21 år till 18 år i fråga om svaga drycker.
Åldersgränsen för inköp av starka drycker sänks från 21 år till 18 år.
Lagarna om accis på alkoholdrycker (463–466/1968) träder i kraft 1.1.1969.
- 1971 Brännvinskortet tas ur bruk.
- 1977 Alkoholareklam förbjuds genom lag.
Försöket med lördagsstängt sommartid i Alkos butiker inleds.
- 1991 Försöket med lördagsstängt sommartid i Alkos butiker upphör.
Ansvaret för alkoholövervakningen övergår från kommunerna till länsstyrelserna.
- 1992 WHO:s europeiska alkoholprogram (European Alcohol Action Plan) under tecknas.
- 1994 EES-avtalet träder i kraft 1.1.1994.
Lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994) träder i kraft 1.7.1994:
Övergång till skatt som påförs enligt alkoholhalten.
- 1995 EU-medlemskapet träder i kraft 1.1.1995.
Alkohollagen (1143/1994) träder i kraft 1.1.1995:
Import-, export-, tillverknings- och partiförsäljningsmonopolet på alkohol drycker hävs, detaljhandelsmonopolet på starka drycker och viner kvarstår.

- Försäljning av cider och long drink med högst 4,7 volymprocent alkohol som framställts genom jäsning tillåts vid sidan om mellanöl i livsmedelsbutiker, kiosker, bensinstationer och mellanölsrestauranger.
 Reklam för svaga alkoholdrycker tillåts med vissa begränsningar.
 Lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994) revideras 1.1.1995.
 Tullbestämmelserna luckras upp 1.1.1995.
 Tidsgränser som reglerar resandeförsel slopas.
 WHO:s europeiska alkoholpolitiska stadga (European Charter on Alcohol) godkänns.
 Förslag till nationellt alkoholprogram offentliggörs.
- 1996 Tidsgränserna för resandeförsel återställs.
- 1997 EG-domstolens beslut i det s.k. Franzen-fallet offentliggörs.
 Förslag till genomförande av det nationella alkoholprogrammet offentlig görs.
- 1998 Beslut om lösgörande av detaljhandelsmonopolet från koncernen Alko-Bolagen.
 Alkos sista diskbutik förvandlas till en självbetjäningsbutik.
- 1999 Oy Alko Ab inleder sin verksamhet som ett självständigt bolag med monopolställning inom detaljhandeln.
 Det andra europeiska alkoholprogrammet (Second European Alcohol Plan 2000-2005) godkänds av WHO.
- 2001 2000-talets alkoholprogram ”Samarbete och ansvar”.
 På ett möte som WHO:s regionkontor för Europa, Sveriges regering och Europeiska kommissionen håller i Stockholm antas en deklaration om unga och alkohol. Dess syfte är att skydda barn och unga mot skadeverkningarna av alkohol.
- 2002 Arbetsgruppen ”Alkoholpolitik 2000” blir färdig med sitt betänkande ”Mot en mångfasetterad alkoholpolitik”.
 Kvalitetsrekommendation för missbrukarvården -rapport.
- 2003 Statsrådets principbeslut om alkoholpolitikens riktlinjer.
- 2004 Mängdbegränsningarna för skattefri införsel av alkoholdrycker för eget bruk från EU-länder avskaffas 1.1.2004.
 Skatterna på alkoholdrycker sänks 1.3.2004.
 Alkoholprogrammet 2004–2007 blir färdigt 1.4.2004.
 Estland blir EU-medlem 1.5.2004.
- 2006 Riksdagen godkände en proposition med förslag till ändring av alkohollagen. Begränsningarna för alkoholreklam och prissättning skärps och alkoholdrycks förpackningarna ska förses med en hälsovarning.
- 2008 Alkoholskatten höjs från och med den 1 januari 2008.
 Man beslutar att fortsätta alkoholprogrammet åren 2008–2011.
 Ändringen av alkohollagen trädde i kraft 1.1.2008 (588/2007). Genom lag ändringen förbjuds så kallade mängdrabatter, dvs. försäljning av två eller flera produkter till rabatterat pris. Samtidigt preciseras vissa andra restriktioner gällande prissättning och reklam.
- 2009 Skatten på alkoholdrycker höjs 1.1.2009 och 1.10.2009.
 Författningarna om brott mot alkohollagen förnyades (641/2009–643/2009).

Med de nya författningarna strävar man bland annat efter att ingripa i min derårigas innehav av alkohol och alkoholreklam som riktas till unga mer effektivt än nuförtiden.

Folkhälsoinstitutet och Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården slås samman till Institutet för hälsa och välfärd THL.

Länsstyrelserna läggs ned och deras tillstånds- och övervakningsuppgifter gällande rusmedel överförs till regionförvaltnings verken från och med början av 2010 (869/2009).

- 2010 Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral (STTV) och Rättsskyddscentralen för hälsovården (TEO) fusioneras och bildar Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira).
- 2011 Man beslutar att fortsätta alkoholprogrammet åren 2012–2015.
- 2012 Alkoholskatten höjs från och med den 1 januari 2012.
- 2014 Alkoholskatten höjs från och med den 1 januari 2014.
- 2015 En ändring av alkohollagen (152/2014), som begränsar alkoholreklamen, trädde i kraft 1.1.2015. Reklam för svaga alkoholdrycker är nu enligt huvudregeln förbjuden på allmänna platser, till exempel på busshållplatser, i trafikmedel och på reklamtavlor. Den tidigare tidsgränsen för alkoholreklam på tv höjdes från klockan 21 till klockan 22 och samma tidsgräns gäller även för radioreklam. I fortsättningen är reklam för svaga alkoholdrycker även förbjuden där konsumenter deltar i spel, lotterier eller tävlingar. Inte heller innehåll som konsumenterna själva producerar eller delar, till exempel skrivelser, fotografier, videoklipp eller reklamfilmer får användas i reklam. Detta påverkar alkoholreklamen i sociala medier, men gäller inte medborgarnas egna kommunikation. Marknadsföring av starka alkoholdrycker har varit förbjuden sedan 1977.
- 2015 Lag om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet träder i kraft 1.12.2015 (523/2015). Målet med lagen är att förebygga och minska skador som förorsakas människor av alkohol, droger, tobak, missbruk av läkemedel och penningspel. Lagen upphäver lagen om nykterhetsarbete (828/1982).

Narkotika

- 1942 Narkotikalag (233/1942).
Den första finländska lagen om narkotika.
De internationella narkotikaavtalens bestämmelser tillämpas.
- 1956 Narkotikalag (572/1956).
Tillverkning av och handel med narkotika förbjöds.
Straffbestämmelserna utvidgas.
- 1961 FN:s allmänna avtal om narkotika.
Finland ratificerar avtalet genom förordning (439/1965).
I detta avtal förenas alla tidigare narkotikaavtal.
Förteckning över narkotika att kontrollera.
- 1966 Narkotikaförordning (514/1966).
Bruk av narkotika blev en straffbar gärning.
- 1971 FN:s allmänna avtal om psykotropiska ämnen.
Finland ratificerar avtalet genom förordning (781/1976).
Förteckningen över narkotika att kontrollera utvidgas.

- 1972 Narkotikalag (41/1972). Straffrättslig till sitt innehåll. Reglerar ämnen och tillverkning av narkotika enligt FN:s narkotika-avtalen 1961.
- 1981 Narkotikaförordning (282/1981). Förordningen ökar betydligt antalet läkemedel som upptagits i förteckningen över narkotika.
- 1988 FN:s allmänna avtal om illegal handel med narkotika och psykotropiska ämnen. År 1994 ratificerar Finland avtalet genom en ny narkotikalagstiftning och en totalreform av strafflagen.
- 1993 Ny Narkotikalag (1289/1993) och totalreform av Strafflagen (1304/1993): Modernisering av narkotikalagstiftningen. I samband med totalreformen av strafflagen överförs narkotikabrotten från narkotika lagen till strafflagen.
- 1994 Social- och hälsovårdsministeriets beslut om att avstå från åtal om förövare av narkotikabrott förbinder sig till vård.
- 1996 En nationell narkotikapolitisk kommitté tillsätts. Bedömning av narkotikaläget samt förslag till åtgärder i syfte att bekämpa narkotikamissbruk och narkotikabrottslighet.
- 1997 Narkotikapolitiska kommitténs narkotikastrategi 1997. (Kommittébetänkande 1997:10). Bakgrundsmaterial för kommitténs betänkande. (Kommittébetänkande 1997:11). Social- och hälsovårdsministeriets föreskrift (28/1997) om avgiftning och substitutionsbehandling av opioidberoende personer med läkemedel som innehåller buprenorfin, metadon och levacetylmotadol.
- 1998 Statsrådets principbeslut om den nationella narkotikapolitiken. (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 4/1999). I totalreformen av strafflagen regleras om penningtvätt (68–79/1998).
- 2000 Statsrådets principbeslut om effektivisering av narkotikapolitiken.
- 2001 Man börjar tillämpa Schengenregelverket i Finland. Lag om ändring av strafflagen (654/2001), straffbart bruk av narkotika. Åtgärdsprogrammet för effektivisering av rusmedelspolitiken åren 2001–2003 blir färdigt.
- 2002 Social- och hälsoministeriets förordning om avgiftning samt substitutions- och underhållsbehandling av opioidberoende personer med vissa läkemedel (289/2002).
- 2004 Åtgärdsprogrammet för narkotikapolitiken 2004–2007 blir färdigt. Ändring av förordningen om smittsamma sjukdomar (786/1986) enligt vilken kommunen ska sörja för bekämpningen av smittsamma sjukdomar, inklusive utbyte av sprutor och andra redskap för personer som använder droger intravenöst, enligt vad förebyggandet av smittsamma sjukdomar förutsätter.
- 2005 Statsrådets förordning om utförande av narkotikatester (218/2005). Förordningen behandlar företagshälsövärdens praxis för narkotikatester.
- 2007 Statsrådets principbeslut om narkotikapolitiskt samarbete 2008–2011.

- 2008 Social- och hälsovårdsministeriets förordning om avgiftning och substitutionsbehandling av opioidberoende personer med vissa läkemedel (33/2008). Förordningen från 2002 om läkemedelsbehandling av opioidberoende personer (289/2002) upphävdes genom denna förordning (33/2008), som syftar till att svara mot det ökande behovet av substitutionsbehandling. En ny narkotikalag stiftades (373/2008). Narkotikalagstiftningen reviderades till att motsvara EG-bestämmelserna. Statsrådets förordning om ämnen, preparat och växter som anses vara narkotika (543/2008). Statsrådets förordning om kontroll av narkotika (548/2008).
- 2009 Det nya säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet, Fimea (593/2009) fick tillsynsmyndighetsuppgifterna för den lagliga handeln med narkotika. Inrikesministeriets och justitieministeriets nationella uppgifter för kontroll av narkotika koncentrerades till den nya polisstyrelsen (497/2009) och regionförvaltningsverket (953/2009). Länsstyrelserna avskaffades och deras tillstånds- och övervakningsuppgifter angående rusmedel överfördes till regionförvaltningsverken (869/2009).
- 2010 Förteckningen över ämnen som definieras som narkotika kompletterades angående MDPV (595–596/2010). Det här var första gången som en så kallad designad drog förbjöds nationellt.
- 2011 Omfattningen av narkotikalagen utvidgas på så sätt att så kallade designer droger kan tas under kontroll genom ett nationellt förfarande för bedömning av olägenheter.
- 2012 Statsrådets principbeslut om ett åtgärdsprogram för en minskning av användningen av narkotika och de skador användningen av narkotika orsakar 2012–2015. Narkotikaförordningen ändras en gång (117/2012). Totalt 8 nya designade droger förbjuds nationellt som narkotika.
- 2013 Narkotikaförordningen ändras två gånger (352/2013 och 1098/2013). Totalt 8 designade droger förbjuds nationellt som narkotika samt 2 designade droger genom EU:s beslut.
- 2014 Narkotikaförordningen ändras tre gånger (139/2014, 349/2014 och 589/2014). Nationellt förbjuds 14 designade droger som narkotika. Narkotikalagen ändras i december 2014 (1127/2014) så, att övervakningen av designade droger överförs så gott som helt från läkemedelslagen till narkotikalagen. På bilagan till statsrådets förordning som getts med stöd av 3 § 3 mom. i narkotikalagen om för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen (1130/2014) listas ämnen som möjligen är farliga för hälsan men som man åtminstone inte ännu vet att skulle orsaka samma typ av skador som klassificerad narkotika. De aktuella ämnena får inte tillverkas, importeras, lagras, hållas till försäljning eller överlätas. Eventuell import, lagring och användning av ämnena i forskningssyfte och industriell verksamhet är tillåten efter anmälan. Det är inte förbjudet att använda och inneha ämnena. Totalt 153 ämnen förbjuds som KKP-ämnen (för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen) när förordningen träder i kraft.

- 2015 Narkotikaförordningen ändras två gånger (61/2015 och 1128/2015). Nationellt förbjuds 9 ämnen som narkotika och genom EU:s beslut 4 ämnen, varav 2 varit i nationell övervakning redan tidigare. I mars 2015 fattade FN ett klassificeringsbeslut enligt vilket 10 designade droger förbjuds med stöd av FN:s allmänna narkotikakonventioner. Det här är första gången som FN klassificerar designade droger som narkotika. Ämnena har redan varit förbjudna i Finland. Förordningen om för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen ändras två gånger (62/2015 och 1129/2015). Totalt 206 ämnen förbjuds nationellt som KKP-ämnena.

Lagstiftning om berusningsmedel

Folkhälsolagen (66/1972), Lagen om nykterhetsarbete (828/1982), Socialvårdslagen (910/1982), Förordning om nykterhetsarbete (233/1983), Lagen om missbrukarvård (41/1986), Läkemedelslagen (395/1987), Mentalvårdslagen (1116/1990), Strafflagen (39/1889), Polislagen (493/1995), Barnskyddslagen (417/2007), Hälso- och sjukvårdslag (1326/2010).

Rådets direktiv om körkort (91/439/EEG) innehåller bestämmelser om utfärdande av körkort i samband med narkotikaberoende, Ordningslagen (612/2003).

Legislation and other issues with an impact on the alcohol and drug situation

Alcohol

- 1919 Prohibition Act effective as of 1 June 1919.
- 1931 Consultative referendum on the Prohibition Act on 29-30 December 1931.
- 1932 Repeal of the Prohibition Act. Alcohol Act (45/1932):
 - Establishment of a state alcohol monopoly.
 - Retail sales allowed in cities and towns.
 - Licensed serving also allowed in special cases in rural areas.
 - Age limits for buying alcohol: 21 years in retail sales, 18 years in licensed serving.
 - Establishment of a state alcohol monopoly, the state-owned company Oy Alkoholiliike Ab starts to operate on 5 April 1932 at 10 am.
- 1943 The "liquor card" brought into use during the war.
- 1946 A buyer surveillance organisation established.
- 1949 Light wines freed from buyer surveillance.
- 1952 Fortified wines freed from buyer surveillance.
- 1958 The buyer surveillance organisation abolished. The "liquor card" remains.
 - The alcohol card system reintroduced for buying fortified wines.
- 1962 Alkos first self-service shop was opened.
- 1969 Alcohol Act (459/1968) and Medium Beer Act (462/1968) effective as of 1 January 1969:
 - Municipal autonomy in decision-making enhanced.
 - Retail sale allowed also in rural areas.
 - The age limit for buying mild alcoholic beverages was lowered from 21 to 18.
 - The age limit for buying strong alcoholic beverages lowered from 21 to 20.
 - Acts on Taxes on Alcoholic Beverages (463–466/1968) effective as of 1 January 1969.
- 1971 The alcohol card abolished.
- 1977 Alcohol advertising banned by law. Alko starts experimenting with keeping alcohol shops closed on Saturdays during the summertime.
- 1991 An experiment with keeping Alko shops closed on summer Saturdays ended.
- 1992 WHO's European Alcohol Action Plan signed.
- 1994 EEA Treaty effective as of January 1994.
 - Alcohol Tax Act (1471/1994) effective as of 1 July 1994:
 - Transfer to a tax system based on alcohol content.
- 1995 Finland a member of EU as of January 1995.
 - Alcohol Act (1143/1994) effective as of 1 January 1995:
 - Abolishment of the monopoly on the alcohol imports, exports, production and wholesale; the retail sales monopoly on spirits and wines retained.
 - Retail sales of fermented beverages with an alcohol content of no more than 4.7 per cent by volume (ciders and long drinks) became permitted in grocery shops, kiosks, petrol stations and licensed restaurants; these outlets were already selling medium beer.
 - Advertising of mild alcoholic beverages permitted with certain restrictions.
 - Alcohol Act and Alcohol Tax Act (1471/1994) amended as of 1 January 1995.

- Customs regulations relaxed as of 1 January 1995.
Time limits on passenger imports of alcohol abolished.
WHO's European Charter on Alcohol approved.
Proposal for a national alcohol policy strategy published.
- 1996 Time limits on passenger imports were reintroduced.
- 1997 Ruling of the European Court of Justice in the so-called Franzen case.
Proposal for the implementation of the national alcohol policy programme published.
- 1998 A decision to detach of the retail sales monopoly from the Alko Group.
The last Alko shop selling beverages over the counter was converted into a self-service shop.
- 1999 Alko Inc. starts up as an independent retail sale monopoly.
Second European Alcohol Action Plan 2000–2005 was adopted by the WHO.
- 2001 National Alcohol Policy Programme for the 2000s.
Declaration on Young People and Alcohol adopted at a conference in Stockholm by the WHO. Regional Office for Europe, the Swedish government and the European Commission. The main purpose of the Declaration was to protect children and young people from the harm caused by alcohol.
- 2002 The Alcohol Policy 2000 working group completes its memorandum "Kohti monen polun alkoholipolitiikkaa" ("Towards a multi-path alcohol policy").
Report on quality recommendations on services for substance abusers.
- 2003 Government resolution on alcohol policy guidelines.
- 2004 Abolishment of quotas on tax-free alcohol imports for personal use by passengers to other EU countries as of 1 January 2004.
Tax on alcoholic beverages lowered as of 1 March 2004.
Alcohol Programme 2004–2007 completed on 1 April 2004.
Estonia a member of the EU as of 1 May 2004.
- 2006 Government proposal on amending the Alcohol Act was adopted by Parliament. The proposal concerned stricter restrictions on alcohol advertising and pricing, as well as and health warnings to be added to the packaging of alcoholic beverages.
- 2008 Taxes on alcoholic beverages raised as from 1 January 2008.
Decision made to continue the Alcohol Programme in 2008–2011.
The Alcohol Act amended, effective as of 1 January 2008 (588/2007). The amendment prohibits the use of so-called quantity discounts, that is, to offer two or more packages or portions of alcoholic beverages at a reduced total price. It also introduces stricter restrictions on alcohol pricing and advertising.
- 2009 Taxes on alcoholic beverages raised on 1 January 2009 and 1 October 2009.
The legislation on alcohol offences was amended (641/2009–643/2009). The new legislation will enable more effective intervention than hitherto in, for instance, possession of alcohol by under-age persons and alcohol advertising targeting under-age persons.
The National Public Health Institute and the National Research and Development Centre for Welfare and Health are merged to form the National Institute for Welfare and Health (THL).

- The State Provincial Offices were closed down, and their supervisory and licensing duties with regard to intoxicants were transferred to the Regional State Administrative Agencies as of the beginning of 2010 (869/2009).
- 2010 The National Product Control Agency for Welfare and Health (STTV) and the National Authority for Medicolegal Affairs (TEO) merged to form the National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira).
- 2011 Decision made to continue the Alcohol Programme in 2012–2015.
- 2012 Taxes on alcoholic beverages raised as from 1 January 2012.
- 2014 Taxes on alcoholic beverages raised as from 1 January 2014.
- 2015 An amendment to the Alcohol Act restricting alcohol advertising enters into force on 1 January 2015 (152/2014). Advertising of mild alcoholic beverages is now as a rule prohibited in public spaces, such as bus stops, public transport and billboards. The earlier ban on alcohol advertising on the television before 21 o'clock was extended by one hour to 22 o'clock, and the same time limit applies to the radio, as well. The amendment also banned all advertising of mild alcoholic beverages that involves customer participation in the form of games, lotteries or contents. Moreover, advertising may not use content produced or shared by consumers (e.g. writings, photographs, video clips or commercials. This affects alcohol advertising in the social media, but does not apply to consumer's own messages. Advertising of strong alcoholic beverages has been banned since 1977.
- The Act on the organisation of substance abuse prevention enters into force on 1 December 2015 (523/2015). The purpose is to prevent and reduce harmful effects of alcohol, drugs, tobacco, gambling, and medicine misuse. The Act repeals the Temperance Work Act (828/1982).

Drugs

- 1942 Narcotics Act (233/1942).
The first statute on narcotic drugs in Finland.
Implementing the regulations of international conventions on narcotic drugs.
- 1956 Narcotics Act (572/1956).
The production and sales of narcotic drugs prohibited.
The scope of the penal provisions extended.
- 1961 UN Single Convention on Narcotic Drugs.
Finland ratified the Convention by Decree (439/1965).
The Convention consolidated all previous conventions on narcotic drugs.
A list of narcotic drugs with legal controls.
- 1966 Narcotics Decree (514/1966).
Drug use was made a criminal act.
- 1971 UN Convention on Psychotropic Substances.
Finland ratified the Convention by Decree (781/1976).
New substances added to the list of narcotic drugs with legal controls.
- 1972 Narcotics Act (41/1972).
Emphasis on criminal law. Regulated the substances listed in in the 1961 UN Single Convention on Narcotic Drugs and their production.
- 1981 Narcotics Decree (282/1981).

- 1981 Narcotics Decree (282/1981).
The Decree added substantially to the number of pharmaceuticals in the list of narcotic drugs.
- 1988 UN Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances. Finland ratified the Convention in 1994 in connection with the new narcotics legislation and the reform of the Penal Code.
- 1993 New Narcotics Act (1289/1993) and reform of the Penal Code (1304/1993).
Updating of narcotics legislation.
Following the reform of the Penal Code, drug offences were transferred from the Narcotics Act under the Penal Code.
- 1994 Decision of the Ministry of Social Affairs and Health not to prosecute if the perpetrator of a drug offence agrees to undergo treatment.
- 1996 Appointing the National Drug Policy Committee. Assessment of the drug situation and a proposal for measures to combat drug abuse and drug related crime.
- 1997 Drug Strategy 1997 issued by the National Drug Policy Committee (Memorandum 1997/10). Background to the committee memorandum (Memorandum 1997/11).
The Provision of the Ministry of Social Affairs and Health (28/1997) on detoxification and substitution treatment of opioid addicts with medicinal products containing buprenorphine, methadone and levacetylmethadol.
- 1998 Government Resolution on National Drug Policy. (Publications of the Ministry of Social Affairs and Health 4/1999).
The reform of the Penal Code laid down provisions against money laundering (68–79/1998).
- 2000 Government Resolution on intensifying the drug policy.
- 2001 Implementation of the provisions of the Schengen Agreement started in Finland.
An amendment of the Penal Code (654/2001) concerning drug use offences.
A Drug Policy Action Programme for 2001–2003 to intensify drug policy.
- 2002 Decree of the Ministry of Social Affairs and Health on Withdrawal, Substitute and Maintenance Therapies of Opioid-dependent Persons by Certain Medicines (289/2002).
- 2004 The Drug Policy Action Programme for 2004–2007 finalised.
An amendment to the Communicable Diseases Decree (786/1986) introduced a requirement for municipalities to prevent infectious diseases by, for example, providing health counselling for intravenous drug users as well as by exchanging needles and syringes where necessary.
- 2005 Decree on Drug Testing (218/2005). The decree deals with testing practices in occupational health care.
- 2007 Government Resolution on Co-operation Regarding National Drug Policy 2008–2011.
- 2008 Decree of the Ministry of Social Affairs and Health on Withdrawal and Substitute Therapies of Opioid-dependent Persons by Certain Medicines (33/2008).
The decree on pharmacotherapy for opioid addicts (289/2002) was abrogated by a new decree (33/2008). The aim is to meet the greater need for substitution treatment.

- Narcotics Act (373/2008). A new Narcotics Act was enacted (373/2008). Finnish drug legislation was brought into line with EC provisions. Government Decree on substances, preparations and plants considered as narcotics (543/2008). Government Decree on the control of narcotics (548/2008).
- 2009 The supervision of licensed import and export of substances classified as drugs was assigned to the newly founded Finnish Medicines Agency (FIMEA; founded under the Act on the Finnish Medicines Agency, 593/2009). The Ministry of the Interior and Ministry of Justices drug supervision on the national level was assigned to the newly founded National Police Board (497/2009) and the Criminal Sanctions Agency (953/2009). The State Provincial Offices were closed down, and their supervisory and licensing duties with regard to intoxicants were transferred to the Regional State Administrative Agencies (869/2009).
- 2010 The list of narcotic drugs is supplemented with MDPV (595–596/2010). This is the first time a so-called designer drug is banned nationally.
- 2011 The scope of the Narcotics Act was expanded through an amendment (322/2011), and now so-called designer drugs can be brought under legislative control after an national harm assessment.
- 2012 The Narcotics Decree is amended once (117/2012). 8 new designer drugs are banned nationally.
- 2013 The Narcotics Decree is amended twice (352/2013 and 1098/2013). 8 designer drugs are banned nationally and 2 by EU decision.
- 2014 The Narcotics Decree is amended three times (139/2014, 349/2014 and 589/2014). 14 designer drugs are banned nationally. The Narcotics Act is amended in December 2014 (1127/2014), and the control of designer drugs is transferred almost completely from the Medicines Act to the Narcotics Act. The Government Decree on psychoactive substances banned from the consumer market was issued under section 3(3) of the Narcotics Act. It includes a list of psychoactive substances that can be harmful to health but on which no such information has been reported that would justify their classification as narcotics. The decree prohibits the production, import, storage, sale and handing of the listed substances. Subject to notification, it is permissible to bring these substances into the country and store them for the needs of industry and scientific research. Use and possession of the substances are not prohibited. 153 substances are banned as new psychoactive substances with the entry into force of the Government Decree.
- 2015 The Narcotics Decree is amended twice (61/2015 and 1128/2015). 9 substances are banned as narcotics nationally and 4 by EU decision; 2 of the EU-banned substances are already subject to national control. The UN decided in March 2015 that 10 designer drugs are banned by virtue of the UN Single Convention on Narcotic Drugs. This is the first time the UN classified designer drugs as narcotics. All the substances are already banned in Finland. The Government Decree on psychoactive substances banned from the consumer market is amended twice (62/2015 and 1129/2015). 206 new psychoactive substances are banned.

Legislation on alcohol and drugs

Primary Health Care (66/1972), Temperance Work Act (828/1982), Social Welfare Act (910/1982), Temperance Work Decree (233/1983), Act on Welfare for Substance Abusers (41/1986), Medicines Act (395/1987), Mental Health Act (1116/1990), Penal Code (39/1889), Police Act (493/1995), Child Welfare Act (417/2007), Health Care Act (1326/2010). Council Directive on Driving on Driving Licences (91/439/EEC), with provisions on the granting of a driving licence to persons addicted to psychotropic substances, Public Order Act (612/2003).

Tilasto- ja tutkimusaineistot ja tietosisältö

Tämä julkaisu sisältää tilastotietoa alkoholijuomien kulutuksesta, kaupasta, alkoholijuomien hinnoista, alkoholivalvonnasta, huumausaineiden ja lääkeaineiden käytöstä, päihteiden aiheuttamista terveydellisistä ja sosiaalisista haitoista ja päihdehuollosta.

Alkoholijuomien myynti- ja kulutustilastot on kerätty Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) rekistereistä ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tilastoista. Valvira ylläpitää aluehallintovirastojen kanssa yhteiskäytössä olevaa alkoholitietojärjestelmää Allua, johon on tallennettu tiedot alkoholielinkeinojen toimijoista ja alkoholiluvista. Valvontaa varten tietojärjestelmään kerätään tietoja myös alkoholitoimituksista luvanhaltijoiden välillä sekä ravintoloiden anniskelumyynnistä ja vähittäismyymälöiden myynnistä. Tietojärjestelmän tiedoista kootaan kansalliset kapasiteetti-, myynti- ja kulutustilastot.

Alkoholijuomien tuonti- ja vientitilastot on kerätty Tullin ulkomaankauppatilastojen tietokannasta <http://uljas.tulli.fi/>.

Alkoholielinkeino-tilastot on kerätty Alkon, Tilastokeskuksen, Valviran ja Tullin rekistereistä.

Tiedot alkoholin valvonnasta on saatu Valviran rekistereistä. Osana valvontaa Valvira ylläpitää luparekisteriä ja tuoterekisteriä. Luparekisteri sisältää tiedot Suomessa toimivista alkoholijuomien valmistajista, tukkumyyjistä sekä anniskelu- ja vähittäismyyntiluvanhaltijoista. Tuoterekisteriin tallennetaan perustiedot Suomessa markkinoilla olevista alkoholijuomista sekä niistä vastuussa olevista elinkeinonharjoittajista.

Tiedot päihdesairauksien hoidosta on kerätty THL:n terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisteristä. Vuodesta 1996 alkaen tautiluokitukseksi on ollut käytössä ICD-10.

Päihdehuoltoa koskevat tilastot on saatu THL:n sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteristä. Kuntien kustantamaa päihdehuoltoa koskevat tiedot on kerätty Tilastokeskuksen kuntien ja kuntayhtymien talous ja toimintatilastosta. Tämän lisäksi päihdehuoltoa koskevaa tietoa on saatu THL:n koordinoimasta huumehoidon tietojärjestelmästä. Se on päihdehoitoyksiköiden vapaaehtoisuuteen perustuva erillisselvitys, jossa kerätään anonymiä tilastotietoa huumeiden käytön vuoksi päihdehoitoon hakeutuneista asiakkaista.

Päihdetapauslaskentatiedot on kerätty THL:n 1991, 1995, 1999, 2003, 2007 ja 2011 suorittamien valtakunnallisten yhden päivän laskentojen tuloksista. Päihdetapauslaskennalla kerätään tietoja kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa tapahtuvasta päihde-ehdoista asiointista lukuun ottamatta lasten päivähoitoa. Vuonna 2011 päihde-ehdoista asiointeja kertyi yhden laskentavuorokauden aikana 11 738.

Työkyvyttömyyseläketiedot on saatu KELAn ja Eläketurvakeskuksen rekistereistä.

Poliisin tietoon tulleet rikokset: liikennejuopumus-, päihtyneiden säilöönotto- ja väkivaltarikostilastot on kerätty Tilastokeskuksen rekistereistä.

Huumausaineita koskevat tiedot: Huumausainerikollisuutta koskevat tiedot on saatu Tilastokeskuksen ja Rikosseuraamuslaitoksen rekistereistä, huumausainekuolemia koskevat tiedot Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen osaston toksikologian laboratorion ja huumeiden kokeilua ja käyttöä koskevat tiedot THL:n keräämistä tiedoista ja Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksesta (EMCDDA).

Tiedot takavarikoinneista on saatu Tullin ja Keskusrikospoliisin rekistereistä.

THL:n tilastoaineistojen osalta tilastojen kuvaukset ja laatuselosteet löytyvät verkosta osoitteesta http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/tietoa.

Tiedot aikuisväestön (15–64-vuotiaat) alkoholinkäytöstä perustuvat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) vuosittain toteuttamaan tutkimukseen ”Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys” (AVTK) www.thl.fi/avtk. AVTK -tutkimusta varten on poimittu väestörekistereistä vuosittain 5 000 henkilön satunnaisotos 15–64-vuotiaista Suomen kansalaisista. Tutkimukseen vastanneiden lukumäärä tutkimusvuosina 1979–2014 on vaihdellut 2 545–4 925 vastaajan välillä. Vastanneiden lukumäärä oli korkein (N=4 925) vuonna 1979 ja matalin (N=2 545) vuonna 2013.

Tutkimuksen vastausprosentit ovat tutkimusaikana olleet keskimäärin 70 %, mutta vaihdelleet välillä 51–84 %. Vastausprosentti nousi hieman 53 prosenttiin vuonna 2014, vaikkakin vastausaktiivisuus on ollut laskussa viime vuosina. Naiset (vastausprosentti 59 %) vastasivat vuonna 2014 tutkimukseen miehiä (vastausprosentti 46 %) aktiivisemmin. Etenkin nuorten miesten (15–34-vuotiaat) vastausprosentit ovat nykyisin matalia. Verrattaessa vuosien 2009–2014 tietoja edeltäviin vuosiin tulee ottaa huomioon vastausprosentin aleneminen.

Tiedot nuorten (14–20-vuotiaat) alkoholin ja kannabiksen käytöstä perustuvat THL:n Kouluterveyskyselyyn (www.thl.fi/kouluterveyskysely), joka tehdään opettajan ohjaamana luokkakyselynä peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaille sekä lukioden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoille. Kysely on toteutettu yläkoululaisille vuodesta 1996 ja lukiolaisille vuodesta 1999 lähtien. Ammatilliset oppilaitokset ovat olleet kyselyssä mukana vuodesta 2008 lähtien.

Aineistonkeruussa on siirrytty vaiheittain paperilomakkeesta sähköiseen lomakekyselyyn. Vuonna 2013 kysely toteutettiin sähköisenä ammatillisissa oppilaitoksissa. Vuonna 2015 siirryttiin sähköiseen kyselyyn myös lukioissa ja peruskouluissa. Uusin aineisto kerättiin peruskouluissa ja lukioissa 30.3.–29.5.2015 ja ammatillisissa oppilaitoksissa 9.3.–29.5.2015.

Kouluterveyskyselyn kattavuus on vaihdellut vuosina 2000–2013 peruskoulujen 8. ja 9. luokan osalta 72–84 prosentin välillä ja lukioden 1. ja 2. vuosikurssin osalta 64–75 prosentin välillä. Ammatillisista oppilaitoksista ei ole saatavissa tarkkoja kattavuustietoja. Vuoden 2015 aineistoon saatiin vastauksia noin 50 400 peruskoululaiselta, 39 500 lukiolaiselta ja 39 000 ammattiin opiskelevalta. Tutkimukseen osallistuneiden määrän

lasku vuonna 2015 johtui tiedonkeruuseen liittyvistä teknisistä ongelmista. Ongelmat eivät kuitenkaan oleellisesti vaikuttaneet koko maasta raportoitavan tiedon laatuun, vaan tietoja voidaan pitää kansallisesti yleistettävänä.

Tutkimukseen vastanneiden lukumäärä tutkimusvuosina: 2002–2003: N=153 530, 2004–2005: N=158 163, 2006–2007: N=161 889, 2008–2009: N=199 676, 2010–2011: N=192 414, 2013: N=182 864, 2015: N=120 673.

Statistik- och forskningsmaterial och uppgiftsinnehåll

Denna publikation innehåller statistik över konsumtion, produktion och försäljning av alkoholdrycker, alkoholpriser, alkoholtillsyn, bruk av narkotika och läkemedel, sociala och hälsomässiga skadeverkningar samt missbrukarvård.

Statistik över försäljningen och konsumtionen av alkohol har sammanställts på basis av uppgifter i Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens (Valviras) register och Institutet för hälsa och välfärds statistik. Valvira administrerar tillsammans med regionförvaltningsverken ett gemensamt informationssystem om alkohol, Allu, där uppgifter om aktörer inom alkoholnäringsen och alkoholtillstånd har sparats. I informationssystemet samlas med tanke på tillsynen också uppgifter om alkoholleveranser mellan tillståndsinnehavarna och restaurangernas försäljning av alkohol via utskänkning samt detaljhandelns försäljning. Av informationssystemets uppgifter sammanställs nationell statistik över kapacitet, försäljning och konsumtion.

Uppgifterna för statistiken över import och export av alkoholdrycker har tagits från Tullens databasen för statistik om utrikeshandel <http://uljas.tulli.fi/>.

Uppgifterna för statistiken över alkoholnäringsen har samlats in från Alkos, Statistikcentralens, Valviras och Tullens register.

Uppgifterna om alkoholtillsynen härrör från Valviras register. Som ett led i tillsynen för Valvira ett tillståndsregister och ett produktregister. I tillståndsregistret ingår uppgifter om alkoholtillverkare, partihandlare och innehavare av utskännings- och detaljförsäljningstillstånd med verksamhet i Finland. I produktregistret sparas basuppgifter om alkoholdrycker på den finländska marknaden och de näringsutövare som ansvarar för dessa.

Uppgifterna om sjukhusvård på grund av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar har tagits från THL:s vårdanmälningsregister inom hälso- och sjukvården. I början av 1996 togs sjukdomsklassifikationen ICD-10 i bruk.

Uppgifterna för statistiken över missbrukarvård har man fått från THLs vårdanmälningsregister inom socialvården. Uppgifterna om missbrukarvård som finansieras av kommunerna har samlats in från Statistikcentralens kommunernas och samkommunernas ekonomi och verksamhetstatistik. Därutöver har man fått uppgifter om missbrukarvård från informationssystemet för narkomanvården, som THL samordnar. Inom ramen för informationssystemet får man genom en särskild utredning anonyma statistikuppgifter från enheter för missbruksbehandling om klienter som sökt vård på grund av narkotikabruk. Enheternas deltagande är frivilligt.

Uppgifterna från inventeringen av alkohol- och narkotikarelaterade fall baserar sig på resultaten från de riksomfattande inventeringar som THL genomfört under ett dygn 1991, 1995, 1999, 2003, 2007 och 2011. Vid inventeringen av alkohol- och

narkotikarelaterade fall samlas uppgifter in om alla de missbruksrelaterade ärenden som förekommer inom social-, hälso- och sjukvården, med undantag av barndagvården. År 2011 utgjorde antalet alkohol- och narkotikarelaterade fall under ett inventeringsdygn 11 738.

Uppgifterna om invalidpensioner har hämtats från Folkpensionsanstaltens och Pensionsskyddscentralens register.

Brott som kommit till polisens kännedom: Uppgifterna i statistiken över trafikfylleri, omhändertagande av berusade och våldsbrott har tagits från Statistikcentralens register.

Uppgifterna om narkotikarelaterad kriminalitet är hämtade från Statistikcentralens och Brottspåföljdsmyndighetens register, uppgifterna om narkotikarelaterade dödsfall från laboratoriet för toxikologi vid rättsmedicinska avdelningen vid Helsingfors universitet och uppgifterna om experimentering med och bruk av narkotika från de uppgifter som THL har samlat in och Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk (EMCDDA).

Uppgifterna om beslag är från Tullens och Centralkriminalpolisens register.

Kvalitetsbeskrivningar och andra beskrivningar med anknytning till THL:s statistikmaterial hittas på webbadressen http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/tietoa.

Uppgifterna om användningen av alkohol bland den vuxna befolkningen (15–64 år) bygger på undersökningen om den finländska vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK) www.thl.fi/avtk_som Institutet för hälsa och välfärd THL genomför årligen. För AVTK-undersökningen väljs ur befolkningsregistret årligen ett randomiserat urval av 5 000 personer som representerar befolkningen i åldern 15–64 år. Antalet personer som deltagit i enkäten under forskningsåren 1979–2014 har varierat mellan 2 545 och 4 925 personer. Antalet deltagare var högst (N=4 925) år 1979 och lägst (N=2 545) år 2013.

Svarsprocenten i undersökningen har varit i genomsnitt 70 % under undersökningstiden, men procenten har varierat mellan 51 och 84 %. Svarsprocenten steg något, till 53 procent 2014, trots att svarsaktiviteten har varit på nedgång under de senaste åren. År 2014 besvarade kvinnor (svarsprocent 59 %) enkäten aktivare än män (svarsprocent 46 %). Svarsprocenten är numera särskilt låga för unga män (15–34 år). Vid en jämförelse av uppgifter för 2009–2014 med uppgifter för tidigare år ska den minskade svarsprocenten beaktas.

Uppgifterna om de ungas (14–20-åringar) användning av alkohol och cannabis bygger på THL:s enkät Hälsa i skolan (www.thl.fi/kouluterveyskysely), som görs i form av en lärarledd klassförfrågan bland åttonde- och niondeklassisterna i grundskolan samt bland första och andra årets studerande i gymnasierna och yrkesläroanstalterna. Enkäten har gjorts i högstadierna sedan 1996 och i gymnasierna sedan 1999. Yrkesläroanstalterna har varit med i enkäten sedan 2008.

Vid inhämtning av materialet har man stegvis övergått från pappersblankett till elektronisk enkätblankett. År 2013 gjordes enkäten elektroniskt i yrkesläroanstalterna. År 2015 övergick man till elektronisk enkät även i gymnasier och grundskolorna. Det senaste materialet samlades in i grundskolorna och gymnasier 30.3–29.5.2015 och i yrkesläroanstalterna 9.3–29.5.2015.

Åren 2000–2013 har täckningen för enkäten Hälsa i skolan bland åttonde- och niondeklassisterna i grundskolan varierat mellan 72 och 84 procent och bland första och andra årskursen i gymnasier mellan 64 och 75 procent. För yrkesläroanstalterna finns inte exakta data om täckningen tillgängliga. För 2015 års material kom det in svar från cirka 50 400 grundskolelever, 39 500 gymnasister och 39 000 yrkesstuderande. Det lägre antalet deltagare 2015 berodde på tekniska problem vid inhämtningen av materialet. Problemen påverkade ändå inte väsentligt kvaliteten i data som rapporterades från hela landet, utan uppgifterna kan anses vara nationellt allmängiltiga.

Antalet deltagare i undersökningen enligt år: 2002–2003: N=153 530, 2004–2005: N=158 163, 2006–2007: N=161 889, 2008–2009: N=199 676, 2010–2011: N=192 414, 2013: N=182 864, 2015: N=120 673.

Statistical and research data as well as data content

The publication contains statistical information on the consumption, production, sales and prices of alcoholic beverages, alcohol supervision, narcotic drug and psycho-active pharmaceutical use, social and health-related harm from alcohol and drugs, and care and services for substance abusers.

Statistics on the sales and consumption of alcoholic beverages are based on the registers of National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira) and National Institute for Health and Welfare (THL). Statistics on the sales and consumption of alcoholic beverages are based on the registers of the National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira) and the statistics of the National Institute for Health and Welfare (THL). Together with the regional state administrative agencies, Valvira maintains a joint alcohol database, Allu, which contains data on alcohol industry actors and alcohol licences. For supervision purposes, the database also includes data on alcohol deliveries between licence holders as well as on retail sales and licensed serving in restaurants. The data are used to compile national statistics on capacity, sales and consumption.

Statistics on alcohol imports and exports are based on the registers of the Customs foreign trade statistics database <http://uljas.tulli.fi/>.

Statistics on the alcohol industry are based on the registers of Alko, Statistics Finland, Valvira and the Customs.

Statistics on alcohol supervision are based on Valvira's registers. Valvira maintains a licence register and a product register as part of its supervisory activities. The licence register contains data on alcoholic beverage manufacturers, wholesalers and licence holders (both licensed serving and retail sales) operating in Finland. The product register includes basic data on alcoholic beverages on the market in Finland as well as on the business responsible for them.

Data on the treatment of diseases related to alcohol and drugs are from THL's Care Register for Health Care. The disease classification system ICD-10 came into force in early 1996.

Statistics on care and services for substance abusers are based on THL's Care Register for Social Welfare. Data on specialised services for substance abusers, funded by municipalities, are derived from the statistics on the finances and activities of municipalities and joint municipal boards produced by Statistics Finland. In addition, data have been obtained from the Drug Treatment Information System, co-ordinated by THL. Data for the Information System are submitted on a voluntary basis by units providing services for substance abusers. The aim is to obtain anonymous statistical data on clients who seek treatment on account of substance abuse.

Data on alcohol- and drug-related cases are based on the results of one-day national-level censuses carried out by THL in 1991, 1995, 1999, 2003, 2007 and 2011. THL's Survey of Substance Abuse Cases in Health and Social Services collects data on the number of service visits during one day involving alcohol or drug use within all health and social services, with the exception of child day care. In 2011, alcohol- and drug-related visits totalled 11 738 during one census day.

Data on disability pensions come from the registers of the Social Insurance Institution and the Finnish Centre for Pensions.

Data on offences recorded by the police for statistics on drink driving, violent offences and persons taken into police custody for drunkenness come from the registers of Statistics Finland.

Data on drug-related crime come from the registers of Statistics Finland and the Criminal Sanctions Agency, data on drug-related deaths from the toxicology laboratory of the Department of Forensic Medicine at the University of Helsinki, data on drug experimentation and use from THL and from the European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA).

Data on drug seizures come from the registers of the Finnish Customs and the National Bureau of Investigation.

As regards THL's statistical datasets, the descriptions and quality reports for all statistics are available at http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/tietoa.

Data on the alcohol use of the adult population (people aged 15–64) are based on the survey “Health Behaviour and Health among the Finnish Adult Population” (AVTK) www.thl.fi/avtk carried out annually by the National Institute for Health and Welfare (THL). For the AVTK survey, a random sample of 5000 Finnish citizens aged 15–64 is drawn from the Population Register each year. In 1979–2014, the number of respondents in the survey has varied between 2545 and 4925. The highest number of respondents was in 1979 (N=4925) and the lowest in 2013 (N=2545).

The response rate for the survey has been on average 70 per cent during the period studied but has varied between 51 and 84 per cent. While the response rate rose to 53 per cent in 2014, the response rate trend has been declining in recent years. The response rate was higher for women (59%) than for men (46%) in 2014. Especially young men (aged 15–34) have had low response rates in recent years. The declining response rate should be taken into account when the years 2009–2014 are compared with preceding years.

Data on the alcohol and cannabis use of young people (aged 14–20) are based on THL's School Health Promotion Study (www.thl.fi/kouluterveyskysely), which is carried out in the form of surveys to entire classes, supervised by the teacher, and cover pupils in their 8th and 9th year of comprehensive school and pupils in their 1st and 2nd year of upper secondary school and vocational school. The survey has been conducted in

comprehensive schools since 1996 and in upper secondary schools since 1999. The study was extended to vocational schools in 2008.

Data collection has gradually moved from paper forms to an electronic survey form. The electronic survey was first used in vocational schools in 2013, and in 2015 it was also adopted in upper secondary schools and comprehensive schools. The latest survey data were collected on 30 March–29 May 2015 in comprehensive schools and upper-secondary schools and on 9 March–29 May 2015 in vocational schools.

In 2000–2013, the response rates for the School Health Promotion Study have varied between 72 and 84 per cent for pupils in their 8th and 9th year of comprehensive school and between 64 and 75 per cent for pupils in their 1st and 2nd year of upper secondary school. Exact response rates are not available for vocational schools. In 2015 the data were supplemented with responses from some 50 400 pupils in comprehensive school, 39 500 students in upper secondary school and 39 000 students in vocational school. The decrease in the number of survey participants in 2015 was due to technical difficulties in the data collection. The difficulties did not, however, have any fundamental impact on the quality of data, and the data can be generalised at national level.

Number of respondents in the survey each year: 2002–2003: N=153 530, 2004–2005: N=158 163, 2006–2007: N=161 889, 2008–2009: N=199 676, 2010–2011: N=192 414, 2013: N=182 864, 2015: N=120 673.

Käytetyt käsitteet

Päihde: Alkoholi, korvikkeet, liuottimet, lääkeaineet ja huumausaineet.

Alkoholijuoma: Nautittavaksi tarkoitettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Väkevä juoma: Alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Näitä ovat viina ja muu väkevä juoma. Viinoja ovat vodkat sekä maustamattomat ja maustetut viinat. Muita väkeviä juomia ovat konjakit ja brandyt, viskit, rommit, liköörit ja punssit, katkerot ja juomasekoitukset.

Mieto juoma: Alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Näitä ovat viini, siideri, long drink -juoma ja olut eli mallasjuoma.

Tislattu juoma: Tislaamalla valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Välituote: Alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 1,2 mutta enintään 22 tilavuusprosenttia ja joka ei ole olutta, viiniä eikä muuta käymisteitse valmistettua alkoholijuomaa.

Väkevä viini: Viinistä tai hedelmäviinistä etyylialkoholia lisäämällä valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Mieto viini tai hedelmäviini: Viinirypäleistä, hedelmistä tai marjoista käymisteitse valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 15 tilavuusprosenttia etyyli-alkoholia ja joka ei sisällä lisättyä etyylialkoholia.

Siideri: Tuoreista tai kuivatuista omenoista tai päärynöistä tai niistä valmistetuista täysmehuista käymisteitse valmistettu hedelmäviini, jonka alkoholipitoisuus on enintään 8,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja joka ei sisällä lisättyä etyylialkoholia.

Long drink -juoma: Käymisteitse tai tislattua alkoholia lisäämällä valmistettu alkoholijuoma. Käymisteitse valmistettu long drink -juoma sisältää enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Tislattua alkoholia lisätään ainoastaan ns. vahvoihin long drink -juomiin, jotka sisältävät enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja joiden myynti on sallittua vain Alkon myymälöissä ja A- ja B-ravintoloissa.

Vahva olut: Käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Keskiolut: Käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Mieto olut: Käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Alkoholipitoinen virvoitusjuoma: Alkoholipitoisuus yli 1,2 mutta enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Huume: Yleiskäsite, joka sisältää sekä huumausaineet että ne pääasiassa keskushermostoon vaikuttavat lääkeaineet, joita voidaan käyttää päihtymistarkoitukseen.

Huumausaine: Määritellään valtioneuvoston asetuksessa huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista (543/2008).

Opioidit: Voimakkaita, kipua poistavia huumeita tai lääkkeitä (esim. heroïini tai buprenorfiini). Opioidiriippuvuutta voidaan hoitaa lääkkeellisellä vieroitus- tai korvaushoidolla.

Alkoholijuomien ostoikärajat: Vähittäismyynnissä 18 vuotta täyttäneet voivat ostaa mietoja alkoholijuomia ja 20 vuotta täyttäneet kaikkia alkoholijuomia. Anniskelussa ikäraja on 18 vuotta. Juomien, joiden alkoholipitoisuus on 1,2–2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia, vähittäismyynti ja anniskelu on sallittua 18 vuotta täyttäneille.

Alkoholijuomien kulutus:

Tilastoitu kulutus: Alkoholijuomien vähittäismyynti ja alkoholijuomien anniskelu kotimaassa (sisältää erät: Alkon myymälöiden myynti vähittäismyyntiasiakkaille, alkoholijuomien toimitukset elintarvikeliikkeille sekä anniskeluravintoloille).

Kulutuksen käsite viittaa alkoholijuomien kulutukseen koko maa tasolla.

Vähittäiskulutus: Vähittäiskulutus sisältää Alkon myymälöistä ja tilauspalvelupisteistä myydyin alkoholin sekä alkoholijuomien toimitukset elintarvikeliikkeille, huoltoasemille, kioskeille ja tilaviini- ja sahtimyymlöille.

Anniskelukulutus: Tukkumyyjien alkoholijuomien toimitukset anniskeluravintoloille.

A-ravintolat: anniskelulupa kaikille alkoholijuomille

B-ravintolat: anniskelulupa enintään 22 tilavuusprosenttia sisältäville alkoholijuomille

C-ravintolat: anniskelulupa enintään 4,7 tilavuusprosenttia sisältäville alkoholijuomille

Tilastoimaton kulutus: Matkailijoiden alkoholituomiset, alkoholijuomien kotivalmistus, laiton juomien kotivalmistus, salakuljetus ja korvikealkoholi sekä matkailijoiden ulkomailla nauttima alkoholi.

Alkoholijuomien kokonaiskulutus: Tilastoitu ja tilastoimaton kulutus yhteensä.

Tilastoidun kulutuksen arvo: Alkoholijuomien kulutuksen arvo koko maassa. Vähittäiskulutuksen arvo ei sisällä long drink -juomien, siiderien ja mallasjuomien paluupullojen arvoa.

Alkoholijuomien myynti: Alkoholijuomien vähittäismyynti ja anniskelu maakunnissa tai pienemmissä alueyksiköissä.

Tilastoidun myynnin arvo: Alkoholijuomien myynnin arvo maakunnissa tai pienemmissä alueyksiköissä. Vähittäismyynnin arvo ei sisällä long drink -juomien, siiderien ja mallasjuomien paluupullojen arvoa.

Sekakäyttö: Eri päihteiden samanaikainen käyttö.

Päihdepalvelut: Päihdehuollon erityispalvelut ja sosiaali- ja terveyspalvelut, joista haetaan apua päihteiden käyttöön liittyvistä syistä.

Päihdehuollon erityispalvelut: A-klinikat ja nuorisoasemat sekä vastaavat avohoitoyksiköt, katkaisuasemat ja kuntoutusyksiköt, päihdeongelmaisille tarkoitettu asumispalvelut, ensisuoja ja päivätoimintakeskukset.

Päihde-ehdotin asiakkuus: Päihdeongelmainen tai myös A-klinikoiden palveluita käyttävä päihdeongelmaisten omainen.

Päihdehuollon laitos: KELAn kuntoutusrahaan oikeuttavat laitokset ja kaikki kat-kai-suhoitoasemat.

Päihdesairauksien sairaalahoito: Sairaalahoitajakso, jossa päihdediagnoosi on joko 1. päädiagnoosina ja/tai 1. - 3. sivudiagnoosina.

Terveydenhuollon vuodeosasto: Erikoissairaanhoidon tai perusterveydenhuollon vuodeosasto.

Alkoholisairaus:

ICD-9 diagnoosit: 2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A-5713X, 5770D-5770F, 5771C-5771D, 6484A, 7607A, 980.

ICD-10 diagnoosit: F10, T51, K70, K85.2, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G40.51, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0.

Huumesairaus:

ICD-9 diagnoosit: 292, 304, 3052A-3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A-9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X, 9650A-9650X, 9651A-9657A, 9659X, 9658X, 9685A, 9690A, 9691A-9693X, 9698X-9699X, 9701A, 982.

ICD-10 diagnoosit: F11-F16, F18-F19, F55, T36, T40, T42.3-T42.4, T42.6-T42.7, T43, T50.7, R78.0-R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40-X44.

Väkivaltarikollisuus: Poliisin tietoon tulleet murhat, tapot, surmat ja pahoinpitelyrikokset ja tapon, murhan tai surman yritys.

Använda begrepp

Alkohol och andra droger: Alkohol, T-sprit och andra surrogat, lösningsmedel, läkemedel och narkotika.

Alkoholdryck: Dryck för njutningsändamål, vilken innehåller över 2,8 volymprocent etylalkohol.

Stark dryck: Alkoholdryck, vars alkoholhalten är över 22 volymprocent etylalkohol. Till denna kategori hör brännvin och övriga starka drycker. Till brännvin räknas vodka samt okryddat och kryddat brännvin. Andra starka alkoholdrycker är cognac och brandy, whisky, rom, likör och punsch, bitters och blanddrycker.

Svag dryck: Alkoholdryck, vars alkoholhalt är högst 22 volymprocent etylalkohol. Till denna kategori hör vin, cider, long drink och öl, d.v.s. maltdrycker.

Destillerad dryck: Genom destillation tillverkad alkoholdryck, vars alkoholhalt är över 2,8 volymprocent etylalkohol.

Mellanprodukt: Alkoholdryck, vars alkoholhalt är över 1,2 men högst 22 volymprocent och som inte är öl, vin eller annan alkoholdryck som har framställts genom jäsnings.

Starkvin: Av vin eller fruktvin tillverkad alkoholdryck, vars alkoholhalt är högst 22 volymprocent etylalkohol.

Lättvin eller fruktvin: Av vinduvor, frukt eller bär genom jäsnings tillverkad alkoholdryck, vars alkoholhalt är högst 15 volymprocent etylalkohol och som inte innehåller tillsatt etylalkohol.

Cider: Av färska eller torkade äpplen eller päron eller av juice som tillverkats därav genom jäsnings tillverkat fruktvin, vars alkoholhalt är högst 8,5 volymprocent etylalkohol och som inte innehåller tillsatt etylalkohol.

Long drink-dryck: En alkoholdryck som tillverkats genom jäsnings eller genom att tillsätta destillerat sprit. En long drinkdryck som tillverkats genom jäsnings innehåller högst 4,7 volymprocent etylalkohol. Destillerat sprit tillsätts endast i s.k. starka long drink-drycker, som innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol och som får säljas endast i Alkos affärer och i A- och B-restauranger.

Starköl: I huvudsak av malt genom jäsnings tillverkad alkoholdryck, vars alkoholhalt är över 4,7 volymprocent etylalkohol.

Mellanöl: I huvudsak av malt genom jäsnings tillverkad alkoholdryck, vars alkoholhalt är högst 4,7 volymprocent etylalkohol.

Lättöl: I huvudsak av malt genom jäsnings tillverkad dryck, vars alkoholhalt är högst 2,8 volymprocent etylalkohol.

Alkoholhaltig läskedryck: Alkoholhalt över 1,2 men högst 2,8 volymprocent etylalkohol.

Narkotika: Ett allmänbegrepp som omfattar narkotiska ämnen samt de läkemedel som påverkar det centrala nervsystemet och som kan användas i berusningssyfte.

Narkotiska ämne: Definieras i Statsrådets förordning om ämnen, preparat och växter som anses som narkotika (543/2008).

Opioider: Starka smärtstillande droger eller läkemedel (t.ex. heroin eller buprenorfin). Opioidberoende kan behandlas med medicinsk avgiftnings- eller substitutionsbehandling.

Åldersgränser för köp av alkoholdrycker: I detaljhandeln får 18 år gamla köpa svaga alkoholdrycker och 20 år gamla alla alkoholdrycker. I fråga om servering är åldersgränsen 18 år. Drycker med 1,2–2,8 volymprocent etylalkohol får säljas och serveras till personer som är minst 18 år.

Alkoholkonsumtion:

Registrerad konsumtion: Detaljhandelsförsäljning av alkoholdrycker och servering av alkohol i hemlandet: (omfattar försäljning i Alkos butiker till detaljhandelskunder, leveranser av alkoholdrycker till livsmedelsbutiker och restauranger med serveringstillstånd). Begreppet konsumtion avser konsumtion av alkohol drycker på landsnivå.

Detaljhandels konsumtion: Detaljhandelskonsumtionen inbegriper försäljning av alkohol i Alkos butiker och via Alkos utlämningsställen samt leveranser av alkoholdrycker till livsmedelsbutiker, bensinstationer, kiosker samt gårdsvins- och sahti-butiker.

Konsumtion av serverad alkohol: Leveranser av alkoholdrycker till restauranger med serveringstillstånd.

A-restauranger: tillstånd att servera alla slags alkoholdrycker

B-restauranger: tillstånd att servera alkoholdrycker med en alkoholhalt på högst 22 volymprocent.

C-restauranger: tillstånd att servera alkoholdrycker med en alkoholhalt på högst 4,7 volymprocent.

Oregistrerad konsumtion: Resandeförsäljning, hemtillverkning av alkoholdrycker, olaglig alkoholtillverkning, smuggling, T-sprit och andra surrogat samt alkohol som turister dricker i utlandet.

Total alkoholkonsumtion: Registrerade och oregistrerad konsumtion sammanlagt.

Värde av registrerad konsumtion: Värdet av alkoholkonsumtionen i hela landet. Värdet av detaljhandelskonsumtionen inbegriper inte returflaskans värde när det gäller long drink, cider och maltdrycker.

Alkoholförsäljning: Detaljhandelsförsäljning och servering av alkoholdrycker i landskap eller mindre regionala enheter.

Värde av registrerad försäljning: Värdet av alkoholförsäljningen i landskap eller mindre regionala enheter. Värdet av detaljhandelsförsäljningen inbegriper inte returflaskans värde när det gäller long drink, cider och maltdrycker.

Blandbruk: Samtidigt bruk av alkohol, T-sprit och andra surrogat, lösningsmel, läkemedel eller narkotika.

Tjänster inom missbrukarvården: Missbrukarvårdens specialtjänster samt social- och hälsovårdstjänster som används på grund av alkohol och andra droger.

Missbrukarvårdens specialtjänster: A-kliniker och ungdomsstationer samt motsvarande öppenvårdsenheter; akutvårdsstationer och rehabiliteringsenheter; boendeservice, skyddshärbärgen och dagcentraler för missbrukare.

Alkohol- och narkotikarelaterad klientrelation: Missbrukare eller anhörig till missbrukare som använder A-klinikens tjänster.

Institution för missbrukarvård: Institutioner som är berättigade till FPA:s rehabiliteringspenning, samt alla akutvårdsstationer.

Sjukvård av alkohol- och drogrelaterade sjukdomar: Vårdperiod vid sjukhus, varvid en alkohol- och narkotikarelaterad diagnos är antingen den första huvuddiagnosen och/eller den andra eller den tredje bidiagnosen.

Vårdavdelning inom hälso- och sjukvården: Vårdavdelning inom den specialiserade sjukvården och primärvården.

Alkoholrelaterad sjukdom:

ICD-9-diagnoser: 2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A-5713X, 5770D-5770F, 5771C-5771D, 6484A, 7607A, 980.

ICD-10-diagnoser: F10, T51, K70, K85.2, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G40.51, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0.

Narkotikarelaterad sjukdom:

ICD-9-diagnoser: 292, 304, 3052A-3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A-9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X, 9650A-9650X, 9651A-9657A, 9659X, 9658X, 9685A, 9690A, 9691A-9693X, 9698X-9699X, 9701A, 982.

ICD-10-diagnoser: F11-F16, F18-F19, F55, T36, T40, T42.3-T42.4, T42.6-T42.7, T43, T50.7, R78.0-R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40-X44.

Våldsbrottslighet: Mord, dråp, dråp under förmildrande omständigheter och misshandel som kommit till polisens kännedom samt sådana försök till dråp, försök till mord eller försök till dråp under förmildrande omständigheter som kommit till polisens kännedom.

Concepts

Substance: Alcohol, surrogates, solvents, psychoactive pharmaceuticals and illegal drugs.

Alcoholic beverage: A beverage intended for consumption and containing more than 2.8 per cent by volume of ethyl alcohol.

Strong alcoholic beverage: An alcoholic beverage that contains more than 22 per cent by volume of ethyl alcohol (vodka, gin and other strong beverages).

Light alcoholic beverage: An alcoholic beverage that contains no more than 22 per cent by volume of ethyl alcohol (wine, cider, long drinks and beer or malted beverages).

Distilled beverage: An alcoholic beverage produced by distillation and containing more than 2.8 per cent by volume of ethyl alcohol.

Intermediate product: An alcoholic beverage that is not beer, wine or other fermented alcoholic beverage which has an alcohol content of more than 1.2 but no more than 22 per cent by volume of alcohol.

Fortified wine: An alcoholic beverage produced from wine or fruitwine by adding ethyl alcohol and containing no more than 22 per cent by volume of ethyl alcohol.

Light wine or fruit wine: An alcoholic beverage produced from grape, fruits or berries by fermentation, containing no more than 15 per cent by volume of ethyl alcohol and no added ethyl alcohol.

Cider: A beverage produced from fresh or dried apples or pears or apple or pear juice by fermentation, containing no more than 8.5 per cent by volume of ethyl alcohol and no added ethyl alcohol.

Long drinks: An alcoholic beverage produced by fermentation or by adding distilled alcohol. Long drinks produced by fermentation cannot contain more than 4.7 per cent by volume of ethyl alcohol. Distilled alcohol is only added to so-called strong long drink, containing no more than 5.5 per cent by volume of ethyl alcohol and licensed for sale only in Alko stores and restaurants.

Strong beer: An alcoholic beverage produced primarily from malt by fermentation and containing more than 4.7 per cent by volume of ethyl alcohol.

Medium beer: An alcoholic beverage produced primarily from malt by fermentation and containing no more than 4.7 per cent by volume of ethyl alcohol.

Mild beer: A beverage produced primarily from malt by fermentation and containing max 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.

Alcoholic soft drink: Contains 1.2 to 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.

Drug: An umbrella concept that includes both narcotic drugs and psychoactive pharmaceuticals that can be used for intoxication purposes.

Narcotic drug: Government Decree on substances, preparations and plants considered as narcotics (543/2008).

Opioids: Strong narcotics or pharmaceuticals that relieve pain (e.g. heroin or buprenorphine). Opioid addiction can be treated with medical detoxification or substitution treatment.

Age limits on purchase of alcohol: In retail sale, mild alcoholic beverages can be purchased by those aged 18 or over and all types of alcoholic beverages by those ages 20 or over. In licensed serving, the age limit is 18. Retail sales and licensed serving of drinks containing 1.2 to 2.8 per cent by volume of ethyl alcohol is allowed to people aged 18 or over.

Consumption of alcoholic beverages:

Recorded consumption: Retail sales of alcoholic beverages and the licensed serving of alcoholic beverages in Finland (includes sales in Alko stores to retail clients, deliveries of alcoholic beverages to grocery stores and licensed restaurants). The concept of consumption refers to consumption of alcoholic beverages at national level.

Retail consumption: Retail consumption includes alcohol sold at Alko shops and delivery points as well as deliveries of alcoholic beverages to grocery shops, petrol stations, kiosks and shops selling fruit wine and sahti.

Consumption on licensed premises: Deliveries of alcoholic beverages to licensed restaurants.

Restaurants with licence A: licensed to serve all types of alcoholic beverages.

Restaurants with licence B: licensed to serve alcoholic beverages with an alcohol content of no more than 22 per cent by volume.

Restaurants with licence C: licensed to serve alcoholic beverages with an alcohol content of no more than 4.7 per cent by volume.

Unrecorded consumption: Alcoholic imports by passengers, home preparation illegal distillation, smuggling, surrogates and alcohol consumed by Finns abroad.

Total consumption of alcoholic beverages: Recorded and unrecorded consumption combined.

Value of recorded consumption: Value of recorded consumption: The value of consumption of alcoholic beverages at national level. The value of retail consumption does not include the value of return bottles for long drinks, cider and beer.

Sales of alcoholic beverages: Retail sales and licensed serving of alcoholic beverages at regional level or in smaller geographic areas such as municipalities.

Value of recorded sales: The value of sales of alcoholic beverages at regional level or in smaller geographic areas such as municipalities. The value of retail sales does not include the value of return bottles for long drinks, cider and beer.

Mixed use: Simultaneous use of different substances.

Services for substance abusers: Specialised services for substance abusers and social and health services used for alcohol- and drug-related reasons.

Specialised services for substance abusers: A-clinics and youth clinics and other similar units of community-based care, detoxification centres, rehabilitation units, housing services for substance abusers, overnight shelters and day centres.

Substance abuse client: A substance abuser or the abuser's family member who uses the services of A-clinics.

Institution providing care for substance abusers: Facilities entitled to the rehabilitation allowance of the Social Insurance Institution and all detoxification centres.

Hospital care for alcohol- or drug-related diseases: A period of hospital care with an alcohol- or drug-related diagnosis as the first primary diagnosis or as the second or third secondary diagnosis.

Inpatient care: An inpatient ward in specialised health care or in primary health care.

Alcohol-related disease:

ICD-9-diagnoses: 2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A-5713X, 5770D-5770F, 5771C-5771D, 6484A, 7607A, 980.

ICD-10-diagnoses: F10, T51, K70, K85.2, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G40.51, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0.

Drug-related disease:

ICD-9-diagnoses: 292, 304, 3052A-3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A-9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X, 9650A-9650X, 9651A-9657A, 9659X, 9658X, 9685A, 9690A, 9691A-9693X, 9698X-9699X, 9701A, 982.

ICD-10-diagnoses: F11-F16, F18-F19, F55, T36, T40, T42.3-T42.4, T42.6-T42.7, T43, T50.7, R78.0-R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40-X44.

Violent offences: Murders, manslaughter, homicides and assaults or attempted murders, manslaughter or homicides recorded by the police.

Lähteet - Källor - Sources

- Hakkarainen, P., Karjalainen, K., Ojajärvi, A., Salasuo, M. (2015). Huumausaineiden ja kuntodopingin käyttö ja niitä koskevat mielipiteet Suomessa vuonna 2014. *Yhteiskuntapolitiikka* 80 (4): 319–333.
- Hakkarainen, P., Perälä, J., Metso, L. (2011). Kukkaa pukkaa - kannabiksen kotikasvatus Suomessa. *Yhteiskuntapolitiikka* 76 (2): 148–168.
- Hakkarainen, P., Metso, L., Salasuo, M. (2011). Hampuikäpolvi, sekakäyttö ja doping. Vuoden 2010 huumeekyselyn tuloksia. *Yhteiskuntapolitiikka* 76 (4): 397–411.
- Helldán, A., Helakorpi, S. (2015). Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys, kevät 2014. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Raportti 6/2015. Juvenes Print, Suomen yliopistopaino Oy.
- Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. (2015). Rikollisuus-tilanne 2014. Rikollisuuskehitys tilastojen ja tutkimusten valossa. Katsauksia 4/2015. Helsingin yliopisto.
- Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen osasto, toksikologian laboratorio. (2015).
- Jaakola, S., Lyytikäinen, O., Huusko, S., Salmenlinna, S., Pirhonen, J., Savolainen-Kopra, C., Liitsola, K., Jalava, J., Toropainen, M., Nohynek, H., Virtanen, M., Löflund, J.-E., Kuusi, M., Salminen, M. toim. (2015). Tartuntataudit Suomessa 2014. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Raportti 11/2015.
- Jääskeläinen, M. (2012). Päihdehaittakustannuslaskennan menetelmät – Esimerkkinä vuoden 2010 päihdehaittakustannuslaskenta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Luokitukset, termistöt ja tilasto-ohjeet 5/2012. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90813/URN_ISBN_978-952-245-742-4.pdf?sequence=1
- Keskusrikospoliisi. (2015). Huumausainerikollisuuden tilannekatsaus 2014–2015. POL-2015–3260.
- Kouluterveyskysely. (2015). Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL).
- Kuussaari, K., Ronkainen, J.-E., Partanen, A., Kaukonen, O., Vormaa, H. (2012). Kuntoutukselta katkaisuun. Päihdetapausslaskenta palvelujärjestelmän kuvaajana. *Yhteiskuntapolitiikka* 77 (6/2012).
- Noponen, T. (2005). Poliisin suorittamat päihtyneiden säilöönnotot ja säilöönottojen asiakaskunta Helsingissä. Poliisiammattikorkeakoulu. Tiedotteita/Poliisiammattikorkeakoulu; 43. Espoo: Poliisiammattikorkeakoulu.
- Ollgren, J., Forsell, M., Varjonen, V., Alho, H., Brummer-Korvenkontio, H., Kainulainen, H., Karjalainen, K., Kotovirta, E., Partanen, A., Rönkä, S., Seppälä, T., Virtanen, A. (2014). Amfetamiinien ja opioidien ongelmakäytön yleisyys Suomessa 2012. *Yhteiskuntapolitiikka* 79 (5), 513–523.
- Pahlen von der, B., Eriksson, P. (2003). Alkoholi ja aggressiivinen käyttäytyminen. *Duodecim* 119: 2488–2493.
- Partanen, A., Vormaa, H., Alho, H., Leppo, A. (2014). Opioidiriippuvuuden lääkkeellinen vieroitus- ja korvaushoito Suomessa. *Suomen lääkärilehti* 7/2014: 481–486.
- Päihdehuollon huumeasiakkaat 2014. Tilastoraportti 17/2015. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126907/Tr17_FI.pdf?sequence=1

- Raitasalo, K., Huhtanen, P., Miekkala, M., Ahlström, S. (2012). Nuorten päihteiden käyttö Suomessa 1995–2011. ESPAD -tutkimuksen tulokset. Raportteja 59. Helsinki: Terveyden ja Hyvinvoinnin laitos (THL). http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90753/URN_ISBN_978-952-245-735-6.pdf?sequence=1
- Valtioneuvosto. (2011). Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma. <http://www.vn.fi/hallitus/hallitusohjelma/pdf332889/fi.pdf> (22.6.2011).
- Valtiovarainministeriö. (2014). Peruspalvelujen tila -raportti 2014, 9/2014 osa 2. Valtiovarainministeriön julkaisuja 9/014. https://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/03_kunnat/20140319iojioj/Peruspalvelujen_tila-raportti_9_2014_II_osa.pdf (13.8.2014).
- Vartiainen, A. (2014). Kuuden suurimman kaupungin päihdehuollon palvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2013. Kuusikko-työryhmän julkaisusarja 4/2014. Helsinki. http://www.kuusikkokunnat.fi/SIRA_Files/downloads/Paihdehuolto/Kuusikko_ph-raportti_2013_netti.pdf (20.9.2015).
- World Health Organization (WHO). (2014). Global status report on alcohol and health 2014. World Health Organization, Switzerland.